

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2020

14 - 20 Aralık Günleri

i

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
14-20 ARALIK 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
VERGİ BARIŞI İLE İLGİLİ ACİLEN YASA DEĞİŞİKLİĞİNE GİDİLMELİ!	13
ASGARİ ÜCRETE SOSYAL DEVLET ŞART!	14
ASGARİ ÜCRETİN ÜÇTE BİRİ VERGİYE GİDİYOR	16
1,4 MİLYON KADIN ASGARİ ÜCRETE BİLE ERİŞEMİYOR	18
KADINLAR BU KARANLIĞI DAĞITABİLİR	19
MİLYONLAR ASGARİ ÜCRETTEN MAHRUM	19
ASGARİ ÜCRET PAZARLIĞI GERÇEK ENFLASYON RAKAMLARI ÜZERİNDEN YAPILMALI	22
MERKEZ BANKASI HERHANGİ BİR BANKA OLSA İDİ TMSF HEMEN EL KOYARDI	26
MÜKELLEFLERİN BORÇ YÜKÜ KATLANARAK ARTIYOR!	26
YARIM MİLYARLIK HESAP HATASI	27
YOKSUL MUSUNUZ YOKSA AÇ MI?	28
AKP, PANDEMİDE MİLLETE VERMEDİĞİNİ FAİZ OLARAK TEFECİLERE YEDİRDİ	28
AR-GE FONUNDAKİ PARA BUHAR MI OLDU?	29
BİR YILDA 93 MİLYAR TL'LİK HARCAMA	30
BİRİKEN BORÇLAR HALI ALTINA SÜPÜRÜLÜYOR	31
DEVLET HEM İNSANLARIN İŞ BULMA ÜMİDİNİ ELİNDEN ALIYOR HEM DE İŞSİZ OLARAK DEĞERLENDİRMİYOR	32
HASTALIKLA, YOKSULLUKLA DEĞİL SAYILARLA MÜCADELE EDİYORLAR: GERÇEK İŞSİZLİK %26,4!	33
SON 1.5 YILDA BEBEK BEZLERİ YÜZDE 140; BEBEK MAMASI FİYATI İSE YÜZDE 32 ARTTI	35
PANDEMİ DE ENERJİ!	36
ELEKTRİK FATURALARINI DAHA DA ŞİŞİRECEK TEBLİĞ	38
OKTAY'I SARAY YALANLADI	39
İKTİDAR, HER ÇİFTÇİYE ORTALAMA BİR EV PARASI BORÇLU...	40
DESTEKSİZ BIRAKILAN ÇİFTÇİ İCRA VE HACZE MAHKÛM EDİLDİ	42
YENİ BİR GIDA KRİZİ KAPIDA AŞMAK İÇİN ÇİFTÇİYE DESTEK ŞART	43
BÜTÇE 'GARANTİ'Lİ PROJELERE ÇALIŞTI	44
ADRESE TESLİM BİR İHALE DAHA	44
YURTTAŞA AKŞAM PAZARI TAVSİYESİ, PEYZAJA 2,7 MİLYON TL	45
YAPTIRIMSIZ DENETİM	46
YANDAŞLIKTA SINIR TANIMİYORLAR	47
İŞÇİLERİN SAĞLIĞI PATRONLARIN UMURUNDA DEĞİL	48
SADECE İSTANBUL'DA 9 AYDA 333 BİN KİŞİ İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE BAŞVURDU	49
YENİ MEZUN GENÇLERİN YÜZDE 38'İ İŞ ARAYIŞINDA YÜZDE 26'SI 1-2 YILDIR BEKLİYOR	49
İSTANBULLUNUN YÜZDE 60.2'Sİ GEÇİNECEK KADAR PARA KAZANAMIYOR	50
"EKREM İMAMOĞLU İLK YOLSUZLUK DOSYASINI YARGIYA TAŞIDI" HABERLERİNE ENGEL!	51
DÖRT DÖRTLÜK SKANDAL!	51
ÇÜRÜMEYE TERK EDİLDİ!	52
BİR TABAK ÇORBA DAHI LÜKS OLDU	52
ANKARA'DA HER TAŞIN ALTINDAN 'O' ÇIKIYOR	54
AKP'Lİ BELEDİYE, VERGİ BORCUNA KARŞILIK İKİ CAMİYİ MALİYE'YE VERDİ	55
CAMİ YAPIMI İLBANK'A KALDI	55
'YÜKSEK HIZLI RANT' KAPISI	56
KÖYLÜLER YAPIYOR, MEB KAPATIYOR	57
2 OKULUN BİRİNDE KÜTÜPHANE YOK	57
2 ÖĞRENCİDEN 1'İ AÇIKTAN OKUYOR	58
BİNLERCE ÇOCUĞA ZEKÂ GERİLİĞİ YAFTASI	59
EĞİTİM HARCAMALARINDA YURTTAŞIN YÜKÜ ARTTI	59
İNGİLİZCE YETERLİLİĞİNDE 33 ÜLKEDE 32'NCİYİZ	60
MEZUN SAYISI ARTIYOR SINAVI KAZANAN DÜŞÜYOR	61
AYRI MESLEK KANUNU ÇIKMALI	61
COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE EĞİTİM	63
UÇURUMUN KENARINDAYIZ	65
KAN KRİZİ DE BAŞLADI!	66
ÖNCE TALİMAT SONRA TORPİL	67
ACİL İŞLER DIŞINDA TÜM İŞÇİLER DERHAL SAHADAN ÇEKİLMELİDİR	67

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

PANDEMİ YOKSULLARI DAHA ŞİDDETLİ VURUYOR!	68
SALGIN YÖNETİMİNİN SORUMLUĞU BİLİM KURULUNUN DEĞİL, SAĞLIK BAKANLIĞININDIR!	70
SARAY REJİMİ YIKILIYOR	72
HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ DEĞİL ÜSTÜNLERİN HUKUKU	73
SAVCI'DAN ONAYLI ŞİDDET: FAİLE "YEŞİL", MAĞDURA "KIRMIZI" IŞIK	74
CHP'DEN 81 İLDE İNSAN HAKLARI AÇIKLAMASI	75
4 YALANDA TANK-PALET GERÇEĞİ	76
5 KÖYÜN ORTASINA MADEN OCAĞI YAPILMAK İSTENİYOR	77
SERMAYENİN BACASI FİLTRESİZ, ÇED'İ USULSÜZ	78
STRATEJİDEN YOKSUN DIŞ POLİTİKA TÜRKİYE'Yİ YALNIZLAŞTIRMAYA DEVAM EDİYOR!	81
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ZİRVE TOPLANTISINDA TÜRKİYE İLE İLGİLİ OLARAK ALINAN KARAR HAKKINDA CHP'NİN DEĞERLENDİRMESİ	85

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğru olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerin tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

14-20 ARALIK 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*17 -25 Aralık Yolsuzluk ve Rüşvetle Mücadele Haftası 17 Aralık 2013 Türkiye'de 4 Bakan, çeşitli düzeyde bürokrat ve iş adamlarının şüphelileri olduğu yolsuzluk, rüşvet ve kaçakçılık operasyonları başladı. Türkiye'yi yönetenlerin içine düştüğü rüşvet ve yolsuzluklar ile ilgili buz dağının görünen yüzü bile halkımızın içine düştüğü yoksulluğun sebebi olan yolsuzlukların neler olduğunu ortaya çıkarmaya yetti.

* 18 Aralık 2002 - Necip Hablemitoğlu Evinin Önünde Silahlı Saldırıya Uğrayıp Öldürüldü.

* 18 Aralık Dünya Göçmenler Günü 18 Aralık, 2001 yılında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun ve aynı yıl içerisinde Paris'te gerçekleştirilen UNESCO Yürütme Kurulu'nun aldığı karar gereği, Uluslararası Göçmenler Günü olarak ilan edilmiştir. İnsanlar yakın geçmişte geçimleri ve yaşamları için coğrafya değiştirmek zorunda kaldıklarında göçmen olarak isimlendirilmektedir, aslında baktığınızda birkaç kuşak geriye dönük olarak her birimiz aslında göçmen olarak kabul edilebiliriz. İnsanca yaşamak ve geçim için göçmek her birimizin şahsen olamasa bile kökleri itibariyle yadsınamaz bir gerçeğidir.

* 19 - 26 Aralık 1978 Maraş Katliamı Kahramanmaraş'ta meydana gelen Alevilere yönelik katliam. Resmî rakamlara göre yedi gün süren olaylar sırasında 120 insan öldürüldü. Alevilere ait 200'ün üzerinde ev yakıldı, 100'e yakın işyeri tahrip edildi. 12 Eylül Darbesi'ne sebep olan olaylardan biri olarak kabul edilmektedir. Olaylarla ilgili olarak birçok nokta hala karanlıktadır.

*20 Aralık Dünya İnsan Dayanışma Günü Dayanışma kültürünün geliştirilmesi ve yoksullukla mücadele için BM Genel Kurulu tarafından 20 Aralık Uluslararası Dayanışma Günü olarak kabul edildi.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Kişi Başına Milli Gelir 8 Bin 455 Dolara Düştü

• Bu yılın birinci çeyreğinde önceki yılın aynı çeyrek dönemine göre yüzde 4,5 oranında büyüdükten sonra ikinci çeyrekte yüzde 9,9 oranında küçülen Türkiye ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde (Temmuz-Eylül) ise yüzde 6,7 oranında büyüdü. Böylece yılın ilk dokuz aylık döneminde ekonomi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,5 oranında büyüme kaydetti.

• **Üçüncü Çeyrekteki Büyüme:** Üçüncü çeyrekteki büyümenin temelinde, yüksek orandaki kredi genişlemesinin bulunduğu gözleniyor. İktidarın bankaları düşük faizle ve kolay kredi vermeye zorlanması hem iç hem de dış talebi artırmış gözüküyor. Hanehalkının tüketimi bu dönemde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9,2, devletin nihai tüketimi yüzde 1,1 ve yatırım harcamalarının da yüzde 22,5 oranında büyüdüğü gözleniyor. Toplam talepteki bu artış da mal ve hizmet ithalatında yüzde 15,8 oranında bir büyümeye yol açmış, diğer bir ifadeyle ithalatı patlatmış. İhracatın azalması ve turizm gelirlerinin yok denilebilecek bir düzeye gerilemesi yüzünden mal ve hizmet ihracatı ise yüzde 22,4 oranında geriledi.

• Kredi artışıyla sağlanan bu ekonomik büyüme aslında Türk halkına daha ağır bir fatura çıkardı. Krediler yoluyla yaratılan parasal genişleme, Türk lirasının hızla değer kaybetmesine, enflasyonun kontrolden çıkmasına, ithalatı artırarak cari işlemler açığını körükleyip ödemeler dengesinin yeniden sorun haline gelmesine yol açtı. Yükselen enflasyon ve artan gerçek işsizlik nedeniyle yoksulluk arttı.

• **Yılın üçüncü çeyreğindeki yüzde 6,7 oranındaki büyüme birçok parametre açısından sorgulanması gereken bir niteliktedir.** GSYH'nin yüzde 6,7 büyüdüğü bu yılın üçüncü çeyreğinde Türkiye'nin istihdamı 975 bin kişi, istihdamda gözüktüğü de iş başında olanların sayısı ise 1 milyon 471 bin kişi düştü. Başka bir ifadeyle bu yıl üçüncü çeyrekte iş başında olan 25 milyon 186 bin çalışan, geçen yılın aynı çeyreğinde iş başında olan 26 milyon 657 bin çalışmıştan daha fazla üretim yapmış gibi garip bir görüntü ortaya çıktı. Ekonomi büyürken, gerçek işsizlik oranının yüzde 19,6'dan yüzde 23,3'e yükselmiş olması da ilginç bulunuyor.

• **Yıllık Büyüme:** Yıllık olarak bakıldığında ise son 12 aylık (Ekim 2019-Eylül 2020) döneminde Türkiye ekonomisi bir önceki 12 aylık (Ekim 2018-Eylül 2019) döneme göre yüzde 2 oranında büyüdü.

• **Milli Gelir 15 Yıl Öncesine Gerileyecek:** Yıllık milli gelir dolar bazında 707 milyar dolara kadar geriledi. Diğer bir ifadeyle Türkiye ekonomisi dolar cinsinden bir önceki 12 aylık döneme göre yüzde 4,5 oranında küçüldü. Türk lirasındaki değer kaybının bu yılın içinde bulunduğumuz dördüncü çeyreğinde de devam ettiği dikkate alınırsa, 2020 yılının tamamındaki milli gelirin 700 milyar doların da altına inebileceği tahmin ediliyor. Türkiye dolar cinsinden milli gelir bakımından 15 yıl öncesine, yani 2005 yılı seviyesine gerileyecek.

• Milli gelir dolar cinsinden şimdiye kadar en yüksek noktaya 958 milyar dolarla 2013 yılında çıkmıştı. O tarihten bu yana milli gelir 250 milyar dolardan fazla küçülmüş gözüküyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• **Kişi Başına Gelir:** Son 12 aylık dönemdeki 707 milyar dolarlık milli gelir ve iktidarın 2021 Yılı Programındaki 2020 yılı ortalama nüfus tahmini (**83 milyon 710 bin kişi**) dikkate alınarak yapılan hesaplama göre kişi başına düşen milli gelir de 8 bin 455 dolara kadar geriledi. Kişi başına düşen gelirin bu yılın tümünde ise 8 bin 300 dolara kadar gerileyeceği tahmin ediliyor.

• **Türkiye ekonomisinin, 2020 yılını yüzde 1,5-yüzde 2 civarında bir büyümeyle tamamlayabileceği tahmin ediliyor.**

İhracat Azalıyor- İthalat Artıyor

• Türk lirasında yaşanan yüksek oranlı değer kayıplarına rağmen Türkiye'nin ihracatı kasım ayında da azalmaya, ithalatı ise artmaya devam etti.

• **Kasım Ayı:** Ticaret Bakanlığının verilerine göre kasımda ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1 oranında azalarak 16,1 milyar dolara gerilerken, ithalat yüzde 16,1 oranında artarak 21,2 milyar dolara yükseldi.

• Dış ticaret açığı ise yüzde 155,4 oranında artarak 5,1 milyar dolara kadar çıktı. Geçen yıl kasım ayında 2 milyar dolar dış ticaret açığı verilmişti. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 89,1'den yüzde 76'ya geriledi.

• **11 Aylık Dönem:** Ocak-Kasım döneminde ise Türkiye'nin ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,1 oranında azalarak 151,7 milyar dolara gerilerken, ithalat yüzde 3,6 oranında büyüdü ve 197 milyar dolar oldu.

• **Dış Ticaret Açığı:** Türkiye yılın ilk 11 aylık döneminde toplam 45,3 milyar dolarlık dış ticaret açığı verdi. Açık geçen yılın aynı dönemindeki 24,8 milyar dolara göre yüzde 82,5 oranında arttı.

• Geçen yıl ocak-kasımda yüzde 86,9 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise bu yıl yüzde 77'ye geriledi.

Merkez Bankası Rezervi Yine Azaldı

• Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz) 20 - 27 Kasım haftasında 892 milyon dolar azalarak 84 milyar 196 milyon dolara geriledi.

• Merkez Bankasının brüt rezervinde yıl başından bu yana ise toplam 21,5 milyar dolarlık azalma yaşandı.

• Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi **geçen hafta 182 milyon dolar artarak 43,9 milyar dolar** çıkarken, **altın varlıkları ise 1,1 milyar dolar azalarak 40,3 milyar dolar** geriledi. Yıl başından bu yana döviz rezervinde 34,7 milyar dolarlık azalma, altın varlıklarında ise 13,2 milyar dolarlık artış yaşandı.

Net Rezerv

• Merkez Bankası'nın swap borçları hariç net rezervi ise 4,6 milyar dolar azalarak 5 milyar 363 milyon dolara geriledi. Swap borçlarını yükümlülüklerle dahil ettiğimizde ise net rezervin eksi -61,5 milyar dolara kadar düştüğü tahmin ediliyor. (**Ancak swap borçları hariç net rezervdeki 4,6 milyar dolarlık sert düşüş çok büyük bir olasılıkla swap borçlarının azaltılmış olmasından kaynaklanıyor. Eğer bu olasılık doğru ise swap dahil net rezerv -57 milyar dolar olabilir**) (**Not: Net rezerv hesaplamalarında bazıları, Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatını "yükümlülük" olarak dikkate almadıkları için net rezerv rakamını farklı, dolayısıyla daha yüksek hesaplayabiliyorlar. Bu notun esasını oluşturan tablolardaki hesaplamalarda Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı da yükümlülük olarak kabul edilmektedir.**)

• Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkeler ile bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor. Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz ve altın, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da ("**dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv**" olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.

Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı Azalıyor

• Merkez Bankasının brüt rezervinin (döviz + altın) kısa vadeli dış borçları ve gelecek 12 ayda vadesi dolacak dış borcu karşılama oranı ise küçülmeye devam ediyor.

• Geçen yılın sonunda yüzde 85,8 olan brüt rezervin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı geçen hafta yüzde 62,8'e kadar geriledi. Brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 62,8'den yüzde 46,1'e indi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Faiz Arttı Sıcak Para Geri Dönüyor

- Yabancı yatırımcıların Türkiye’de Borsa İstanbul’da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttıkları portföyleri (sıcak para) 27 Kasım itibariyle 61,5 milyar dolar oldu.
- Türkiye’deki rejim değişikliğiyle ortaya çıkan siyasi ve ekonomik sorunların yarattığı güvensizlik, Merkez Bankasının bağımsızlığını kaybetmesi, uygulanan yanlış para ve kur politikaları nedeniyle dış finansman riskinin artması yüzünden yabancılar, 2018 yılının ikinci yarısından itibaren Türkiye’deki yatırımlarını azaltma eğilimine girmişlerdi. Merkez Bankasının yeniden faiz artırmaya başlamasıyla birlikte de yabancılar yeniden Türkiye’ye yatırım yapmaya başladılar. Yabancıların Borsa İstanbul’daki payı yeniden yüzde 500’nin üzerine çıktı.
- Yabancı yatırımcılar 20 - 27 Kasım haftasında Borsa İstanbul’da 234 milyon dolarlık hisse senedi alırken, Devlet iç borçlanma kağıtları portföylerini net 147 milyon dolar artırdılar. Özel şirketlerin borçlanma senetlerine yaptıkları yatırımları da 7,2 milyon dolar artırdılar.
- Türkiye’deki hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini geçen net olarak hafta 372 milyon dolar artıran yabancı yatırımcılar, ekonomi yönetiminin değiştiği 6 Kasım’dan bu yana Türkiye’den net 1,9 milyar dolarlık menkul kıymet satın aldılar.
- Türkiye’deki portföy yatırımlarını 2018 yılında net 2,2 milyar dolar, 2019 yılında net 3,3 milyar dolar azaltan yabancı yatırımcılar, hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini yıl başından 27 Kasım’a kadar olan sürede net 11,7 milyar dolar azalttılar.
- Yabancıların Türkiye’deki portföylerinin toplam tutarı yapılan bu net alımlara rağmen TL’nin değer kaybetmesi nedeniyle 20-27 Kasım haftasında 396 milyon dolar küçülerek 61,5 milyar dolara indi.
- Yabancı yatırımcıların Türkiye’de 27 Kasım itibariyle 25 milyar dolarlık hisse senedi, 6,3 milyar dolarlık iç borçlanma kâğıdı ve 30,2 milyar dolarlık da döviz ve TL mevduatı bulunuyor.

Reel Sektörün 162 Milyar Dolar Döviz Açığı Var

- Bankalar ve finans kuruluşları dışındaki kuruluşların döviz pozisyonlarındaki açığın eylül ayı itibariyle 162,3 milyar dolar düzeyinde bulunduğu belirlendi.
- Merkez Bankası’nın verilerine göre reel sektörün döviz varlıklarının bir önceki aya göre 1,5 milyar dolar artarak 130,8 milyar dolara yükseldiği eylül ayında sektörün döviz yükümlülükleri ise 1,6 milyar dolar azalarak 293,1 milyar dolara indi. Dolayısıyla sektörün döviz açığı 3,1 milyar dolar azalarak 162,3 milyar dolar oldu.
- Sektörün döviz açığı 2019 yılı sonuna göre ise 17,1 milyar dolar küçüldü. Türk parasının hızlı değer kaybı nedeniyle büyük bir kur riskiyle karşı karşıya bulunan reel sektörün döviz açığını küçülterek riskten kaçınmaya çalıştığı gözleniyor.
- Bu arada 162 milyar liralık döviz açığı, reel sektörün her 10 kuruşluk kur artışında 16,2 milyar liralık kur zararıyla karşılaşmasına yol açıyor.

Kredi ve Mevduat Gelişmeleri: TL’den Kaçış Durmuyor

Mevduat

24 Kasım – 1 Aralık 2020 günleri arasında; Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, döviz kurunda yaşanan azalıştan kaynaklanan kur farkları nedeniyle 5,4 milyar lira azalarak 3 trilyon 520 milyar liraya geriledi. Bankalar ve katılım bankalarındaki mevduatlar yılbaşından bu yana ise 953 milyar lira (yüzde 37,1 oranında) arttı. Bu artışın da önemli bir kısmı (reel anlamda tasarruf artışından değil) sadece döviz kurunda yaşanan artıştan kaynaklandı.

Dolarizasyon

- 24 Kasım – 1 Aralık günleri arasında TL cinsinden mevduatlar 684 milyon lira artarak 1 trilyon 537 milyar liraya yükselirken, döviz cinsinden mevduatlar, dolar cinsinden bakıldığında 2,1 milyar dolar artarak **253,9 milyar dolarla rekor bir seviyeye çıktı. Döviz mevduatları yıl başından bu yana ise 32,9 milyar dolar arttı.**
- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı ise yüzde 56,3’e yükseldi. Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarısından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle **vatandaşların mevduatı** söz konusu günler arasında 8,4 milyar lira azalarak 2 trilyon 107 milyar liraya indi. 24 Kasım – 1 Aralık arasında vatandaşların TL mevduatları 995 milyon lira artıp 830 milyar liraya yükseldi, döviz mevduatları ise 703 milyon dolar daha artarak 163,5 milyar dolarla yeni bir rekor kırdı.
- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 60,6 kadar yükseldi.**
- **TL'ye güvenmeyen** vatandaşlar Merkez Bankasının **faiz artırımına rağmen** ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih ediyor. TL mevduattan çözülen paranın belirgin bir şekilde döviz mevduatına yöneldiği gözleniyor.
- **Enflasyon beklentilerinin yükselmesi, iktidarın zorlamasıyla TL mevduata negatif reel faiz uygulanması vatandaşların tasarruflarını, dolar, Euro ve altın gibi yabancı para tasarruflara yönlendirmesine yol açıyor. Uzun bir süre faiz artırımına izin verilmeyen Merkez Bankası, yeniden faiz artırmaya başlamasına rağmen vatandaşlar tasarruflarını döviz ve altın olarak tutmaktan vazgeçmiyor.**

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 24 – 17 Kasım günleri arasında 1,1 milyar lira artarak 3 trilyon 624 milyar liraya çıktı.
- Bu dönemde TL kredilerde 6,1 milyar liralık artış döviz kredilerinde 1 milyar dolarlık artış oldu. Bankaların kullandığı döviz cinsinden krediler 165 milyar dolara çıktı.
- Banka kredilerinde **yıl başından bu yana** ise 972 milyar liralık artış oldu. Bu artışın 698 milyar liralık kısmı TL kredilerinden, 273 milyar liralık kısmı ise döviz kredilerinden (kur artışından) kaynaklandı. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 6,3 milyar dolar azaldı.
- 2019 yılı sonunda yüzde 103,4 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 103'e geriledi.
- **Uluslararası derecelendirme kuruluşları ve ekonomistler iktidarın bankaları aktif rasyosu ve benzeri yöntemlerle kredi vermeye zorlayarak yarattığı kredi genişlemesinin Türkiye'nin cari işlemler açığını artırarak dış finansman sorununu büyüttüğünü ileri sürüyorlar. BDDK'nın bankaları kredi vermeye zorlamak için uyguladığı aktif rasyosunu yıl başından itibaren kaldıracak olması ve Merkez Bankasının da zorunlu karşılıkları kredi artışına bağlı olmaktan çıkarması nedeniyle önümüzdeki dönemde kredilerinin hem daha pahalı hale gelmesi hem de artış hızının azalması beleniyor.**

Batık Krediler

- Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 27 Kasım – 1 Aralık arasında 560 milyon lira azalarak 150,4 milyar lira oldu. Tahsili gecikmiş alacaklarda yıl başından bu yana ise 1,8 milyar liralık azalış yaşandı. 2019 yılı sonunda yüzde 5,7'ye kadar yükselen tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,2'ye geriledi.
- Ancak batık kredi oranındaki gerilemenin altında *bankaların donuk alacaklarına ilişkin 90 gün olan asgari gecikme süresinin, salgına karşı alınan önlemler kapsamında 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere 180 güne çıkarılmış olması ve bu yıl içerisinde 122 milyar liralık kredinin yeniden yapılandırılması yatıyor.*

Bankaların Karı Yüzde 21 Arttı

- Bankacılık sektörü bu yıl ocak-ekim döneminde 50 milyar lira net kar elde etti. Sektörün net karı geçen yılın aynı dönemindeki 41,3 milyar liraya göre yüzde 21,1 oranında artış gösterdi. Bankalar bu dönemde TL işlemlerden 72,3 milyar lira net kar elde ederken, döviz cinsinden işlemlerden ise TL'nin değer kaybetmesi nedeniyle 22,3 milyar lira zarara uğradılar.
- Aynı dönemde kamu bankaları ise 16,7 milyar lira net kar elde etti. Kamu bankalarının net karı yüzde 33,6 oranında artış kaydetti. Kamu bankaları TL işlemlerden 29 milyar lira kar sağlarken, döviz işlemlerinden ise 12,3 milyar lira zarar ettiler.
- **Döviz Pozisyonu:** Bankacılık sektörünün 20 Kasım'da 2 milyar dolar olan döviz pozisyonundaki fazla ise 27 Kasım itibarıyla 2,3 milyar dolara çıktı.
- Sektörün döviz pozisyonunun toplamda döviz fazlası vermesine rağmen kamu bankalarının döviz açığı ise sürüyor. İktidarın döviz satarak kurları ve faiz oranlarını kontrol etmeye çalışması yüzünden döviz açığı veren kamu bankalarının döviz pozisyonlarındaki açık geçen hafta 291 milyon dolar azalarak 27 Kasım itibarıyla 3 milyar 277 milyon dolar oldu.
- Özel ve yabancı bankaların döviz pozisyonlarındaki fazla ise 5 milyar 592 milyon dolar oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

KOBİ'lerin Banka Borcu 865 Milyar Lira

- Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 27 Kasım itibariyle 865 milyar lira olarak gerçekleşti.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 20-27 Kasım haftasında 4 milyar lira artarak 861 milyar liradan 865 milyar liraya yükseldi.
- KOBİ kredilerinin 17,4 milyar dolarlık (136,4 milyar liralık) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor. Geçen hafta KOBİ'lerin döviz kredileri kur artışından kaynaklanan 3 milyar liralık artış olurken, TL kredilerde 1 milyar liralık artış yaşandı.
- KOBİ kredilerinde yıl başından bu yana ise 250 milyar liralık (yüzde 40,6 oranında) büyüme yaşandı.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 58,4 milyar lira oldu.
- Ekim 2020 sonu itibariyle 3 milyon 799 bin KOBİ'nin (mikro, küçük ve orta boy işletme) bankalara kredi borcu bulunuyor. Bunlardan 288 bin 396'sı ise kredi borcunu zamanında ödeyemediği için bankaların takibinde bulunuyor.

Tarım Sektörünün Borcu

- Tarım sektörünün bankalara olan kredi borcu ise ekim ayında 1,6 milyar lira daha artarak 121,4 milyar liraya yükseldi. Tarım sektörünün borçlarında yılı başından bu yana ise 17,5 milyar liralık artış oldu.
- Sektörün borcunun 89,6 milyar liralık kısmı kamu bankalarına, 31,9 milyar liralık kısmı ise özel bankalara bulunuyor. Tarım sektörünün zamanında ödeyemediği için bankalar tarafından yasal takibe alınan kredi borcu ise 5 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

Vatandaşın Bankalara Borcu 830 Milyara

- **Vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu** 20 -27 Kasım haftasında 5,2 milyar lira artarak 829,8 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 687,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 142,6 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri 2,4 milyar lira kredi kartı borçları ise 2,8 milyar lira arttı.
- Tüketici kredisi ve kredi kartı borçları **yıl başından bu yana** ise 239 milyar lira arttı. Bu dönemde tüketici kredileri 213 milyar lira artarken, kredi kartı borçlarındaki artış ise 26,7 milyar lira oldu.
- **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunun yılın ilk 11 ayında yüzde 40,5 oranında büyümesine yol açtı.**

Vatandaş Bankalara 67,1 Milyar Lira Faiz Ödedi

- Vatandaşların tüketici kredisi ve kredi kartı borçları nedeniyle bu yılın ocak-ekim döneminde bankalara ödediği faiz ise 67,1 milyar liraya kadar yükseldi. Bu tutan geçen yıl aynı dönemde 64,4 milyar lira olarak gerçekleşmişti.
- Faiz oranlarında son aylarda yaşanan yükseliş eğilimi, bankalara borçları bu yıl oldukça yüksek miktarlarda artan vatandaşların bankalara fiilen ödeyeceği faiz tutarını da önümüzdeki aylarda oldukça artıracak.
- Bu arada vatandaşların AKP döneminde kredi kartı ve tüketici kredisi borçları nedeniyle bankalara ödediği toplam faiz ise 591,4 milyar liraya ulaştı.

3 Milyon 485 Bin Vatandaş Bankaya Borcunu Ödeyemiyor

- Risk merkezinin verilerine göre bu yıl ocak-ekim döneminde 337 bin 469 vatandaş bireysel kredi borcunu, 347 bin 117 vatandaş da bir ya da birden fazla kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından yasal takibe alındı. Diğer bir ifadeyle icraya verildi.
- Hem kredi kartı hem de tüketici kredisi birlikte takibe alınanlar tek kişi sayıldığında bu dönemde toplam 603 bin 656 vatandaş bankalar tarafından takibe alındı ve dolayısıyla kredi sicili bozuldu. Geçen yıl aynı dönemde bu sayı 1 milyon 315 bin kişi olmuştu. Bu yıl yaşanan azalma, daha önce 90 gün olan takibe alınma süresinin, 180 güne çıkarılması, salgına karşı alınan önlemler çerçevesinde tüketici kredilerinin vadesinin uzatılıp faiz oranlarının düşürülmesi nedeniyle vatandaşın kredi kullanımının kolaylaştırılması gibi etkenlerden kaynaklanıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Son beş yılda kredi kartı veya bireysel kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından takibe alınan ve borcu halen devam eden vatandaş sayısı ise ekim ayı itibarıyla **3 milyon 485 bin kişi** olarak gerçekleşti. **Risk Merkezinin verilerine göre takipteki vatandaşların borcu 22,7 milyar lira düzeyinde bulunuyor.**
- **Bankalara borcu bulunan vatandaş sayısı ise son bir yılda 2 milyon 268 bin kişi artarak 33 milyon 643 bin kişiye çıktı.**

Faiz Oranları Yükseliyor

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- 27 Kasım itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,12 puan artarak yüzde 13,61'e yükselirken, bir yıl vadeli ticari kredinin yıllık basit faizi ise 0,40 puan daha yükselerek yüzde 17,49'a çıktı.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi ise önceki haftaya göre değişmedi ve **4 Aralık itibarıyla** yüzde 14,99 oldu.
- Merkez Bankasının bankaları fonlama maliyeti 16 Temmuz'dan bu yana 7,65 puan arttı. *(TCMB ortalama fonlama faizi 16 Temmuz yüzde 7,34 olmuştur.)*

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili 4 Aralık günü yüzde 13,76 faiz oranıyla **(gösterge faiz)** işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,28'e, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 12,95'e çıktı.
- Devlet tahvili faizleri, geçen hafta sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,03 puan, beş yıl vadelide 0,89 puan, on yıl vadelide ise 0,69 puan arttı.

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise geçen hafta yüzde 5,7 oranında azalarak 4 Aralık itibarıyla itibarıyla 368,73 olarak gerçekleşti. Türkiye bu oranla en yüksek riske sahip ülke konumunda bulunuyor. **Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 153,8'ye Türkiye'ye göre oldukça düşük seyrediyor. Risk primi en düşük ülke ise 8,6'yla Danimarka.**
- Türkiye'nin risk primi son bir ayda yüzde 32, son altı ayda yüzde 27 oranında azaldı. Bu azalışlara rağmen risk primi hala bir yıl öncesinin yüzde 20, oranında üzerinde bulunuyor.
- Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değerine 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

Enflasyon Yükselişini Sürdürüyor

- Vatandaşların kazançlarının, tasarruflarının ya da ceplerindeki paranın durduk yere satın alma gücünü azalttığı ve yoksullaşmayı artırdığı için dünyanın en haksız vergisi olarak kabul edilen enflasyon yükselişini sürdürüyor. Türk lirasının değerinde yaşanan kayıp halka enflasyon olarak geri dönüyor.
- **Tüketici Fiyatları:** Tüketici fiyatları kasımda aylık olarak yüzde 2,3 oranında arttı. Bu oran birçok ülkede bir yıllık sürede oluşan enflasyonun bile üzerinde bulunuyor. Bu oranla birlikte Türkiye'deki yıllık enflasyon kasım sonu itibarıyla yüzde 14,03'e yükseldi. Türkiye'nin bu yılı yüzde 15'in üzerinde bir enflasyonla tamamlaması bekleniyor.
- Genel enflasyon oranının yüzde 14,03 olduğu son bir yılda gıda fiyatlarında ise yüzde 21,08 oranında artış kaydedildi.
- Birçok temel gıda maddesinde yıllık fiyat artışı yüzde 70'e yaklaştı. Örneğin yumurta fiyatı kasım ayında yüzde 17,75, bu yılın ilk 11 ayında yüzde 61,4 ve son bir yılda yüzde 69,65 oranında arttı. Portakalın fiyatı son bir yılda yüzde 68,1, son 11 ayda yüzde 96,5, pırasanın fiyatı son bir yılda yüzde 48, son 11 ayda yüzde 55,23, karnabaharın fiyatı sor bir yılda yüzde 45,8, son 11 ayda yüzde 69,9, sadece kasım ayında ise yüzde 24,4 oranında artış gösterdi.
- Son bir yılda mercimek fiyatı yüzde 41,7, domatesin fiyatı yüzde 39, ayçiçek yağı yüzde 38 artış kaydetti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• **Üretici Fiyatları:** Üretici fiyatlarında ise yüzde kasımda bir önceki aya göre yüzde 4,08 oranında artış yaşandı. Üretici fiyatları son bir yıllık dönemde yüzde 23,11 oranında yükseldi. Üretici fiyatlarında yaşanan bu artışın önümüzdeki aylarda tüketici fiyatlarına da yansımaları bekleniyor. Dolayısıyla enflasyonun yükselme eğiliminin önümüzdeki aylarda da devam edeceği gözleniyor.

Faiz Artışı da TL'ye Değer Kazandırmadı

• Faiz artırımından önceki iki hafta dolara karşı yüzde 11,6, Euro karşısında ise yüzde 11,5 oranında değer kazanan TL, faiz artırımından sonra yeni bir değer kaybı sürecine girdi. 7,5 TL'ye kadar gerileyen dolar kuru bir ara yeniden 8 TL'yi de geçerken, geçen haftayı da 7,78 TL seviyesinden tamamladı. **Tek adam rejiminin sadece ekonomi yönetiminde değil, diğer alanlarda da yarattığı güvensizlik TL'nin değerini eritmeye devam ediyor.**

• Dolar kuru (Merkez Bankasının 4 Aralık 2020 günü açıkladığı kurlar üzerinden) yıl başından bu yana yüzde 31, Euro kuru ise yüzde 42,3 oranında arttı. Diğer bir ifadeyle TL yıl başından bu yana dolara karşı yüzde 23,6, Euro'ya karşı ise yüzde 29,7 oranında değer kaybetti.

• AKP'nin iktidara gelmesi ve tek adam rejimiyle ilgili Anayasa değişikliğinin kabul edilmesi ve sonrasındaki gelişmelerin TL'nin değerinde yarattığı değişimler şöyle:

TL'NİN DEĞERİ (Merkez Bankası Döviz Alış Kurları)		
Tarih	1 Dolar/TL	1 Euro/TL
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	1,6700	1,6612
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	1,6391	1,7670
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	2,1489	2,8779
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	3,6801	3,9083
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	4,0980	5,0747
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	4,7545	5,4969
31 Aralık 2019 (Bu yıl başından bu yana)	5,9402	6,6502
Damat Albayrak'ın görevdeki son günü	8,4613	10,0279
4 Aralık 2020	7,7796	9,4625

(Not: Merkez Bankası döviz alış kurları esas alındı)

O GÜNDEN BUGÜNE KURDA YAŞANAN DEĞİŞİM (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim gününden bu yana	365,8	469,6
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu günden bu yana	374,6	435,5
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden bu yana	262,0	228,8
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumundan bu yana	111,4	142,1
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapmasından bu yana	89,8	86,5
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği günden bu yana	63,6	72,1
8 Kasım 2020 Albayrak'ın istifasından bu yana	-8,1	-5,6
31 Aralık 2019 (bu yıl başından bu yana)	31,0	42,3

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

O GÜNDEN BUGÜNE TL'NİN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİM (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim gününden bu yana	-78,6	-82,1
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu günden bu yana	-79,0	-81,0
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden bu yana	-72,4	-69,1
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumundan bu yana	-52,8	-58,0
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapmasından bu yana	-47,4	-45,4
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği günden bu yana.	-39,0	-40,9
8 Kasım 2020 Albayrak'ın istifasından bu yana	8,5	7,8
31 Aralık 2019 (Bu yıl başından bu yana)	-23,8	-28,5

İcra Dairelerinde Bekleyen Dosya Sayısı 22,9 Milyon

- İcra takiplerinin Covid 19 salgını nedeniyle üç aya yakın bir süre durdurulmuş olmasına rağmen, icra dairelerinde bekleyen (UYAP üzerinden açılan dosyalar) dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 969 bin adet artarak 4 Aralık itibarıyla 22 milyon 866 bin oldu.
- Bu yıl 5 milyon 760 bin yeni icra dosyası gelirken, 5 milyon dosya ise sonuçlandırıldı. Geçen yıldan devredenlerle birlikte halen derdest olan dosya sayısı 1 milyon 969bin adet artarak 22 milyon 866 bine yükseldi. Geçen yıl 4 Aralık itibarıyla 20 milyon 897 bin dosya derdest bulunuyordu.
- İcra takipleri 21 Mart-21 Haziran 2020 tarihleri arasında durdurulduğu için icra dairelerine gelen dosya sayısında geçen yıla göre yüzde 33,7 oranında azalma yaşandı. Bu azalmaya rağmen derdest dosya sayısında artış sürüyor.

Mevduatın Yüzde 57'si Milyonerlerin Hesabında

- Bankalarda ekim sonu itibarıyla yurt içi yerleşiklere ait olan 3 trilyon 358 milyar liralık mevduatın, yüzde 57,3'ünü oluşturan 1 trilyon 924 milyar liralık kısmının içerisinde 1 milyon lira ve daha fazla mevduat bulunan yüksek montatlı toplam 287 bin 785 hesapta tutulduğu belirlendi. Yüksek montatlı hesaplardaki paranın toplam mevduat içerisindeki payı geçen yıl ekim ayında yüzde 53,2, yıl sonunda da yüzde 54,2 düzeyinde bulunuyordu.

Borsadaki Hisse Senetlerinin Yarıısı Yeniden Yabancıların

- Türk parasının değer kaybı yüzünden döviz cinsinden oldukça ucuzlayan Borsa İstanbul'daki hisse senetlerinin yarıısı yeniden yabancı yatırımcıların eline geçti.
- Yabancı yatırımcıların ekim ayında yüzde 49,1 olan Borsa'daki payı Kasımda yüzde 50,5'e yükseldi.
- Borsa İstanbul'da hisse senedine yatırım yapan yerli yatırımcıların sayısı yılın ilk 10 aylık döneminde 680 bin kişi artarak 1 milyon 874 bin kişiye yükselirken, yabancı yatırımcı sayısı ise 2 bin kişi artarak 11 bin 613'e yükseldi.
- Kasım sonu itibarıyla toplam değeri 686,8 milyar lira olan Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinin 340 milyar liralık kısmı yerli, 347 milyar liralık kısmı da yabancı yatırımcılara ait bulunuyor.

Aylık TÜFE artışı yüzde 2,3 olurken, yıllık enflasyon yüzde 14,03'e yükseldi!

Kurlardaki ve enerji maliyetlerindeki yükselişin yanı sıra, gıdada yüksek fiyat artışlarının etkisi Kasım ayı enflasyonunda belirginleşti. Aylık TÜFE artışı yüzde 2,3 olurken, yıllık enflasyon yüzde 14,03 düzeyine yükseldi. Yıllık enflasyon en son bu düzeydeki seviyelere 2019'un Aralık ayında yüzde 15,01 ile ulaşmıştı. Haziran'dan bu yana yükselişe geçen ve rekor düzeylere gelen kur artışlarıyla Kasım ayında Dolar/TL 8,5, Euro/TL ise 10 liraya kadar çıktı!

Daha önceki değerlendirmelerimde kurlardaki ve enerji zamlarındaki artışların fiyatlara tam yansıtılmadığını bu nedenle TÜFE ile Yi-ÜFE ve çekirdek enflasyon arasındaki makasın iyice açıldığını kaydetmiştim. Eski Hazine ve Maliye Bakanının kur artışlarını önemsizleştirmeye çalışarak 'Ben dövizde bakmıyorum' sözlerinin gayri ciddiliği, şimdi enflasyonun yeniden halkı yoksullaştıran, cebindeki geliri eriten düzeylere yükselmesiyle somutlaşıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kasım rakamları, döviz kurundaki yükselişle artan maliyetlerin başta gıda ve ulaştırma olmak üzere fiyatlara sert biçimde yansıdığı, kışlık turfanda sera ürünlerine geçişle birlikte Yİ-ÜFE'nin de aylık yüzde 4,08 artarak yıllık yüzde 23,11'e çıktığını gösteriyor.

Gıda enflasyonu aylık yüzde 4,16 artarak TÜFE'yi yaklaşık 1 puan etkilemiş görünüyor. Aylık yüzde 2,3 olarak açıklanan kasım enflasyonunun neredeyse yarısı gıda enflasyonundaki artıştan kaynaklanıyor.

Kasım ayı enflasyonunu olumsuz etkileyen ulaştırma grubunda aylık artış yüzde 4,51 ve TÜFE'ye etkisi 0,72 puan. Enerji ve akaryakıt zamlarıyla döviz kurundaki yükselişin etkisini en üst düzeyde yaşayan ulaştırma kalemlerinde dizel otomotiv fiyatı aylık yüzde 10,5, benzinli otomobil fiyatı yüzde 7,96 artarken, mazottaki artış yüzde 3,5. Aralık ayında kurların nispeten yatay seyretmesiyle enerji-ulaştırma grubundaki kur artışı yansımaları daha sınırlı kalabilir.

Enflasyon sepetinde eğlence ve kültür grubundaki aylık artışlarda kur yükselişlerinin etkisine korona salgınının eklendiği evde ve uzaktan eğitimin zorunlu hale gelmesinin fiyatlara ve enflasyona ciddi katkı yaptığı görülüyor.

Kasım Ayı Enflasyon Verileri, uzun süredir bastırılan ve perakende fiyatlara kısmen yansıtılan kur, maliyet, girdi artışlarının etkisinin belirgin hale geldiğini ortaya çıkarttı ve döviz kurundaki yükselişin yarattığı maliyet artışları net şekilde görüldü. Beklentiler TÜİK'in rakamları makyajlamasına paralel olarak aylık yüzde 1,1 düzeyinde yoğunlaşıyordu. **Ekonomi yönetimindeki değişiklik TÜİK verilerinin nispeten daha gerçekçi açıklanmasına zemin yaratmış görünüyor!**

24 Aralık'da yapılacak Merkez Bankası -PPK toplantısında 300-350 baz puanlık yeni bir politika faizi artışı zorunlu görünüyor!

Merkez Bankası'nın (MB) para ve faiz politikalarını oluşturmasında etkili verilerden birisi olan çekirdek enflasyonun yıllık yüzde 13,72'ye yükselmesi gelecek aylarda enflasyon artışının süreceğini gösteriyor. Çekirdek enflasyonda aylık artışın yüzde 2,14 ve TÜFE'deki aylık artışın yüzde 2,3 olması 24 Aralık'da yapılacak MB-PPK toplantısını kritik hale getiriyor. Yine 300-350 baz puanlık yeni bir politika faizi artışı zorunlu görünüyor!

MB'nin enflasyon hesaplamalarında yüzde 14 düzeyindeki yıllık enflasyon seviyelerine ancak gelecek yılın ilk çeyreği sonunda ulaşacağı öngörülüyordu. Oysa bu oran Kasım ayında, yani 5 ay önce gerçekleşti. 2020'den devredecek yılsonu enflasyonu ile birlikte, en iyimser tahminle 2021'in ilk çeyreğinde hatta ilk yarısında da yüksek enflasyon seyrinin süreceğini öngörmekteyim.

MB'nin son enflasyon raporunda yılsonu enflasyon beklentisi yüzde 12,1 seviyesine yükseltilmişti. Hükümetin ilan ettiği Yeni Ekonomi Programı'nda ise 2020 yılsonu enflasyon beklentisi yüzde 10,5 idi. Enflasyonda gelinecek nokta, MB hedef ve tahminlerinin, YEP öngörülerinin tümüyle çöktüğünü, iflas ettiğini apaçık ortaya koymaktadır. Bu noktaya gelineceğini çok önceden gelişmeleri analiz ederek dile getirmiştik. Ancak iktidar, ekonomide 'şahlanış' söylemlerini yinelemeye, halktan gerçekleri gizlemeye devam etti. Şimdi ise ekonomik kurtuluş mücadelesi verildiğini öne sürüp halktan 2023 yılına kadar sabır ve metanet göstermesini, 'acı ilaç içmeye razı olmasını' talep ediyorlar.

19 Kasım'daki PPK'dan 4,75 puanlık faiz artışı kararı çıkmasına rağmen MB'nin fiilen uyguladığı fonlama faizinin yüzde 14,80 düzeyinde olmasından ötürü gerçek politika faizi artışı yüzde 0,20 puan oldu. Faiz artışının kurları dizginleme etkisi sınırlı kaldı. Şimdi yıllık enflasyonun yüzde 14'ün üzerine çıkması bu oranın en az 3-4 puan üzerinde bir pozitif faizi zorunlu hale getirdi. 24 Aralık'taki PPK toplantısından faiz artışı kararı çıkması sürpriz sayılmamalı!

Hep vurguladığım bir uyarıyı ve çağırımı bir kez daha yinelemek isterim;

Acilen orta vadeli yapısal, yönetsel ve sistemsel değişimleri, reformları içeren, **kendi içinde tutarlı, güven verici ve istikrarlı bir ekonomik program** hazırlanıp ilan edilmelidir. Bu programla eş zamanlı şekilde, öncelikle demokratik reformları, özgürlükleri-şeffaflığı genişletip, kamu kaynaklarının kullanımında denetim ve hesap verilebilirliği güçlendirecek, bireysel hak ve özgürlükleri güvence altına alacak, yargı reformu adımları atılmalıdır. Aksi takdirde ekonomik tablodaki kötüleşme, çöküş ve toplumsal yoksullaşma ağırlaşarak devam edecektir.

Üçüncü çeyrekte hızlı kredi büyümesiyle sağlanan zoraki ve kısa süreli yüzde 6,7'lik yapay büyümenin, "sürdürülebilmesi" mümkün değildir!

Üçüncü çeyrekte yüzde 6,7'lik büyüme hızında en büyük katkı, tüketim harcamalarındaki artıştan geldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İktidarın kamu bankaları eliyle başlattığı düşük faizli kredi kampanyalarının, BDDK'nın Aktif Rasyosu baskısıyla bankaları daha fazla kredi vermeye zorlayarak para pompalamasının etkisi görüldü. Şimdi yüksek faiz ve sıkı para politikasına geçildi. Dördüncü çeyrekte yeniden eksi büyüme, daralma dönemi söz konusu olacaktır!

Bu yılın 1. çeyreğinde büyüme oranı yüzde 4,5 idi. Salgının etkilerinin ve ekonomik kapanmanın en ağır döneminin yaşandığı 2. çeyrekte yüzde 9,9 küçülme yaşandı. TÜİK'in açıklamasıyla 3. çeyrekte ise yüzde 6,7 büyüme gerçekleşti. Açıklanan rakama bakarak yüksek büyüme hızının Türkiye ekonomisinde ve yurttaşların yaşamında sağladığı bir iyileşmeden söz edilemez. Verilerin ayrıntılarına girildiğinde de söz konusu büyümenin ağırlıklı bireysel tüketim ve harcamalardan kaynaklı olduğu görülüyor. Bu üç aylık büyüme hızı, iktidarın sıklıkla farklı dönemlerde uygulamaya koyduğu ve kamu bankalarına yüklü görev zararları pahasına kredi dağıttırarak sağladığı geçici süreli büyüme dönemlerinden birisidir. Nitekim bu politikanın getirdiği ağır ekonomik yük, kurları bastırmak için harcanan milyarlarca dolarlık rezerv kaybına rağmen sıkı para politikasına geçilmek zorunda kalındı. Faizler yükseltildi, krediler kesildi, BDDK AR uygulamasını kaldırmak zorunda kaldı. Şimdiden 4. Çeyrekte ekonomik daralma ve küçülme başladığını, 2020'nin de eksi büyüme ile kapanacağını öngörmekteyim.

Büyüme verilerinin alt kalemlerine ve ayrıntılarına bakıldığında, dolar bazında GSYH yıllık tutarının yüzde 6,7'lik büyüme hızına rağmen 736,1 milyar dolar olduğunu, bu tutarın da 2010 yılı ile yani on yıl öncesiyle aynı düzeylerde bulunduğunu görüyoruz. Buna bağlı olarak Kişi Başına Milli Gelir ise 8850 dolar. GSYH verilerine baktığımızda yüksek döviz kurlarına ve getirilen ek gümrük vergisi artışlarına rağmen ithalatın yüzde 9,68 büyüdüğü, sürekli aylık rekorlar kırdığı ilan edilen ihracatın ise yüzde 20,15 azaldığı görülüyor. Dış ticaretin büyümeye katkısı eksi 11,76 olarak gerçekleşmiş.

En dikkat çekici noktalardan bir tanesi devletin nihai tüketim harcamaları! Verilere baktığımızda devletin nihai tüketim harcamalarının yüzde 1,06 ile iç talep kalemleri arasında en alt sırada yer aldığı, büyümeye katkısının da neredeyse yok denecek düzeyde ve 0,15 puan olduğu görülüyor. Yani devlet neredeyse tüm kaynaklarını, bütçesini tüketmiş, takatsiz kalmış, harcama yapamaz halde!

Oysa geçen yılın aynı döneminde devletin nihai tüketim harcamalarındaki büyüme, yüzde 6,35 düzeyinde idi.

İktidarın sürekli yinelediği 'salgında halkın yanında olduk' söylemlerinin aksine giderek daha da ağırlaşmaya başlayan salgın ortamında vatandaşın iktidar tarafından yalnız bırakıldığı, kendi kaderine terk edildiği de büyüme verilerinde de gözleniyor. Salgın ortamında 3. Çeyrekteki "Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmetler" artış oranının yüzde 2,4 düzeyinde kalması bunu gösteriyor. Bu oran, insan sağlığı, sosyal hizmetler, eğitim alanlarındaki büyüme artışının diğer alanların pek çoğunun gerisinde kaldığını sergiliyor!

Yine 3. Çeyrekte büyümeye etki eden faktörler arasında yüzde 22,54 ile yatırımlar dikkat çekerken bu oranın gerçekleşmesinde geçen yılın aynı döneminde yatırımların ekside olmasının yarattığı baz etkisinin ön planda olduğunu görüyoruz.

Mesleki, idari ve destek hizmetleri sektöründe görülen yüzde 4,52'lik eksi büyüme-küçülme dışında, hemen tüm sektörlerde pozitif büyüme söz konusu. Diğer sektörlerin büyüme hızlarında ticaret-ulaştırma-depolama-konaklama-yiyecek hizmetlerinde sektörel bazda yüzde 0,75 ile en düşük büyüme hızı gerçekleşirken, bankacılık ve finans sektörünün ise yüzde 41,07 ile en yüksek hızda büyüyen sektör olması dikkat çekiyor.

Burada turizmin salgın nedeniyle en olumsuz etkilenen sektörlerin başında gelmesi, ticaretin yavaşlaması, hizmetler alanındaki büyümenin düşük kalmasını beraberinde getirirken, kamu bankaları ve özel bankaların dev kampanyalarla kredi dağıtımına yönlendirilmeleri ise bankacılık-finans sektörünün 3. Çeyrekte nasıl en hızlı büyüyen sektör olduğunu bize gösteriyor.

GSYH'dan (Milli Gelir) alınan paya baktığımızda da vahim ve çarpıcı bir tabloyla karşılaşyoruz. Türkiye ekonomisi 3. Çeyrekte yüzde 6,7 büyürken emek kesiminin (işgücü ödemelerinin milli gelirden aldığı pay) GSYH'dan aldığı pay yüzde 29,68'den yüzde 26,56'ya gerileyerek 3,12 puan birden düşmüş.

Bu tablo iktidarın TÜİK ve İŞKUR eliyle, çeşitli rakam oyunları ve farklı tanımlar altında işsizliğin üzerini örterek gerçek boyutlarını gizlemeye çalışmasına karşılık, emek kesiminin GSYH'dan aldığı paydaki düşüşün gizlenemediğini ortaya koyuyor. Milyonlarca kişinin işini kaybettiği, işsiz kaldığı, düzenli gelirini kaybettiği gerçeği milli gelirden alınan paydaki bu düşüşle açık şekilde kendisini gösteriyor. **Hızlı kredi büyümesiyle sağlanan zoraki ve kısa süreli yapay büyümenin "sürdürülebilmesi" mümkün değildir!**

VERGİ BARIŞI İLE İLGİLİ ACİLEN YASA DEĞİŞİKLİĞİNE GİDİLMELİ!

Kamu borçlarının yapılandırılmasına yönelik başvuru süreci başlarken, salgın nedeniyle alınan önlemlerle birçok işyeri ve işletmenin faaliyetlerinin sınırlandırılması, kısıtlanması yapılandırmaya başvuru ve taksitlerin ödenmesini zorlaştırıyor. Yapılandırma başvuruları ve ödemelerle ilgili acilen yasa değişikliğine gidilmesi zorunludur. Aksi takdirde birikmiş vergi-SGK borçlarının tahsilinde hedeflere ulaşamayacaktır!

İktidarın torba yasayla TBMM'den geçirdiği Vergi Barışı, Servet Affı vb. düzenlemelerle ilgili başvuru süreci başlarken, salgın nedeniyle yürürlüğe konulan yeni kapatma, kısıtlama, faaliyet durdurma kararları nedeniyle pek çok esnaf, KOBİ; işletme yapılandırma başvurusunda bulunmaktan vazgeçti. Faaliyetleri kısıtlanan ve yeni sokağa çıkma yasaklarıyla gelir elde etmeleri zorlaşan işyerlerinin, mükelleflerin güncel vergilerle birlikte yapılandırma başvurusu yapmaları halinde Ocak ve Şubat aylarında başlayacak yapılandırma taksitlerini ödemeleri “olanaksız” görünmektedir. Mevcut düzenlemede ilk iki taksitin ödenmemesi halinde yapılandırma bozuluyor.

Oysa tahsil edilmesi öngörülen 289 milyar TL'si vergi, 165 milyar TL'si SGK ve kalanı da diğer kurumlara olan borçlar olmak üzere yaklaşık 500 Milyar TL kamu alacağının bu yasa kapsamında yapılandırılarak tahsil edilmesi, bütçe gelirlerinin artırılması ve 4 milyon mükellefin bu yapılandırmadan yararlanacağı hedeflenmektedir.

TESK, TİSK, TZOB yöneticileri çeşitli illerin oda başkanlarıyla esnaf-sanatkâr meslek odalarının yöneticileri tarafından yapılan açıklamalarda iktidara çağrıda bulunularak, salgın nedeniyle binlerce işyerinin yeniden kapanmak ya da faaliyetini sınırlandırmak zorunda kaldığına dikkat çekilmektedir.

Şu anda vergi dairelerine yapılan başvurular ağırlıkla motorlu taşıtlar, trafik cezaları vb. cüzi borçlar için yapılandırma talepleri. Vergi ve SGK borçlarının yapılandırılması konusunda mükellefler “başvuru” konusunda tereddüt yaşıyor, cezalı duruma düşerek yapılandırma olanağını kaybetme kaygısı taşıyor!

Koronavirüs salgınına karşı haklı sebeplerle alınan son önlemler çerçevesinde çoğu esnaf ve işletmenin satışlarında ciddi düşüşler yaşandı. Bazıları siftoh dahi yapamazken, pek çok işyeri kapananlar arasına eklendi. Aylık kirasını-yakıtını dahi ödeyemeyen, işçilerini çıkarmak zorunda kalan esnaf ve işletmeler, bu şartlar altında **hem güncel hem ertelenen hem de yapılandırılacak borçları** nasıl ödeyecekler?

Gerek “Vergi Barışı” gerekse “Servet Affı” düzenlemeleri TBMM gündemine getirilirken bu konuların dikkate alınması gerektiğini sürekli vurguladım. Daha önce 7 kez çıkarılan servet affı ve defalarca birbirinin aynısı olarak yasalaştırılan Vergi Barışı gibi düzenlemelerin yanlışlıkları apaçık ortada iken iktidar aynı yanlışları yinelemekte ısrar etti.

Öncelikle iktidar, mevcut salgında getirilen önlemler çerçevesinde, sınırlama-kısıtlama-yasakların zorunlu olarak yaşandığı süreçte; yapılan bu yanlıştan ivedi olarak dönmelidir. Yıl sona ermeden yapılandırma konusunda yeni düzenleme ve mükelleflerin ödeme gücüne uygun makul bir taksitlendirmenin mümkün olabileceği yeni bir yasa değişikliği TBMM'den geçirilmelidir. Bu çerçevede;

*Vergi-SGK vb. diğer borçlu mükelleflerin anapara borçları dışındaki tüm faiz ve gecikme cezası gibi borcu artıran ilaveler sıfırlanmalı, doğrudan mükellefin beyan edeceği gelir ve ödeme gücü planına göre anapara borcu 36 ay taksitlendirilerek yapılandırılmalıdır.

*Yapılandırma için başvuracak mükelleflere en erken 2021 yılı Haziran ayına kadar ödemesiz süre verilmeli, yapılandırma taksitlerinin tahsilatına 1 Temmuz 2021'den itibaren başlanmalıdır. Kısa çalışma ödeneğinde olduğu gibi, ödemesiz süreyi 2022 Ocak ayına kadar 6 ay daha uzatma yetkisi Cumhurbaşkanına verilmelidir.

*Yapılandırma taksitlerinin düşük faizli banka kredisi ile ödenebilmesine de imkân sağlanmalı, sözde değil gerçekte “Sicil Affı” uygulanmalıdır. Yapılandırma amaçlı banka kredisi alınması halinde, ödemelerin BANKA'dan Vergi Dairesi'ne doğrudan aktarımı sağlanmalıdır.

*Kamu alacaklarının sadece Kamu Bankaları tarafından yapılmasını ve mükelleflerin buralarda ödeme yapmasını içeren karar yürürlükten kaldırılmalı tüm banka ve finans kurumlarına bu alacakların tahsilinde görev verilmelidir. Aksi halde salgın koşullarında milyonlarca mükellefin yapacağı başvuruların alınmasında vergi daireleri ve kamu bankalarının kapasitesinin yetersiz kalması, salgının artmasına zemin hazırlanması söz konusu olacaktır.

İktidarın bu doğrultuda TBMM'ye getireceği birkaç maddelik değişiklikle sorunların çözülmesi mümkün olacak, milyonlarca mükellef, esnaf, işletme rahatlayacak, ödeme gücüne göre ve kazancına göre beyan edeceği ödeme takvimiyle yapılacak düzenli ödemeler, kamu maliyesine ve bütçeye ciddi nakit gelir akışı sağlayacaktır.

ASGARI ÜCRETE SOSYAL DEVLET ŞART!

Asgari ücretin tarihçesi

19. yüzyılın sonlarında ilk uygulama örnekleri görülen asgari ücret, yüz yıldır evrensel olarak kabul edilmiş temel insan haklarından biri. Asgari ücreti uygulayan ilk ülke 1894'te Yeni Zelanda. Ardından 1896'da Avusturalya'nın Victoria eyaletinde ve 1909'da İngiltere'de asgari ücret uygulaması görülüyor.

ABD'de ise 1900'lerin başlarında eyalet düzeyinde kadın ve çocuklar için gündeme geliyor; ancak ABD Yüksek Mahkemesi 1923'te asgari ücreti Anayasa'ya aykırı bularak iptal ediyor. 1938'de Roosevelt döneminde federal asgari ücret sistemi kabul edilince, ABD Yüksek Mahkemesi 1941'de asgari ücretin Anayasa'ya uygun olduğuna karar veriyor.

SSCB'de ise Ekim 1917'de, Sovyet Devrimi'nin ikinci günü yayımlanan hükümet kararnamesi ile 8 saatlik işgücü ve asgari ücret kabul ediliyor.

Türkiye asgari ücreti 1936 İş Kanunu ile kabul ediyor. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yeni bağımsızlığını kazanan Hindistan ve Pakistan gibi ülkeler de asgari ücret uygulaması başlatıyor. Ulusal düzeyde kapsayıcı asgari ücret uygulamaları ise ilk olarak Hollanda (1960), Fransa (1970) ve İspanya'da (1980) ortaya çıkıyor.

Uluslararası Sözleşmeler

Asgari ücret, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 1919'daki kuruluşundan bu yana önemli hedeflerinden biri. Örgüt, 1928'de 26 sayılı Asgari Ücretin Belirleme Yöntemleri Sözleşmesi'ni kabul ediyor. Bu sözleşme 100'den fazla onayla bugüne dek en çok onaylanan ILO sözleşmelerinden. Türkiye, bu sözleşmeyi 1973 yılında onaylıyor.

ILO 1970 yılında, 26 sayılı Sözleşme'de öngörülenden daha geniş bir koruma sağlayan 131 sayılı Asgari Ücret Tespit Sözleşmesi'ni kabul ediyor. Bu sözleşmenin 3'üncü maddesinde, asgari ücretin tespitinde işçilerin ve ailelerinin ihtiyaçları, ülkedeki genel ücret seviyesi, hayat pahalılığı vb. kriterlerin dikkate alınması gerektiği belirtiliyor. Türkiye halen bu sözleşmeyi onaylamış değil.

10 Aralık 1948'de kabul edilen Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde ise asgari ücretle ilgili şöyle deniyor: "Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna yaraşır bir yaşam sağlayan ve gerektiğinde her türlü sosyal koruma yolları ile de desteklenen adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır." Türkiye bu bildirgeyi kabul eden ülkeler arasında.

1996'da kabul edilen Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 4'üncü maddesi de "Tüm çalışanların kendileri ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlamak için yeterli adil bir ücret alma hakkı vardır" diyor. Türkiye bu hükme çekince koymuş durumda. Sendikalar yıllardır bu çekincenin kaldırılmasını istiyor.

Asgari Ücrette Sosyal Devlet Şart!

Asgari ücretin önemli bir gündem haline gelmesinin ve ilginin artmasının temel nedeni Türkiye'nin giderek artan bir asgari ücretliler toplumu olması ve ortalama ücret seviyesinin giderek asgari ücrete yaklaşmasıdır.

Türkiye'nin en büyük ücret pazarlığı, 2021 asgari ücret görüşmeleri 4 Aralık 2020'de başladı. Pazarlık salgının işçi ücretlerini düşürdüğü ve işçileri yoksullaştırdığı koşullarda başladı. Salgına rağmen "çarklar dönsün" ısrarıyla kapanmalarına izin verilemeyen, her gün servislerle, toplu taşımayla işe giden ve yan yana çalışan işçilerin ücretini belirleyecek Asgari Ücret Tespit Komisyonu görüşmesi ironik biçimde çevrimiçi (online) yapıldı.

Bu 70 yıllık asgari ücret tespit toplantılarında bir ilkti. Bakanın, bürokratların ve işveren temsilcilerinin sağlığına gösterilen özen takdire şayan.

Elbette komisyon üyeleri riske girmesinler ama bu "ince düşünce" çalışanlar için, özellikle de özel sektör çalışanları için neden akla gelmez veya neden uygulanmaz?

Asgari Ücrete Yoğun İlgil

Asgari ücret her yıl giderek çok daha büyük bir toplumsal ilgiye konu oluyor. Geçmişte asgari ücret tespit süreci nispeten daha durgun geçerken, günümüzde aralık ayı giderek "asgari ücret ayı" haline geldi. Asgari ücret neredeyse en önemli toplumsal gündemlerden biri.

Siyasal yelpazenin her tarafından, parlamentoda temsil edilen edilmeyen neredeyse bütün siyasi partiler asgari ücret konusunda politikalar ve öneriler açıklamaya başladı. Dahası miktar telaffuz etmeye başladı. Asgari ücretin saptanması konusunda sendikaların savunduğu temel ilkeler siyasal partilerin açıklamalarında geniş yer bulmaya başladı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2010'da Emek Platformu'nun dağılmasından bu yana neredeyse işçi sorunları konusunda hiç bir araya gelemeyen üç işçi konfederasyonu (Türk-İş, Hak-İş ve DİSK) son yıllarda başta asgari ücret olmak üzere temel işçi sorunları konusunda ortak açıklamalar yapmaya başladılar. Şimdilik sadece ortak açıklama var, ortak hareket yok ama sendikal hareket o kadar kendi içine dönmüş durumdaki bu bile önemli bir adım oluyor. Üç konfederasyonun ortak açıklaması önemli ancak bu asgari ücret etrafında ortak bir mücadeleye dönüşmediği sürece yeterli olmayacak.

Asgari Ücretliler Toplumu

Asgari ücret neden bu kadar önemli bir gündem olmaya başladı? Asgari ücrete dönük ilginin ardında yatan neden ne? Bunun temel nedeni Türkiye'nin giderek artan biçimde bir asgari ücretliler toplumu olması ve ortalama ücret seviyesinin giderek asgari ücrete yaklaşmasıdır. Asgari ücret işçiler içinde bir azınlığın değil, tersine işçilerin ezici çoğunluğunun ücreti haline geldi. Başta DİSK-AR'ın asgari ücret araştırmaları olmak üzere çeşitli çalışmalar asgari ücretin ortalama ücret haline geldiğini gösteriyor. Asgari ücret civarında çalışanların oranı AB ülkelerinden kat be kat fazla. Sendikalaşma oranının düşük olması toplu pazarlığın ücret artışlarındaki rolünü sınırlı tutuyor. Bu nedenle asgari ücret ana ücret pazarlığı haline geliyor. Milyonlarca işçi için ücretlerinin bir nebze artmasının güvencesi asgari ücret artışı. İktidarın da böyle önemli bir ücret kontrol aracını elinde tutmaktan memnun olduğu görülüyor. Ücretler giderek toplu veya bireysel pazarlıktan kopuyor, bir emek-sermaye ilişkisi olmaktan uzaklaşıyor ve hükümet tarafından belirlenir hale geliyor. Çünkü adı pazarlık olsa da nihai kararı hükümet veriyor, işverenler de mecburen ona uyuyor.

Hükümet asgari ücret pazarlığında ne yapıyor? Asgari ücretin 2000'li yıllardaki seyrine dikkat edilirse, genel olarak enflasyonun üstünde arttığı, bazı yıllarda ise ciddi biçimde yükseldiği görülüyor. Örneğin 2016'da yüzde 30 arttı. Ancak buna rağmen ücretlilerin milli gelir içindeki payında ve ortalama ücretlerin kişi başına milli gelire oranına bakıldığında ise düşüş var. Bu nasıl oluyor? İki şekilde: Birincisi asgari ücret resmi enflasyona göre artsa da milli gelir artışından payını alamıyor; ikincisi ortalama ücretler asgari ücret artışından daha az artıyor. Toplu pazarlığın sınırlı olması nedeniyle asgari ücret genel ücret düzeyi için kaldıraç işlevi görmüyor. Başta da vurguladığımız gibi asgari ücret ortalama ücret haline geliyor.

Asgari Ücreti Masanın Dışına Taşımak Gerek

Asgari ücret genel ücret düzeyinin en önemli belirleyeni haline geliyor. Bu durum asgari ücret etrafında verilecek mücadeleyi daha da anlamlı kılıyor. Sendikalı işçilerin asgari ücretten yüksek ücretler aldığı sır değil. Ancak sendikalı işçiler içinde de asgari ücrete yakın ücretle çalışanlar var. Öte yandan sendikalı işçi ücreti ile asgari ücret arasındaki makas da kapanıyor. Bu nedenle sendikaların ve özellikle de masadaki sendikal örgütün "bizim asgari ücretli üyemiz yok" demesi anlaşılır değildir. "Asgari ücret pazarlığında grev hakkı yok. İşveren ve hükümet ne diyorsa o oluyor" demek de baştan havlu atmaktır.

Toplumun bu kadar geniş kesimini ilgilendiren bir konuda daha gür, daha kararlı ses çıkarmak ve toplumsal bilinci ve duyarlılığı artırmak ve toplumsal destek sağlamak yaşamsal öneme sahip. Asgari ücret etrafında bir mücadelenin önemini ısrarla anlatmak lazım. Masadaki müzakere dışarıda toplumsal ruh haline göre şekillenir. O yüzden üç konfederasyon sadece bir açıklamanın ötesinde ortak bir tutum sergilemeli ve açıkladıkları ilkeleri savunmalıdır. Sendikalar asgari ücret etrafından sadece üyelerinin değil çok geniş emekçi kitlelerin sözcüsü olabilir.

Asgari Ücret Pandemide Daha Önemli Hale Geldi

Asgari ücret pandemisinin yol açtığı gelir kaybı ve yoksullaşmaya karşı önemli bir koruma aracı olabilir. Başta ILO tarafından yapılan araştırmalar olmak üzere tüm dünyada ve ülkemizde salgının ücretleri düşürdüğü ortaya çıkıyor. Salgının sendikalı işçilerin gelirlerinde de düşüşe yol açtığı DİSK üyeleri arasında yapılan bir alan araştırmasıyla ortaya çıktı. Öte yandan 2010-2020 döneminde Türkiye Avrupa'nın en düşük asgari ücretli ülkelerinden biri haline geldi.

Salgın döneminde sigortalı işçilere yapılan pandemi ödenekleri son derece sınırlı kaldı. 2 milyondan fazla işçi ayda bin 168 TL'ye mahkûm edildi. Kısa çalışma ödeneği ortalama bin 500 TL civarında kaldı. Kayıtsız işçiler ise bunlardan bile yararlanamadı. Asgari ücret sadece ücret değil. Pandemi koşullarında yapılan İŞKUR ödenekleri asgari ücrete göre oranlanıyor. Asgari ücret pazarlığında pandemi ödeneklerinin de en az asgari ücret düzeyinde olması gerektiğini savunmak lazım.

Asgari Ücret Artışı Ekonomiye de İyi Gelir

Bu dönem asgari ücret artışına karşı hükümet ve işveren cephesinden gelecek en önemli itiraz ekonomideki dalgalanma ve pandemiyin yarattığı ekonomik sorunlar olacaktır. Bu gerekçelerle "acı ilaç" söylemi asgari ücret masasında da gündeme gelebilir...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Nitekim asgari ücret görüşmelerinin açılış toplantısında işverenler adına yapılan konuşmada asgari ücretin istihdam artışı dikkate alınarak saptanması istendi. Özetle “asgari ücret artarsa istihdam düşer” şeklindeki neoliberal safsata tekrarlandı. Bu iddianın bilimsel olarak geçerli olmadığı ortaya konmuştur.

Nitekim 2016 yılı asgari ücretinde yapılan yüzde 30'luk artıştan sonra istihdam düşmedi. Asgari ücret artışlarının istihdamı düşürdüğüne dair bir kanıt yok. Sendikalar bu konuda daha cesur olmalıdır. Asgari ücret artışı sadece işçiler için değil ekonominin bütünü için de yararlıdır. Asgari ücret artışı talebi artırır, ekonomiyi canlandırır. Ekonomik krize çare aranıyorsa bunun en önemli araçlarından biri ücret artışına dayalı büyümedir. Öte yandan son resmi veriler salgın döneminde işgücünün payı düşerken sermaye payının arttığını ortaya koyuyor. Salgın döneminde toplumsal eşitsizlik artmaya devam etti. Bu nedenle de asgari ücret artışı son derece yaşamsaldır.

Sosyal Devlet-Kesintisiz Asgari Ücret!

2021 yılı asgari ücreti özel koşullarda saptanıyor: Ekonomik kriz ve pandemi. Bu nedenle bu yıl asgari ücretliye dönük kamusal destekler (vergi ve prim indirimleri, sübvansiyonlar ve nakit transferleri) her zamankinden daha önemlidir. Salgın boyunca sosyal devlet uygulamaları yok mertebesinde kaldı. Asgari ücret sosyal devletin uygulamasının somut bir örneği olmalıdır. İlk adım asgari ücretin kesintisiz bir şekilde net olarak ödenmesi olmalıdır. Asgari ücrete tam vergi muafiyeti sağlanması ve asgari ücretin üzerindeki pirim yükünün bütçeden karşılanması sağlanmalıdır. Sosyal devletin kendini göstereceği en önemli yer asgari ücrettir. Devlet pandemi koşullarında elini cebine atsın, asgari ücretin kesintileri bütçeden karşılansın. Bütçeden sermayeye aktarılan onca kaynaktan sonra (örneğin 12 yıldır işverenlere uygulanan yüzde 5 prim desteği) işçilere de destek sağlanması sadece pandeminin değil eşitlik ilkesinin de gereğidir. Kesintisiz asgari ücret işçilerin eline geçen miktarda önemli bir artış sağlayacaktır. Bunun yanında asgari ücrete milli gelir artışı ve özellikle de işçilerin enflasyonu dikkate alınarak zam yapılmalıdır.

Sendikaların masa başı görüşmelere teslim olmadan aralık ayı boyunca bıkmadan usanmadan her alanda insan onuruna yaraşır bir asgari ücret mücadelesi içinde olması ve ortaklaşa ses yükseltmesi gerekir. “Olmaz olmaz” demeyin! Daha birkaç hafta önce torba yasadaki emek karşıtı tekliflerinin geri çekilmesinin ortak mücadele ve kararlılık sonucu olduğunu unutmayın!

ASGARI ÜCRETİN ÜÇTE BİRİ VERGİYE GİDİYOR

DİSK-AR'ın raporuna göre, brüt asgari ücretin yüzde 33,4'ü (983 TL) vergi ve diğer kesintilere gidiyor. Asgari ücretli bir işçi, yılın 122 günü vergi ve diğer kesintiler için çalışıyor.

Türkiye'de asgari ücretten yapılan vergi ve diğer kesintiler, asgari ücretin niteliği ile bağdaşmayacak kadar yüksek.

DİSK Araştırma Enstitüsü'nün (DİSK-AR) raporuna göre, dolaylı-dolaysız vergiler ve diğer kesintiler nedeniyle işçinin eline, brüt asgari ücretin sadece yüzde 66,6'sı net harcanabilir ücret olarak geçiyor.

İşçi 122 Gün Devlete Çalışıyor

Brüt asgari ücret üzerinden;

◆ 412,02 TL SGK işçi primi,

◆ 29,43 TL işsizlik sigortası primi

◆ 22,34 TL damga vergisi kesiliyor. Örneğin asgari ücretli bir işçi, yılda 268,08 TL damga vergisi ödüyor. 220,7 TL asgari geçim indirimi (AGİ) düşüldüğünde işçiden yapılan gelir vergisi kesintisi 154,5 TL oluyor. Brüt asgari ücretten yapılan doğrudan kesinti toplamı 618,3 TL. Böylece AGİ dâhil, işçinin eline geçen net harcanabilir ücret bin 960,3 TL'ye düşüyor.

Bu doğrudan kesintilerden sonra sıra dolaylı vergilere geliyor. İşçinin eline geçen miktardan en az 364,37 TL dolaylı vergi (tüketim vergileri, KDV, ÖTV vb.) kesiliyor. Böylece doğrudan ve dolaylı vergiler ile prim kesintilerinin toplamı 982,67 TL'ye ulaşıyor. Bu tutarın brüt asgari ücrete oranı yüzde 33,4. Bu durumda asgari ücretli bir işçi, yılın 365 gününün 122 günü vergi ve kesintiler için çalışmış oluyor.

Toplam Maliyete Göre 158 Gün

Asgari ücretin toplam maliyeti dikkate alındığında vergi ve kesinti yükü daha da artıyor. Bu yıl asgari ücretin toplam maliyeti 3 bin 458 TL. Dolayısıyla patronlar asgari ücreti 3 bin 458 TL olarak kabul ediyor ve sendikalarla yürüttükleri pazarlıklarda bu tutarı esas alıyor. Asgari ücretin toplam maliyeti esas alındığında kesinti toplamı bin 497,7 TL'ye çıkıyor. Tüm dolaylı-dolaysız vergi ve diğer kesintilerin asgari ücret maliyetine oranı yüzde 43,3 oluyor. Bu durumda asgari ücretli bir işçi, yılın 365 gününün 158 günü vergi ve diğer kesintiler için çalışıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Brüt Değil, Net Asgari Ücret

Peki, tüm bu vergi ve kesintiler olmazsa, asgari ücretlinin eline bir ayda ne kadar para geçer? Rapora göre asgari ücretin brüt değil, net ödenmesi durumunda, şu anki asgari ücret seviyesinde bile işçinin eline geçecek tutar 2 bin 943 TL. Yani asgari ücretin tümüyle vergiden muaf tutulması ve patrona verildiği gibi asgari ücretliye de SGK prim desteği verilmesi durumunda, şu anda 618 TL artış sağlanması mümkün. Yeni asgari ücret artışı da net olarak hesaplanırsa, işçinin eline geçecek ücretin bir geçim ücreti olması sağlanabilir. Üstelik bu yolla asgari ücretin toplam maliyeti daha az artmış olur.

Asgari Ücretin Vergi ve Kesinti Yükü (2020)

ASGARI ÜCRET KALEMİ	TUTAR (TL)	ORAN (YÜZDE)
Brüt Asgari Ücret	2.943,0	100
SGK Primi İşçi Payı	(-) 412,0	-0,14
İşsizlik Sigortası Primi İşçi Payı	(-) 29,4	-0,01
Gelir Vergisi	(-) 154,5	-5,2
Damga Vergisi	(-) 22,3	-0,8
Doğrudan Vergi ve Kesintiler Toplamı	(-) 618,3	-21,0
Net Asgari Ücret	2.324,7	79,0
Asgari Geçim İndirimi (AGİ)	220,7	7,5
Dolaylı Vergi (En Az)	(-) 364,4	-12,4
Brüt Asgari Ücretten Toplam Vergi ve Kesintiler	982,7	-33,4
Net Harcanabilir Asgari Ücret	1.960,3	66,6

Hükümet Vergiyi Artırdı

Ülkenin en büyük üç işçi konfederasyonu (Türk-İş, DİSK, Hak-İş), asgari ücretin tümüyle vergiden muaf tutulmasını istiyor. Üstelik bu yıllardır dile getirilen bir talep. Hükümet ise bu talebi karşılıksız bırakmakla kalmıyor, ilk vergi dilimi tarifesini düşük tutarak asgari ücretliden ve düşük gelirli işçilerden alınan vergi miktarını artırıyor. AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında ilk vergi dilimi tarifesi asgari ücretin 15 katıydı. AKP iktidarında vergi dilimi tarifeleri, asgari ücret ve milli gelir artışından daha az artırıldı. Böylece 2020 yılında ilk vergi dilimi, asgari ücretin 7,5 katına geriledi. Böylece işçiler daha fazla vergi ödemek zorunda kaldı.

Asgari Ücret Aslında 2 Bin 324 Lira Değil

Asgari Geçim İndirimi'nin (AGİ) bu ay sonunda belirlenecek asgari ücret tutarına dâhil edilmemesi, işçilerin ve sendikaların başlıca talepleri arasında. Çünkü AGİ aslında asgari ücretin bir parçası değil. Geçmişteki vergi iadesi uygulaması 2008 yılında kaldırıldığında getirilen bir uygulama bu. Geçmişte vergi iadesi asgari ücretin bir parçası değildi; dolayısıyla bugün de AGİ'nin asgari ücret tutarına dahil edilmemesi, ek olarak ödenmesi gerekiyor. AGİ'nin dâhil edilmesi nedeniyle net asgari ücret olduğundan yüksek gösteriliyor. Örneğin bu yıl aslında net asgari ücret 2 bin 324 TL değil, 2 bin 104 TL. Patron tarafından işçiye ödenen net asgari ücret tutarı bu. AGİ ise patron tarafından ödenmiyor ve ücret değil, devlet tarafından sağlanan bir destek.

Komisyon da Tespit Yöntemi de Sorunlu

DİSK-AR'ın raporunda, Türkiye'deki asgari ücret tespit yönteminin uluslararası normlara aykırı olduğuna dikkat çekiliyor. Uluslararası normlara göre işçinin sadece kendisinin değil, ailesinin de (hanehalkının) asgari ücret tespitinde hesaba katılması gerekiyor. Buna karşın Türkiye'de işçinin ailesi yok sayılıyor.

Üstelik asgari ücreti belirleyen komisyon demokratik değil. Türkiye'de asgari ücret, üç taraflı bir mekanizma olan Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirleniyor. Komisyonunda beş hükümet, beş patron ve beş işçi temsilcisi yer alıyor. İşçi ve patron temsilcileri en çok üyeye sahip üst işçi ve işveren örgütleri tarafından (işçi temsilcilerini Türk-İş ve işveren temsilcileri ise TİSK) saptanıyor. Komisyonunda DİSK, Hak-İş ve diğer konfederasyonlar yer alamıyor. Böylece işçilerin önemli bir bölümünün komisyonunda temsili engelleniyor.

Komisyon kararları kesin nitelikli, bu kararlara itiraz edilemiyor. İşçilerin taleplerini kabul ettirebilmek için greve gitmek gibi hakları bulunmuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Komisyon Cumhurbaşkanına Bağlandı

Raporda dikkat çekilen bir diğer nokta ise şu: Asgari ücret Tespit Komisyonu'nun yapısı günümüze kadar hep iş kanunlarıyla saptandı. Ancak 2018'de sessiz sedasız bir biçimde önemli bir değişiklik yapıldı. Asgari Ücret Tespit Komisyonu 10 Temmuz 2018'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İş Kanunu'ndan çıkarılarak Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısı içine alındı. Böylece komisyon doğrudan Cumhurbaşkanlığı'na bağlanmış oldu.

Bu karar neden alındı, bilinmiyor. Herhangi bir gerekçe açıklanmadı. Bu konuda işçi ve patron tarafının görüşü de alınmadı. Böylece cumhurbaşkanının tek başına komisyonun yapısını değiştirmesine olanak tanınmış oldu.

1,4 MİLYON KADIN ASGARİ ÜCRETE BİLE ERİŞEMİYOR

Toplumsal cinsiyet temelli ücret eşitsizliği asgari ücret verilerine de yansıyor. Kadınların yarısı asgari ücret ve altında ücretlerle çalışıyor. Her dört kadından birinin aldığı ücret, asgari ücretin altında.

Kadınların genel ücret ortalamasının altında ve erkeklerden daha düşük ücretlerle çalıştırıldıkları bilinen bir gerçek. DİSK'in önceki gün kamuoyuyla paylaştığı asgari ücret raporunda yer alan veriler, bu eşitsizliği daha çarpıcı biçimde ortaya koyuyor.

Rapora göre, asgari ücretin altında ücret alanların oranı genelde yüzde 17 iken kadınlarda bu oran yüzde 25'i aşıyor. Buna göre, her dört kadın işçiden biri asgari ücretin altında ücretle çalışıyor.

Asgari ücret ve altında ücret alanların oranı ise genelde yüzde 38 iken, kadınlarda yüzde 49'a yükseliyor. Bu veri şu anlama geliyor: Türkiye'de kadınların yarısı asgari ücret ve altında ücretlerle yaşamını sürdürmek durumunda.

5,9 milyon kadının yüzde 59,2'si, yani her 10 kadından 6'sı asgari ücret civarında (asgari ücretin altı ile asgari ücretin yüzde 20 fazlası arasında) ücret alıyor. Asgari ücretin yarısından az bir ücretle çalışanların oranı ise genelde yüzde 4,9 iken kadınlarda bu oran yüzde 8'e yakın.

Özel Sektörde Durum Daha da Vahim

Özel sektörde çalışan 4,4 milyondan fazla kadın çok daha büyük bir ücret eşitsizliğiyle karşı karşıya. Özel sektörde asgari ücretin altında ücret alanların oranı genel olarak yüzde 21,7 iken, kadınlarda bu oran yüzde 32,5'i buluyor. Özel sektördeki kadın işçilerin yüzde 9,3'ü ise asgari ücretin yarısının bile altında ücretle çalışıyor.

Asgari ücretin altı ile asgari ücretin yüzde 20 fazlası arasında ücret alan kadın işçilerin oranı ise yüzde 76. Buna göre, özel sektörde her dört kadından üçü asgari ücret civarında ve altında ücret alıyor.

Kadınların Ortalama Ücreti Asgari Ücrete Daha Yakın

Kadınların aylık ortalama ücret ve maaş geliri, 2006 yılında asgari ücretin 1,81 katıyken 2019'da asgari ücretin 1,24 katına geriledi.

Buna karşılık erkeklerin aylık ortalama ücret ve maaş gelirleri kadınlarınkinden daha yüksek. 2006'da erkeklerin aylık ortalama ücret ve maaş geliri asgari ücretin 2,03 katıyken, 2019'da 1,49 katı oldu.

Bu veriler, ücretler açısından toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gözler önüne seriyor. Asgari ücret ile kadınların ortalama ücretleri arasındaki fark giderek azalıyor.

Asgari Ücret Tablosu (Kadınlar) (2018)	İşçi sayısı	Oran
Asgari ücretin yarısından az (800 TL ve altı)	454	7,7%
Asgari ücret altı (1.600 TL'den az)	1.482	25,2%
Asgari ücret ve altı (1.610 ve altı)	2.886	49,0%
Asgari ücretin yüzde 20 fazlası ve altı (1.920 TL ve altı)	3.491	59,2%
Asgari ücretin yüzde 50 fazlası ve altı (2.400 TL ve altı)	4.037	68,5%
Asgari ücretin 2 katı ve altı (3.200 TL ve altı)	4.649	78,9%
Asgari ücretin 2 katından fazla (3.200 TL üstü)	1.244	21,1%
Toplam Kadın İşçi ve Ücretli Sayısı	5.893	

KADINLAR BU KARANLIĞI DAĞITABİLİR

Gamze Yücesan Özdemir

DİSK-AR'ın asgari ücret araştırması, ülkenin ve emekçilerin durumunu çok net ortaya koyuyor. Ama özellikle de kadın emekçilerin durumunu. DİSK-AR raporuna göre kadınların yarısı asgari ücret ve daha düşük ücretlerle çalışıyor. Asgari ücret ile kadınların ortalama ücretleri arasındaki fark giderek azalıyor. Açık ki, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, siyasal krizi ve bununla birlikte salgın koşullarını en acımasız, en sert ve en şiddetli deneyimleyenler kadınlardır.

DİSK-AR araştırmasının da gösterdiği gibi, kadınlar çalışma yaşamında, toplumsal yaşamda ve ev içinde yoksulluğun en çok vurduğu kesimdir. Güvencesiz çalışma koşullarında işçileşen kadınlar, ücretli iş ilişkisi içine girse de yoksulluktan kurtulamıyorlar. Yoksulluk, hane reisinin kadın olduğu evlerde en kötü şartlarda ortaya çıkıyor. Diğerlerinden daha çok çalışıp daha az kazanmakla kadın olmak eşanlı hale geliyor.

Türkiye'de 15 yaş üstünde işgücüne katılabilecek yaklaşık 30 milyon kadın bulunuyor. 30 milyon kadından yalnızca 10 milyonu çalışma yaşamına katılıyor. Bu 10 milyondan ise yaklaşık 6 milyonu istihdam altındadır. Ve 1 milyondan fazla kadın asgari ücretin altında çalışmaktadır. Bir yandan kadınların çalışma yaşamına katılımı düşerken, diğer yandan katılanlar büyük bir işsizlik tehlikesiyle karşı karşıyadır. İstihdam altında olanlar ise ucuz, geçici ve güvencesiz işlerde çalışıyorlar.

Ekonomik krizle ve salgınla birlikte ev içi sorumluluklar kadınlar için çok daha yıpratıcı hale geliyor. Evin sağlık ve hijyen koşullarının sağlanması, ev halkından istihdama katılanların yeniden üretimi, okula gitmeyen çocukların eğitimi, yaşlıların bakımı ve bazı durumlarda evde çalışma gibi çok sayıda pratik kadınların yaşamlarını cendereye almaktadır. Özellikle yoksul evlerde gündelik hayatın devamının sorumluluğu kadınların omuzlarındadır. Dolayısıyla insanlar işe gitmek için uyanırken, kadınlar işe uyanıyorlar.

Kadına, kadının bireysel ve toplumsal varoluşuna yönelik saldırılar hem kadınlara dönük politikaların hem de toplumsal ve siyasal yaşamın her alanında gerçekleşen müdahalelerin sonucudur. Topluma karşı girişilen müdahale ve uygulamalar doğrudan kadınlar üzerinden tesis edilmektedir. Kadınlara dönük politikalar ve saldırılar da doğrudan tüm toplumu şekillendirmektedir.

Asgari ücret ve asgari ücretin altında yaşanan yoksulluğu ve sefaleti dağıtacak olan yine kadın emekçilerdir. Kadınlar yoksulluğun yarattığı karanlığı dağıtabilir. Bunun için gerekli politik ve pratik birikim hem kadın örgütlerinin hem emek ve meslek örgütlerinin hem de siyasal partilerin, kadın emekçileri mücadele başlığı olarak tanınmasıyla sağlanabilir.

MİLYONLAR ASGARİ ÜCRETEN MAHRUM

Türkiye'de asgari ücretlileşme süreci hız kazandı. Yaklaşık 10 milyon işçi, yani tüm ücretli çalışanların neredeyse yarısı, asgari ücret civarında ücret alıyor. 3,3 milyon işçi ise asgari ücrete bile erişemiyor.

DİSK-AR'ın asgari ücret araştırmasına göre, giderek artan bir biçimde daha çok emekçi asgari ücrete yakın ücretlerle çalışır hale geliyor. Ülke çapında asgari ücretlileşme süreci hızlanıyor. Öte yandan yasal hakları olmasına rağmen milyonlarca işçi asgari ücretin altında, hatta yarısının bile altında ücretlerle yaşamını sürdürüyor.

Türkiye'de 19,5 milyon ücretli çalışan var. Rapora göre, bu ücretli çalışanların 9,7 milyonu, yani neredeyse yarısı asgari ücret civarında ve altında (asgari ücretin altı ve yüzde 20 fazlası arası) bir ücretle çalışıyor.

Tüm ücretli çalışanların yüzde 64'ü ise (12,5 milyon) asgari ücretin altı ile asgari ücretin bir buçuk katı arasında bir ücret elde ediyor.

Bu Ücreti Bile Alamayanlar

Rapora göre, tüm ücretli çalışanların yüzde 17'sine denk gelen yaklaşık 3,3 milyon çalışan, asgari ücreti bile elde edemiyor. Asgari ücretin yarısından daha az ücretle çalışanların sayısı ise 1 milyona yakın. Buna göre asgari ücret ve altında bir ücretle yaşamını sürdürmek zorunda olan işçilerin sayısı 7,5 milyonu buluyor.

Özel Sektörde Durum Felaket

Özel sektörde tablo daha da kötü. Türkiye'de 2018 itibarıyla özel sektörde çalışanların toplamı 15 milyon 174 bin. Asgari ücretin altında çalışanların neredeyse tamamı özel sektörde. 3 milyon 335 bin olan asgari ücretin altında çalışanların 3,3 milyonu özel sektör işçisi. Buna göre, özel sektör işçilerinin yüzde 21,7'si asgari ücrete erişemiyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Özel sektör işçilerinin yarısı (yüzde 49), asgari ücret ve altında ücretlerle çalışıyor. Asgari ücret civarında (asgari ücretin altı ve yüzde 20 fazlası arası) yaşamını sürdürenlerin oranı ise yüzde 62. Buna göre 9,5 milyona yakın özel sektör işçisi, asgari ücretin yüzde 20 fazlası ve altında ücretlerle çalışıyor.

Salgın Ücretleri Düşürüyor

Raporda yer alan asgari ücret kapsamı (asgari ücretin altında ve civarında çalışanların sayısı) salgın öncesi dönemin verilerini yansıtıyor. DİSK-AR, salgınla birlikte yaşanan iş ve gelir kayıpları nedeniyle asgari ücretin altında gelir elde edenlerin çoğaldığını vurguluyor. Buna göre ücretsiz izin ödeneği, kısa çalışma ödeneği gibi asgari ücretten daha düşük gelire yaşamaya zorlanan sigortalı işçiler ile salgın döneminde işini kaybeden kayıtsız işçiler de dikkate alındığında, pandemi koşullarında asgari ücrete dahi erişemeyenlerin sayısının ve oranının hızlı biçimde arttığını söylemek mümkün.

Ortalama Ücrete Dönüşüyor

Rapora göre, asgari ücret ile ortalama ücretler arasında makas daralmaya devam ediyor. Ortalama ücretler asgari ücrete yaklaşıyor. TÜİK verilerine göre, 2006 yılında aylık hanehalkı ferdi ücret ve maaş geliri asgari ücretin yaklaşık 2 katı iken 2019'da asgari ücretin 1,41 katına geriledi. Yine 2006'da asgari ücret ortalama ücretin yüzde 50'si seviyesindeyken 2019'da yüzde 71 seviyesine çıktı. Ortalama ücretler asgari ücretten daha az arttı ve giderek daha fazla işçi asgari ücrete yakın düzeylerde ücretlerle çalışmak zorunda kaldı.

Asgari Ücretliler Ülkesi

Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleri içinde asgari ücretle çalışanların oranının en yüksek olduğu ülke. Eurofound verilerine göre 2017'de AB üyesi ülkelerde asgari ücret civarında (yüzde 10 altı ve yüzde 10 fazlası düzeyinde) bir ücretle çalışanların oranı ortalama yüzde 9. Türkiye'de ise yüzde 57. Buna göre, Türkiye'de asgari ücretlilerin oranı AB ortalamasının 6 katından fazla. AB ülkeleri arasında asgari ücretlilerin en yoğun yaşadığı üç ülke olan Romanya (yüzde 21), Macaristan (yüzde 20) ve Portekiz (yüzde 20) bile Türkiye'nin yanına yaklaşıyor.

Öte yandan cumhurbaşkanı maaşı ile asgari ücret arasındaki farkın en fazla olduğu ülke de Türkiye. Türkiye'de cumhurbaşkanı maaşı asgari ücretin 30 katıyken; Yunanistan'da 9, İspanya'da 7, Almanya'da 16, Macaristan'da 13, Fransa'da 10 katı.

Türkiye Avrupa'da Sondan Dördüncü

Hükümet, Türkiye'deki asgari ücretin dünyadaki pek çok ülkeye göre yüksek olduğunu ileri sürüyor. Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, ekim ayında yaptığı açıklamada, "Bugün evine ekmek götürmeyen diye bir şey Türkiye'de var mı? Buna inanıyor musunuz? Elhamdulillah, bugün asgari ücretiyle maaşıyla her şeyiyle birçok ülkeyi geride bırakmış bir Türkiye var" dedi. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ise geçen ay verdiği demeçte "Asgari ücret karşılaştırmalarında dünya ülkeleri arasındaki yerimizi daha da ön sıralara doğru yaşıyoruz" ifadelerini kullandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ülke	Temmuz 2010- Aylık Asgari Ücret (Avro)	Temmuz 2020- Aylık Asgari Ücret (Avro)	Temmuz 2010-Temmuz 2020 Yıllık Ortalama Değişim (Yüzde)
Lüksemburg	1.725	2.142	2,2
İrlanda	1.462	1.707	1,6
Hollanda	1.416	1.680	1,7
Belçika	1.388	1.626	1,6
Almanya (*)	:	1.584	
İngiltere	1.169	1.583	3,1
Fransa	1.344	1.539	1,4
ABD	1.024	1.122	0,9
İspanya	739	1.108	4,1
Slovenya	734	941	2,5
Malta	660	777	1,6
Yunanistan	863	758	-1,3
Portekiz	554	741	3,0
Litvanya	232	607	10,1
Estonya	278	584	7,7
Polonya	318	583	6,2
Slovakya	308	580	6,5
Çekya	311	546	5,8
Hırvatistan	391	537	3,2
Romanya	137	461	12,9
Macaristan	257	452	5,8
Letonya	254	430	5,4
Türkiye	392	383	-0,2
Sırbistan	203	344	5,4
Bulgaristan	123	312	9,8
Arnavutluk	139	209	4,2

DİSK'in raporunda yer alan veriler ise bu iddiayı yalanlıyor. Bu veriler, Türkiye'nin Avrupa ülkeleri içinde en düşük asgari ücrete sahip dördüncü ülke olduğunu gösteriyor. Türkiye'den daha düşük asgari ücrete sahip ülkeler Sırbistan, Bulgaristan ve Arnavutluk. Polonya, Macaristan, Romanya gibi Doğu Avrupa ülkelerinde bile asgari ücret Türkiye'dekinden yüksek.

Türkiye'de asgari ücretin ortalama yıllık artış hızı da pek çok Avrupa ülkesinin gerisinde. Son 10 yılda asgari ücret yıllık ortalama olarak İspanya'da yüzde 4,1, İngiltere'de yüzde 3,1, Slovenya'da yüzde 2,5 artarken Türkiye'de yüzde 0,2 oranında geriledi. 2010'da 392 avro olan asgari ücret bu yıl 383 avroya düştü. Böylece 10 yıl önce Türkiye'den daha düşük asgari ücrete sahip ülkeler Türkiye'den çok daha yüksek asgari ücret seviyesine ulaştı. 2010'da Türkiye'den düşük asgari ücrete sahip 12 ülke varken bu sayı 3'e düştü.

Üstelik rapora göre, bu sıralama yapılırken son iki aydaki güncel kur dikkate alınmamış. Kurun durumu da dikkate alındığında Türkiye'deki asgari ücretin Arnavutluk dışında Avrupa'daki en düşük asgari ücret olduğu görülüyor.

DİSK: Net 3800 Lira Olmalı

DİSK-AR'ın 'Asgari Ücret Gerçeği' raporu, dün Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında açıklandı. DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, "Asgari ücret ülkemizde giderek ortalama ücrete dönüştüğü için çalışanları salgının yarattığı kayıplara ve ekonomik krize karşı korumanın en önemli aracıdır. Aileleriyle birlikte on milyonlarca yurttaşın derdi, milyonlarca işçi ve onların ailelerinin yaşam koşullarını ilgilendiren çalışma hayatının en temel konularından biridir" dedi. Hükümetin "acı reçete" ile ekonomik krizin arkasına saklanarak düşük artış oranı önereceğinin bir sır olmadığını belirten Çerkezoğlu, bu nedenle üç işçi konfederasyonunun ortak mücadelesini çok önemstediklerini kaydetti. DİSK'in asgari ücret taleplerini de dile getiren Çerkezoğlu, 2021 asgari ücretinin net 3 bin 800 lira olması ve vergiden tümüyle muaf tutulması gerektiğini ifade etti.

ASGARİ ÜCRET PAZARLIĞI GERÇEK ENFLASYON RAKAMLARI ÜZERİNDEN YAPILMALI

İçinde bulunduğumuz buhran, hepimizi derinden etkiliyor. Bir yanda ekonomik kriz, diğer yanda devlet krizi... Bunlar yetmezmiş gibi bir de salgın belasını yaşıyoruz. İşçisi, çiftçisi, esnafı, dar gelirlisi, KOBİ sahibi... Herkes ama herkes büyük sıkıntı çekiyor. Milletimiz büyük fedakârlıklara katlanıyor. Ama milletimizin çektiği sıkıntılar paylaşılan, katlandığı fedakârlıkları gören, milletin elinden tutan bir hükümet yok ortada.

Algı Yönetmeyi Bile Eline Yüzüne Bulaştırdı

Saray hükümetinin bildiği; rakamları karartmak, gerçekleri gizlemek, algıyı yönetmeye çalışmak... Gerçi, bırakın ülkeyi yönetmeyi, artık algı yönetimini de ellerine yüzlerine bulaştırıyorlar. Salgındaki vaka sayılarını aylarca saklayarak algıyı yönetmeye çalıştılar. Önlem almadılar. Sarayın kibirli başı, milletimize aylarca; “Salgınla mücadelede en iyi ülkelerden biriyiz” masalları anlattı. Hatta Türkiye’yi “3 kıtanın sağlık merkezi” yapacaklarını söyledi. Ama sonra mızrak çuvala sığmadı, bir gecede, acı gerçek ortaya çıktı. Günlük vaka sayımız öyle 5-6 binlerde değil, 30 binin üstünde... Vaka sayısında dünyada, 330 milyon nüfuslu ABD’den sonra ikinci sıradayız... Türk Tabipleri Birliği gerçek vaka sayılarının, açıklananın hala çok üzerinde olduğunu söylemeye devam ediyor. Ama açıklandığı kadariyle bile, Saray, salgınla mücadelede dünyanın en başarısız hükümetlerinden biri...

Hesap Sorulmasın Diye Saray Tarafından Engelleniyor

Sağlık Bakanı vaka sayılarını geriye doğru da açıklayacağını ifade etmişti. Ama bu geriye doğru giden rakamlardan hala bir ses yok. Salgın bu olağanüstü boyutlara gelene kadar hangi önlemler alındı, kritik vaka eşikleri geçilirken ne yapıldı? Anlaşılan hesap sorulmasın diye, bunların açıklanması, saray tarafından engelleniyor.

Sağlık Sistemimiz S.O.S. Veriyor

Sağlık sistemimiz S.O.S veriyor. Hükümet millettten sakladığını Dünya Sağlık Örgütü’nden de saklamış bu sabah açıklandı. Saray’ın neden olduğu skandal küresel boyuta ulaşıyor. Dünya Sağlık Örgütü Türkiye ile ilgili yaptığı son açıklamada, “Gerçek vaka sayılarını biz de bilmiyorduk. Bu şekilde devam ederse, sağlık sisteminin, hastane sisteminin çöküşünü yaşayabiliriz” dedi. Nitekim özel hastaneler; “Stoklarımız tükendi, bizi geçici olarak kamulaştırın” diye isyan ediyorlar. Fedakâr sağlık ordumuz yorgun ve bitkin. Hastanelerin yoğun bakımları doldu, taşıyor. Bazı hastanelerde sedyelerde bile yer yok.

Kayıplarımızın Sorumlusu Erdoğan İstifa Etmelidir

Maalesef yaşanan acı tabloyu bundan daha net anlatacak bir görüntü yok: Hastanelerin girişinde test kuyrukları. Bu da gashanelerin önünde tabut sıraları. Salgında ikinci dalganın geleceği belli miydi? Belliydi. Peki, tüm bir yaz boyunca, ikinci dalgaya hazırlık için ne yaptılar? Bu tabloyu önlemek için ne yaptılar? Koca bir hiç. Vakaları sakladılar, Ağustos böceği gibi saz çalıp, türkü söylediler. Yüzlerce masum vatandaşımızı; Erdoğan rejiminin aymazlığı, iş bilmezliği yüzünden kaybettik. Gerçekler karartılmasaydı, önlemler zamanında alınsaydı, vatandaşlarımızın büyük bir bölümü, belki bugün aramızda olacaktı. Kaybettiklerimiz; kimimizin anası, kimimizin babası, kimimizin eşi, kimimizin dedesi, ninesi... Her kayıpla beraber, kalanlarımızın hayatında da, derin bir boşluk oluştu. Bu kayıplarımızın, kaybettiklerimizin sorumlusu, vaka sayılarını açıklatmayan, bu çerçevede önlem almayan, vatandaşı uyarmayan Erdoğan’dır. Milletimize bunun hesabını vermelidir. Tekrar söylüyorum, Erdoğan oturduğu koltuğu, milletin ilk seçimde altından çekmesini beklemeden, hemen istifa etmelidir. Saray hükümetinin hesap vermekten hoşlanmadığını hepimiz biliyoruz. Sadece kendi aklını seven kibirli bir iktidar var karşımızda. Zaten istişareyi, hesap vermeyi, şeffaflığı sevseydi, bugünlerde olmazdık, bugünlere gelmezdik. Pek çok yurttaşımızı kurtarabilirdik.

Kısıtlamadan Etkilenenlere Gelir Desteği Verilmeli

Bu hafta sonu, salgında ikinci dalganın etkilerini hafifletmek için, sokağa çıkma kısıtlaması uygulanıyor. Hafta içinde de, akşam saatlerinde kısıtlamalar başladı. Salgınla mücadelede, sosyal hareketliliği azaltacak kısıtlamalar elbette olmalıdır. Fakat bu kararlarla beraber, milletin işini, vatandaşın aşını koruyacak tedbirler de mutlaka alınmalıdır. Tüm dünya bunu böyle yapıyor. Biz ilk günden bu yana; “Sağlığımız için alınan tedbirle beraber, dükkânı kapatılan, işinden olan, ihtiyaç sahibi dar gelirli yurttaşlarımıza, doğrudan gelir desteği verilmeli” diyoruz. “Milleti canıyla cüzdanı arasına sıkıştırmayın” diyoruz. Hıfzıssıhha Kanunu’nun emirlerini Saray hükümetine hatırlatıyoruz. Ama bunlar ne kanun dinliyorlar, ne de sağduyulu bir ses. Milleti salgında bir başına bırakmayı tercih ediyorlar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

156 Ülkeye Destek, Milletin Bütçesine Köstek

Esnafımızın, çiftçimizin, dar gelirli ailelerimizin bütçelerine destek olmak yerine, 156 ülkenin ve 9 uluslararası kuruluşa destek vermekle övünüyorlar. Salgın nedeniyle, ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya kalan bazı ülkelere bütçe desteği veriyorlarmış... Peki bizim bütçemizde başka ülkelere destek verecek imkân vardı da, neden bu millete İBAN numarası gönderip bağış topladınız? Neden beş maskeyi bedava dağıtamadınız? Neden testleri özel hastanelerde de bedava yapmayıp milleti bu kuyruklarda bekletiyorsunuz? Niye millete destek olmuyorsunuz? Bu devlete 40 yıl vergi veren esnafa neden 40 gün bakamıyorsunuz? Sonunda da bu millete birde acı reçete yazmaya kalkıyorsunuz. 156 ülkeye destek, milletin bütçesine gelince köstek... Bu kadar mı kendi milletinizi unuttunuz? Bu kadar mı bu millete yabancılaştınız? Saraylarınızdan milletin feryadını duymuyorsunuz, halini görmüyorsunuz. Millet cinnet getirme noktasına geldi.

Esnaf, Çiftçi Ve Vatandaş “O Zaman Bize Ekmek Verin” Diyor

Yeni kısıtlamaların açıklandığı gün, bir berber esnafımız diyor ki, “Sokağa çıkmayın diyorlar, eve ekmeği nasıl götüreceğimizi söylemiyorlar. İlk dalgada verdikleri İBAN’a para göndermişim. Şimdi elde avuçta kalmadı, artık benim ihtiyacım var. Bize destek versinler. İBAN numaram onlarda var” diyor.

Yine geçen gün, İstanbul’da dükkânının çatısına çıkan esnaf, kendi iş yerinin tabelasını parçaladı. Diyor ki; “Burada 70 personelim var, hepsinin evde çoluk çocuğu aç. Bunlar mecburlar çalışmaya... O zaman bize ekmek verin kardeşim” diye feryat ediyor. Duymuyorlar.

Esnaflarımız İstanbul’da sokağa çıktı. “Devlet kapalı dükkânımızdan stopaj alıyor, vergi alıyor. Hükümet bize herhangi bir destek vermediği gibi bizlerden aldığı vergiden de bir türlü vazgeçmiyor” diyor. Dükkânını kapattığınız bu esnaf “O zaman bize ekmek verin” diye bağırıyor. Duymuyorlar.

Yine, işsiz kalan kafe, bar, restoran çalışanları hükümete sessiz eylemle sesini duyurmaya çalışıyorlar. “Alınan bu önlemler nedeniyle geçinemiyoruz. Hayatımızı istiyoruz” diye pankart açıyorlar. Evet, millet “O zaman bize ekmek verin” diye feryat ediyor ama görmüyorlar.

Tarım Kredi Kooperatiflerinden borç alan çiftçi arazisini, traktörünü, ineğini Kooperatife kaptırıyor. Tarım Bakanı’nın haberi yok basından öğreniyor. Ama çiftçi “O zaman bize ekmek verin” diye feryat ediyor. Çiftçiyi de duymuyorlar. Sivas’ta bir sosyal yardım derneğinin 500 TL kömür yardımı yapacağını duyan vatandaşlar, Korona salgınını umursamadan, ucu bucağı görünmeyen kuyruklar oluşturmuşlar. Evet, millet “O zaman bize ekmek verin diye” feryat ediyor sizler duymuyorsunuz.

Saray Rejimi Yokluk Demek, Kuyruk Demek

Kış vakti vatandaş patates-soğan kuyruğuna soktular, yetmedi, milleti işsiz bırakıp İŞKUR kuyruklarına soktular, yetmedi, salgında milletimizi, hastane, gasilhane kuyruklarına soktular yetmedi. Ucu görünmeyen 500 liralık yardım kuyruklarına soktular. O da yetmeyecek, Saray hükümetinin, yokluk demek olduğunu, tek adam vesayet rejiminin, kuyruk demek olduğunu iki yılda bu millete en acı şekilde gösterdiler. Milleti bu hale düşürenler şimdi çıkmış; 156 ülkeye yardım yapmakla, başka ülkelere maddi destek vermekle övünüyor. Kendi esnafı kan ağlarken, çiftçisi kan ağlarken, emekçisi, memuru ve hatta iş insanı kan ağlarken, emekli kan ağlarken millet artık cinnet geçirme noktasındayken, siz kimin parasını başka ülkelerin bütçesine destek vermek için kullanıyorsunuz? Hangi hakla, kimden yetki aldınız, hangi akılla? Atalarımızın bu durum için pek çok sözü var; “Evinde yok darı, geçer oturur herkesten yukarı”. Ya da en bilineniyle; “Ayrarı yok içmeye, gümüş köprü ister geçmeye”. Milletimiz bu beceriksizleri görüyor, notlarını veriyor, sandıkta da elbette gereğini yapacak.

Nimeti Dağıtmadınız, Bari Külfeti Adil Dağıtın

İktidara geldiklerinden beri nimeti adil paylaşmıyorlar. Hep saray sosyetesine, hep yandaşa dağıtıyorlar. Şimdi sıkıntıdayız “Bari külfeti adil dağıtın” diyoruz. Ama şahsını devlet sanan sarayın kibirli adamı, bu salgında bile, milletin kaynaklarıyla, yandaşlarını abat etmeye devam ediyor. 4 Aralık tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Silivri de 172 bin metrekare arsa, Eski Maocu, şimdilerde Erdoğan’a “ilahi aşkla” bağlı bir iş insanının yeğenine peşkeş çekiliyor. Bu iş insanını nereden tanıyoruz. Katar ordusuna peşkeş çekilen Tank Palet Fabrikası’ndan. Bu iş adamı aynı zamanda Katar ordusuyla da ortak. Bu ortaklığın hikâyesini Erdoğan aşığı bu iş insanı nede güzel anlatmıştı. “Allah da gani gani para vermiş Katar’a. Emir’de sizi kırmaz. Katar devletini ve silahlı kuvvetlerini bana ortak ederseniz bu işin altından kalkarız. Sağ olsun Sayın Emir’i aradı o da kırmadı. BMC’nin yüzde 50 eksi birini Katar ordusuna sattım. Tek başına yapmak istemiyordum. Benim gibi deli bir Laz ortak da önerdi bana Sayın Cumhurbaşkanım. (Kimse bu ortak?) Onu da yanıma aldım; eşit bölüştük.”

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Özelleştirme Kararının Altında Kendi İmzası Var

Şimdi soruyorum, bu Katar Emiri'ni arayan kim, ortak ol diye? Erdoğan. Tank Palet Fabrikasının peşkeş çekildiği şirketin çoğunluk hissesi kimde? Katar'da. Bunu biz demiyoruz. Erdoğan'a ilahi aşkla bağlı iş adamı söylüyor. Ama dün Erdoğan çıktı, Tank-Palet Fabrikası ile ilgili olarak: "Bir iftira ile karşı karşıyayız. Yapılan işlemin adı satış değil, özelleştirme değil, işletme devridir" dedi. Peki, bu kararın altındaki imza kimin? Erdoğan'ın. İmzaladığınız bu karar, "Yapılan işin adı Özelleştirme"dir diyor. Biz de soruyoruz; bu iş özelleştirme ise başka kimlerden teklif aldınız? Neden 50 milyon dolarlık yatırım sözü karşılığında, Tank Palet Fabrikasını bedava verdiniz? Devletin kasasına tek kuruş, tek cent girmeden, ülkemizin en stratejik tesislerinden birisini 25 yıllığına, Katar ordusunun çoğunluk hissesine sahip olduğu bir şirkete neden peşkeş çektiniz?

Tanklar Hala Ortada Yok

Bugün bir lokantayı, bir kasap dükkânını veya sıradan bir işletmeyi devralmaya kalksanız, o dükkân veya işletme için hava parası verirsiniz. Ama siz yandaşlarınıza ve Katar ordusuna bu stratejik tesisi bedavaya peşkeş çektiniz. Bu arada, tesiste üretilip, Kara Kuvvetleri Komutanlığı'mıza bu yılın Mayıs ayında teslim edilecek tanklar hala ortada yok. İhale falan dinlemediniz fabrikayı verdiniz. Bari tanklar gelseydi o da yok. Millete doğruları söylemeyen sizsiniz. İki yıl önce attığınız imzayı inkâr eden de sizsiniz. Devletler hafızalarıyla yaşar. İki yıl önce attığı imzayı hatırlamayanların elinde, gerçekten bu ülkede çok derin bir devlet krizi yaşıyoruz.

Millet Tek Başına Kaldı

Devlet kimsesizlerin kimsesidir. Ama bunlar devleti yandaşlarının kimsesi sanıyor. Bugün borcundan dolayı, Türkiye genelinde 590 bin ailenin doğal gazı, 123 bin ailenin ise elektriği kesilmiş durumda. Millet bu salgın döneminde bir yandan hayat pahalılığı, bir yandan işsizliğin arasında eziliyor, tek başına kalmış canıyla boğuşuyor.

Bağımsız Araştırmacıların Enflasyonu, TÜİK'in İki Katı

Kasım ayında aylık enflasyon rekor kırdı. 12 aylık enflasyon yüzde 14'ü aştı. Enflasyondaki rakiplerimiz: Nijerya, Liberya, Zambiya... Ama herkes biliyor ki vaka sayıları gibi, bu enflasyon rakamları da gerçek değil. Bağımsız araştırmacıların rakamları, TÜİK'in enflasyonunun çok üstünde. TÜİK'e göre son 3 ayda gerçekleşen enflasyon yüzde 5,5. Ama bu bağımsız araştırmacıların yaptığı hesaplara göre Enflasyon Araştırma Grubu bunlar. "Enflasyon Araştırma Grubu'na" göre bu dönemde gerçekleşen enflasyon yüzde 9,9. TÜİK'in açıkladığının iki katı.

Enflasyon Güncellenmeli, Asgari Ücret Buna Göre Belirlenmeli

Şu anda asgari ücret görüşmeleri sürüyor. Yarın öbür gün memurun, emeklinin maaş zamları da belirlenecek. Tüm bu ücret ve maaş görüşmelerinde, en önemli gösterge enflasyon. Milletin maaşını ücretini artırırken, makyajlı TÜİK enflasyonunu dikkate alırsanız, milletimizi enflasyona ezdirirsiniz. Buradan çok açık, çok net bir çağrı yapıyoruz. Tıpkı vaka sayılarında olduğu gibi, enflasyon rakamları da geriye doğru güncellenmelidir. İşçinin, memurun, emeklinin aylığı gerçek enflasyona göre belirlenmelidir. Makyajlı enflasyon rakamlarıyla daha fazla kul hakkına girmeyin. Diğer taraftan madem yandaş müteahhitlere garantileri dolar, avro karşılığı ödüyorsunuz, vatandaşın asgari ücretini, maaşını da dolar, avro karşılığı belirleyin. Asgari ücret müzakereleri, aylık en az 3 bin 100 liradan başlamalı. Yandaşınıza dolarla Avroyla para ödemek için gerekçe üretirken, millete para vermemek için gerekçe üretmekten vazgeçin. Tekrar ediyoruz: Gelin müdahale ettiğiniz enflasyon verilerini geriye doğru güncelleyin. Gerçek enflasyon rakamlarını milletimize açıklayın.

Ülkeyi Dış Politikada da Karaya Oturtular

Bu ehliyetsiz, bu liyakatsiz, bu beceriksiz yönetim, gemiyi sadece salgında değil, sadece ekonomide değil, dış politikada da karaya oturttu. Küresel siyasetteki; belirleyici gücümüzü, ikna kabiliyetimizi, inandırıcılığımızı kaybediyoruz. Ülkemiz bölgemizde yalnızlaşıyor. İhvanı politikalar, elimizi, ayağımızı bağıyor. Tek bir dostumuz kalmadı. En haklı davalarımızı bile anlatamaz olduk. Büyükelçilikler Ak Parti'nin arpalığına dönmüş durumda. Eski vekiller, rüşvetten aklanmayan bakanlar, Saray sosyetesini mensupları büyükelçi yapılıyor. Amerika'sı, Avrupa'sı ülkemize yaptırım uygulamak için sıraya giriyor. Bunlara neden izin veriyorsunuz? Yunan Generalin komutasındaki Alman askeri, müttefik olduğumuzu unutup, uluslararası sularda bayrağımızın çekili olduğu ticari gemiye çıktı. Uluslararası sularda bayrak devletinin izni olmadan gemiye çıkılmaz. Nokta. Bu kural değişmez. Almanlar bu arada diyorlar ki, "Gemiye çıkmadan önce haber verdik". 5 saat boyunca Ankara'dan cevap gelmemiş. Bu 5 saat boyunca Almanlara neden "hadi oradan" demiyorsunuz? Dışişleri nerede? Cumhurbaşkanlığı nerede? Şimdide sadece sessiz sakin sedasız nota verip yetinmiyorlar. Bu rezaletin bir daha olmaması için ne yapıyorsunuz? Hani tek adam vesayet rejimiyle her şey çok hızlı olacaktı?

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu Ucube Rejim, Bu Ülkeyi Taşıyamıyor

Devletin kurumsal kapasitesini yok ettiler. Ülkeyi sadece bir ekonomik buhrana değil, çok derin bir devlet krizinin de kucağına attılar. İstisare yok. Herkes ve her iş, bir kişinin iki dudağına bakıyor. Bu ucube tek adam vesayet rejimi Türkiye'yi artık taşıyamıyor. Bu vesayetçi rejimden biran evvel kurtulmak gerekiyor.

Cumayı, Siyasi Müsamerelerine Sahne Yaptılar

“Hesabı pak olanın, yüzü de sözü de ak olur” derler... Birkaç maaşı birden gövdeye indiren, ama işini yapmayan Saray Sosyetesinin, milletin sırtına yüklediği ağır fatura ortaya çıktıkça, Sarayın kibirlisinin yüzü de, sözü de kararıyor. Beceriksizliklerini milletten saklamak için, Cumhuriyet Halk Partisi'ne onun Genel Başkanına saldırıyor. On parmağında on kara Partimize, Genel Başkanımıza sürmeye kalkıyor. Genel Başkanımıza saldırılar ve linç girişimleri, mafya artıklarının üzerimize salınması, açılan yüzbinlerce liralık tazminat davaları, Parti kitapçıklarımızın, 12 Eylül darbe dönemini aratmayacak şekilde, yasaklanması ve toplatılması yetmedi... Artık mübarek Cuma namazı çıkışlarını da, siyasi müsamerelerine sahne yaptılar.

“Mesela” Demokrasi

Saray'ın kibirlisi çıkmış, “Ben Cumhurbaşkanıyım, herkes haddini bilsin” diyor. Evet... Önce “Tarafsız Cumhurbaşkanı olacağım” diye milletten oy istedi. Sonra bir de tarafsızlık yemini etti mecliste. Ama sonra millete verdiği sözü, ettiği yemini çiğnedi, Partisinin rozetini taktı, yetmedi bir de Genel Başkan oldu partisine. Şimdi artık AK Parti Genel Başkanı. Kalkıp bizim Genel Başkanımıza, “Ben Cumhurbaşkanıyım, herkes haddini bilsin” diyemez. “Ben sabah akşam, Cuma namazı demem ekrana çıkarım, Cumhuriyet Halk Partisi'ne, onun Genel Başkanına ağız dolusu hakaret ederim, bin bir iftira atarım. Ama o bana cevap veremez... Çünkü ben Cumhurbaşkanıyım, düğmeme hakaret etmenin cezası 1 yıldan başlar 4 yıla kadar gider” diyemez. “Zaten mahkemeler benim elimde, yüzbinlerce liralık tazminat davaları açarım... TBMM'nin çoğunluğu da Sarayın bekçisiyle birlikte elimizde, fezlekeleri getiririm, gereğini yaparım...” diyemez. “RTÜK bende, televizyonlara olağanüstü para cezaları ve yayın durdurma cezaları veririm. Basın İlan Kurumu bende, hoşuma gitmeyen gazetenin resmi ilanlarına makas atarım. Muhalefete ekranı da, gazeteleri de yasaklarım. Buna da ‘mesela’ demokrasi derim” diyemez.

Parti Genel Başkanlığını Cumhurbaşkanlığına Tercih Etti

Sayın Erdoğan, siz partinizin Genel Başkanı olmayı, tarafsız Cumhurbaşkanı olmaktan daha çok sevdiniz. Herkesin Cumhurbaşkanı olmak yerine, partinizin Genel Başkanı olmayı siz istediniz. Namusunuz ve şerefınız üzerine ettiğiniz tarafsızlık yeminini siz çiğnediniz. Şimdi hamama giren terleyecek. Yok öyle sarayda oturup, millete de muhalefete de tepeden bakmak. Size buradan bir kere daha hatırlatıyoruz: Siz artık tarafsız bir Cumhurbaşkanı değilsiniz. Siz partili Cumhurbaşkanı'sınız. Siz AK Parti Genel Başkanısınız. Tarafsız Cumhurbaşkanlığı zırhına sığınarak, sizin gibi parti Genel Başkanı olanlara dilediğiniz gibi konuşamazsınız. Konuşursanız cevabını aynen alırsınız.

Kendinizi Devlet Sanmayın

Maşallah yakalandığınız kibir hastalığının etkisiyle kendinizi, din adamı sanıyorsunuz, bilim adamı zannediyorsunuz, sosyolog sanıyorsunuz, belki de bu milletin en büyük kadersizliklerinden biri olarak ekonomist de sanıyorsunuz. Ama sakın ola ki kendinizi devlet sanmayın. Devletimiz payidar, siz gidicisiniz Sayın Erdoğan. Bu korkuyla, mezarlıkta ıslık çalıp, bağırıp çağırarak bizi korkutacağınızı sanıyorsanız, daha çok beklersiniz. Bizim genlerimizde Kuvayı Milliye var, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti var. Yedi düvelden korkmamışız, sizden hiç korkmayız.

Elinizde Usul Ağladı, Erkan Ağladı, Millet Ağladı

Ne diyor Şah Hatayi: “Usul erkân bilmez nadan elinden; usul ağlar, erkân ağlar, yol ağlar”. Maalesef sizin yönetiminizde; usul de ağladı, erkân da ağladı, millet de ağladı Sayın Erdoğan. Bizim sizden öğrenecek bir usul, bir erkân, bir devlet adabı dersi hiç yok. Bu konularda en son konuşacak kişi sizsiniz. Bizim sizin gibi korkularımız yoktur. Ama ne yaparsanız yapın, milletimiz sizi görüyor, neler yaptığınızı biliyor. Notunuzu veriyor, yetti gari deyip, sabırsızlıkla beklediği sandığı önüne getirdiğinizde de, size yerinizi gösterecek, evlerinize gönderecek.

MERKEZ BANKASI HERHANGİ BİR BANKA OLSA İDİ TMSF HEMEN EL KOYARDI

Merkez Bankamızın adını Swapbank olarak değiştirmek yanlış olmaz. Uluslararası rezervleri, bankaların, Katar ve Çin'in SWAP desteğiyle 84,5 milyar dolar, yükümlülükleri 131,4 milyar dolar olan bir Merkez Bankası, para politikasını nasıl düzgün yönetsin

Uzun süredir dünyada örneği olmayan bir Merkez Bankası yönetimiyle karşı karşıyayız. Merkez Bankası herhangi bir banka olsa idi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) hemen el koyardı.

Bankanın altın ve swap dahil uluslararası rezervleri 84,5 milyar dolar, yükümlülükleri 131,4 milyar dolar. Uluslararası rezervler son dönemde artsa da yükümlülükler de arttı, bu durum rezervlerdeki artışı anlamsız kıldı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) yayımladığı Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi Gelişmeleri raporuna göre, bankada 34,2 milyar dolar tutarında altın rezervi ve 1,5 milyar dolar karşılığı Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) rezerv parası olan özel çekme hakkı (SDR) hesabı bulunuyor. Swaplar dışarıda tutulduğunda bankanın net rezervleri, eksi 47,9 milyar dolar düzeyine indi.

Toplam swap tutarı bir önceki aya göre 3,9 milyar dolar artarak 66,8 milyar dolara yükseldi. Döviz rezervleri eksi -77,2 milyar dolar seviyesinde. TCMB'nin net rezervleri swap dahil Ekim sonu itibarıyla 18,9 milyar doları ancak buluyor. Swaplar hariç tutulduğunda net rezervler eksi 47,9 milyar dolar geriliyor.

Brüt döviz rezervlerinin yüzde 79,1'i swaplardan oluşuyor. TCMB'nin bankalar ile yaptığı swap tutarı Ekim'de bir önceki aya göre 3,9 milyar dolar artarak 50,8 milyar dolara yükseldi. Ekim sonu itibarıyla bankanın net açık piyasa işlemleri (API) fonlaması olan 223,2 milyar liranın yüzde 54,1'i swap kanalı üzerinden gerçekleştirildi.

“Ülkenin En Önemli Kurumlarının İçini Boşalttılar”

AKP iktidarın bu ülkenin en önemli kurumlarının içini boşalttı, kabile devletlerinde görülecek yönetimiyle sorunları içinden çıkılmaz bir hale getirdi. Ekonomi her alanda, hukukta, ekonomide, vergi düzeninde, sağlıkta, eğitimde, güvenlikte, çalışma hayatında, dışişlerinde istikrar, düzen ister, iyi yönetim ister. Her gün kararların değiştiği bir yönetim istemez. Dünyada merkez bankaları nasıl yönetiliyor görüyoruz. ABD'de Merkez Bankası Fed'e ABD Başkanı'nın bir talimat verdiğini veya Fed'in talimatla faiz kararını değiştirdiğini duyan var mı? Ülkemizde Merkez Bankası izin almadan faiz artırımına gidemez oldu. Bu uğurda 130 milyar dolar rezervi yok pahasına elden çıkardı. Geline nokta Merkez Bankası'nın kasası tamtakır durumda. Bunun hesabının verilmesi gerekir.

Brüt döviz rezervlerinin yüzde 79,1'i swaplardan oluşan, fonlamanın bile yüzde 54,1'ini swap kanalıyla yapan dünyada kaç Merkez Bankası vardır? Merkez Bankamızın adını Swapbank olarak değiştirmek yanlış olmaz. Uluslararası rezervleri, bankaların, Katar ve Çin'in swap desteğiyle 84,5 milyar dolar, yükümlülükleri 131,4 milyar dolar olan bir merkez bankası, para politikasını düzgün yönetemez.

MÜKELLEFLERİN BORÇ YÜKÜ KATLANARAK ARTIYOR!

Korona salgını çerçevesinde alınan yeni önlemlerle binlerce işyeri ve işletmenin kapandığını, gelirden yoksun kaldığını dile getiren Erdoğan Toprak, yılbaşında uygulamaya girecek yapılandırma düzenlemesi taksit ödemelerini kimsenin yapamayacağını, acilen yeni yasa değişikliğine gidilerek en az 6 ay-1 yıl ödemesiz dönem getirilmesi gerektiğini söyledi.

Mükelleflerin kapanan ekonomi nedeniyle taksit ödemelerini yapamama ve cezalı duruma düşme endişesi taşıdığını ifade ederek, torba yasanın yeniden değiştirilmesinin kaçınılmaz hale geldiğini kaydeden CHP İstanbul Milletvekili ve Genel Başkan Koordinatör Başdanışmanı Erdoğan Toprak, açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

“İktidarın torba yasayla TBMM'den geçirdiği Vergi Barışı, Servet Affı vb. düzenlemelerle ilgili başvuru süreci başlarken, salgın nedeniyle yürürlüğe konulan yeni kapatma, kısıtlama, faaliyet durdurma kararları nedeniyle pek çok esnaf, KOBİ, işletme yapılandırma başvurusunda bulunmaktan vazgeçmeye başladı.

Faaliyetleri kısıtlanan ve yeni sokağa çıkma yasaklarıyla gelir elde etmeleri zorlaşan işyerlerinin, mükelleflerin güncel vergilerle birlikte yapılandırma başvurusu yapmaları halinde Ocak ve Şubat aylarında başlayacak taksit ödemelerini yapabilmeleri olanaksız görünmektedir. İlk iki taksitin ödenmemesi halinde yapılandırmanın bozulmasının söz konusu olmasından ötürü pek çok mükellefin yapılandırma başvurusundan vazgeçtiği esnaf odaları, işadamları dernekleri ve örgütleriyle, oda-borsa yönetimleri tarafından dile getirilmektedir. Oysa 17 Kasım'da yürürlüğe giren düzenlemeyle yaklaşık 500 Milyar TL kamu alacağının yapılandırılarak tahsil edilmesi, bütçe gelirlerinin artırılması ve 4 milyon mükellefin bundan yararlanması hedeflenmekteydi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TESK, TİSK, TZOB, oda başkanları, esnaf-sanatkâr odalarının yöneticileri yaptıkları açıklamalarda iktidara çağrıda bulunularak, salgın nedeniyle binlerce işyerinin yeniden kapanmak ya da faaliyetini sınırlandırmak zorunda kaldığına dikkat çekmektedir. Salgın başlangıcında 6 ay ertelenen vergi-SGK ödemelerinin süresi Ekim ayında dolduğu için mükellefler bir yandan ertelenen bu borçlarını diğer yandan güncel vergi-SGK borçlarını ve bunun yanında da işyerlerinin rutin giderlerini karşılamak zorundadır. Aralık sonuna kadar yapılması gerekli geçmiş vergi-SGK ve diğer borçların yapılandırılması başvurusu ile de Ocak ayından itibaren hem güncel vergi ve SGK primlerini hem de yapılandırma taksitlerini ödemek durumunda olacaklar. Düzenleme ilk 2 yapılandırma taksitinin ödenmesini zorunlu kılarken, aksi halde yapılandırmanın otomatik olarak bozulmasını ve yeniden vergi borcu, ceza faizi, gecikme faizi işlemlerini öngörüyor. Mükellefler salgın yasakları, kapanmalar, gelir kayıpları vb. başvuru konusunda tereddüt yaşamakta, cezalı duruma düşerek yapılandırma olanağını kaybetme kaygısı taşımaktadır.

Salgın ve mevcut ekonomik kriz ortamında “Yeni Yapılandırma”, devletin alacaklarından “fedakârlık” etmesini, mükellefe “kolaylık” sağlamasını gerektirmektedir. Aksi takdirde önceki yapılandırmalar gibi başarısız olmaya mahkûmdur. İktidarın bu doğrultuda yıl sona ermeden meclise getireceği değişikliklerle sorunların çözülmesi mümkün olacak, milyonlarca mükellef, esnaf, işletme rahatlayacak, kendi ödeme gücü ve kazancına göre beyan edeceği şekilde yapılacak ödemeler, kamu maliyesine ve bütçeye ciddi nakit gelir akışı sağlayacaktır.”

YARIM MİLYARLIK HESAP HATASI

Bakanlık TOBB'u paravan yapmış

TOBB ile Ticaret Bakanlığı'nın ilişkilerini Meclis gündemine taşıyan CHP'li Gökçel, hesaplardaki 562 milyon liralık 'hata' ve kayıp 78 otomobile dikkat çekti. “Ticaret Bakanlığı TOBB'u paravan olarak mı kullanıyor?” diyen Gökçel, TBMM'de Araştırma Komisyonu kurulmasını istedi.

Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) ticari ilişkilerini TBMM gündemine taşıyan CHP Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel, hesaplardaki 562 milyon liralık 'hataya' ve kayıp 78 otomobile dikkat çekti. Gökçel, TBMM Başkanlığı'na sunduğu önerge ile Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını istedi.

Gökçel, kamu kurumu niteliğinde kuruluşlardan biri olan TOBB'un ve Ticaret Bakanlığı'nın yapılan uygulamalarla kamuyu zarara uğrattıklarını belirtti. Gökçel, Sayıştay raporlarında Ticaret Bakanlığı'nın TOBB iştiraki olan Gümrük ve Turizm İşletmeleri'ne verdiği 'Yap-İşlet-Devret modeli ile gümrük kapılarının yaptırılması ve modernize edilmesi' işinden Bakanlığa düşen payın bulunduğu hesapta keyfilik tespit edildiğini ve “2019 yılı Bilanço ve Dipnotları ile Faaliyet Sonuçları Tablosunda toplamda 562 milyon 130 bin 478 TL hataya neden olduğu görülmüştür” denildiğini vurguladı. Ticaret Bakanlığı ile TOBB'un arasındaki bu ilişkinin denetimden kaçmak için mi kurulduğunu soran Gökçel, “Ticaret Bakanlığı TOBB'u paravan olarak mı kullanıyor?” dedi.

78 Adet Otomobil 2 Yıldır Kayıp

Gökçel ayrıca Bakanlığın hesabında tutulması gereken 12 milyon liranın TOBB iştiraki olan Gümrük ve Turizm A.Ş. hesaplarında tutulduğunu ve harcamalar yapıldığını kaydetti. Bakanlık, TOBB ve Şirket arasında 11 Ekim 2011 tarihinde düzenlenen ilk Protokole ek olarak 18 Mayıs 2018 tarihinde düzenlenmiş olan Ek Protokol ile, “İdarece talep edilmesi halinde, şirket tarafından satın alınarak İdarenin kullanımına sunulacak olan her türlü taşınır ile ilgili harcama ve kayıt belgelerinin Şirket adına düzenlenebileceği” belirtildiğine dikkat çeken Gökçel, şirketin Bakanlık için 42 milyon TL harcadığını söyledi. Gökçel bunun yanı sıra 2018 yılında şirket tarafından Bakanlık ihtiyacı için alınan 78 adet otomobilin akıbetinin belli olmadığını vurguladı.

Harcamaları Neden TOBB Yapıyor?

CHP'li Gökçel Sayıştay raporlarına değinerek, “Sayıştay raporlarına göre, Bakanlık hesaplarında tutulması gereken TOBB ve Türkiye'deki Oda ve Borsalardan bütçelerinden her yıl ayrılan ve İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabında biriken tutarların TOBB adına açılan bir banka hesabında toplandığı belirlenmiş” dedi. “Hesapların bu şekilde Bakanlık'tan ayrı şirketlerin ve TOBB'a ait hesaplarda tutulması usulsüzlüktür” diyen Gökçel, TOBB'un ve bağlı iştiraklerin neden Bakanlık harcamalarını yaptığının ortaya çıkarılması gerektiğini söyledi. Gökçel, ayrıca, bir usulsüzlük varsa bunun ortaya çıkartılmasının TBMM'nin görevi olduğunu vurguladı.

YOKSUL MUSUNUZ YOKSA AÇ MI?

Memur-Sen, 4 kişilik bir ailenin açlık sınırını 2 bin 523 TL, yoksulluk sınırını 7 bin 353 TL olarak belirledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'deki kayıtlı işçilerin yüzde 40'dan fazlası asgari ücretle çalışıyor. Milyonlarca kişi halen net 2 bin 324 lira olan asgari ücrete yapılacak zammı merak ederken Hükümet'e yakınlığıyla bilinen Memur-Sen, tarafından her ay düzenli yapılan 'Açlık ve Yoksulluk Araştırması'nın Kasım ayı sonuçları açıklandı.

Araştırmaya göre, 4 kişilik ailenin açlık sınırı 2 bin 523 lira, yoksulluk sınırını 7 bin 353 lira olarak belirlendi.

Yine araştırmaya göre geçen ay bir önceki aya göre gıda madde fiyatlarında ortalama yüzde 1.14'lük artış yaşandı. Göze çarpan en büyük artış; yüzde 25,18 ile kabak, yüzde 24,35 ile karnabahar, yüzde 18,95 ile tavuk eti, yüzde 18,28 ile dolmalık biber, yüzde 17,75 ile yumurta fiyatında yaşandı.

Kasımda bir önceki aya kıyasla ısınma maddelerinin fiyatlarında ortalama yüzde 1,81'lik artış oldu. Bu dönemde, barınma fiyatları yüzde 0,87 arttı. Aydınlatma fiyatında ise herhangi bir değişim görülmedi.

Geçen ay bir önceki aya göre, giyim fiyatlarında ortalama yüzde 2,08'lik artış yaşanırken giyim madde fiyatlarında ekim ayına göre en yüksek değişim yüzde 14,9 ile yünlü erkek kabani, yüzde 12,59 ile çocuk kazağı, yüzde 6,17 ile pamuklu kumaş fiyatlarında oldu.

Bu dönemde kişisel temizlik ve bakım madde fiyatlarında yüzde 2,77'lik artış yaşandı. Bu grupta en fazla fiyat artışı yüzde 8,34 ile tıraş malzemeleri fiyatlarında tespit edildi.

AKP, PANDEMİDE MİLLETE VERMEDİĞİNİ FAİZ OLARAK TEFEÇİLERE YEDİRDİ

Salgın sürecinde halka sadece 8,2 milyar lira nakit destek sağlayan, üstelik bu paranın 2 milyar lirasını da IBAN vererek halktan alan AKP, geçen yıla göre 115,5 milyar lira daha fazla vergi topladı. Vergi gelirlerini enflasyonun çok üzerinde yüzde 21,4 artıran AKP, halka kuruş koklatmadı, faiz hariç giderleri yüzde 13,4 olan hedefin sadece 2,5 puan üzerine çıkardı

AKP iktidarı vatandaşı Covid-19 salgınında yalnız bıraktı. Dünyanın en acımasız hükümeti ile karşı karşıyayız. Salgın sürecinde halka sadece 8,2 milyar lira destek sağlayan, üstelik bu paranın 2 milyar lirasını da IBAN vererek halktan toplayan AKP, halka pandemi sürecinde bile acımadı, Ocak-Ekim döneminde halktan, geçen yıla göre 115,5 milyar lira daha fazla vergi topladı. 2019 Ocak-Ekim döneminde 539,9 milyar lira olan vergi gelirleri, bu yıl aynı dönemde 655,4 milyar liraya çıktı.

Dünyanın en kapitalist ülkesi ABD'nin en kapitalist başkanı Donald Trump döneminde bile halka haftalık 600 dolarlık işsizlik yardımı ve 1200 dolarlık doğrudan destek ödemesi yaptı. Asya, Latin Amerika, hatta dünyanın en yoksul kıtası Afrika da bile ülkeler halkına destek verirken, AKP halka kuruş koklatmadığı gibi, vergi ve kredi ertelemelerini bile destek gibi gösteriyor, yoksulluktan kıvranan milletin dikkatini dağıtmak için de sürekli CHP'ye saldırıyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Aylık Bütçe Gerçekleşme Raporu'nda 2020 bütçe başlangıç rakamları incelendiğinde, giderlerin 2019'a göre yüzde 14, faiz hariç giderlerin yüzde 13,4, faiz giderlerinin ise yüzde 18,4 artması gerekiyor. Oysa Ocak-Ekim döneminde, 2019'un aynı dönemine göre artış, giderlerde yüzde 18'i, faiz hariç giderlerde yüzde 15,9'u, faiz giderlerinde ise yüzde 35,4'ü buluyor. Yani rakamlar, AKP'nin pandemide millete vermediği maddi desteği, faiz olarak tefecilere yedirdiğini ortaya koyuyor.

AKP'nin Pandemi Politikası Vergiye Yükle

Bütçe gelirlerinin başlangıç rakamlarıyla yüzde 8,7, vergi gelirlerinin ise yüzde 3,7 artacağı öngörülüyor. Pandemiye rağmen AKP vergi gelirlerini Ocak-Ekim 2020 döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,4, bütçe gelirlerini yüzde 14,3 artırdı. Her zaman olduğu gibi halkın bu zor günlerinde onlara hiçbir şey vermeden alan AKP, 10 ayda 967,7 milyar lira harcadı. Bunun 119,7 milyar lirası faize gitti. Faiz dışındaki bütçe giderleri 848,1 milyar lirayı buldu. AKP'nin faiz dışındaki bütün harcamalarını gösteren bütçe giderleri pandemiye rağmen yüzde 13,4 artması gerekirken sadece 2,5 puan artışla yüzde 15,9'da kaldı. Vergi gelirlerini ise enflasyonun çok üzerinde yüzde 21,4 artıran AKP, faiz hariç giderleri yüzde 13,4 olan hedefin sadece 2,5 puan üzerine çıkardı. Bu rakamlar 'Halka şu kadar destek verdim, bu kadar destek verdim' diyen AKP'nin ne kadar destek verdiğini sergiliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kamu Kaynaklarıyla Yandaşlar Besleniyor

Pandemi nedeniyle çalışan ve üreten kesimler zorlu günler geçirmesine karşın AKP, vergileri artırmaktan ve toplamaktan geri durmuyor. Pandemi bile AKP'yi vergi gelirlerini, Ekim ayı sonu itibarıyla yıllık bazda yüzde 11,9 olan TÜFE enflasyonunun çok üzerinde yüzde 21,4 artırmaktan alıkoymadı. Bu kadar vergi toplayan, faiz dışı harcamalarını da doğru dürüst artırmayan AKP, faiz giderlerini yüzde 35,4 artırdı. Bunun sonucunda vergi gelirlerindeki artışa rağmen bütçe açığını yüzde 44,5 artırarak 10 ayda 145,5 milyar liraya çıkardı. 18 yılda 278 milyar dolar bütçe açığı veren AKP yine yapacağını yaptı. Ancak bu durum tesadüf değil. AKP, kamu kaynaklarıyla yandaşlarını ve yandaşlarını besliyor. Bu yüzden salgın, kriz, felaket demeden acımasızca vergi topluyor. Felaket günlerinde bunu daha net gördük.

Ezilen Kesime Yine Hiçbir Şey Yok

AKP hiç bütçe yapmasa bütçe ancak bu kadar kötü olabilirdi. Milletimiz şunu unutmasın, AKP'nin bütün veri, tahmin ve öngörülerini hayal mahsulüdür. 2021 bütçesi de AKP'nin daha önce yaptığı 18 bütçe gibi emekli, çiftçi, esnaf, işçi, memur, öğrenci, işsiz, sanatçı başta olmak üzere toplumun bütün ezilen kesimlerine hiçbir şey getirmeyecektir. Bütçe, bütün dar gelirli için hüsrana olacaktır. Herkes hazırlıklı olsun, kara kış geliyor. Tek çaremiz bu yolsuzluk canavarından ilk sandıkta kurtulmak.

AR-GE FONUNDAKİ PARA BUHAR MI OLDU?

547 milyon TL gönderildi 499 milyon TL yazıldı

BTK'nin faaliyet raporuna 547 milyon TL olarak yazılan, "Ar-Ge fonu için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na aktarılan" para, bakanlığın kayıtlarına 499 milyon TL olarak geçirildi. CHP'li Emir, "48 milyon TL buhar mı oldu?" diye sordu.

CHP Milletvekili Murat Emir, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na Ar-Ge fonu için aktarılan paranın eksik kaydedildiği ifade etti. Emir öte yandan, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın Ar-Ge fonunda biriken 3,1 milyar TL'nin 2,8 milyar TL'sinin de kayıp olduğunu iddia etti.

CHP'li Murat Emir, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesindeki kayıp fonu TBMM gündemine taşıdı. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu gelirlerinin her yıl yüzde 20'sinin ulaştırma ve bilişim teknolojilerindeki Ar-Ge projelerinde kullanılmak üzere Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ar-Ge fonuna aktarıldığını belirten Emir, fonda biriken para ile ilgili TBMM'ye yazılı soru önergesi sundu.

Paraya Hazine El Koydu

Ar-Ge fonu ile karayolu, demiryolu, elektronik haberleşme, bilişim, havacılık ve uzay teknolojileri ile ilgili araştırma ve geliştirme projelerinin desteklenmesinin amaçlandığını vurgulayan Emir, şunları söyledi:

"Ar-Ge fonunun en büyük kaynağını ise her yıl BTK gelirlerinden yapılan yüzde 20'lik kesinti oluşturuyor. Bu kapsamda BTK gelirlerinden 2018 yılında 547 milyon TL, 2019 yılında da 877 milyon TL kaynak aktarıldı. Bu şekilde Ar-Ge fonunda biriken para 3 milyar TL'yi aştı. Bu para, 'Çağrı usulüne göre destek başvurusu alınmadığından proje başvurusu alınmamıştır' bahanesiyle her yıl bir sonraki senenin bütçesine aktarıldı. Ancak, biz bunun kağıt üzerinde yapıldığını biliyoruz. Bu yıl için söz konusu biriken paranın 153 milyon TL'si Türksat 6A uydusu için, 143 milyon TL'si de bir türlü faaliyete geçemeyen, daha internet sitesini bile kuramayan Uzay Ajansı için aktarıldı. Geriye kalan 2,8 milyar TL ise kağıt üzerinde bir sonraki senenin bütçesine aktarıldı. Fakat biz bu paranın da ortada olmadığını, Hazine'nin bütçe açıklarını kapatmak için bu paraya el koyduğunu biliyoruz."

Bütçe Açığı İçin Kullanılıyor

Emir, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Karaismailoğlu'nun, "Kayıp paraya" ilişkin soruya kanun numarasını göndererek yanıt verdiğini anımsatarak şöyle devam etti:

"Çünkü Bakan'ın da verecek cevabı yok. Çünkü bu tür fonlarda biriken paraların Hazine tarafından bir kara delik gibi gittikçe büyüyen bütçe açıklarının kapatılması için kullanıldığını Bakan da biliyor, biz de çok iyi biliyoruz. Bu kaynakların kullanımı ve bütçeye aktarılması sırasında bir usulsüzlük daha tespit ettik. BTK, faaliyet raporunda Ar-Ge fonu için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına 547 milyon TL aktarıldığı belirtiliyor ancak bakanlığın kayıtlarında söz konusu miktar 499 milyon TL olarak gözüküyor. Para aktarıldıkça 48 milyon TL de buhar olmuş. Aradaki 48 milyon TL'nin nereye gittiği, kimler tarafından nereye harcandığı da belli değil. Ortada bir usulsüzlük olduğu çok açık. Ulaştırma Bakanı'nın derhal bu usulsüzlüğün nereden kaynaklandığını kamuoyuna açıklamasını bekliyoruz."

BİR YILDA 93 MİLYAR TL'LİK HARCAMA

Yeni rejim ile bütçede değişiklik yapma hakkı elinden alınan, yetkisi bütçeyi onaylamakla sınırlı olan, ret durumunda da siyasi bir sonuç yaratamayan TBMM, 2021 Mali Yılı Bütçe Teklifi'nin görüşmelerine başladı. Plan ve Bütçe Komisyonu ile Genel Kurul'da haftalar süren yoğun mesainin bu etkisizlik içinde büyük ölçüde anlamı kalmazken iktidar Meclis'ten çıkan metni harcamalarında da dikkate almıyor. AKP, yedek ödenekler, tamamlayıcı ödenekler ve ödenek aktarmalarıyla kendine yeni harcama olanakları, kendi "paralel bütçesi"ni yaratıyor. Sadece 2019 yılında bu ödenekler kullanılarak 93 milyar TL'lik harcamalar yapıldı.

İktidar, Meclis'in bütçe hakkını elinden alırken Meclis adına harcamaları denetleyen Sayıştay'ın müdahaleleri de "mağcubiyet içinde dile getirilen temenni"lerle sınırlı kalıyor.

Sayıştay'ın 2019 yılı harcamalarına ilişkin "Genel Uygunluk Bildirimi" AKP'nin keyfi harcama alışkanlıklarını bir kez daha gözler önüne serdi. 42.7 milyar TL'lik ödenek üstü harcama, 50.7 milyar TL'lik yedek ödenekte yapılan artış ile iktidar 2019'da Meclis'ten geçen bütçenin dışında 93.4 milyar TL'lik bir harcama kalemi yarattı. Bunlardan da en büyük payı Karayolları Genel Müdürlüğü aldı.

Yetki Cumhurbaşkanında

"Ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeleyen hizmetler için genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar" bütçeye başlangıçta yedek ödenek koyma ve bu ödenekten aktarma yapma yetkisi Cumhurbaşkanı Erdoğan'da.

İktidarın, CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne de taşınan yedek ödenek kullanımına ilişkin alışkanlıklarını hiçbir sınır tanımadan sürdürdüğü sadece 2019 yılı bütçe sonuçlarına bakılarak görülebiliyor.

3 Milyardan 53 Milyara

2019 yılında yedek ödenekler tertibine 3 milyar 353 milyon TL başlangıç ödeneği konuldu. Bu tertibe, dokuz kamu idaresine ait 37 bütçeden 49 milyar 813 milyon TL'lik kurum dışı, 253 milyon lira da kurum içi aktarma yapıldı. Yıl sonunda 53 milyar 420 milyon TL'ye ulaşan ödenekten geriye sadece 23 milyon 390 bin TL kaldı.

Mahcup Tespit

Anayasa Mahkemesi'nin keyfilik tespitiyle verdiği iptal kararları sonrası kanun değiştirilerek Erdoğan'ın yedek ödenek aktarma yetkisi genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10'una kadar çıkartıldı. Böylece sadece 2019'da genel bütçeli idareler yılsonu toplam ödeneğinin 4,85'i kullanıldı. Meclis'te yasa değiştirilerek mevzuata uygun hale getirilen bu keyfi harcamayı yorum yapmadan sadece tespitle yetinen Sayıştay, raporuna "Konu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgilerine arz olunur" yazdı.

Daha çok personeli fazla olan Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü gibi kurumların bütçelerinden aktarmalar yapıldı. Bu kurumların bütçelerini önce ranta konu olan kamu kurumlarının bütçelerine aktaran iktidar daha sonra "Maaş ödeme" gerekçesine sığınarak eksik ödeneklerini tamamladı.

Aslan Payı Karayollarına

İktidarın harcama önceliklerinde ilk sırada bulunan Karayolları Genel Müdürlüğü yedek ödenekten de aslan payını aldı. Dört ayrı kalemde 14 milyar TL'yi aşan büyüklükte ödenek aktarılan bu kurumu, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı izledi. Cumhurbaşkanlığı'na da 1.4 milyar TL aktarıldı.

Yüzde 2'lik yasal sınırın olduğu dönemlerde bile iktidar keyfi aktarmalarını sürdürdü. Buna göre, 2013 yılında yüzde 9 büyüklüğe denk gelen 35.9 milyar TL kurumlar arasında aktarıldı.

Önce Düşük Belirleniyor

İktidar, keyfi harcama enstrümanı olan yedek ödenekleri her yıl düşük belirleyerek kamuoyunun dikkatinden kaçırıyor. Ancak yıl sonuna gelindiğinde 10 katına varan artışlar yaşanıyor.

2015 yılında yedek ödenek kullanımı başlangıç ödeneğinin 10,5 katına ulaşmasına karşın sonraki yıllarda da hep düşük belirlendi.

2018'de bir önceki yıl altı katı fazla harcama yapılmasına karşın 7.3 milyar teklif edildi, 60 milyar TL harcandı. 2019'da 7.8 milyar TL ile mali yıla başlandı, 6.5 kat artışla yine 60 milyar TL'lik ödenek aktarımı yapıldı. Bu rakamlara karşın 2021 bütçesinde de 9.9 milyar TL teklif edildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ödenek Üstü Harcamalar

Meclis'in onayladığı bütçeyi anlamsız kılan bir başka harcama kalemi de bütçe disiplinini ortadan kaldıran, rakamları alt üst edip bütçe açığını arttıran ödenek üstü harcamalar oluyor. 2019 yılında genel bütçeli idareler 42.7 milyar TL, özel bütçeli idareler ise 16.4 milyar TL olmak üzere 42.7 milyar TL ödenek üstü harcama yapıldı. Ödenek üstü harcama tutarı başlangıç ödeneğinin yüzde 4.15'ine ulaştı.

BİRİKEN BORÇLAR HALI ALTINA SÜPÜRÜLÜYOR

Geliriz kalan yurttaşlar, KOBİ'ler ve esnaf kredilere sarıldı. Ekim sonu itibariyle 4 milyona yakın KOBİ'nin ve 33 milyon yurttaşın bankalara borcu var. Tüketici kredileri 700 milyar liraya dayanmış durumda, hükümetten ise yeni bir destek paketine ilişkin ses seda yok

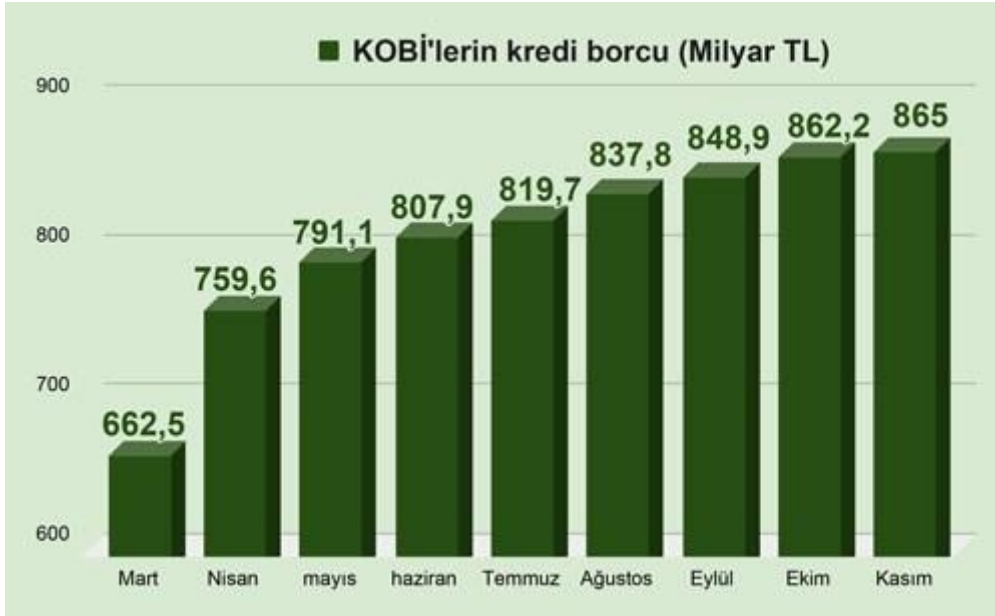
Salgın nedeniyle yaşanan gelir kayıpları krediler aracılığıyla borçlanarak giderilmeye çalışıldı. Dokuz aydan fazla süredir koronavirüs salgını nedeniyle yurttaş zor zamanlar yaşıyor. Açıklanan ekonomi paketleri ise gelir yerine geleceğe borçluluk yarattı. Hal böyle olunca ekonomik krizden çıkışın geçici yolu krediler oldu. Dokuz ayda kredi talebinde patlama yaşandı. Bu süreçte vadesi gelen borçlar da ödenemedi ancak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) bu borçların takibe alınmaması için adımlar attı. Son olarak 31 Aralık'ta sona eren kredi borçlarının öteleme kararı Haziran 2021'e kadar uzatıldı. Kredi borçlarının takibe düşmesinin önüne geçen bu karar ile mevcut borçlar halı altı edilmeye devam ediyor.

KOBİ'lerin Ödeyemediği Borç 58 Milyar Lira

Salgın sürecinde en fazla etkilenen küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ), 2019 yılının ekim ayında 59,1 milyar liralık ödeyemediği borçları vardı, bu rakam bu yılın ekim ayında 58,7 milyara düşmüş görünüyor. Ancak KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 27 Kasım itibariyle 865 milyar liraya ulaşmış durumda.

BDDK'nin verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 20-27 Kasım haftasında 4 milyar lira artarak 861 milyar liradan 865 milyar liraya yükseldi. KOBİ kredilerinin 136,4 milyar liralık kısmı döviz kredilerinden oluşması ise KOBİ'ler için kur riskini artırıyor. Öte yandan toplam KOBİ kredileri yılbaşından bu yana yüzde 40,6 arttı ve 250 milyar liralık bir büyüme yaşandı. KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları da 58,7 milyar lira oldu.

Ayrıca ekim sonu itibariyle 3 milyon 799 bin KOBİ'nin bankalara kredi borcu bulunuyor. Bunlardan 288 bin 396'sı ise kredi borcunu zamanında ödeyemediği için bankaların takibinde bulunuyor.

Yüzbinlerce Kişi Takipte

Yurttaşın durumu da işletmelerden farklı değil. Zira ocak-ekim döneminde 337 bin 469 kişi bireysel kredi borcunu,

347 bin 117 kişi de bir ya da birden fazla kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından yasal takibe alındı...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

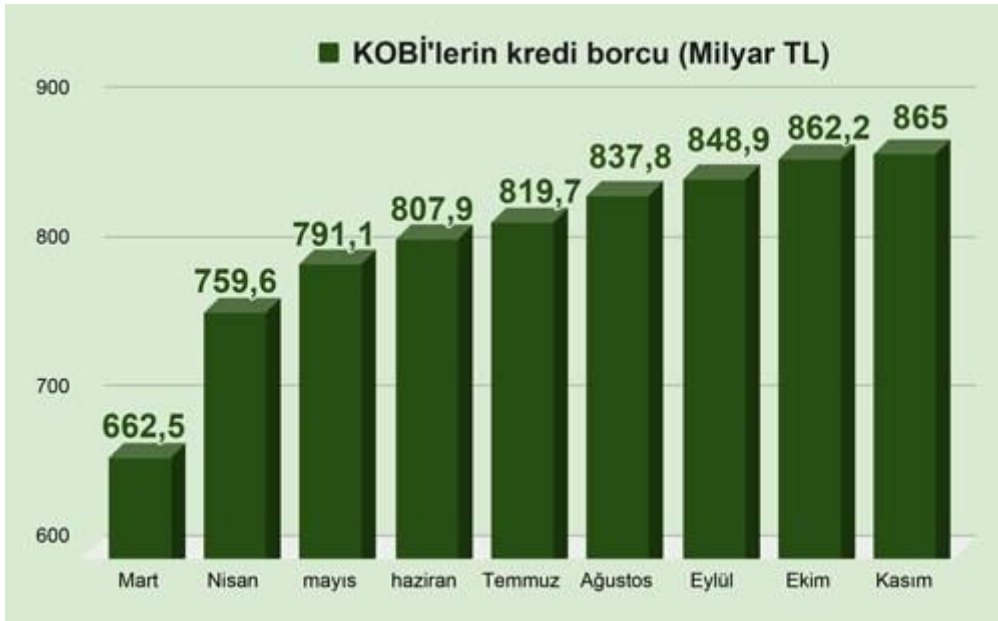
Geçen yıl aynı dönemde bu sayı 1 milyon 315 bin kişi olmuştur. Bu yıl yaşanan azalma, daha önce 90 gün olan takibe alınma süresinin, 180 güne çıkarılması, salgına karşı alınan önlemler çerçevesinde tüketici kredilerinin vadesinin uzatılıp faiz oranlarının düşürülmesi nedeniyle yurttaşın kredi kullanmasının kolaylaştırılması gibi etkenlerden kaynaklanıyor.

BDDK'nin kararı bu rakamın artmasını şimdilik ötelese de sorunlu kredilerin ileriki dönemde daha da artacağını gösteriyor. Çünkü salgın ile ilgili belirsizlikler sürerken ötelenen veya yapılandırılan kredilerin vadesi geldiğinde borç krizi derinleşecek.

33 Milyon Kişi Bankalara Borçlu

Son beş yılda kredi kartı veya bireysel kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından takibe alınan ve borcu halen devam eden vatandaş sayısı ise ekim ayı itibarıyla 3 milyon 485 bin kişi olarak gerçekleşti. Risk Merkezi'nin verilerine göre takipteki vatandaşların borcu 22,7 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

Bankalara borcu bulunan vatandaş sayısı ise son bir yılda 2 milyon 268 bin kişi artarak 33 milyon 643 bin kişiye çıktı.

Antep'in Yarısı İcralık

18 yıllık AKP iktidarlığı döneminde yurttaşın bankalara ödediği toplam faizin 591 milyar liraya ulaştığını belirten CHP Gaziantep Milletvekili Opr. Dr. Bayram Yılmazkaya, "Türkiye'de her 3 kişiden biri borçları yüzünden icralık" ifadelerini kullandı. Yurttaşın borç içinde yaşadığını belirten Yılmazkaya, bankalara borcu bulunan kişi sayısının son bir yılda 2 milyon 268 bin kişi artarak 33 milyon 643 bine çıktığını belirtti.

Yılmazkaya, "Gaziantep'te bile her aileden mutlaka icralık olan veya borcu olan birileri var. 2020 verilerine göre Gaziantep'te açık icra dosyası sayısının 654 bin dolayında olduğu görülmektedir. 2 milyon nüfuslu kentten 0-18 yaş aralığında 650 bin 700 bin dolayında çocuk nüfusu olduğuna göre geriye kalan 18 yaş üstü nüfusun yarısı yani Gaziantep'in yarısı icralık demek oluyor. Sadece bu veriler bile ülkenin geldiği durumu, vatandaşın yaşadığı büyük sıkıntıları ortaya koymaktadır" dedi.

İnsanların içinde bulunduğu ekonomik durumun çok kötü olduğunu vurgulayan Yılmazkaya, AKP Hükümetlerinin kötü ekonomik yönetimlerinin faturasını vatandaşın ödediğini belirtti.

DEVLET HEM İNSANLARIN İŞ BULMA ÜMİDİNİ ELİNDEN ALIYOR HEM DE İŞSİZ OLARAK DEĞERLENDİRMİYOR

TÜİK'e göre işsizlik geçtiğimiz yıla oranla 550 bin kişi azaldı ve işsizlik 4 milyon 16 bin kişi ile yüzde 12,7 oldu. Oysaki istihdamda da geçtiğimiz yıla göre azalma 733 bin kişidir. TÜİK yine her zamanki gibi iş bulmaktan ümidini kesen 1,4 milyon işsiz işsizlik hesabına dâhil etmeyerek, ülkede ki gerçek işsiz sayısını yine düşük göstermeye, gerçekleri manipüle etmeye devam etmiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TÜİK Yine İşsizliği Düşürdü.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 733 bin kişi azalarak 27 milyon 707 bin kişi, istihdam oranı ise 2 puanlık azalış ile yüzde 44,1 oldu.

Aslında her ne kadar TÜİK gerçek işsizlik sayısının mevcut olandan daha da az gösterse de, Türkiye’de çalışamayan nüfus çalışabilen nüfusu geride bıraktı. Yani ülkemizde her 10 kişiden 6 ‘sının bir işi yok. Ayrıca işgücü oranı geçtiğimiz yıldan bugüne **1 milyon 282 bin** kişi azaldı. Bu demek oluyor ki insanlar iş bulma ümidini yitirdiği için iş gücünden çekiliyor. Yurttaşlar iktidarın istihdamı arttırdık masallarını artık inanmıyor.

Yine son bir yılda çalışabilen nüfusun sayısı 1 milyon 159 bin kişi artarken, iş gücündeki 1 milyon 282 bin kişilik azalış istihdamdaki azalıştan daha fazla olduğu için dar tanımlı işsizliği TÜİK yine olduğundan daha düşük göstermektedir.

İş Bulma Ümidi Olmayanların Sayısı 1,4 Milyonu, Gerçek İşsizlik 10,2 Milyonu Aştı.

TÜİK’in resmi anlamda işsiz olarak değerlendirmedeği iş bulma ümidi olmayanlar ordusu, geçtiğimiz yıla göre 630 bin kişi artarak **1 milyon 402 bine** çıktı.

Yine TÜİK’in işsiz olarak değerlendirmedeği; çalışmaya hazır olup iş aramayanların sayısı **2 milyon 734 bin, mevsimlik çalışanlar 77 bin, zamana bağlı eksik istihdam edilenlerin sayısı 1 milyon 241 bin ve yetersiz istihdam edilenlerin sayısı 779 bindir.**

TÜİK’in kendi verilerinin içerisinde olup TÜİK tarafından işsiz olarak değerlendirilmeyen bu kişileri de hesaba kattığımızda TÜİK’in 4 milyon 16 bin olan dar tanımlı işsizde ek olarak gerçek işsiz sayısı **10 milyon 249 bin kişidir**

Katar Nüfusunun 2 Kat Büyüklüğünde Ne Eğitimden ne de İstihdamdan Yararlanabilen Gencimiz Var.

Türkiye’de ne eğitimden ne de istihdamdan yararlanabilen 15-29 yaş arası genç nüfusun 5 milyon 760 bindir.

Yani 5 milyon 760 bin 15-29 yaş arası gencimiz ne okuyabiliyor ne de herhangi bir yerde çalışabiliyor. Taşı sıkıca suyunu çıkartacak olan 5 milyon 760 bin gencimiz ailesine muhtaç bir şekilde yaşıyor. Evde oturan gençlerimizin sayısı ülkenin her şeyini neredeyse devir ettiğimiz Katar’ın nüfusunun iki katı oranındadır.

HASTALIKLA, YOKSULLUKLA DEĞİL SAYILARLA MÜCADELE EDİYORLAR: GERÇEK İŞSİZLİK %26,4!

TÜİK’e göre ülkede istihdam edilen kişi sayısı 1 yılda 733 bin azalmasına rağmen, işsiz sayısı da düştü. Veri açıklama yöntemini inatla ILO standartlarına uydurmayan TÜİK’e göre işsizlik oranı da azalıyor. Buna karşın aynı verileri kullanarak ILO standartlarını gözetken DİSK-AR uyardı; işsizlik oranı yüzde 12,7 değil, yüzde 26,4.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Eylül ayına ilişkin işgücü istatistiklerini yayımladı. Pandemi koşullarında verileri toplama yöntemini revize etmeyen TÜİK, olağandışı işgücü göstergelerine neden oldu. Eylül verilerine göre istihdam edilen kişi sayısı önceki yılın aynı ayına göre 733 bin kişi azaldı. Bu şartlar altında nüfusun da arttığı hesaba katılırsa, işsiz sayısında artış olması beklenirdi. Ancak yine TÜİK verilerine göre eylülde önceki yılın aynı ayına göre işsiz sayısı da 550 bin kişi azaldı.

İşsizlik oranını yüzde 12,7 olarak açıklayan TÜİK’e tepki DİSK-AR’dan geldi. Aynı verileri kullanarak ILO standartlarına göre işsizlik oranını hesaplayan DİSK-AR gerçek işsizlik oranının yüzde 12,7 değil, yüzde 26,4 olduğunu açıkladı. TÜİK, verilerin sunumunda ILO standartlarını gözetmeyince pandemi koşulları ilk bakışta görünmüyor.

Ancak verilerin perde arkası vahim tabloyu ortaya koyuyor. Öte yandan yeni normalde ülke artık daha az çalışıyor daha az iş arıyor. Verilerin doğru olduğu varsayımı altında geniş toplum kesimleri düşük gelire tamah etmiş görünüyor. TÜİK’in işgücü göstergelerine mercek tuttuk.

Çalışabilir Durumdaki 15 Yaş Üstü Nüfus

Eylül 2019: 61 milyon 675 bin

Eylül 2020: 62 milyon 834 bin

Ülkede 15 yaşının doldurmuş, çalışabilir durumda olan kişi sayısı son 1 yılda 1 milyon 159 bin arttı. Buna karşılık bu nüfusun yarısı çalışıyor veya iş arıyor. Ev kadınları, öğrenciler, emekliler, mevsimlik işlerde çalışanlar TÜİK ölçütlerine göre işsiz sayılmıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Çalışan Nüfus

Eylül 2019: 28 milyon 440 bin

Eylül 2020: 27 milyon 707 bin

İstihdamdaki kişi sayısı son 1 yılda 1 milyon 282 bin azalmış durumda. Bu durum ülkenin ekonomik olarak ciddi bir küçülme içinde olduğunu gösteriyor. Buna karşılık çalışabilir durumdaki nüfusun sadece yüzde 44,1'i istihdamda. Geçen sene yüzde 46,2 olan bu oran son yıllarda giderek düşüyor.

İş Arayan İşsiz Nüfus

Eylül 2019: 4 milyon 566 bin

Eylül 2020: 4 milyon 16 bin

TÜİK'in işsiz tanımına girebilmek için işsiz kişinin son 4 hafta içinde bir iş başvurusu yapmak ve gelecek 15 gün içinde çalışmaya hazır olması gerekiyor. Bu nedenle ülkedeki işsizlerin önemli bir kısmı TÜİK'e göre işsiz sayılmıyor. Geçen yıldan bu yana iş arayan işsizlerin sayısı 550 bin kişi azalmış durumda. Bu da işsizliğe ilişkin verileri olumluymuş gibi resmediyor.

İş Bulma Ümidi Kalmayan İşsiz Nüfus

Eylül 2019: 630 bin

Eylül 2020: 1 milyon 402 bin

TÜİK, işgücü göstergelerini anketlerden yola çıkarak tahmin ediyor. TÜİK'in anketine iş aramama gerekçesi olarak "iş bulma ümidim yok" diyenlerin sayısında rekor artışlar var. Geçen yıl 630 bin kişi olan iş bulma ümidi olmayan işsizler bu yıl yüzde 122 artışla 1 milyon 402 bine yükselerek rekor kırdı. Ölçüm tarihinde bu sayı 1 milyonun üzerine ilk kez bu yılın şubat ayında çıkmıştı.

Başka Nedenlerle İş Aramayan İşsiz Nüfus

Eylül 2019: 1 milyon 616 bin

Eylül 2020: 2 milyon 734 bin

Bir kişi, iş aramamakla beraber iş olsa çalışmaya hazır durumda olabilir. Ayrıca bu kişi sadece umudunu kaybettiği için iş aramaktan vazgeçmiş olmak zorunda değil. Ev kadını olma, eğitimde olma, öğrencilik yapma, emekli olma gibi sebeplerle iş aramayan ancak keşke işim olsaydı da çalışsaydım diyenlerin sayısı 1 yılda yüzde 69,1 oranında artmış durumda.

TÜİK'in İşsizlik Oranı

Eylül 2019: yüzde 13,8

Eylül 2020: yüzde 12,7

İstihdamdaki 27 milyon 707 bin kişi ile, iş arayan işsiz 4 milyon 16 bin kişinin toplamı TÜİK'e göre Türkiye'nin işgücü verisini oluşturuyor. Buna göre ülkenin işgücü toplamı 31 milyon 724 bin kişi olarak kaydedildi. Bu sayının geçen yılın eylül ayında 33 milyon 6 bin olduğu hesaba katılırsa, işgücü son 1 yılda 1 milyon 282 bin azalmış durumda. Öte yandan iş arayan işsizlerin işgücüne bölünmesiyle elde edilen işsizlik oranı TÜİK verilerinin en çok öne çıkartılan verilerinden. Ancak bu veri pandemiyle beraber Türkiye'nin işsizlik gerçeğini gözardı etmeye başladı. Geçen yıl yüzde 13,8 olan işsizlik oranı bu yıl yüzde 12,7'ye inmiş görünüyor.

Tarım İstihdamı Alarm Veriyor

Geçen yıl eylül ayında tarımda çalışan 5 milyon 482 bin kişi varken, bu sayı bu yıl 5 milyon 132 bine düşmüş durumda. Sektörel bazda değerlendirildiğinde istihdam kaybının en ağır yaşandığı sektör tarım. Bu kesimde 1 yılda istihdam yüzde 6,4 oranında azalmış durumda. İstihdamın geçen yıla göre arttığı tek sektör ise inşaat. Geçen yıl bu sektörde çalışan sayısı 1 milyon 573 binken, bu sayı bu yılın eylül ayında 1 milyon 739 bine yükseldi.

Gerçek İşsiz Sayısı 9,5 Milyon

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) eylül ayına ilişkin yine TÜİK verilerinden yola çıkan ancak TÜİK'in vitrine koyduğu veriler yerine arka plandaki pandemi gerçeğini analiz eden eylül ayı raporunu yayımladı...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

“İşsizlik düşmüyor, artıyor, işsizlik oranı yüzde 12,7 değil, yüzde 26,4” başlığını taşıyan rapora göre TÜİK’in işsiz saymadığı kesimler de dahil edildiğinde geniş tanımlı işsiz sayısı 9,5 milyonu bulmuş durumda. DİSK’in açıkladığı verinin TÜİK’ten farklı olmasının nedeni ise DİSK’in Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartlarına göre TÜİK verilerini revize etmesinden kaynaklanıyor.

Pandeminin Bütün Yükü Kayıtdışı Çalışanın Sırtında

TÜİK verilerinin detaylarında gizlenen dikkat çekici sonuçlardan biri de kayıtdışı istihdamın tasfiyesi oldu. Verilere göre pandeminin yükü kayıt dışı çalışanların sırtına yüklenmiş durumda. TÜİK verilerine göre kayıtlı istihdam geçen yılın eylül ayında 18 milyon 188 binken bu yıl 18 milyon 774 bine yükseldi. Buna karşılık kayıtdışı istihdam 10 milyon 252 binden 8 milyon 933 bine düştü. Son 1 yılda kayıtlı ve kayıt dışı istihdamdaki değişim grafikteki gibi.

SON 1.5 YILDA BEBEK BEZLERİ YÜZDE 140; BEBEK MAMASI FİYATI İSE YÜZDE 32 ARTTI

CHP Ankara Milletvekili Gamze Taşcier’in hazırladığı rapor Türkiye’de son 1.5 yılda bebek bakım ürünlerinde rekor oranda artış yaşandığını gösterdi.

Rapora göre bebek bezi ürünlerinin fiyatı ortalama yüzde 140; devam sütü ürünlerinin fiyatı ortalama yüzde 50; bebek mamasının ortalama fiyatı ise yüzde 32 oranında arttı.

Taşcier’in raporunda şunlar yer aldı: Bez fiyatı 1.5 yılda katlandı: Bebek bezlerinin fiyatları karşılaştırıldığında son 6 ayda yüzde 17,5 oranında bir artış gerçekleşirken; son 1,5 yıldaki artış oranı ise yüzde 140 oldu.

Devam sütü yüzde 50 arttı: Bebeklerin gelişimi için önemli bir diğer ürün de 0-6 ay arası kullanılan bebek sütü ve genellikle 18 ay sonrası kullanılan devam sütleridir. Hem 350 gramlık bebek sütü hem de 350 gramlık devam sütü son 6 ayda yüzde 19 oranında artarken, son 1,5 yılda ise yüzde 50 oranında arttı.

Bebek maması yüzde 32: Bebek maması fiyatları da yüzde son 6 ayda yüzde 6,5’lik artışla ailelerin ekonomisini zorluyor. Bir markanın 120 gramlık meyve pürelili mamasının fiyatında son 6 ayda bir artış yaşanmazken; başka bir markanın 125 gramlık maması anne bebek ürünleri mağazasında yüzde 13 oranında yükseldi. Bu ürün grubunda son 1,5 yıldaki artış oranı ise ortalama yüzde 32 olarak gerçekleşti.

Bebek şampuanı yüzde 67 arttı: Bir markanın çok satan 500 miligram bebek şampuanı Mayıs 2019’da 11,90 TL, Mayıs 2020’de 15,90 TL, Aralık 2020’de ise 19,90 TL oldu. Buna göre son 6 aydaki artış yüzde 25 oranında gerçekleşirken; son 1,5 yıldaki artış ise yüzde 67 oldu.

Sütlü içecek yüzde 99: Annelerin süt miktarlarını artırabilmek için kullandıkları sütlü içecek fiyatında son 6 ayda bir artış gözlemlenmezken, son bir buçuk yıldaki artış oranı yüzde 99,8 oldu. Emziren anneler için olan 200 gramlık sütlü içecek karışımının fiyatı Mayıs 2019’da 9,98 TL iken, bugün söz konusu ürünün fiyatı 19,95 TL’ye çıktı.

PANDEMİ DE ENERJİ!

TÜİK Elektrik ve Doğalgaz için ödenen rakamları açıkladı!

Elektrikte 1 kwh için tüketicilerin bir önceki yılın aynı dönemine göre %32,3 artarak 71,2 TL oldu!

Doğalgazda “Müjdeye rağmen” yaşanan artış elektrikten daha da fazla oldu!

Konutlarda 1 m3 doğalgaz için ödenen, bir önceki yıla göre %34,7 artarak 182,2 TL oldu!

Bir aile bütçesinin en önemli giderlerinden olan Elektrik ve Doğalgaz için ödenen miktar geçen yılın aynı dönemine göre büyük yükselişte; Türkiye'nin kötü yönetildiğini gösteren verileri saklamak, şekillendirmek için iktidarın kullandığı talimat kurumu olmuş. TÜİK bile aile bütçesinin en önemli giderlerinden olan Elektrik ve Doğalgazın bu rakamlara çıktığını söylüyor.

Son 3 yılda Elektrik ve Doğalgazda zam furyası yaşadık, bunca ekonomik buhran içerisinde yaşamaya da devam ediyoruz, buhran içerisindeyiz ve ekim ayında milletimizin sırtına Elektrikte %5,7 zam yüklendi.

Bakın 4 kişilik bir ailenin aylık kullandığı Elektrik 230 kwh olarak kabul edilir.

2017 yılında 230 kwh = 101 TL ödeyen vatandaşımız, Bugün aynı Elektriğe = 172 TL ödüyor! Yani %70 fazla ödüyor; Soru şu; Hangi memur, hangi işçi, hangi asgari ücretli, hangi emekli bu zaman içerisinde %70 zam aldı.

Peki Doğalgaz?

2017 de 4 kişilik bir ailenin harcadığı ortalama 125 m3 doğalgaza yaklaşık 140 TL ödüyordu, Bugün aynı miktar Doğalgaza 250 TL ödüyor! Vatandaşın 3 yılda Doğalgaz faturası %80 arttı, yine soru şu; Hangi memurun, asgari ücretlinin, emeklinin, çalışanın maaşı %80 arttı. Yürütülen enerji politikaları, en temel insanlık hakkı olan enerji hakkını vatandaş lehine değil yandaşın karlılığına çalıştıran plansız, programsız politikalarla yükü milletin sırtına bindirerek bedelini vatandaşa ödeten politikalar ve asla sürdürülebilir değildir.

Ekonomik bir buhran içerisindeyiz, saraylardan anlaşılmasa da bunu tüm halkımız iliklerine kadar hissediyor, yaşıyor ve isyan ediyor. Bu milletin üzerinden milyarlarca dolarlık kazançlar elde edenler ve onlara her türlü yandaşlığı gösterenler bırakın vatandaşın yanında olmayı, devletin sıcaklığını hissettirmeyi, bu iktidardan faturalarına ya hiç destek almıyor yada aldıkları destek hiçbir yaraya merhem olmuyor.

Korona virüs ile mücadele döneminde Doğalgaz ve Elektrik hizmetlerinde mesken ile 1000 TL nin altındaki ticarethane faturalarında borçlarından dolayı kesme yapılmamıştı, 1 Temmuzda sanki her şey normalleşmiş gibi “ENERJİDE NORMALLEŞME” süreci başlatılmış ve o süreçte de Bakanlıktan hiçbir ses çıkmamış çıkamamış hatta bakan kaybolmuştu. Ve sonrasında da 21 Elektrik dağıtım şirketi ve 72 Doğalgaz dağıtım şirketi alacaklarını tahsil etmeye başladı. CHP li belediyelerimiz askıda fatura uygulamaları ortaya koyarak zor durumdaki ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın yanında olmak için üstün bir mücadele verdiler ve başarılılar.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının verdiği bilgilerden yaptığımız hesaplamalara göre Korona Virüs ile mücadele dönemi öncesi (Ocak-Şubat aylarında); 1 Milyon 199 Bin 865 Abonenin Elektriği, 455 Bin 362 Abonenin Doğalgazı borcundan dolayı kesilmiştir.

1 Temmuzda başlayan “Enerjide Normalleşme” süreci sonrası verilere baktığımızda “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Eylül 2020 sonu itibariyle şu açıklamalarda bulunuyor!

Elektrikte; 2 Milyon 557 Bin 429 Fatura, Doğalgazda; 592 bin 523 Fatura ödenmediğinden kesilmiştir. Bakanlığa soruyoruz bu faturalar hangi tüketici kesimlerine ait? Cevap yok! Saklıyor.

Tüm bu faturaların hepsini konut faturası olarak kabul edelim, en düşük rakamı bulabilmek adına; 4 kişilik bir aile ortalama 230 kwh Elektrik harcıyor! 2 Milyon 557 Bin 429 faturanın karşılığı; 441 Milyon 156 Bin 502 TL 'dir. Aynı şekilde Doğalgazda 100 m2 lik bir dairenin aylık tüketimi ortalama 125 m3 civarında olduğundan; 592 Bin 523 Fatura karşılığı; 150 Milyon 536 Bin 422 TL 'dir.

Eylül sonu itibariye 9 ayda Elektrik ve Doğalgazdan oluşan vatandaşın ödeyemediği miktarda minimumda; 591 Milyon 692 Bin TL dir.

İsraf

İsraf' tan geçilmeyen Sarayın günlük harcaması (Sayıştayın 2019 raporuna göre) 10 Milyon TL yani sarayın sadece 2 aylık 600 Milyon TL lik harcaması ile vatandaşın Elektrik ve Doğalgaz faturaları rahatlıkla ödenebiliyor.

Şimdi; 20 Kasım Cuma günü saat 20:00 den itibaren geçerli olan tedbirler başta esnafımız olmak üzere zaten ekonomik buhran içerisindeki herkesi etkiliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Artık dayanacak gücü kalmayan vatandaşlarımız virüs veya açlık, yoksulluk, yokluk arasında tercih yapmak zorunda tek başına bırakılıyor. Bu ülkede bir çocuk doğar doğmaz vergi ödüyor, ama vergiyi alan devleti yönetenler, vatandaşının yanında olmuyor.

Bu dönemde herkes elini taşın altına koymalıdır, dönem kazançları, karlılıkları maksimize etmek zamanı değildir, zaman vatandaşa yalan söylemeden şeffaf olarak birlik ve beraberlik içerisinde salgınla mücadele etme zamanıdır. İşte şimdi güçlü olan devlet vatandaşının yanında olmalıdır.

Devletin yanlış politikaları ile milyarlarca dolarlık karlarla özelleştirilen ve neredeyse kamunun payının kalmadığı şekliyle tamamen özel sektöre teslim edilen karlılıklarına kar katan enerji şirketleri "Müşteri" olarak gördükleri vatandaşlarımıza en azından bu dönemde "Göz Boyamayan" "Göstermelik Olmayan" çok ciddi kolaylıklar sağlamalıdır.

Doymadınız!

EPDK'nın yayımladığı Elektrik Dağıtım Tarifesinin Düzenlenmesi ile Perakende Satış Tarifesinin Düzenlenmesi hakkındaki tebliğe göre, 21 elektrik dağıtım şirketinin temsil, ağırlama, seyahat ve dernek aidat giderleri 5 yıl boyunca elektrik faturalarına yansıtılacak. Yani vatandaş ödeyecek. Emekli Mehmet Amca torununa bayramda hediye almaya zorlanırken şirketin temsil giderlerini ödeyecek. Bu nasıl bir vicdan. Doymadınız! Ayıptır, Yazıktır, Günahdır.

Pandemide Enerji Desteklemesi için Acil Uygulanması Gereken Önerileriz

Bunun için alınması gereken önlemler arasında Enerjide destekleme önerilerimiz bulunmalıdır.

Bizde Pandemide Enerji Desteklemesi için Acil uygulanması gereken önerilerimizi, şu şekilde sıralıyoruz!

1-Salgın sürecinde elektrik ve doğalgaz faturalarını ödeyemeyen ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın borçları faizsiz olarak en az 1 yıl ertelenip en az 12 eşit vadede ödenmesini sağlayacak düzenleme yapılmalıdır.

2-Elektrik Tüketim Desteğinden yararlanan haneye ilave olarak salgın sürecinde sosyal yardım programının kapsamından yararlanan ihtiyaç sahipleri de pandemi sürecinde destek kapsamına alınmalı.

3-Şubat ayında Meclis'ten geçen 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna Ek Madde 13 ile eklenen ve Cumhurbaşkanına 1 yıl borç erteleme yetkisi veren düzenlemeye "COVID19 Salgın hastalığının" da eklenmesi gerekmektedir.

Bilindiği üzere bu kanunda "salgın hastalık" afet olarak kabul edilmemiş. Ancak COVID19'da büyük bir afet değil midir?

4-Çiftçinin su ve elektrik borcu en az 2 yıl ertelenerek faizsiz taksitle ödeme kolaylığı sağlanmalı.

5-Sanayicinin, Esnafın ve tüm vatandaşların talebi olan; elektrikte ÖTV, fon, TRT payı kaldırılmalı, KDV yüzde 1'e düşürülmeli. Komisyonlarda bekletilen kanun tekliflerimiz TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kanunlaşmalı.

6-Doğalgazda ÖTV kaldırılmalı ve KDV yüzde 1'e indirilmeli. Komisyonlarda bekletilen kanun tekliflerimiz TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kanunlaşmalı.

“PANDEMİDE ENERJİ DESTEKLEMESİ İÇİN ACİL UYGULANMASI GEREKEN ÖNERİLERİMİZ”

1 Salgın sürecinde elektrik ve doğal gaz faturalarını ödeyemeyen ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın **borçları faizsiz olarak en az 1 yıl ertelenip en az 12 eşit vadede** ödenmesini sağlayacak düzenleme yapılmalıdır.

2 Elektrik Tüketim Desteğinden yararlanan haneye ilave olarak salgın sürecinde sosyal yardım programının kapsamından yararlanan **ihtiyaç sahipleri de pandemi sürecinde destek kapsamına alınmalı.**

3 Şubat ayında Meclis'ten geçen 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna Ek Madde 13 ile eklenen ve **Cumhurbaşkanına 1 yıl borç erteleme yetkisi veren düzenlemeye “COVID 19 salgın hastalığının” da eklenmesi.** Bilindiği üzere bu kanunda “salgın hastalık” afet olarak kabul edilmemiş. Ancak **COVID 19'dan daha büyük bir afet olabilir mi?**

4 Çiftçinin su ve elektrik borcu en az **2 yıl ertelenerek faizsiz taksitle ödeme kolaylığı sağlanmalı.**

5 Sanayicinin, esnafın ve tüm vatandaşların talebi olan; **elektrikte ÖTV, fon, TRT payı kaldırılmalı, KDV yüzde 1'e düşürülmeli.** Komisyonlarda bekletilen **kanun tekliflerimiz TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kanunlaşmalı.**

6 Doğal gazda **ÖTV kaldırılmalı ve KDV yüzde 1'e indirilmeli.** Komisyonlarda bekletilen **kanun tekliflerimiz TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kanunlaşmalı.**

ELEKTRİK FATURALARINI DAHA DA ŞİŞİRECEK TEBLİĞ

Elektrik şirketlerinin ağırlama, seyahat ve daha birçok harcaması faturaya yansıtılacak!

Elektrik şirketlerinin özel harcamaları da yurttaşların cebinden çıkacak. Resmi Gazete’de yayınlanan tebliğe göre elektrik şirketlerinin temsil, ağırlama, seyahat, dernek aidat giderleri ve daha birçok gider 5 yıl boyunca elektrik faturalarına yansıtılacak.

Pandemi ve ekonomik kriz yüzünden işsiz kalan, geliri düşen halk elektrik faturasını ödemekte zorluk yaşarken, elektrik şirketlerinin temsil, ağırlama ve seyahat gibi keyfi giderlerinin faturalara eklenmesi yönünde karar alındı. Karara göre, elektrik dağıtım şirketlerinin yıl içinde yaptıkları temsil ve ağırlama giderleri, üye oldukları derneklere ödedikleri aidatlar, verdikleri ilanların giderleri gibi tüketiciyi ilgilendirmeyen birçok harcama vatandaşın ödediği elektrik faturalarına yansıtılacak. Bu giderler arttıkça vatandaşın ödeyeceği fatura da kabarmak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Vatandaş Ödesin

Elektrik Dağıtım Tarifesinin Düzenlenmesi ile Perakende Satış Tarifesinin Düzenlenmesi hakkındaki iki ayrı tebliğ Resmi Gazetede yayımlandı. Her iki tebliğle, 2021 ila 2025 arasındaki 5 yıllık dönemde elektrik dağıtım şirketleriyle elektrik tedarik şirketlerinin yaptıkları masrafların vatandaşın faturasına ne şekilde yansıtılacağı belirlendi. Tarifelere ilişkin teknik hesaplama yöntemleri her 5 yılda bir yeniden açıklanıyor.

Tebliğe göre dağıtım ve tedarik şirketlerinin yıl içinde yapacağı dernek aidat giderleriyle temsil ve ağırlama giderleri ve ilan giderleri elektrik faturalarına yüklenecek. Bu giderlerin yanı sıra şirketlerin yapacağı denetim, danışmanlık ve müşavirlik giderleri, dava, mahkeme, avukatlık, icra ve arabuluculuk giderleri, noter harcamaları gibi işletme giderleri yüzde 7 artırılarak fatura hesabına dahil edilecek. Bu giderlerin dışında şirketlerin yapacağı haberleşme, seyahat ve konaklama harcamaları ile personel yollukları, odalara ödedikleri aidatlar ve büro harcamaları da vatandaşın elektrik faturasına eklenecek. Dağıtım ve tedarik şirketlerinin bu giderlerinin 2015-2020 döneminde de faturalara yansıtılması için düzenleme çıkarılmış, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) bu harcamaların elektrik dağıtım ve tedarik hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli harcamalar olmadığı gerekçesiyle Danıştay'a dava açmıştı.

Gider Vatandaşa, Gelir Şirkete

Düzenlemeye göre, şirketlerin harcamaları elektrik faturasına dahil edilirken gelirlerinin büyük bölümü faturaya katılmıyor. Örneğin elektrik şirketleri tarafından açılan davalardan elde edilen gelirlerin yarısı şirkete bırakılıp kalan yarısı olumlu anlamda tarifeye yansıtılırken dava giderlerinin tamamı yüzde 7 artırımla faturaya ekleniyor.

OKTAY'I SARAY YALANLADI

Strateji ve Bütçe Başkanlığı'ndan KÖİ'lere sert eleştiri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay'ın "Büyük kazanım" dediği KÖİ modeli için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan raporda sayfalarca eleştiri ve uyarı sıralandı.

İlk uygulayıcısı İngiltere'nin bile vazgeçtiği ancak AKP döneminde Türkiye'de neredeyse tek temel uygulama haline Kamu-Özel İşbirliği modeli için Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, daha iki gün önce Meclis kürsüsünden övgü dolu bir konuşma yapmıştı.

Ancak Oktay'ın bu konuşmasına "yalanlama" geldi. Üstelik muhalefet cephesinden değil "içeride" hazırlanan bir rapordan.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan raporda KÖİ modeline ilişkin onlarca önemli tespit ve uyarılar yer aldı.

CSBB'nin 11. Kalkınma Planı kapsamında yayımladığı Kamu Özel İşbirliği Uygulamalarında Etkin Yönetim Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda projelerin hazırlık ve uygulama süreçlerine ilişkin değerlendirmeler yapıldı.

Maliyeti Çok Yüksek

Raporda, KÖİ projelerinin planlama ve programlama aşamasındaki bilgi ve tecrübe eksikliğinin "yaparak öğren" modeli ile yol alınmasını mecbur kıldığı ifade edildi. Bu durumun gerek zaman kaybına gerekse fazladan maliyete neden olduğu, ihale hazırlık ve sözleşme aşamalarında sürekli bir değişikliklerle karşılaşılmasına sebebiyet verdiği vurgulandı.

Projeye İhtiyaç Uyduruluyor

İhtiyaçtan projeye değil, projeden ihtiyaca gidildiği vurgulanan raporda, diğer temel sorunlar şöyle sıralandı:

"İhale öncesi hazırlıkların iyi yapılmaması, fizibilite etüdü, diğer etütler ve sözleşme/mevzuat gibi hususların yönetim ilkelerine uygun olmadan tamamlanması, işletme aşaması ve performans ölçüm kriterlerine uyum sağlayamama."

Raporda, KÖİ projelerinin karar, finansman ve denetim süreçlerine ilişkin önemli tespitlerin yer aldığı raporda öne çıkan başlıklar özetle şöyle:

Uygun Projelere Öncelik

Ülke ekonomisinin yeni yatırımlara çok hızlı şekilde ihtiyacı olduğunun bilincinde olunarak ve gerek maliyetler gerekse sosyal faydalar da dikkate alınarak gerçekten KÖİ modeline uygun olan projelere öncelik verilmelidir.

► Sadece kaynak sıkıntısı için KÖİ'ye başvurulmamalı, hazırlık sürecinde harcama getiri analizi yapılmalı ve koşullu yükümlülükler iyi tespit edilmelidir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ŞEFFAFLIK ve ETKİN DENETİM

- KÖİ projeleri ile ilgili olarak kamuoyu ile etkin bir iletişim mekanizmasının oluşturulması, söz konusu projelere ilişkin şeffaflığı artıracak, kamuoyunda KÖİ projelerine ilişkin oluşan ve oluşabilecek olumsuz önyargının giderilmesine katkı sağlayacaktır.
- Kamu adına sunulacak hizmetlerin standartlarının belirlenmesi, şeffaf ve ölçülebilir denetim kriterlerinin oluşturulması ve sağlıklı bir yönetim ortamının tesis edilmesi gerekmektedir.
- Uzun vadeli sözleşmelerde kamunun performans denetimi önemlidir. Performans kriterlerinin uygun sayıda olması denetimlerin işlevsel olmasını sağlayacaktır.

Risk Paylaştırılmalı

- KÖİ projelerinin kamu, özel sektör ve finansman sağlayıcılar olmak üzere üçlü bir yapıya sahip olduğu unutulmamalıdır. Risklerin, en iyi yönetebilecek tarafın üstlenmesi suretiyle paylaştırılması gerekmektedir.
- Projelerde finansman sağlayanlara verilen müdahale hakkı yetkisi finansman konusunda avantajlar sağlamaktadır. Ancak, gelecekteki projelerde söz konusu hakkın kullanımına ilişkin daha objektif kriterler ve mevzuat alt yapısı belirlenmelidir.

ÇED Uyarısı

- Ön projeler, uygulama projeleri, ÇED'ler, ilgili kamu izinlerinin alınması gibi kamu tarafından çözülebilecek işlemler ihale süreci öncesi netleştirilmelidir.

İKTİDAR, HER ÇİFTÇİYE ORTALAMA BİR EV PARASI BORÇLU...

Çiftçiye 62 Milyar 500 Milyon Dolar Eksik Ödeme Yaptılar

AKP iktidarının her bir çiftçiye ortalama 28 bin dolar borcu var. Yani bunu da günümüz kuruna çevirsek Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı her bir çiftçiye iktidar ortalama 220 bin lira borçlu. Bu da Anadolu'da yaklaşık bir ev fiyatına denk geliyor.

18 Nisan 2006 tarihinde TBMM'de kabul edilen ve 25 Nisan 2006 tarih ve 26149 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun tarımsal desteklemelerin finansmanı ile ilgili 21'inci maddesinde, "Tarımsal destekleme programlarının finansmanı, bütçe kaynaklarından ve dış kaynaklardan sağlanır. Bütçeden ayrılacak kaynak, gayri safi millî hasılanın yüzde birinden az olamaz" deniliyor. Ağustos 2020 verilerine göre tarımda çalışan sayısı 5 milyon 289 bin kişi. Tüm çalışanların yüzde 19,2'si tarımda çalışıyor. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı çiftçi sayısı 2006'da 2 milyon 610 bin iken bu rakam 2019'da 2 milyon 83 bine indi. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin açıklamasına göre Ağustos 2020 itibarıyla ÇKS'ye kayıtlı çiftçi sayısı 1 milyon 803 bine geriledi. 2006-2020 ortalamasına bakıldığında çiftçi sayısının 2 milyon 249 bin olduğu görülüyor. Buna göre 62,5 milyar dolar, bu parayı kanunen hak eden 2 milyon 249 bin çiftçiye dağıtılmış olsaydı, çiftçi başına 27 bin 794 dolar para verilmiş olacaktı. 24 Kasım 2020 itibarıyla Merkez Bankası dolar satış kuru ile bu paranın karşılığı çiftçi başına 220 bin lirayı geçiyor.

62 Milyar Bin Dolar Eksik Ödeme Yaptılar

Resmi Gazete'nin 27 Ekim mükerrer sayısında yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nca (SBB) hazırlanan 2021 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programına göre, 2006-2020 döneminde gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) toplamının 32 trilyon 805 milyar 410 milyon TL, her yılın ortalama kuruna çevrilmesiyle bulunan dolar cinsinden GSYH ise 11 trilyon 926 milyar 492 milyon dolar. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre bütçeden tarıma verilen destek aynı dönem için 147 milyar 570 milyon TL. Bütçeden tarıma verilen destekler de her yılın ortalama dolar kuruna çevrildiğinde bütçeden tarıma verilen desteğin 56 milyar 765 milyon dolar olduğu ortaya çıkıyor.

Tarım Kanunu hükmüne göre, tarıma verilmesi gereken 328 milyar 54 milyon TL her yılın ortalama dolar kuruna çevrildiğinde 119 milyar 265 milyon dolara denk geliyor. Buna göre, çiftçiye kanunen verilmesi gereken ama verilmeyen, bir anlamda devletin çiftçiye borcunu gösteren tutar, 2020 de dahil edildiğinde, TL bazında 180 milyar 484 milyon TL, dolar bazında 62 milyar 500 milyon doları bulacak. Bu durum iktidarın ÇKS'ye kayıtlı her bir çiftçiye ortalama 28 bin dolar borçlu olduğunu gösteriyor. Bu miktarın Anadolu'da yaklaşık bir ev fiyatı olduğunu göz önüne alırsak iktidarın 2006-2020 yılları arasında çiftçi başına ortalama bir ev parası kadar kaynağın üzerine yatmış olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tarım Desteklerini İki Katına Çıkaracağız

CHP seçim bildirgesinde Tarım Kanunu'nun 21. Maddesi'nin kesinlikle uygulanacağı belirtiliyor. Bu Kanunu sadece uygulamakla kalmayacak, tarım desteklerini iki katına çıkaracağımızı vaat etmiştik. Ülkemizi yeniden tarımda kendi kendine yetecek ülkelere biri haline döndürmek en önemli hedeflerimizden biri. Vereceğimiz desteklerle tarımı cazip bir iş alanı haline getirecek, katma değerli tarımsal ürünleriyle Türkiye'yi dünyada marka yapacağız.

2006-2020 dönemi TL ve ABD Doları cinsinden GSYH (Milyon):

	GSYH (Milyon TL)	GSYH (Milyon \$)
2006	795.757	552.332
2007	887.714	682.992
2008	1.002.756	782.850
2009	1.006.372	651.512
2010	1.167.664	777.443
2011	1.404.928	837.924
2012	1.581.479	877.681
2013	1.823.427	958.087
2014	2.054.898	939.924
2015	2.350.941	867.054
2016	2.626.560	869.204
2017	3.173.704	869.985
2018	3.758.316	797.137
2019	4.320.191	760.798
2020 (1)	4.850.703	701.568
Toplam (2)	32.805.410	11.926.492

(1): Gerçekleşme tahmini.

(2): 2006-2019 dönemi TÜİK, 2020 yılı SBB verisi.

Yıllar itibarıyla bütçeden çiftçiye verilmesi gereken doğrudan destek, verilen destek TL ve dolar bazında şöyle:

	Bütçeden		Bütçeden	
	Çiftçiye	Bütçeden	Çiftçiye	Bütçeden
	Verilmesi	Çiftçiye	Verilmesi	Çiftçiye
	Gereken	Verilen	Gereken	Verilen
	Doğrudan	Doğrudan	Doğrudan	Doğrudan
	Destek	Destek	Destek	Destek
	(Milyon TL)	(Milyon TL)	(Milyon \$)	(Milyon \$)
2006	7.958	4.740	5.523	3.290
2007	8.877	5.540	6.830	4.262
2008	10.028	5.850	7.829	4.567
2009	10.064	4.530	6.515	2.933
2010	11.677	5.880	7.774	3.915
2011	14.049	7.080	8.379	4.223
2012	15.815	7.780	8.777	4.318
2013	18.234	8.770	9.581	4.608
2014	20.549	9.590	9.399	4.387
2015	23.509	9.970	8.671	3.677

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2016	26.266	11.640	8.692	3.852
2017	31.737	12.722	8.700	3.487
2018	37.583	14.489	7.971	3.073
2019	43.202	16.989	7.608	2.992
2020 (1)	48.507	22.000	7.016	3.182
Toplam (2)	328.054	147.570	119.265	56.765

(1): Gerçekleşme tahmini. 2020 destek miktarı Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı sunumdan alınmıştır.

(2): Tarıma verilen destek verileri (TL bazında) Tarım ve Orman Bakanlığı verisidir.

Bütçeden devletin çiftçiye vermesi gereken destek borcu TL ve dolar bazında:

	Bütçeden	Bütçeden
	Devletin	Devletin
	Çiftçiye	Çiftçiye
	Destek	Destek
	Borcu	Borcu
	(Milyon TL)	(Milyon \$)
2006	3.218	2.233
2007	3.337	2.568
2008	4.178	3.261
2009	5.534	3.582
2010	5.797	3.859
2011	6.969	4.157
2012	8.035	4.459
2013	9.464	4.973
2014	10.959	5.013
2015	13.539	4.993
2016	14.626	4.840
2017	19.015	5.212
2018	23.094	4.898
2019	26.213	4.616
2020 (1)	26.507	3.834
Toplam (2)	180.484	62.500

(1): Gerçekleşme tahmini. 2020 destek borcu, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı sunumda yer alan destek bütçesi verisi baz alınarak yapılmıştır.

(2): Tarım ve Orman Bakanlığının tarıma verilen destek verileri (TL bazında) dikkate alınarak hesaplanmıştır.

DESTEKSİZ BIRAKILAN ÇİFTÇİ İCRA VE HACZE MAHKÛM EDİLDİ

Bu kötü gidişat sürerse topraklar boş kalacak!

Tarım Kredi Borçları ile bankalara borçlarını ödeyemeyen çiftçilere icra ve haciz gelmeye başladı. Ziraat odalarının başkanları, desteksiz bırakılan çiftçilerin zor günler geçirdiğine dikkat çekti, "Böyle giderse topraklar boş kalacak" dedi.

Koronavirüs salgını nedeniyle tedarik zinciri bozulan, ihracat kanalları tıkanan tarım sektörünü bu yıl bir de iklim krizi vurdu. Çiftçi, hem Tarım Kredi Kooperatifi'nden aldıkları kredileri ödeyemez hale geldi hem de bankalara olan borçlarını. Bunun üzerine de çiftçilere bir bir icra ve haciz gelmeye başladı.

Ege Bölgesi'ndeki Ziraat Odaları'nın temsilcileriyle konuya mercek tuttuk. Aktardıklarına göre, desteksiz bırakılan çiftçilere son günlerde gelen haciz ve icra işlemleri çoğaldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hiç Destek Sunulmadı

İzmir Ziraat Odaları Koordinasyon Kurulu Başkanı ve Selçuk Ziraat Odası Başkanı İbrahim Erdalli, çiftçinin zor günlerden geçtiğini vurguladı. “Çiftçilerimiz zor durumda” diyen Erdalli, şunları dile getirdi: “Domates ve biber üreticileri bu dönem yüksek maliyet ve düşük fiyatlar yüzünden zor günler geçirdi. Bir de Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankası borçları eklendi. Hal böyle olunca icra ve hacizler gelmeye başladı.”

Erdalli, çiftçinin desteksiz bırakıldığına da dikkat çekti: “Borç yapılandırması veya ertelemeler olmadı. Biz ziraat odaları temsilcileri olarak kredi borçlarının ertelenmesi ve yapılandırılmasını istiyoruz. Salgın, tarımın önemini bir kez daha ortaya çıkardı. O yüzden çiftçi toprağa küsmesin.”

Tek İlçede 100 İcra

Bayındır Ziraat Odası Başkanı Erdal Köpüklü, çiftçinin borcunun çok yüksek olduğunu söyledi. İlçede 100 çiftçiye icra geldiğini aktaran Köpüklü, “Bizim ilçemizde her türlü sebze yetişiyor. Zengin topraklarımız var. Ama çiftçi üretemeyecek duruma geldi” dedi.

Köpüklü, şöyle devam etti: “Alım maalesef yok, ürünler ellerde kaldı. Girdi maliyetleri ise aldı başını gitti. Zararına üretim yaparken bir de olağanüstü durumlar eklendi. Halimiz perişan. Borçların yapılmasını istiyoruz. Yoksa bu topraklar boş kalacak.”

Borçlar Çiftçinin Belası

Aydın Efeler Ziraat Odası Başkanı Mehmet Kendirlioğlu, Tarım Kredi Kooperatifleri’den alınan borçlarının son yıllarda “çiftçinin belası” haline geldiğini ifade etti. Kendirlioğlu, ekonomik krizin yanı sıra girdi maliyetlerinin her sene artarak gitmesinin de çiftçiye bitirme noktasına getirdiğine vurgu yaptı: “Küçük çiftçinin borcu çok. Birçok icra haberleri alıyoruz. Bu yasal bir şey ama yetkililerin bu konuyla ilgili acil çalışma başlatması lazım. Bölgede yetişen ürünlerin hasatlarından önce her defasında çağrılar yaptık. Ama çağrılarımız karşılıksız kaldı.”

Aydın’da özellikle zeytin üreticisinin zor günler geçirdiğini aktaran Kendirlioğlu, sözlerini şöyle noktaladı: “Bu sene verim çok düşük oldu. Kuraklık özellikle çok etkiledi. Hal böyle olunca zeytin üreticisi biraz daha zorlanıyor. İcralar genelde zeytin üreticisine geliyor. Biz üreticiler ne pahasına olursa olsun üretime devam etmek istiyoruz. Yetkililerin de bize destek olması gerekiyor.”

Ürün Satılmadı Ki Borç Ödensin

Sarıgöl Ziraat Odası Başkan Yardımcısı Sinan Gençeli de, bölgede çiftçinin yüzde 85’inin hacizli olduğunun altını çizdi: “Çiftçi pandemi döneminde para kazanamadı. Alım yapılamadı. Domates, üzüm satılmadı. Bu yüzden borçlandı ve ödeyemedi. Bu sene bir de maliyetler çok yüksekti. Zararına üretim yapıldı. Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankası borçlarının ertelenmesini bu dönemde istedik ama bizi dinleyen olmadı. Tarım burada bitti. Jeotermaller zaten ovayı bitirmişti. Artı etmenler ise tüy dikti. Artık çiftçi üretimden kaçıyor. Zarar ediyor çünkü. İnsanlar; hayvanlarını, tarlalarını satmaya başladılar.”

YENİ BİR GIDA KRİZİ KAPIDA AŞMAK İÇİN ÇİFTÇİYE DESTEK ŞART

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı Şemsi Bayraktar, önlem alınmazsa ülkedeki kuraklığın tarımsal üretimi olumsuz etkileyeceği, 2021’de gıda riskinin çok daha büyük boyutlara ulaşacağı konusunda uyardı.

“Türkiye’de kuru alanlarda yetiştirilen buğday, arpa, kanola ve kırmızı mercimek gibi bazı temel ürünlerin kuraklıktan etkilenme sınırına gelindi” diyen Bayraktar, “Tedbirlerini almayan ülkeleri, 2021’de zor günler bekliyor” diye konuştu.

Son yıllarda iç piyasada fiyatı yükselen ürünler için tarımdaki mevcut sorunları çözmek yerine “ithalat kolaylığına” kaçıyordu. Bu kez böyle bir şeyin mümkün olmayacağını, çünkü kuraklıktan tüm dünyanın etkilendiğini vurgulayan Bayraktar, “Paramız olsa da bazı ürünlerin ithalatı mümkün olmayacak. Yerli ve milli üretimden başka çaremiz yok. Ülkemizde boş toprak kalmamalı. Çok acil olarak tedbirler almalıyız” diye konuştu.

Bayraktar, şöyle devam etti: “Rusya’da kışlık buğday ekilişlerinin yüzde 22’sinde büyüme eksikliği tespit edildi. Bu durumda Rusya ve diğer üretici ülkeler, ihracatlarına 2021’de de yasak koyabilir. Türkiye bu ürünlerde ithalatçı. Sulanmayan alanların sulamaya açılması başta olmak üzere, yapısal sorunlara odaklanmalı, üreticilerimizin bu dönemde zaten yüksek olan elektrik ve su maliyetleri daha da artacağı için acil olarak elektrik ve sulama ücretlerinde indirimle gidilmeli, üreticilerimize verilen destekler artırılmalı.”

BÜTÇE 'GARANTİ'Lİ PROJELERE ÇALIŞTI

Asgari ücret 3.500 TL olabilirdi

CHP'li Deniz Yavuzılmaz'ın hazırladığı rapora göre, garantili projelere sadece kur farkı olarak yapılan ödemeler 143 milyar lirayı buldu.

Geçmediğimiz otoyol, köprü ve tüneller için 2014 yılından bu yana Hazine'nin sadece döviz kuru artışı nedeniyle işletmeciler firmalara 143 milyar lira ödediği belirlendi.

CHP Zonguldak Milletvekili ve TBMM KİT Komisyonu Üyesi Deniz Yavuzılmaz, konuyla ilgili bir rapor hazırladı. Raporda bütçenin kara deliği olarak nitelendirilebilecek ödemelerin sadece kur farkı ile neler yapılabileceği de sıralandı.

Söz konusu raporda, 2014 yılında Hazine'nin kasasından 2 milyar 652 milyon dolar, 2015'te 3 milyar 959 milyon dolar, 2016 yılında 1 milyar 274 milyon dolar çıktığı belirtildi. Yine aynı projeler için 2017 yılında Hazine 2 milyar 489 milyon dolar, 2018'de 6 milyar 670 milyon dolar, 2019'da ise 1 milyar 897 milyon dolar kur farkı ödemesi gerçekleştirdi. Raporda kur farkı ödemelerinin toplamda 18 milyar 434 milyon doları bulunduğu belirtilerek bunun günümüz dolar kuru ile (7,79 lira) 143 milyar 603 milyon lirayı bulunduğu belirtildi.

Neler Yapılabilirdi?

Raporda bu parayla neler yapılabilirdi başlığı altında ise şunlar sıralandı:

2020 yılında asgari ücreti 3 bin 500 lira yapmak mümkündü.

Koronavirüs sürecinde 2 milyon esnafın her birine 70 bin lira hibe yapılabilirdi.

Koronavirüs sürecinde 6 milyon konut kiracısının her birinin kira, elektrik, su, doğalgaz faturaları için bir yıl boyunca her ay 2 bin lira yardım yapmak mümkündü.

Atanamayan 138 bin öğretmeni kadroya almak ve 12 yıl boyunca maaşlarını ödemek mümkün olabilirdi.

Yıllık 28 milyar lira maliyeti olduğu belirtilen ve sayıları 1,5 milyon olan Emeklilikte Yaşa Takılanlar'ın emeklilikleri sağlanıp, 5 yıl boyunca maaşlarını ödemek mümkündü.

Üniversite öğrencilerinin sırtında kambur olan tüm Kredi Yurtlar Kurumu borçlarının anaparasını ödenmesi de sağlanabilirdi.

Ödemeler Katlanarak Artacak

Yapılan sözleşmeler gereği, şirketlere yapılan ödemeler Merkez Bankası'nın ocak ayının ikinci günündeki alış kuru üzerinden hesaplanıyor. Osmangazi, Yavuz Sultan Selim köprüleri ve otoyollar için Hazine'nin kasasından 2020 için 7 milyar 876 milyon 980 bin lira çıktı ve 2021 için 14 milyar 49 milyon lira ödenmesi planlanıyor. Bu rakamın 2022'de 16 milyar 901 milyon lira ve 2023 için ise 17 milyar 395 milyon lira olacağı öngörülüyor.

Yıllık 25 milyon 125 bin araç garantisi verilen Avrasya Tüneli'nin maliyeti 1 milyar 245 milyon dolar idi. 2020 için başlangıç ödeneği olarak 458 milyon lira ayrıldı ancak Haziran sonuna kadar 295 milyon 76 bin liralık kısmı aktarıldı. 2021'de bu tutarın 540 milyon lira 2022'de 308 milyon lira, 2023'te ise 248 milyon lira olması bekleniyor.

ADRESE TESLİM BİR İHALE DAHA

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi'nin, "altyapı tamamlama" 4. etap ihalesi yine "21b" usulüyle, ilana çıkılmadan, gizli kapaklı gerçekleştirildi. 589 milyon liralık ihale 1. ve 2. etapta olduğu gibi yine özel olarak davet edilen Yıldızlar İnşaat'a verildi. Yıldızlar'ın 2020 yılında aldığı iki ihalenin toplam değeri 1 milyar 98 milyon lirayı buldu.

AKP iktidarı, İstanbul Finans Merkezi altyapı projelerini, Kamu İhale Kanunu'nun esas olarak öngördüğü açık usul yerine, ilansız, habersiz, gizli kapaklı ihalelerle belirli şirketlere dağıtmaya devam ediyor.

14 yıldır tamamlanamayan İstanbul Finans Merkezi'nin altyapı işleri, kanunun deprem, afet gibi olağanüstü haller için öngördüğü 21b Pazarlık usulüyle istenilen şirketlere veriliyor.

Şeffaf ihalelerde aylar öncesinden yapılan duyurularla tüm kamuoyunun gözleri önünde işleyen süreç, bu ihalede 21b Pazarlık usulünün avantajlarından faydalanılarak saklandı. İhale yapıp sözleşmeler imzalandıktan sonra Kamu İhale Kurumu'nun sistemine giriş yapıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İhaleden 40 Gün Sonra Duyuru

30 Kasım'da yayınlanan sonuç ilanına göre; "İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Ortak Altyapı 4. Etap İkmal İnşaatı Yapım İşi" ihalesi 21 Ekim günü İller Bankası'nın Çukurambar'daki binasında kimseye duyurulmadan, özel olarak davet edilen 5 firmanın katılımıyla gerçekleşti.

Yaklaşık maliyeti 613 milyon 632 bin TL olarak belirlenen iş, yaklaşık yüzde 5'lik indirimle 582 milyon 500 bin TL'ye Yıldızlar İnşaat'a verildi. 2 Kasım'da imzalanan sözleşmeye göre 9 Kasım'da başlayan inşaat 400 gün sürecek ve 14 Aralık 2021'de tamamlanacak. Açık usulde yapılmayan ihalelerde, işin tüm detayları, hangi işlerin yapılacağı kamuoyuna açıklanmıyor.

AKP'nin Yeni Yıldızı

İstanbul Finans Merkezi'nin 1. ve 2. Etap Altyapı İkmal işleri ihalesi de yine 21b usulüyle kapalı kapılar ardında özel davetle Yıldızlar İnşaat'a verilmişti. 1968 yılında Diyarbakır'da kurulan Yıldızlar İnşaat 2020'ye kadar çok da büyük ölçekli olmayan kamu ihaleleri alıyordu. Yıldızlar'ın 2020'de aldığı bu iki ihalenin toplam değeri 1.1 milyar TL'yi buldu.

3. Etap da Davetle Enam'a Verilmişti

Projenin 3. Etapı da şeffaf ve rekabetçi açık usül yerine yine 21b Pazarlık usulüyle kapalı kapılar ardında istenilen şirkete verilmişti. 104 milyon 965 bin TL yaklaşık maliyet belirlenen 3. Etap için 11 Mart'ta düzenlenen ihale 97,6 milyon TL'ye ENAM İnşaat'a verilmişti. Enam, Melih Gökçek'in başkanlığı sırasında Kanal Ankara projesini üstlenmişti. TOKİ'nin Trabzon Avni Aker Stadı yerine yapılacak Millet Bahçesi ihalesi de ENAM'a verilmişti.

14 Yıldır Gündemde

AKP Hükümeti, 2007 yılında genel merkezleri Ankara'da bulunan kamu bankaları ve finans kuruluşlarının İstanbul'a taşınacağını açıkladı. Ümraniye'deki 300 bin metrekarelik dev araziye adres olarak gösteren hükümet Ocak, 2008'de İstanbul İFM projesini duyurdu. Strateji ve eylem planı Ekim 2009'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İFM'nin, mimari tasarımı ve proje hazırlama süreci Emlak Konut GYO tarafından başlatıldı. İFM için ilk yapım ihalesi Kasım 2012'de düzenlenirken ilk kazma 2014 yılında vurulabildi. 2016 olarak duyurulan projenin açılış tarihi önce 2018'e ardından 2020'ye ertelenmişti. Projenin en erken 2023'te tamamlanması bekleniyor.

YURTTAŞA AKŞAM PAZARI TAVSİYESİ, PEYZAJA 2,7 MİLYON TL

Yurttaşlara, "Ucuz alışveriş için pazara akşam gidin" tavsiyesinde bulunan Diyanet'in, 40 milyon TL'lik Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nin çevre düzenlemesine başlandı. 28 bin metrekarelik tesisin çevre düzenlemesi için de kesenin ağzı açıldı. 2 milyon 749 bin TL'lik sözleşme imzalandı

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Denizli'de yapımına devam edilen 40 milyon TL maliyetli Yüksek İhtisas Merkezi'nin çevre düzenlemesine geçildi. Yurttaşlara, "Ucuza sebze, meyve almak için akşam saatlerini bekleyin" diyerek 'tasarruf' önerisinde bulunan Diyanet, pandemide ihalesi yapılan iş için bir inşaat firmasıyla 2 milyon 749 bin TL'lik sözleşme imzaladı.

Merkezin temeli, 2018 yılında Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş ve dönemin Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi'nin katıldığı törenle atılmıştı.

Türk Hamamı ve Süit Odalar

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca, "Dini istismar eden yapıların önüne geçilmesi" amacıyla yapıldığı belirtilen Denizli Yüksek İhtisas Merkezi'nin inşası, ilk kez 2016 yılında gündeme alındı. Denizli'de 28 bin metrekarelik alana inşa edilen ihtisas merkezi projesinin maliyeti 40 milyon 657 bin TL olarak açıklandı. Yalnızca 2019 yılında 35 milyon TL harcanan ve içerisinde sekiz adet süit odanın yanı sıra Türk hamamı ve spor salonları da bulunan merkezin 2021 yılında hizmete açılacağı belirtildi.

Çevre Düzenlemesi

İnşaatı büyük oranda tamamlanan Denizli Yüksek Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nin çevre düzenlemesi için de ilk adım atıldı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Denizli İl Müdürlüğü'nce 12 Ekim'de Pazarlık yöntemi kullanılarak düzenlenen ihaleye beş firma teklif sundu. Covid-19 salgını nedeniyle elektronik ortamda düzenlenen ihaleye verilen en düşük teklif, 2 milyon 749 bin TL oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Maliyet 3 Milyon TL'ye Yaklaşacak

İhalenin ardından en düşük teklifi sunduğu bildirilen şirketle 2,7 milyon TL maliyette anlaşıldı. Denizli Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nin çevre düzenlemesi işinin maliyetinin 2 milyon 954 bin 699 TL'ye ulaşabileceği öngörüldü.

İl Bütçesinin Yüzde 1'i

Cumhurbaşkanlığı 2020 Yatırım Programı'na göre, Denizli için genel bütçeden toplam 401 milyon 580 bin TL harcandı. Aralarında okul ve hastane inşaatları ile kanalizasyon çalışmalarının da yer aldığı yatırımlar için ayrılan 401,5 milyon TL'nin yüzde 1'lik kısmı ise Diyanet İşleri Başkanlığı'nca yaptırılan Denizli Dini Yüksek İhtisas Merkezi için kullanıldı.

YAPTIRIMSIZ DENETİM

Her yanı zarar ama denetim görüşünü etkilemiyor

Sayıştay denetim raporlarında tespit edilen ve kamu zararına yol açtığı açık olan usulsüzlüklerin bir bölümü "Denetim görüşünü etkilemeyen hususlar" bölümüne yazılıyor. CHP'liler bu tutumu, "sorumluların yargılanmasını önlemeye yönelik" çaba olarak değerlendiriyor.

Kamu-Özel İşbirliği projeleri her yıl Sayıştay denetiminde yer alır ve sürekli olarak da usulsüzlük ya da suiistimal tespitleriyle anılır. Sayıştay esas olarak tespitlerini "Denetim görüşü" kısmında sunar. Raporun "Denetim görüşünü etkilemeyen hususlar" bölümü genelde önemsiz ve atlanabilir bölümleri içerir. Ancak son yıllarda Sayıştay raporlarında birçok önemli usulsüzlüğün de bu bölümlerde yazıldığı tespiti yapıldı. Bu tespit CHP'nin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine ait. CHP'li üyeler Meclis'te görüşülen 2019 Yılı Kesin Hesap Kanun Teklifi'ne ilişkin karşı oy yazısında da Sayıştay'ın bu tercihinin dikkat çekti.

Karşı oy yazısında denetimlerde görülen bazı önemli tespitlerin, Sayıştay'ın kamu zararı iddiasıyla yargı konusu yapılabilecek "Denetim görüşü" bölümü yerine "Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit Ve Değerlendirmeler" başlığı altında yer almasının çok ciddi sonuçlar üretebileceği ifade edildi.

Kamu Özel İşletme projelerinde en önemli zarar kalemlerinden biri de olağanüstü gelişmeler neticesinde Maliye Bakanlığı'nın firmaların borçlarını üstlenmesiyle oluşuyor. Bu ve benzeri durumlar Maliye'nin borç yükünü artırıyor. Sayıştay'ın Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın denetimi sonucunda hazırladığı raporda bu duruma dikkat çekiliyor ama "denetim görüşünü etkilemeyecek" bölümü içerisinde. Raporda, "KÖİ projeleri çerçevesinde yapılan borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin bilgilerin Kamu Borç Yönetim Raporunda yer almadığı" belirtiliyor. Özetle Sayıştay bu anlaşmaların saklandığı tespitini yapıyor. Ama Sayıştay'a göre bu tespit denetim görüşünü etkileyecek çapta değil.

Kamu Zararı Değilse Nedir?

Benzer bir fotoğraf Sayıştay'ın Karayolları Genel Müdürlüğü denetimi raporunda da var. Sayıştay'ın "Doğru ve güvenilirlik" görüşünü etkilemeyen tespitlerinden bazıları da şöyle:

- ◆ Otoyol hizmet tesislerinin on yıllık süre ile kiralanmalarına ilişkin bakanlık onayında tesislerin kiralanacağı firmaların ismen belirtilmiş olması,
- ◆ Otoyol hizmet tesislerinin açık teklif usulü veya kapalı teklif usulü yöntemleriyle ihale edilmesi gerekirken, kiralamaların tek bir kişi ile görüşülerek pazarlık usulüyle ihale edilmesi,
- ◆ Yap-İşlet-Devret Modeli İle Yaptırılan Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolu işinde kamulaştırılan taşınmazlara ilişkin kullanım bedellerinin tahsil edilmemesi,
- ◆ Yapım işi ihalesinin Danıştay Kararı ile iptal edilmesine rağmen işin devam ettirilmesi,
- ◆ Proje değişikliklerinde yüklenicinin yüksek teklif verdiği iş kalemlerinin tercih edilmesi,
- ◆ İşin yapımı sırasında ihaleye esas projelerin değiştirilmesi sonucu yeni imalatların ihale koşullarında oluşan fiyatlardan daha yüksek bedelle yaptırılması,
- ◆ Köprü yapıları inşaatlarında yüklenici ve yapı denetim elemanları tarafından onaylı projeler üzerinde değişiklik yapılması,
- ◆ Tasfiye edilen yapım işlerinin geçici kabul tutanaklarında, sözleşme kapsamında yer alıp yapılmayan iş miktarlarının detaylı olarak belirtilmemesi"

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Her Tarafı Dökülüyor Ama...

Sayıştay'ın yapımı, işletilmesi rant iddialarına konu olan şehir hastaneleriyle ilgili raporundaki çok önemli vurgular bile denetim görüşünü etkilemeyen tespitler olarak kabul edildi:

- ◆ Şehir hastanesi sözleşmelerinde, görevli şirketin sorumluluğuna gidilebilmesi için idareye ispat yükümlülüğü getirilmesi,
- ◆ Hizmete giren şehir hastanelerine ait sözleşmelerde atıf hataları ve mahiyeti belirsiz hükümlerin bulunması,
- ◆ Şehir hastanelerinin faaliyete geçtiği tarihte teslim edil(e)meyen trijenerasyon ve heliport tesisleri ile ilgili olarak, yaptırım uygulanmaması, geç teslim nedeniyle oluşan zararın tazmin edilmemesi ve kullanım bedelinin bu tesis bedeli düşülmeksizin hesaplanması,
- ◆ Şehir hastaneleri sözleşmelerinde yatırım ve işletme aşamalarında uygulanmak üzere yer verilen yaptırım maddelerinin şirketin sözleşmeye uygun olarak hizmetleri sunmasında caydırıcı olmaması,
- ◆ İdare tarafından onaylı uygulama projesinde ticari alan olarak gösterilmeyen alanlarda ticari faaliyet yapılması, ticari faaliyetlere ilişkin firma tarafından ödeme yapılmaması ve ticari alanların iklimlendirme bedellerinin idare tarafından ödenmesi,
- ◆ Görevli şirket tarafından tedarik edilmesi gereken tıbbi cihazlara ilişkin hususlar,
- ◆ Bazı şehir hastanelerinde yapılmayan veya eksik yapılan imalatlar için kullanım bedeli revizyonu yapılmaması ve kusurlu imalatların bitirilmemiş işler kapsamına alınmaması,
- ◆ Kayseri Şehir Hastanesinde yapılan iş artışları kapsamında revize edilen kullanım bedelindeki artışın iş artış oranından fazla olması,
- ◆ Ankara Bilkent Şehir Hastanesinin 2., 3. ve 4. aşamasının geç tamamlanması nedeniyle idarenin doğrudan zararlar kapsamında maddi külfete maruz kalması,
- ◆ Ankara Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi yenileme işinde sözleşme hükümlerine uyulmaması,
- ◆ Türkiye Halk Sağlığı ve Tıbbi Cihaz Kurumu Kampüs Projesine ilişkin mevzuata uygun arazi tahsisi yapılmadan sözleşmenin imzalanması, sözleşmenin feshine rağmen görevli şirketin proje alanından çıkmaması ve kesin teminatın süresinin dolması,

Nedeni Anlaşılamıyor

Karşı oy yazısında, bu bulguların bütçe uygulamaları üzerinde önemli derecede olumsuz etki yarattığı ve ciddi kamu zararlarına yol açtığı görüldüğü bildirildi. Yazıda, "Ancak kamu zararı da doğurduğu anlaşılan bu tespitlerin Sayıştay Denetim Raporlarında 'Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler' başlığı altında yer almasının nedeni anlaşılammamaktadır" denildi.

YANDAŞLIKTA SINIR TANIMİYORLAR

AKP'li belediyenin tabela ihalesi, 'benzer iş' denilerek inşaat şirketine verildi

Beykoz Belediyesi'nin tabela yapım ihalesini, AKP'den belediye başkanlığı için aday adayı olan Kemal Kaya'nın kardeşi Kamil Savaş Kaya'nın şirketi kazandı. İnşaat işi yapan şirketin ihaleyi alabilmesi için, inşaat ve tabela işleri benzer iş sayıldı.

AKP'li Beykoz Belediyesi'nin "tabela yapım işi" ihalesini AKP'den Beykoz Belediyesi başkan aday avukat Kemal Kaya'nın kardeşi Kamil Savaş Kaya'nın aldığı ortaya çıktı. Sadece inşaat işleri yapan Kamil Savaş Kaya'nın tabela yapım ihalesini alabilmesi "bina yapımı ile tabela yapım işini" benzer kabul etmesiyle sağlandı.

Kamil Savaş Kaya'nın işyeri adresi olarak gösterdiği yer ise Kemal Kaya'nın ikamet yeri olarak gösterilen adres çıktı. Kayıtlara göre iki kardeş başka bir şirkette de ortak. Kemal Kaya'nın AKP Genel Başkan Vekili Prof. Dr. Numan Kurtulmuş yakın dostluğu olduğu belirtiliyor.

Beykoz Belediyesi'nin CHP'li meclis üyesi Cemal Sataloğlu, "İşin yüklenicisi tarafından üçüncü bir firmaya yaptırılacağı açıkça görülmesine rağmen idare yüksek bir maliyete neden katlanmıştır" diye sordu. Beykoz Belediyesi, 18 Mayıs'ta 2020 yılı park ve bahçeler müdürlüğü ihtiyaçlarında kullanılmak üzere tabela yapım işi ihalesini 386 bin 425 TL yaklaşık maliyet hesabıyla açtı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İhaleyi 304 bin 200 lira bedelle Kamil Savaş Kaya aldı ve 15 Haziran'da sözleşmeyi imzaladı. Kayıtlara göre Kaya'nın ihale kapsamında işyeri olarak verdiği adreste bir villa görünüyor ve kardeşi Kemal Kaya'nın ikameti de bu adreste bulunuyor.

'İhale Bedeli Nasıl Hesaplandı?'

Konuyu ilçe belediyesi meclis gündemine verdiği soru önergesiyle taşıyan CHP'li meclis üyesi Cemal Sataloğlu, ihalenin idari şartnamesinde ihalede benzer iş olarak kabul edilen işlerden birinin bina işleri olduğuna dikkat çekerek "Söz konusu ihalenin yapım işinin konusu ise tabela yapım işidir. İhale işlerinin tabela yapım işi ile ne tür bir benzerliği vardır? Hazırlanan idari şartnamede benzer iş olarak sadece işin tanımına uygun işler neden gösterilmemiştir? Yüklenici firmanın, iş merkezi olarak görülen adresin ikamet alanı olarak gösterildiği halde ve ayrıca ana faaliyet konusuna uymayan ihale konusu işin yüklenicisi tarafından üçüncü bir firmaya yaptırılacağına açıkça görülmesine rağmen idare yüksek bir maliyete neden katlanmıştır? İhale konusu iş için toplamda 150 adet tabela piyasada daha az maliyetle yaptırılacağı halde idare, ihale bedelinin yüksek çıkmasına neden olan yaklaşık maliyet nasıl hesaplanmıştır" diye sordu.

İŞÇİLERİN SAĞLIĞI PATRONLARIN UMURUNDA DEĞİL

AKM şantiyesinde koronali mangal partisi

Atatürk Kültür Merkezi şantiyesinde mangal partisi düzenlendi. Tepki çeken olayın ardından konuya ilişkin açıklama yapan İnşaat-Sen ise, "Koronali mangal partisi düzenleyen Sembol İnşaat tedbirsizliğinin, ciddiyetsizliğinin cezasını çekmelidir" dedi.

Taksim'de yapımı devam eden Atatürk Kültür Merkezi (AKM) şantiyesinde mangal partisi düzenlendi. Şantiyede düzenlenen mangal partisi salgına adeta davetiye çıkardı.

7 Aralık Pazartesi günü Sembol İnşaat yöneticileri önlemleri ve uyarıları hiçe sayarak şantiye inşaatında mangal yaktı. Şantiye yöneticilerinin hiçbir önlem almadan düzenlediği etkinlikte mangal başında uzun kuyruklar oluştu. Salgında çalıştırılarak virüs tehdidiyle baş başa bırakılan işçilerin sağlıkları bir kez daha tehlikeye atıldı.

Öte yandan AKM inşaatı koronavirüs denetimlerinin en sıkı biçimde yapıldığı Taksim Meydanı'nda bulunuyor. Önlemlerin çok sık olduğu Taksim Meydanı'nın hemen yanındaki AKM şantiyesindeki durum ise yetkililer tarafından görmezden geliniyor.

AKM şantiyesinde çalışan işçilerin sağlığı patronların umurunda değil. En son 100 kişilik yemekhaneye 500 işçiyi sığdırmaya çalışan AKM yetkilileri bu seferde "mangal partisi" yaparak işçilerin hayatını hiçe saydı. Sendika üyelerimizin ulaştırdığı görüntülerde önlemsizlik nedir, işte görülüyor. AKM yönetiminin işçi arkadaşlarımızın hayatını hiçe sayan, dayatma düzenine izin vermeyeceğiz.

İnşaat-Sen: Sembol İnşaat Tedbirsizliğinin, Ciddiyetsizliğinin Cezasını Çekmelidir

Konuya ilişkin basın açıklaması yapan İnşaat-Sen ise, "Koronali mangal partisi düzenleyen Sembol İnşaat tedbirsizliğinin, ciddiyetsizliğinin cezasını çekmelidir" dedi.

"Daha 2 ay önce 100 kişilik yemekhaneye 500 işçi doldurmaya çalıştılar" denilen açıklama, "Yetmedi. Şimdi açık işçilerin sağlığını ve hayatını yeniden tehlikeye atıyorlar. Koronavirüs hızla yayılıyor. Her gün insanlarımızı kaybediyoruz. Göstermelik, yetersiz önlemlerle esnafa, yurttaşlara cezalar kesiliyor. Televizyonlar her gün yasakları ihlal eden kişilere, partiler düzenleyenlere kesilen cezaları haber yapıyor" şeklinde devam etti.

Açıklamanın devamında şu ifadelere yer verildi:

"Parti düzenlemek sadece belirli alanlarda mı yasak? Toplanmak, toplu durmak sadece İstiklal Caddesi'nde mi yasak? Taksim'in ortasındaki AKM şantiyesinde mangal partisi yaparak işçilerin hayatlarını tehlikeye atan ve kuralları çiğneyen Sembol İnşaat firması hakkında da derhal işlem yapılmalıdır.

Eğer yetkililer görmüyorsa biz gösteriyoruz. Yayınladığımız videonun, fotoğrafların çekildiği şantiyenin en fazla 100 metre ilerisinde her gün onlarca kişiye ceza yazıyorlar.

Koskoca İstiklal Caddesi'ne bile sadece 7.000 kişinin alındığı bu süreçte bir şantiyeden neredeyse 1000 işçinin yan yana çalıştırılmasına göz yumuyorlar. Üstelik her türlü etkinliğin yasaklandığı, ertelendiği bir zamanda Sembol İnşaat yetkilileri "mangal partisi" düzenleyebiliyor.

İşçilerin, üyelerimizin sağlığı bizim için her şeyden önce geliyor. Kamu görevlilerinin de görevi, toplum sağlığını korumaktır. Görevinizi yerine getirin ve Sembol İnşaat firması hakkında gerekli işlemleri başlatın."

SADECE İSTANBUL'DA 9 AYDA 333 BİN KİŞİ İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE BAŞVURDU

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul İstatistik Ofisi, İstanbul'un işgücü piyasasının değerlendirildiği Aralık 2020 İşgücü Piyasası İstanbul Ekonomi Bülteni'ni yayınladı. Ekim ayında, işe yerleştirilenlerin sayısı, bir önceki aya göre, İstanbul'da yüzde 65 artarken, Türkiye genelinde yüzde 8,6 azaldı. İlk dokuz ayda, İstanbul'da 333 bin kişi işsizlik ödeneğine başvururken, 128 bin kişi işsizlik ödeneği alabildi.

Ekim Ayında, Piyasada Yaşanan Değişiklikler

2020 yılının ilk dokuz ayında, İstanbul'da, 333 bin kişi işsizlik ödeneğine başvurdu. Türkiye'deki işsizlik ödeneği başvurularının bu dönemde yüzde 27,3'ünün gerçekleştiği İstanbul'da, 2019 yılının aynı dönemine göre başvuranların sayısı yüzde 16,9 azaldı. Eylül ayında ise bir önceki yılın aynı dönemine göre başvurular yüzde 49,1 azalarak, 20 bin kişiye geriledi. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise ilk dokuz ayda yüzde 43,4 azalarak 128 bine, eylül ayında ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 62,4 azalarak 8 bin 796 kişiye geriledi.

İşe Yerleştirilenlerin Sayısı Arttı

Ekim ayında, İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirilenlerin sayısı, önceki aylara göre toparlanmaya başlamasına rağmen, bir önceki yılın seviyesine yetişemedi. İşe yerleştirilenlerin sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 73,1 azalırken, bir önceki aya göre yüzde 65 artarak 8 bin 895 oldu. Türkiye genelinde ise Ekim ayında işe yerleştirilenlerin sayısı hem bir önceki yılın aynı döneminin hem de Eylül ayı seviyesinin altına kalarak 82 bin 295 oldu. Ekim ayında işe yerleştirilenlerin İstanbul'da yüzde 40,1'ini, Türkiye'de yüzde 32,2'sini kadınlar oluşturdu.

Aktif Sigortalı Çalışan Yüzde 5,3 Çoğaldı

2020 Eylül dönemi itibariyle İstanbul'da aktif sigortalı çalışan sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,3, Ağustos ayına göre yüzde 4,4 artarak 5,5 milyona ulaştı. Bir önceki yıla göre, İstanbul'da en yüksek artış yüzde 5,6 ile 4B kapsamındaki aktif sigortalıların sayısında gerçekleşti. Aynı dönemde 4A kapsamındaki aktif sigortalı sayısında yüzde 5,5, 4C kapsamındaki aktif sigortalı sayısında ise yüzde 1,3 artış gerçekleşti. Eylül ayında, Türkiye genelinde aktif sigortalı çalışan sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,5, Ağustos ayına göre yüzde 4,9 arttı.

Ortalama Günlük Kazanç Yüzde 17 Arttı

Eylül 2020 verilerine göre, İstanbul'da hem kadınların hem de erkeklerin ortalama günlük kazancı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 17 arttı. Bu dönemde ortalama günlük kazanç, kadınlarda 174 TL, erkeklerde 181 TL olarak gerçekleşti. Aynı dönemde, kamu kurumlarında çalışanların ortalama günlük kazancı ise yıllık yüzde 9 artarak 212 TL oldu.

İş Yerlerinin Yüzde 64,2'si, 3 veya da Az Kişiyi İstihdam Ediyor

Türkiye'deki toplam işyerlerinin yüzde 28,2'sinin faaliyet gösterdiği İstanbul'da, Eylül ayında toplam iş yeri sayısı 544 bine ulaştı. İş yerlerinin yüzde 64,2'sini üç ve daha az kişi istihdam eden işyerleri oluştururken, bu işyerlerinde istihdam edilen kişilerin sayısı, toplam istihdamın yüzde 13,5'ini oluşturdu. En yüksek istihdam ise 10-19 kişinin çalıştığı işyerlerinde kaydedildi. Bu büyüklüğe sahip işyerlerinde çalışanların sayısı toplam istihdamın yüzde 12,5'ini oluşturdu. Ayrıca İstanbul'da bin ve üzerinde kişi istihdam eden iş yerlerinin sayısı ise geçen yıla göre artarak 155 oldu.

YENİ MEZUN GENÇLERİN YÜZDE 38'İ İŞ ARAYIŞINDA YÜZDE 26'SI 1-2 YILDIR BEKLİYOR

Ülkenin mevcut ekonomik durumu, gençlerin beklentilerini düşürdü. 18-22 yaş aralığındaki işsiz gençlerin yüzde 74,3'ü, sadece yol-yemek veren bir yerde çalışmaya razı hale geldi.

Genç Yönetici ve İş İnsanları Derneği (GYİAD), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) işbirliğiyle hazırladığı "Türkiye'de Genç İş Piyasası ve Geleceğine Bakış Raporu"nu, dün düzenlenen GYİAD Genç İstihdam ve Teknoloji Zirvesi'nde açıkladı. İşte detaylar:

- Türkiye'nin 26 şehrinde yaşayan, 18-30 yaş, arası 1391 katılımcıyla hazırlanan rapora göre gençlerin yüzde 26,2'si işsiz. Yeni mezun gençlerin de yüzde 38'i iş arayışında.

- İşsiz gençlerin yüzde 25,7'si "1-2 yıl", yüzde 21,4'ü "1-2 ay" ve yüzde 17,8'i "3-5 ay"dır iş arıyor. Yüzde 17,3'ü de 2 yıldan fazla süredir iş arıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İlişkiler Bozuluyor

- Gençlerin iş bulamama nedenlerinin ilk iki sırasında ise yüzde 37 ile “Türkiye’nin mevcut ekonomik şartları” ve yüzde 20 ile “torpilin olmaması” yer alıyor.

- İş bulamamak, beklentileri de düşürüyor. Örneğin yüzde 64’lük kesim sadece yol-yemek veren bir yerde çalışmayı isteyebileceğini söylüyor. Bu oran 18-22 yaş arasında ise yüzde 74.3. Diğer yandan çalışanların yüzde 64’ü işinden memnun olmadığını belirtiyor.

- Gençlerin yüzde 58.3’ü işsizlik sebebiyle aile ilişkilerinin olumsuz etkilendiğini ifade ediyor. Yine iş arayışında olan gençlerin yüzde 78.2’si işsizlik durumlarından dolayı kendilerini arkadaşlarından geri kalmış hissettiğini belirtiyor.

Ayrıca rapor verileri doğrultusunda, gençlerin girişimcilik konusunda istekli olduğunu söylemek mümkün. Katılımcıların yüzde 45.2’si fırsatı ve imkânı olursa girişimci olmaya sıcak bakıyor. Daha önce denenmiş ama başarılı olamamış girişimlerin çoğu (yüzde 19.4) yeme-içme sektöründe yer alıyor. İkinci sırada yüzde 15 ile tekstil sektörü bulunuyor.

Eğitim ve Girişimcilik

Raporu değerlendiren GYİAD Başkanı Fuat Pamukçu ise şu noktalara dikkat çekti: “Gençlerin potansiyellerinin gerisinde kalmasına sebep olan birçok engel var. Dünya çapında artan gelir adaletsizliğine ek olarak küresel salgın da toplumun en kırılgan kesimlerinden biri olan gençlerin koşullarına ilave zorluklar getirdi. Rapor ayrıca bize, özellikle eğitim ve girişimcilik alanlarında reformist adımlar atılması gerektiğini söylüyor.”

Yeni İstihdam Umudu Az

ManpowerGroup’un güncel “İstihdama Genel Bakış Araştırması”na göre Türk işverenlerin yüzde 14’ü 2021’in ilk çeyreğinde istihdam artışı beklerken yüzde 11’i azalma öngörüyor ve yüzde 70’i ise değişiklik olmayacağını tahmin ediyor. Yine araştırmaya göre 2021 yılının ilk çeyreğinde işe alım planları 2020’nin son çeyreğine kıyasla yüzde 2 puan, geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 3 puan azaldı.

Ayrıca Türkiye’deki işverenlerin yüzde 28’i, Covid-19 öncesi işe alım seviyelerine bir yıl içerisinde dönmeyi beklediklerini bildirdi. Şirketin Türkiye Genel Müdürü Feyza Narlı, “Salgınla mücadele kapsamında, aşı geliştirme çabalarında belirli aşamalara gelinmesi gibi olumlu gelişmeler yaşansa da birçok ülkede istihdam görünümünü etkileyen karantina önlemleri halen yürürlükte. Ülkemizde de bunun etkileri görülüyor olsa da üretim sektörü işe alım beklentilerinde iyimserliğe liderlik ediyor. Restoran ve otelcilik ise en temkinli görünüm sunuyor” dedi.

İSTANBULLUNUN YÜZDE 60.2’Sİ GEÇİNECEK KADAR PARA KAZANAMIYOR

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) İstanbul İstatistik Ofisi’nin, “İstanbul Barometresi” araştırmasının ikincisi, halkın borçlarının arttığını, geçinemediğini, işten çıkarılma korkusu içinde olduklarını ortaya koydu.

23 Kasım-1 Aralık 2020 aralığında 850 İstanbul sakini ile telefon üzerinden görüşülerek hazırlanan rapora göre:

- Katılımcıların yüzde 60.2’si kasım ayında geçinecek kadar para kazanamadığını; yüzde 87.6’sı ise 5 bin TL tutarında beklenmedik acil bir harcamayı kendi imkânları ile karşılayamayacağını belirtti.

- Yüzde 55.1 oranındaki yurttaş, ülke ekonomisinin kötüleşeceğini düşünüyor. Kendi ekonomisinin yakın dönemde kötüleşeceğini düşünenlerin oranı yüzde 55.3’e çıktı.

- Katılımcıların ekim ayına göre borç alma oranı artarak yüzde 44’e çıktı, borç verme oranı ise azalarak yüzde 3.2’ye düştü.

Borçlar Ödenemiyor

- Kredi kartı kullanan İstanbullunun sadece yüzde 36’sı kredi kartı ekstresinin tamamını ödeyebiliyor. Asgari tutarı ödeyenlerin sayısı yüzde 33.2, kredi kartı borcunu hiç ödemeyenlerin sayısı ise yüzde 18.6 oldu.

- Katılımcıların yüzde 72.6’sı bin TL, yüzde 87.6’sı 5 bin TL tutarında beklenmedik acil bir harcamayı kendi imkânları ile karşılayamayacağını belirtti.

- Katılımcıların yüzde 28.7’si işten çıkarılma korkusu yaşıyor.

- İş arayanların yüzde 75’i yakın dönemde iş bulamayacağına inanıyor.

- Yüzde 59.1, indirim marketlerinden alışveriş yapıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Katılımcılara yöneltilen “Sizce İstanbul’un en önemli sorunu nedir” sorusuna, yüzde 60.4 olası İstanbul depremi, yüzde 52.6 ekonomik sorunlar, yüzde 41.1 ulaşım yanıtını verdi.
- İstanbulluların hem stres hem de kaygı seviyesi bir önceki aya göre arttı. Stres seviyesi 10 üzerinden 7.5, kaygı seviyesi 7.1 olarak belirlendi. Kadınların ortalama stres seviyesi 8 iken erkeklerin 7.1 olduğu görüldü.
- Yaşam memnuniyeti seviyesi 4.4, mutluluk seviyesi 4.7 ölçüldü; her iki seviye de geçen aya göre azaldı.

"EKREM İMAMOĞLU İLK YOLSUZLUK DOSYASINI YARGIYA TAŞIDI" HABERLERİNE ENGEL!

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun, İBB'nin AKP dönemine ilişkin 'ilk yolsuzluk dosyasını yargıya taşıdı' haberlerine erişim engeli getirildi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun geçtiğimiz günlerde İstanbul Başsavcılığı'na yaptığı suç duyurusu büyük yankı bulmuştu.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, AKP dönemi İBB yönetimi dosyalarını açmış, geçmiş dönem Medya A.Ş.'de yapılan yüksek bedelli ihalede yolsuzluk yapıldığı iddia edilmişti. İhaleyi ve kesilen faturaları yargıya taşıyan İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, aralarında şu anki Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun da aralarında bulunduğu 23 kişi hakkında suç duyurusunda bulunmuştu.

Bu konuyla ilgili 297 ayrı haber linki erişim engeli kapsamına alındı. Erişim engeli talebi ise Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'ndan geldi. Karaismailoğlu, söz konusu haberde suç duyurusunda bulunan isimler arasında AKP döneminin İBB Genel Sekreter Yardımcısı, ihale ve harcama yetkilisi olarak yer alıyordu.

Kararın gerekçesinde şu ifadelere yer verildi:

"Dosya içindeki internet çıktıları ve talep dilekçesi incelendiğinde talepte bulunanın T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı olarak görev yapmakta olduğu, talebe konu haber içeriklerinde talepte bulunanın itibarını ve saygınlığını zedeleyecek şekilde yanlış anlamlar çıkartılabilecek söylemlerin bulunduğu, talebe konu içeriklerdeki anlatım, üslup ve kullanılan ifadeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde başlıkta kullanılan ifade ve öz ve biçim dengesinde dengenin bozulduğu, gerekli olmayan yakıştırmalar yapılarak amacın bu anlamda aşıldığı, bu yakıştırmaların AIHS 'de hukuk düzenimizin koruduğu ifade özgürlüğü ve basının haber verme hürriyetinin sınırlarının aşarak talepte bulunanın saygınlığına yönelik Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında da yer alan ' ilk bakışta hak ihlali' oluşturabilecek, talep edenin saygınlığına yönelik saldırı niteliğinde içeriklerin bulunduğu, bu içeriklerin talepte bulunanın toplum nazarında itibarı ile diğer bireyler nezdindeki saygınlığını sarstığı ve manevi kişiliğini zedelediği kabul edilmekle talebe konu yayınların bu haliyle kişilik haklarını ihlal edici nitelikteki söylemler olduğundan 5651 Sayılı Yasa uyarınca yasal şartları oluşmakla, talep eden vekilinin dilekçesine konu içeriklere erişimin engellenmesine dair talebinin ayrı ayrı kabulüne dair karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."

DÖRT DÖRTLÜK SKANDALI!

Filyos Vadi Projesi ihalelerindeki sır perdesi aralandı: İhale bedeli devirde dörde katlanmış

Kamoyuna “İkinci Abdülhamit’in rüya projesi” olarak duyurulan Filyos Vadi Projesi’ne ait sır perdesi, CHP’li Ünal Demirtaş’ın ısrarlı soruları sonucu belgeleriyle aralandı. Limanın ihale bedelinin devirde dörde katlandığı ve endüstri bölge işletmesinin, tek bakan imzasıyla mazisi altı günlük şirkete verildiği ortaya çıktı.

CHP Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş’ın Meclis konuşmasıyla gündeme gelen Filyos Vadi Projesi’ni kaplayan sır perdesi aralandı. Liman inşaatına verilen ihale bedelinin ödemede dörde katlandığı ve endüstri bölge işletmesinin tek bakan imzasıyla mazisi altı günlük bir şirkete verildiği ortaya çıktı.

Yandaş medyanın “İkinci Abdülhamit’in rüya projesi” olarak duyurduğu, Zonguldak’ın Çaycuma ilçesindeki Filyos’ta 1990 hektarlık bir alan 1994’te Serbest Bölge ilan edildi. Alan kamulaştırmaları, 1998-99 yılları arasında yapıldı. AKP iktidarının ancak 2014’te başlattığı Filyos Vadisi Projesi’nin entegre üç ayağı var ve üç bakanlığın yetki alanına giriyor: Endüstri Bölgesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na, Liman yapılanması Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’na, enerji ile lojistik üs oluşumu ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’na bağlı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın Filyos Vadi Limanı inşaatı için açtığı ihale, 19 Mart 2014’te ihaleye katılan 15 kuruluş arasından, Bayburt Şirketler Grubu’na ait Şenbay Madencilik AŞ ve Özgün Yapı AŞ ortaklığına veriliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sadece yerel basına yansıyan ihale bedeli, 2018 yılında Zonguldak milletvekili Ünal Demirtaş'ın soru önergesine eski Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan'ın 10 Aralık 2018 tarihli yazılı cevabından öğreniliyor. Bakan Turhan, liman ihale bedelinin 537 milyon 888 bin TL olduğunu ve bedelin yüzde 67'sinin ödendiğini belirtiyor. Aradan iki yıl geçiyor.

Filyos liman ihalesini kazanan Bayburt grubu, inşaatı Kolin İnşaat AŞ'ye devrediyor. Ünal Demirtaş, milletvekili olduğu Zonguldak'ta şeffaflıktan uzak gelişmeler üzerine yine soru önergesi veriyor. Yeni Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, 13 Ekim 2020 tarih ve imzalı cevabında, bu kez liman inşaat bedeli 1 milyar 889 bin 988 TL'dir ve ödeneğin yüzde 92'si kullanılmıştır diyor!

Filyos Vadisi Projesi'nin liman inşaatı bedeli, eski bakandan yeni bakan'a ve yüklenici firmanın Bayburt'tan Kolin'e devir teslimi sırasında böylece dörde katlanmış oluyor. Filyos'ta Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yetkisine verilen Endüstri Bölgesi, 2018'de bakan atanan Mustafa Varank'tan soruluyor.

2019 ortalarında, projenin en önemli ayağı olan Endüstri Bölgesi yönetim ve işletmesinin, ihale açılmadan, aynı zamanda Varlık Fonu yöneticisi olan Fuat Tosyalı'ya ait Tosyalı Holding'e verildiği ortaya çıkıyor. Bölgenin ihale bile açılmadan yerel olmayan bir gruba verilmesi, Zonguldak, Bartın, Karabük'te yerleşik ve bu işe talip olmak isteyen köklü şirketler arasında rahatsızlık yaratıyor.

Ünal Demirtaş, TBMM'de 16 Kasım 2020'de yapılan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçe müzakereleri sırasında bakanlığa konuyla ilgili bir soru önergesi daha veriyor. Önergeye aldığı cevapta, "Tek başvuru sahibi olan Tosyalı Filyos Endüstri Bölgesi Yönetici Anonim Şirketi, 17 Haziran 2019'da 69998 sayılı Bakan (Mustafa Varank) oluru ile Filyos Endüstri Bölgesi'nin yönetilmesi ve işletilmesinden sorumlu Yönetici Şirketi olarak atanmıştır" yazıyor.

Bölgeye özel tasarlandığı adından belli Tosyalı Filyos Endüstri Bölgesi Yönetici Anonim Şirketi'nin geçmişini araştırdığında, İskenderun'a kayıtlı ticaret sicilinin 22 Mart 2019 tarihli Resmi Gazete'de geçerlik kazandığı ve kuruluşundan 6 gün sonra, 28 Mart'ta bakanlığa teklif yaptığı, iki buçuk ay sonra da tek bakan imzasıyla Filyos endüstri bölgesini aldığı anlaşılıyor.

Zonguldak milletvekili Ünal Demirtaş'ın TBMM'deki konuşmasıyla, nihayet ulusal medyaya taşınan Filyos Vadi Projesi'ne ilişkin sırlar, Bakan Varank'ı çileden çıkardı. Varank, Twitter hesabından bir basın açıklaması yaptı. İhale bedeli ve tek imzalı atamalara kuşkulu yaklaşan bir kısım medya organını yalancı meslek edinmiş kara propaganda merkezleri; gazetecileri yalancı, alçak ve müfteri diye nitelediği açıklamayı "hiçbir yatırımcımızı yedirmeyiz" sözleriyle bitirdi.

ÇÜRÜMEYE TERK EDİLDİ!

Samsun'un Bafra ilçesinde imece usulüyle yapılmıştı

Samsun'un Bafra ilçesinde 1997 yılında yöre halkının bağışlarıyla kaba inşaatı yapılan Bafra Bölge Hastanesi çürümeye terk edildi.

İmece usulüyle yapımına başlanan 250 yataklı Bafra Bölge Devlet Hastanesi inşaatı yıllardır yemyeşil orman içinde çürüyüp dökülüyor. 250 yataklı, 8 blok halinde ek devlet hastanesi inşaatının dernek imkânlarıyla tamamlanamayacağı anlaşılınca 17 Kasım 2000 tarihinde dernek, valilik ve Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan ek protokolle hastane inşaatı Sağlık Bakanlığı'na devredildi.

Bafra Bölge Devlet Hastanesi inşaatı için 31 Ocak 2006 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından ihale yapıldı. İhaleye itirazlar olunca yapılan soruşturma neticesinde ihale iptal edildi.

Bölge halkı, 14 yıldır bürokratik nedenlerle tamamlanamayan hastanenin bir an önce faaliyete geçmesi için yetkililere çağrıda bulunarak "Salgın nedeniyle bugünlerde çok ihtiyaç duyduğumuz böyle bir hastanenin yapılıp hizmete açılması çok doğru bir yatırım olacaktır" dedi.

BİR TABAK ÇORBA DAHİ LÜKS OLDU

Hayat pahalılığı her geçen gün artıyor, halkın mutfağına giren malzemeler de azalıyor. 4 kişilik bir aile için mercimek çorbasının maliyeti 7 lira 50 kuruş. Asgari ücretlinin maaşının 1649 lirası sadece iki öğün beslenmeye gidiyor.

Ülkede yaşanan ekonomik krize bir de salgın eklenince halkın geliri daha da azaldı. Salgının ikinci dalgası şiddetini artırırken yurttaşın derdi gıda enflasyonu oldu. Kurdaki artış nedeniyle yükselen girdi maliyetleri ve tedarik zincirinde yaşanan sıkıntılar gıda fiyatlarını artırdı. Ülkede 10 milyon ücretlinin yarısı asgari ücret alırken 3,3 milyon ücretli asgari ücret bile erişemiyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Salgınla mücadele eden ve işini kaybetme korkusuyla yaşayan dar gelirli bir de akşam eve gidince tencerenin nasıl kaynayacağını düşünüyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) kasım verilerine göre yıllık enflasyon yüzde 14,03. Ancak enflasyon verilerinde en çok dikkat çeken nokta gıda fiyatlarındaki artış oldu. Yıllık gıda enflasyonu yüzde 21,08'e çıkmış durumda. Hal böyle olunca biz de halkın sofrasının bir öğün kahvaltı ve bir öğün akşam yemeğinin maliyetlerini derlemeye çalıştık. Meyve ve su dahi eklemediğimiz ve en düşük fiyatlar üzerinden yaptığımız hesaplamada tek asgari ücretle geçinmeye çalışan 4 kişilik ailede maaşın 1649 lirası aylık gıda harcamasına gidiyor.

Mercimek Çorbası

Son 1 yılda fiyatı en çok artan ve her dönem tüketilen temel gıda ürünleri arasında yüzde 58,6 ile mercimek yer alıyor. Aynı dönemde kuru soğan fiyatı yüzde 37,5 artarken, mısırözü yağı yüzde 36,6 yükseldi. Ayçiçek yağı ise yüzde 34,2 zlandı.

TÜİK mal sepetinde yer alan ortalamalara göre hemen her evde haftada en az bir kez kaynayan bir tencere mercimek çorbasının maliyeti şöyle:

- ◆ Mercimek: 3 lira 75 kuruş
- ◆ Soğan: 46 kuruş
- ◆ Patates: 42 kuruş
- ◆ Havuç: 31 kuruş
- ◆ Ayçiçek yağı: 2 lira 56 kuruş

Toplam: 7 Lira 50 Kuruş

Pirinç Pilavı

Sofraların vazgeçilmezi hemen her yemeğin yanına tamamlayıcı olarak yapılan pilavın da maliyeti her geçen gün arttı. Sadece pirincin fiyatı geçen yıla göre yüzde 20,2 arttı. Margarin fiyatları ise yüzde 36 zlandı. Pilavın iyisi tereyağıyla olur ancak TÜİK'e göre bile 1 kilo tereyağının ortalama fiyatı 61 lira 10 kuruş. Bu nedenle pilavı margarinle yapmayı tercih etmek zorunda kaldık. Zira margarin de çok ucuz değil. Kilosu ortalama olarak 13 lira 50 kuruş. 250 gramlık paketleri de ortalama 3 lira 75 kuruştan satılıyor.

Yine TÜİK'in mal sepetinde bulunan rakamlardan yola çıkarak 4 kişilik bir aile için pilavın maliyetini hesapladık.

- ◆ Pirinç: 5 lira 97 kuruş
- ◆ Margarin: 67 kuruş

Toplam: 6 Lira 64 Kuruş

Kuru Fasulye

Yoksul mutfağının bir numaralı gıdası sayılan fasulye son yıllarda artan fiyatlar nedeniyle dar gelirlinin mutfağına daha az uğrar oldu. Kuru fasulyenin fiyatı geçen yıla göre yüzde 41,93 zlandı. Taze fasulyenin fiyatı da yüzde 30 artmış durumda.

- ◆ Kuru Fasulye: 8 lira 23 kuruş
- ◆ Domates salçası: 85 kuruş
- ◆ Soğan: 50 kuruş
- ◆ Sıvı yağ: 2 lira 56 kuruş

Toplam: 12 Lira 14 Kuruş

Dar gelirlinin tek bir akşam yemeğinin maliyeti elektrik, su ve pişirme giderleri hariç 26 lira 28 kuruşa çıkmış durumda. 2021 yılı için asgari ücret görüşmelerinin yapıldığı bu günlerde etsiz bir akşam yemeğinin aylık masrafı 788 liraya dayanmış durumda.

Kahvaltı

Hesaplamamıza bir de kahvaltı alışverişini ekleyelim. Kahvaltılarımızın vazgeçilmezi yumurta bir yıl içinde yüzde 76,4 zlandı. Tulum peynirinin fiyatı yüzde 21, beyaz peynirin ise yüzde 10 arttı. Misafir geldiğinde veya hastalık olduğunda şifa niyetine sofraya çıkarılan bal da yüzde 23 zlandı. Bir kahvaltı alışverişinin maliyeti şöyle:

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ◆ Beyaz Peynir: 7 lira 64 kuruş
  - ◆ Yumurta: 7 lira 85 kuruş
  - ◆ Bal: 2 lira 30 kuruş
  - ◆ Zeytin: 2 lira 62 kuruş
  - ◆ Çay: 3 lira 49 kuruş
  - ◆ Ekmek: 4 lira 80 kuruş
- Toplam: 28 Lira 7 Kuruş

Tek bir öğünde tüketilmesi gereken gıda miktarı üzerinden 4 kişilik ailenin beslenme maliyetini hesapladık. Buna göre az kalemli bir kahvaltının aylık maliyeti 861 lira. Gıda tüketiminden tasarruf eden yurttaşlar artık sadece sabah kahvaltısı ve akşam yemeği ile günü tamamlıyor. Sadece bu iki öğünün aylık maliyeti ise 1649 lira.

*Hesaplamalar 4 kişilik tüketim miktarı baz alınarak ortalama olarak yapılmıştır.

ANKARA'DA HER TAŞIN ALTINDAN 'O' ÇIKIYOR

Pastanın büyük dilimi Söğüt'e

Başkent'te son 10 yılda yapılan 324 ABB ihalesi 20 firma arasında paylaştırıldı. Toplam güncel değeri 28 milyar TL olan ihale pastasının 12 milyar TL'sini, Bülent Arınç'ın, "Ankara parsel parsel satıldı" sözleriyle gündeme gelen Mustafa Akan'ın sahibi olduğu Söğüt İnşaat aldı.

AKP iktidarları döneminde ihale yoluyla belli şirketlere sağlanan rant, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin (ABB) son 10 yıllık ihale listesiyle bir kez daha gözler önüne serildi.

ABB ve iştirakleri ASKİ ile EGO'nun Ocak 2010-Nisan 2019 dönemleri arasında gerçekleştirdiği toplam 4 bin 331 ihalenin yüzde 42'sinde açık ihale yapılmayarak pazarlık yöntemine başvuruldu. Sözleşme bedelleri 2,7 milyar TL olan bin 830 ihaledeki toplam kırım oranı yüzde 11'de kaldı. Son 10 yılda yapılan ve güncel değerinin 28 milyar 242 milyon 117 bin TL olduğu bildirilen 324 ihale ise 20 şirket arasında paylaştırıldı.

Özel Şartlar

Eski ABB başkanı Melih Gökçek döneminde gerçekleştirilen ve güncel değeri 12,3 milyar TL olan sekiz ihaleyi "Gökçek'in gözbebeği" olarak bilinen bir inşaat şirketi aldı. Toplam 28,2 milyar TL'lik ihale pastasının yarısına yakını alan şirketin Söğüt İnşaat isimli şirket olduğu öğrenilirken 2012 yılında gerçekleştirilen, "Ankara İli Mücavir Alan Sınırları Dahilinde Yol Alt Yapısı, B.S.K. Asfalt Kaplama ve Sanat Yapıları Yapım İş'i" isimli ihalenin de özel şartlar ile bu şirkete teslim edildiği belirlendi.

Belediyeye ait otobüs garajını 20 milyon TL'ye satın alan ve ardından imar planında ABB Meclisi'nin kararıyla değişiklik yapılarak haksız emsal kullandırıldığı tespit edilen Söğüt İnşaat, sadece sekiz belediye ihalesiyle sermayesini katlayarak artırdı. Akan'ın şirketi, aldığı ihalelerin toplam güncel değeri ile en yakın firmaya üç kat fark attı.

Gökçek Yavaş'ı Tehdit Etti

ABB Meclisi'nin aralık ayının ilk toplantısında Mansur Yavaş'ın, elini sıraya vuran AKP'li Mamak Belediye Başkanı Murat Köse'ye, "Masaya çıkın tepinin isterseniz" sözlerine Melih Gökçek tepki gösterdi.

Bu anların görüntülerini Twitter hesabından paylaşan Gökçek, "Bak Mansur, başkanlık makamına oturup despotluk yapmaya çalışıyorsun" iddiasında bulundu. Açıklamasında Yavaş'ı tehdit eden Gökçek, "AK Partililer arslan terbiyecisidir. Değil ki senin gibi birini terbiye etmesinler... Ya kendiliğinden Meclisde yola geleceksin. Ya da yola getirileceksin..." ifadelerini kullandı.

Ankara'da hemen her belediye ihalesinde ismi öne çıkan Söğüt İnşaat kamuoyunun gündemine ilk kez, eski Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın Melih Gökçek'e yönelik, "Ankara'yı parsel parsel sattı" sözü ile geldi. Ankara'da dolmuşçuluk yaparken yolu Melih Gökçek ile kesişince kaderi değişen Mustafa Akan'ın şirketi Söğüt İnşaat'a ABB Belediye Meclisi kararları ile çok sayıda haksız emsal artışları sağlandı. Belediyeden milyonlarca liralık arsa ihaleleri alan şirket, Gökçek döneminde belediyenin içme suyu, kanalizasyon ve asfalt ihalelerinin büyük çoğunluğunu aldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Gökçek'in ardından göreve getirilen Mustafa Tuna ile Söğüt İnşaat arasında sorun çıktı. Söğüt İnşaat, rezidans ve arsa karşılığında yaptığı 17 bin kapasiteli Eryaman Stadi'nin projesinde yapılacak revizyonlar için fark isteyince Tuna, farkı ödemeye yanaşmadı. Bunun üzerine stadyum, ABB Belediye Meclisi'nin kararı ile 2018 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredildi.

AKP'Lİ BELEDİYE, VERGİ BORCUNA KARŞILIK İKİ CAMİYİ MALİYE'YE VERDİ

Trabzon Düzköy Belediyesi, vergi borcuna karşılık iki camiyle öğretmen lojmanını Maliye'ye devretti. AKP'li Başkan Yılmaz Ankara, "Çöp arabaları hariç her şeye haciz koydular, mecburduk" dedi.

AKP'li Trabzon Düzköy Belediyesi, vergi borcuna karşılık Orta Mahallesi Merkez Camisi ile Cevizlik Mahallesi Camisi'ni, ayrıca Doğanlı Mahallesi'nde bulunan öğretmen lojmanını Maliye'ye devretti.

Düzköy Belediyesi tartışmalı bir kararla gündeme geldi. Geçtiğimiz 3 Aralık'ta toplanan Düzköy Belediye Meclisi, vergi borcuna karşılık Orta Mahallesi Merkez Camisi ile Cevizlik Mahallesi Camisi'ni, ayrıca Doğanlı Mahallesi'nde bulunan öğretmen lojmanının Maliye Bakanlığı'na devrine oy çokluğuyla karar verdi. Dört CHP'li meclis üyesi karara itiraz etti.

Belediye Başkanı Yılmaz Ankara: 2.5 Milyon TL Borç Var

Düzköy Belediye Başkanı Yılmaz Ankara, Maliye'ye 2.5 milyon TL borçlarının olduğunu, dört çöp arabası hariç bütün varlıklarına haciz konulduğunu söyledi.

Borca karşılık iki cami ile 20 yıl önce halk tarafından yapılmış fakat artık kullanılmayan öğretmen lojmanını Maliye'ye vererek mahsuplaştıklarını söyledi.

AKP'li Başkan Ankara, "Maliye, dört çöp arabası dışında her şeye haciz koydu, mecburduk" dedi.

Yurttaşlardan Lojman Tepkisi: Satılmasına İzin Vermeyiz

Yurttaşlar ise belediyenin kararına tepki gösterdi. Düzköylüler, satış kararını protesto etmek için öğretmen lojmanı önünde bugün bir araya gelecek.

Mahalle sakinleri, "Öğretmen lojmanını süt satarak, çocuklarımızın ekmeğinden kısararak yaptık satılmasına izin vermeyiz" dedi.

CAMİ YAPIMI İLBANK'A KALDI

Yapımına 2017'de başlanan Adıyaman'daki 6 bin kişilik caminin finansman işi, görevi belediyelerin içme suyu ve arıtma tesisi gibi projelerinin gerçekleştirilmesine katkı sağlamak olan İller Bankası'na bırakıldı. AKP yönetimindeki İBB'nin 24,7 milyon TL ödenek ayırdığı cami inşaatı Mevlüt Uysal döneminde finansman yetersizliği nedeniyle durdu.

Kadir Topbaş yönetimindeki İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2017 yılında 24 milyon 796 bin TL ödenek ayırdığı Adıyaman'daki 6 bin kişilik caminin inşaatı, "Yüklenici firmanın hakedişlerini alamaması" nedeniyle 2019 yılı başında durdu, Diyanet İşleri Başkanlığı da sorumluluk almayınca proje İLBANK'a kaldı.

AKP yönetimindeki İBB, "Turizmde sahabe kardeşliği hamlesi" şeklinde duyurduğu projeye, camiler için ayırdığı toplam 148 milyon TL ödeneğin 24,7 milyon TL'sini aktarmayı planladı. Ancak 2017 yılında yapımına başlanan Adıyaman'daki Safvan Bin Muattal Cami ve Külliyesi İnşaatı'nda 2019'da belediye desteğini çekince sorun yaşanmaya başlandı. Yüklenici firma, "Hakedişlerimizi alamıyoruz" diyerek çekilince de inşaat nokta konuldu.

Diyanet Sorumluluk Almadı

Diyanet İşleri Başkanlığı, yapımı yılan hikayesinde dönen caminin sorumluluğunu üstlenmedi. Dev bütçesi ve bütçe harcamaları ile tartışılan idare, CHP Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin projeye ilişkin bilgi talep eden dilekçesine verdiği yanıtta, "Başkanlığımızca, camiler için özel bir bütçe ayrılması şeklinde bir imkan bulunmamaktadır" ifadelerini kullandı.

Takibini 'Dernek' Yapıyor

Diyanet'in yanıtında, sadece cami ve Kuran kurslarının inşa bakım onarımlarında kullanılmak üzere kar amacı gütmeyen kuruluşlara transfer için "Bir miktar" ödenek ayrıldığı savunularak şunlar kaydedildi:

"Bu itibarla, anılan külliye için özel bir bütçe ayrılması imkanı bulunmamaktadır. İnşaatın finansmanı 2019 yılına kadar İBB tarafından sağlanmış ancak 2019 yılı başlarında yüklenici firmanın hakedişlerini alamaması nedeniyle inşaat durma noktasına gelmiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Külliyenin kalan işleriyle ilgili çalışmaların 2020 yılı içerisinde İLBANK tarafından yürütülmesi kararlaştırılmış ve takibi, mahallinde kurulan dernek marifetiyle yürütülmeye başlanmıştır.”

Diyanet Ne İş Yapar?

CHP’li Tutdere, Diyanet’in yanıtına ilişkin şu değerlendirmelerde bulundu:

“Bütçesiyle yedi bakanlık ve 12 başkanlığı geride bırakan Diyanet, ‘Ülkemiz genelinde cami ve mescitler, mahalli imkanlarla şahıslar, dernekler, vakıflar vb. kuruluşlar tarafından yaptırılmaktadır. Başkanlığımızca, camiler için özel bir bütçe ayrılması şeklinde bir imkan bulunmamaktadır’ demiş. Başka bir tabirle, ‘Cami yapmak bizim sorumluluğumuzda değil’ demiş. Bu kadar bütçesi bulunan bir kurum, Türkiye’deki iki sahabelen biri olan Hz. Safvan Bin Muatta’ın kabrini ve camisini yapmaktan imtina ediyor. Şimdi tek bir soru soracağız Sahabe’nin kabrine sahip çıkamayan Diyanet ne iş yapar?”

‘YÜKSEK HIZLI RANT’ KAPISI

BTS’nin hazırladığı rapora göre, Ankara-İzmir YHT projesinin çalışmalarında usulsüzlükler diz boyu. Yüklenici firmalara kazanç sağlanırken TCDD buna göz yumuyor ve kamu zarara uğrattıyor.

Ankara ile İzmir arasındaki mesafeyi 3 buçuk saate düşüreceği belirtilen yüksek hızlı tren (YHT) hattının çalışmaları sürüyor. Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası’nın (BTS) hattaki çalışmalara ilişkin hazırladığı rapor ise sık sık kazalarla gündeme gelen TCDD’nin yüklenici firmaların usulsüzlüklerine göz yumduğunu açığa çıkardı. BTS’nin raporuna göre, hatti inşa eden yüklenici firmalardan Bayburt Grup, ihalede düşük fiyat verdiği kalemleri yapmıyor. Aksine yüksek kâr elde edebileceği kalemlerde proje revizesini yürürlüğe koyuyor. TCDD’nin onay verdiği bu işlemler nedeniyle kamu ciddi zarara uğrattıyor. Raporunda özetle şu tespitler yer aldı:

İhaleyi Şaibeli Hale Getirir

TCDD Salihli-Manisa kesiminin projesi, Protek-Mega iş ortaklığına yaptırılmıştır. Yapılan sondajlar ve ölçümler sonucunda Akademi firması tarafından laboratuvarında değerlendirmeler yapılmış, uygun zemin iyileştirmeleri belirlenmiştir. Bu projeler ile yaklaşık maliyet çıkarılmıştır. Yapım işi için ihaleye giren firmalar da fiyat vererek ihaleye girmiş ve almışlardır. İmalat sırasında en büyük fiyat kalemi olan zemin iyileştirmeleri üzerinde yapılan bir proje revizesi yapılan bu ihaleyi de şaibeli hale getireceği aşikardır.

Önce Başka Sonra Başka

Salihli-Manisa kesiminde ihaleye çıkılan raporda ‘Jet Grout’ iyileştirme yöntemleri kullanılırken ve 1 metresi “75 TL” gibi bir birim fiyatı varken, Bayburt Grup, anlaşılmasız “gerekçeler” varsayılarak, Akademi firmasına yeni rapor hazırlatmıştır. Ne tesadüftür ki, ilk projede zemin etüd işlerini yapan ve birim fiyatların belirlenmesinde etkisi olan firma da bu firmadır. Aynı zemin için Protek-Mega iş ortaklığına rapor hazırlayan Akademi firması, Bayburt Grup için aynı yere dair rapor hazırlamış, verilerini tamamen değiştirerek, bu zeminde Jet Grout yönteminin kullanılmayacağını iddia ederek, projenin revize edilmesini ve “derin karıştırma yöntemini” önermiş ve bunun bütün güzergah, yani 62 kilometre boyunca yapılması gerektiği konusunda proje hazırlamıştır. Bu yöntemin 1 metresi ise 174 lira olduğu düşünüldüğünde, projeye etkisi çok büyük olduğu anlaşılacaktır. İlk fiyat ile son fiyat arasında her 1 metrelik imalat için 99 TL’lik fark var.

251 Milyon TL’lik Zarar

Salihli-Manisa hat kesimi için bu proje revizesi 251 milyon 504 bin 952 TL’lik fiyat farkı ortaya çıkarmasına, yani diğer bir deyişle TCDD yaklaşık 251 milyon TL zarar ettirilmesine rağmen, Genel Müdürlük bu revizeyi kabul ederek, olur vermiştir. Bu artış ihale bedelinin yüzde 63,49’una tekâbül ediyor.

Yöntem Değişti, Fiyat Arttı

Eşme-Salihli kesiminde “Jet Grout” yöntemi yerine Deep Soil Mixing (DSM) yöntemine geçilerek zemin iyileştirme kaleminde çok büyük bir fiyat artışına gidilmiştir. Revize ile 75-80 TL olan jet grout yöntemi yerine, 200-220 TL olan yeni yöntem tercih edilmiştir. Banaz-Eşme kesiminde de projeler revize edilerek, bu yöntemle büyük fiyat artışları yapıldığı bilinmektedir.

Bilinçli Olarak Zarar

TCDD bünyesinde aynı senaryonun defalarca yaşandığı görüldüğünde, bunun organize bir iş olduğu, bilinçli olarak kurumun zarar ettirildiği, firmalara kazanç sağlandığı ortaya çıkmakta. Bayburt Grup’un ihalede düşük fiyat verdiği kalemleri yapmayarak, yüksek kâr elde edebileceği kalemlerde proje revizesi yapıp, ihale ödeneğini bitirerek, işlerini ikmale gittiği görülecektir. TCDD göz yumduğu ve onay verdiği bu organize işlemlerle, devlet kasıtlı şekilde zarara uğrattırılmıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kolin'in İsteği Zarar Ettirdi

Eşme-Salihli kesiminde yapılan tünellerden birinde de NATM tünel açma yöntemi projelendirilmişken yine Kolin'in isteği üzerine proje revize edildi. TBM tünel açma makinası ile tünel açılmakta olup, revize doğrultusunda yeni fiyat yapıldı. Bu durum yine devletin zarar hanesine yazıldı.

Personel Kurnazlığı

Bayburt Grup, birçok şantiyesine aynı teknik personeli yazarak, personeli kâğıt üzerinde gösterip işlerini sürdürmekte. Bunun sözleşme gereği cezaları olmasına rağmen, TCDD'nin bu konuda işlem yapmaması suç teşkil etmekte.

Ödül Olarak Jeep

Üç ayrı inşaat bölgesi toplamda 7 personel ile kontrol edilmekte. Bu kadar uzun güzergâhın az personelle kontrol edilmesinin mümkün olmayacağı bir gerçeklik. Sözleşmede olmamasına rağmen, yüksek model jeep arabalar firmalar tarafından alınarak Kontrol Teşkilatları'na dağıtılmaktadır. Kontrol Teşkilatları bu proje araçlarını kullanmakta özgür bırakılmakta. Bunu ödül gibi sunan makam, bu personeli her türlü işlemi yürütebilmek için kullanabilmekte.

Kazarlarla Sonuçlanacak

Yapılan altyapı işinin onlarca sene kullanılacağı ortada. İnşaat esnasında standartların ve kalitenin ihmal edilmesi, ileride işletmecilik açısından olumsuz maddi sonuçları olacağı gibi, olası kazaların can kayıpları ile sonuçlanabileceği su götürmez bir gerçek.

Yetkilileri Uyarıyoruz

Niyet devletin bütçesini firmalara peşkeş çekmek olduğunda, bütün kaideler görmezden gelinmekte. Bu makamların gücü kimlerden aldığı çok açık. Sonuçlarının kaza ve ölüm olduğunu tecrübe ettiğimiz bu yaklaşımın, TCDD tarafından hâlâ sürdürülmesi tarihte kara bir leke olarak kalacak. İlgili makamları uyarıyor, bu ölümcül yanlışlardan dönmeye ve sorumlu davranmaya davet ediyoruz.

KÖYLÜLER YAPIYOR, MEB KAPATİYOR

Edirne Meriç'te köylülerin imesesiyle tadilat edilen ve yemekhanesi ile spor salonu bulunan okul için İl Millî Eğitim Müdürlüğü kapatma kararı aldı.

Edirne Meriç'te bulunan Akçadam Köyü İlkokulu İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından kapatılma kararı alındı. Kapatılacak okulun öğrencilerin başka bir okula nakledilecek.

Yakın zamanda köylüler tarafından imece usulüyle tadilattan geçirilen okulda yemekhane, kapalı spor salonu, ana sınıfı ve laboratuvar bulunuyor. Okulda 18'i ilkokul, 12'si anasınıfı olmak üzere 30 öğrenci okuyor. CHP Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ile görüşen kapatılma kararına tepki gösterdi. Köyü CHP Edirne İl Başkanı Fevzi Pekcanlı ile ziyaret eden Gaytancıoğlu şunları söyledi:

"Köy halkı kendi olanakları ile masraf yapmış, bütün sınıfları, camları her şeyi elden geçirmiş, 30 öğrencisi var. Her şey çok ideal kadrolu bir öğretmen var. Bir ana sınıfı öğretmeni var. Ama bu köy okulunu kapatıyorlar. Neden çünkü taşınmalı eğitim yapmak istiyorlar. Bu köydeki çocukları başka bir yere taşımak istiyorlar. Çocuklar bu 22 dekarlık alanda oynamak istiyorlar. Aileler de bunu destekliyor. Okullarından gitmek istemiyorlar. Ama Millî Eğitim Bakanlığı bu okulu kapatmak istiyor."

Okuldaki öğrencilerin tamamının Roman çocukları olduğunu aktaran Gaytancıoğlu, çocukların da ailelerin de okulu bırakmak istemediklerinin altını çizdi: "Bu öğrencilerin tamamı Roman çocukları. Roman çocukları evde kalmak istiyor, aileleri ile birlikte kalmak istiyor, taşınmak istemiyorlar. Eğer bizi taşırsanız okula gitmeyiz diyorlar. Aileleri ile de konuştuk. Biz de göndermeyiz diyorlar. Bu zihniyetten vazgeçelim. Bu okullar yaşamalı. Öğretmeneler, öğrenciler bir arada eğitim almalılar. Çocukların tamamı müzik öğrenmiş, tamamı okur yazar. Tamamı gelecekte büyük adam olmak istiyorlar. Bırakın gelin bu hayalleri karartmayalım."

2 OKULUN BİRİNDE KÜTÜPHANE YOK

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in soru önergesine, Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un verdiği yanıt okullardaki kütüphanelerin durumunu ortaya koydu. 54 bin 36'sı resmi okulun bulunduğu ülkede Selçuk'un verdiği yanıtta göre yalnızca 26 bin173 okulda kütüphane bulunuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Gürer'in önergesini yanıtlayan Selçuk, öğrencileri, ders kitaplarının yanında gerek yüz yüze eğitimde gerekse uzaktan eğitim çalışmalarında akademik olarak destekleyecek şekilde basılı materyal, elektronik ortamda yayınlanacak materyal ve dijital içerik çalışmalarının Covid-19 salgını süreci de dikkate alınarak artırıldığını belirtti.

Bakan Selçuk, 17 adet çalışma kitabının öğretmenlerin ödevli saatlerde de kullanabileceği ve öğrencilerin bireysel veya grupla gerçekleştirebileceği etkinlikler esas alınarak öğrencilerin ihtiyaçlarına ve hazır bulunuşluklarına uygun şekilde hazırlanıp ve 2020-2021 eğitim öğretim yılında uygulanmak üzere okullara gönderildiğini belirtti.

Bakan Selçuk, "2014 yılında başlayan Okuma Kültürü ve Z-Kütüphane Projesi kapsamında açılan Z- kütüphane sayısı, Ekim 2020 tarihi itibarıyla 81 ilde toplam 1886'ya ulaşmıştır. Bunların 1.714'ünün kurulum ve donatımı Bakanlığımız genel bütçe ödeneğinden karşılanmış olup 2019-2020 eğitim öğretim yılı sonu verilerine göre, sınıf kitaplıkları hariç toplam 26 bin 173 okulun kütüphanesi bulunmaktadır" dedi.

Önerge sahibi CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer ise Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 55 bine yakın okulun bulunduğunu, Türkiye'deki okullarının sayısının özel okullarla birlikte 70 bine ulaştığına dikkat çekerek, "Kütüphane konusunda okulların ciddi eksikleri bulunuyor. Ülkemizde her 2 okula bir kütüphane düşüyor. Bu, okulların yarısında kütüphane olmadığı anlamına geliyor" dedi. Gürer, internet hizmeti ve dijital kitap içerikleri de olan Z- Kütüphanelerin sayısının da olması gerektiğinin çok altında kaldığını sözlerine ekledi.

2 ÖĞRENCİDEN 1'İ AÇIKTAN OKUYOR

YÖK'ün verilerine göre ülkedeki iki üniversite öğrencisinden biri açıköğretim veya uzaktan eğitimde okuyor. Buralarda okuyan öğrencilerin sayısı her geçen yıl artarken ön lisansta üç öğrenciden ikisi örgün eğitimin dışında yer alıyor.

Yükseköğretimdeki yaygın eğitim ağırlığı giderek artıyor. Uzaktan eğitim ve açıköğretimde okuyan öğrencilerin sayısındaki artış üniversite öğrencisi sayısındaki suniliği de ortaya koyuyor. Özellikle önlisanstaki öğrencilerin yüzde 60'ından fazlası uzaktan eğitim veya açıköğretimde okuyor.

Üstelik yaygın eğitimde okuyan öğrencilerin sayısı da her geçen yıl artıyor.

Özellikle Erdoğan'ın üniversitelerden bahsederken öğrenci sayısındaki fazlalığın suni olduğunu Yükseköğretim Kurulu (YÖK) istatistikleri ortaya çıkardı. Yandaşların bile rahatsız olduğu açıköğretim ve uzaktan eğitimdeki öğrenci sayısı lisansta yüzde 50'ye dayandı. Önlisansa ise 3 kişiden 2'si açıköğretim ve uzaktan eğitimde okuyor. YÖK'ün verilerine göre 3 milyon 2 bin 694 önlisans öğrencisinin 2 milyon 47 bin 239'u uzaktan eğitim veya açıköğretimde eğitim alıyor. Lisansta ise 4 milyon 538 bin 926 öğrencinin 2 milyon 141 bin 195'i uzaktan eğitim veya açıköğretimde yer alıyor. Yani toplamda 7 milyon 541 bin 890 öğrencinin 4 milyon 188 bin 434'ü uzaktan eğitim veya açıköğretimde okuyor.

YÖK'ün istatistiklerine göre 2014-2015 eğitim öğretim yılından beri toplam üniversite öğrencisi sayısı ile açıköğretim veya uzaktan eğitimde okuyan öğrencisi sayısı şöyle:

Yıl	Lisans toplam	Lisans açık	Önlisans toplam	Önlisans açık
2014-2015	3 milyon 628 bin 800	1 milyon 731 bin 108	2 milyon 13 bin 762	1 milyon 117 bin 731
2015-2016	3 milyon 900 bin 601	1 milyon 860 bin 374	2 milyon 285 bin 406	1 milyon 271 bin 794
2016-2017	4 milyon 71 bin 579	1 milyon 922 bin 41	2 milyon 555 bin 762	1 milyon 446 bin 300
2017-2018	4 milyon 241 bin 841	1 milyon 977 bin 645	2 milyon 768 bin 757	1 milyon 672 bin 336
2018-2019	4 milyon 420 bin 699	2 milyon 72 bin 164	2 milyon 829 bin 430	1 milyon 874 bin 349
2019-2020	4 milyon 538 bin 926	2 milyon 141 bin 195	3 milyon 2 bin 964	2 milyon 47 bin 239

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yandaşlar Bile Rahatsız Olmuştu

Açıköğretimdeki bu öğrenci artışından yandaş sendika Eğitim Bir Sen bile rahatsız olmuştu. Sendikanın hazırladığı Yükseköğretime Bakış 2020: İzleme ve Değerlendirme Raporu'nda öğrenci sayısında artış eğilimi olsa da bunun açıköğretimdeki büyümeden kaynaklandığı, yükseköğretim sisteminin daha nitelikli büyümesi ve artan yükseköğretim talebine cevap üretebilmesi için tercih edilebilir yüz yüze programların sayısının ve kapasitesinin artırılması gerektiği belirtilmişti.

BİNLERCE ÇOCUĞA ZEKÂ GERİLİĞİ YAFTASI

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nin, sınır zekâya sahip çocuklara, "hafif zekâ geriliği" raporu verdiği ortaya çıktı. Normal sınıfta özel bir eğitim ile gelişim gösterebilecek çocuklar, "zekâ geriliği" varmış gibi yaftalanıyor.

Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nin (RAM) sınır zekâya sahip çocuklara, "hafif zekâ geriliği" raporu verdiği ortaya çıktı. Eğitim-İş Ankara 3 No'lu Şube'nin raporuna göre, MEB'in yönetmeliğindeki eksiklikten kaynaklanan uygulama nedeniyle, alacağı eğitim ile gelişim gösterebilecek çocuklar, yanlış bir eğitime tabi tutuluyor ve "zekâ geriliği" varmış gibi yaftalanıyor.

Raporda, özel eğitim alan bu çocuklar için eğitim veren Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri'ne devlet tarafından ek ücret ödendiğine de dikkat çekiliyor. Eğitim-İş Ankara 3 No'lu Şube, sınır zekâya sahip çocuklar ile hafif zekâ geriliği bulunan çocuklara ilişkin hazırladığı rapor ile sınır zekâya sahip çocuklara, "hafif zekâ geriliği" raporu verildiğini ortaya çıkardı.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocukların, okul içinde ve dışında destek eğitimi aldığı, okul içindeki eğitimin öğretmenler, okul dışındaki eğitimin ise Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri tarafından verildiği belirtilen raporda, okul içi eğitim için öğretmenlere ek ders karşılığında ücret ödendiğine, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri'ne ise öğrenci başına aylık bin liraya yakın ödeme yapıldığına işaret edildi.

MEB'in yönetmeliğinde "normalin altında zekâ/sınır zekâ" tanımı bulunmadığı, bu nedenle bazı RAM'larda, bu zekâya sahip çocuklara "hafif zekâ geriliği" raporu verildiğine dikkat çekilen raporda, RAM'lardaki farklı uygulamalardan ötürü yüzde 13.59'luk dilimde yer alan sınır zekâ olan bireylerin, bir alt gruba dahil edildiği ve özel eğitime gereksinim duyan bireylerin oranının yüzde 15.86'ya çıkarıldığı belirtildi.

'Bilimsel Değil'

Bu uygulama nedeniyle öğrencilerin, hafif düzeyde zihinsel engele sahip olmamalarına karşın bu şekilde etiketlendikleri kaydedilen raporda, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri'ne öğrenci başına devlet tarafından yapılan ödeme nedeniyle de bu merkezlerin haksız maddi kazanç sağladığı aktarıldı.

Sınır zekâya sahip çocukların özel eğitim kapsamında yer almadığı, bu çocukların biraz daha geç öğrenmesine karşın sınıf içi uygun yöntem ve teknikler uygulandığında öğrenim kademelerinde ilerleyebildiği vurgulanan raporda, "Eğer çocuk bir kere 'hafif zihinsel yetersizlik' olarak tanımlanırsa, bundan sonraki okul hayatında bu etiketleme devam edecektir ve bunun olumsuz sonuçlarını ömür boyu taşıyacaktır. O nedenle sınır zekâda olan çocukların dosyasına 'gelişimi risk oluşturan çocuklar' ifadesi yazılmalı ve mümkün olduğunca bu çocuklar tekrar RAM'lara gönderilmemeli. Gerekli eğitim öğretim düzenlemeleri okullarda yapılmalı.

MEB, sınır zekâda bulunan bu çocukların etiketlenmesine izin vermemeli. Okuldaki uygulamalarla giderilebilecek öğrenme eksikliklerinin özel eğitim merkezleri tarafından giderilmeye çalışılması hem bilimsel olmamakta hem de ülke ekonomisinin haksız kullanımına yol açmakta" denildi.

EĞİTİM HARCAMALARINDA YURTTAŞIN YÜKÜ ARTTI

Eğitimde başarıları ile öne çıkan ülkelerde devletin eğitim harcamaları içindeki payı yüzde 90'ın üzerine çıkarken Türkiye'de bu oran yüzde 74'te kaldı. 2019 yılında yapılan 259 milyar 220 milyon TL'lik eğitim harcamasının yüzde 20,8'i yurttaşın cebinden çıktı.

İktidarın politikaları sonucu eğitimde özel sektörün giderek genişleyen etkisi, yurttaşın eğitim harcamalarının da artmasına yol açtı. Eğitim harcamaları istatistiklerine göre, Türkiye'de 2019 yılında yapılan toplam 259 milyar 220 milyon TL'lik eğitim harcamasının yüzde 20,8'i yurttaşın cebinden çıktı. Devletin eğitim harcamaları 2018 yılına oranla yüzde 1,1 artsa da 2017 yılına oranla azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019 yılına ilişkin eğitim harcamaları istatistiklerini açıkladı. 2019 yılındaki eğitim harcamaları 2018 yılına göre yüzde 18,2 artışla 259 milyar 220 milyon lira olarak gerçekleşti. Eğitim harcamalarının en çok arttığı kademeler yüzde 31,9 ile ilkökul ve yüzde 26,4 ile ortaokul oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TÜİK'in verilerine göre, Türkiye'de eğitim harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya yüzde 6 olarak kaydedildi. Devlet eğitim harcamasının GSYİH içindeki payı ise 2018 oranla yalnızca yüzde 0,1 artarak yüzde 4,4 düzeyine ulaştı.

2019 yılındaki eğitim harcamaları 2018 yılına oranla yüzde 18,2 artışla 259 milyar 220 milyon TL'ye ulaşırken devletin eğitim harcamalarındaki payı sadece yüzde 1,1 artış gösterdi. Buna göre, 2018 yılında eğitim harcamalarının yüzde 72,9'u devlet tarafından finanse edilirken 2019'da bu oran yüzde 74 ile ifade edildi.

İktidarın politikaları ve MEB'in yönlendirmeleriyle özel sektörün eğitimde artan etkisi, eğitim harcamalarına da yansdı. Hanehalklarının 2018 yılında yüzde 20 olan eğitim harcamaları içinde payı 2019 yılında yüzde 20,8'e çıktı. 2018 yılında eğitim harcamaları için yurttaşların cebinden 42 milyar 927 milyon TL çıkarken bu, 2019 yılında 53 milyar 917 milyon TL'ye fırladı.

Öğrenci başına eğitim harcaması TL cinsinden yıllara göre artsa da dolar cinsinden giderek azalması dikkati çekti. Buna göre, öğrenci başına yapılan harcama dolar bazında son dokuz yılın en düşük seviyesini gördü. 2011'de öğrenci başına 2 bin 389 dolar harcama yapılırken 2019 yılında 2 bin 71 dolara geriledi.

PISA başta olmak üzere, uluslararası değerlendirme kuruluşlarınca yapılan değerlendirmelerde eğitimde başarıları ile öne çıkan ülkelerin büyük bölümünde eğitim, devlet tarafından finanse ediliyor. Eğitimde başarılı ülkelerden Finlandiya'da eğitim tamamıyla devlet eliyle finanse edilirken Norveç'te kamunun eğitim finansmanındaki payı yüzde 95'e yaklaşıyor. AB-27 ülkelerinde eğitim harcamalarının yüzde 85'i kamu kaynakları ile finanse edilirken Belçika, Macaristan ve Estonya gibi ülkelerde bu oran yüzde 95'in üzerine çıkıyor.

İNGİLİZCE YETERLİLİĞİNDE 33 ÜLKEDE 32'NCİYİZ

PISA'ya göre fen, matematik ve okuma becerileri açısından alarm veren Türkiye'deki eğitim sistemi, "İngilizce yeterliliği kazandırma" konusunda da sınıfta kaldı. Türkiye, 33 Avrupa ülkesinin İngilizce yeterliliğine göre sıralandığı listede 32'nci, 100 dünya ülkesinden oluşan listede ise 79'uncu oldu.

İngilizcenin ilk, orta ve lise kademelerinde zorunlu olarak toplam bin 296 saat okutulduğu Türkiye, "İyi İngilizce konuşan ülkeler" listesinde sondan ikinci sırada yer aldı. Azerbaycan 33 ülkelik listede son sırada yer alırken listenin birinci sırasına Hollanda yerleşti.

Uluslararası ölçüm kuruluşlarının raporlarına göre, Türkçe ve matematik alanlarında alarm veren Türkiye'deki eğitim sistemi, yabancı dil öğrenimi konusunda da sınıfta kaldı. EF Education First isimli kuruluşun yayımladığı, "İngilizce Yeterlilik Endeksi" isimli çalışma, "Türkiye'deki yabancı dil eğitimi yetersiz mi?" sorusuna yol açtı.

Türkiye Sondan İkinci

Avrupa'daki 33 ülke, "İngilizce yeterliliklerine" göre 100 puan üzerinden puanlandırılarak sıralandı. Hollanda 70,27 puan ile listenin ilk sırasında yer alırken İsveç 68,74 puanla ikinci, Norveç ise 67,93 puanla üçüncü sıraya kaydedildi. Belarus, Arnavutluk ve Gürcistan gibi ülkelere geçilen Türkiye'nin 33 ülkelik listedeki sırası ise 32 oldu. Türkiye'nin, "İngilizce yeterlilik" puanınının 46,81 olduğu bildirildi.

Avrupa ülkeleri listesinde sondan ikinci olan Türkiye, 100 dünya ülkesinin olduğu listeye ise 79'uncu sıradan girebildi. İngilizce yeterliliği açısından, "Çok düşük yeterliliğe" sahip ülkeler arasında gösterilen Türkiye ile aynı sınıfta yer alan diğer bazı ülkelerin ise Bangladeş, Morokko, Katar, Afganistan olduğu belirtildi.

Başka Öncelikler

Analizin ardından hazırlanan raporda, ülkelerin İngilizce yeterliliklerine ilişkin değerlendirmelere yer verilirken Türkiye hakkında, "Türkiye'nin son beş yılda AB'ye katılma hayalleri soldu ve başka öncelikler ortaya çıktı. İngilizce eğitiminde pratikten ziyade dilbilgisine odaklanıldı" yorumu yapıldı.

İhtiyaç Kadar İngilizce

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan başbakan olduğu dönemde ülkedeki İngilizce eğitiminin yetersizliğinden sık sık dem vuruyordu. Erdoğan'ın konuşmalarında zaman zaman dile getirdiği 'Türkiye'de yabancı dilin iyi öğretilmediği' eleştirisi üzerine ve bu konuda verdiği talimatla MEB, "Yabancı Dil Öğretiminin Geliştirilmesi Projesi" hazırlanmış, yurtdışından yabancı eğitimciler getirilmesi planlanmıştı. Fakat bu plan da başarısız olmuştu.

Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim sisteminin yakıcı sorunlarından biri olan yabancı dil öğrenimi konusunda 2019 yılında değişikliğe gitti. Öğrencilerin yabancı dil öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla daha önce uygulanan birçok

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

projei başarısız olduğu gerekçesiyle rafa kaldıran Bakanlık, yeni modeli, “Oyun tabanlı öğrenme” şeklinde tanımladı.

2019-2020 eğitim öğretim yılı itibarıyla uygulanan yeni yabancı dil eğitimi modeli kapsamında, “Ulusal Yabancı Dil Eğitimi Konseyi” oluşturuldu. Yeni yabancı dil eğitimi modeli, “Her öğrenci gereksinimi kadar yabancı dil eğitimi alacak” diyen Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk’un talepleri doğrultusunda kurgulandı.

MEZUN SAYISI ARTIYOR SINAVI KAZANAN DÜŞÜYOR

Liseden yeni mezun olanlar içinde üniversiteye yerleşenlerin oranı 2015’te yüzde 58’ken 2019’da yüzde 31’e düştü. 2010’da yeni mezunlar içinde 294 bin kişi üniversiteye girerken 2019’da bu sayı 280 bine geriledi.

Ortaöğretimde eğitimin geldiği boyut üniversite giriş sınavı sonuçlarına da yansdı. 2015 yılında liseden yeni mezunların üniversitede herhangi bir programa yerleşme oranı yüzde 58’i aşarken bu oran 2019’da yüzde 31’e düştü. Üstelik mezun olan öğrenci sayısı her yıl artmasına rağmen bu sonuç ortaya çıktı.

2010 yılının ardından 2015’e kadar sürekli artan yeni mezunların üniversiteye yerleşim oranı bu yıldan itibaren sürekli düştü.

Düşüş sonucunda 2010 yılının da oldukça gerisine düştü. Öyle ki 2019 yılında önlisansa yerleşenlerin oranı sadece yüzde 11 oldu. Ayrıca 2018 ve 2019’da üniversiteye yerleşenlerin sadece oranı değil, sayısı bile 2010’un arkasında kaldı. 2010’da liseden yeni mezun olup üniversiteye girenlerin sayısı 294 bin 913’ken bu sayı 2018’de 292 bin 130, 2019’da 280 bin 143’e düştü.

Yeni mezun öğrencilerin üniversiteye giriş sayıları ve yüzdeler başarı oranları 2010 yılından sonra şöyle gerçekleşti:

Yıl	Mezun olan sayısı	Önlisans	Lisans	Toplam
2010	656 bin 965	137 bin 497 (Yüzde 20,9)	157 bin 416 (yüzde 23,96)	294 bin 913 (yüzde 44,89)
2011	687 bin 108	155 bin 770 (Yüzde 22,6)	162 bin 926 (Yüzde 23,7)	318 bin 696 (Yüzde 46,38)
2012	707 bin 61	165 bin 9 (Yüzde 23,3)	177 bin 570 (Yüzde 25,1)	342 bin 579 (Yüzde 48,4)
2013	710 bin 574	165 bin 4 (Yüzde 23,2)	191 bin 502 (Yüzde 26,9)	356 bin 506 (Yüzde 50,18)
2014	714 bin 817	186 bin 28 (Yüzde 26)	202 bin 83 (Yüzde 28,27)	388 bin 111 (Yüzde 54,3)
2015	736 bin 812	206 bin 500 (Yüzde 28)	227 bin 190 (Yüzde 30,8)	433 bin 690 (Yüzde 58,9)
2016	803 bin 424	203 bin 871 (Yüzde 25,3)	230 bin 720 (Yüzde 28,7)	434 bin 591 (Yüzde 54,09)
2017	802 bin 913	107 bin 576 (Yüzde 13,4)	208 bin 36 (Yüzde 25,9)	315 bin 612 (Yüzde 39,3)
2018	871 bin 889	112 bin 61 (Yüzde 12,8)	180 bin 69 (Yüzde 20,6)	292 bin 130 (Yüzde 33,5)
2019	891 bin 452	105 bin 98 (Yüzde 11,8)	174 bin 945 (Yüzde 19,6)	280 bin 143 (Yüzde 31,4)

Üniversitenin Albenisi Kalmadı

Eğitim Uzmanı Onur Soğuk, bu durumda üniversitelerin eskisi kadar çekici olmamasının etkisi olduğunu açıkladı. Soğuk şunları aktardı: “Çocuklar okuduktan sonra iş bulamıyor. Artık aileler de öğrenciler de bunun farkında. Bu sebeple tercih yapmaktan artık kaçınıyorlar. Eskiden iş bulmayı geçtim, çocuklar üniversitelerden bir şeyler öğrenirdi. Üniversiteye giden kişinin okuduğunu anladınız. Ancak şu anda öğrenci okumak için kilometrelerce yol gidiyor, bir ton para ödüyor, dört-beş yıl okuyor; giden çocukla gelen çocuk aynı. Üniversiteler artık kültürel bir değişim de sağlamıyor. Çocuklar da artık bunların farkında, o nedenle tercih yapmıyorlar. Mezuna kalmalarının da büyük bir sebebi bu. Herhangi bir alanı tercih bile etmiyorlar.”

AYRI MESLEK KANUNU ÇIKMALI

CHP eğitim politikalarından sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, öğretmenlere ilişkin yaptıkları çalışmayı açıkladı: 'Ayrı meslek kanunu çıkmalı'

“Ataması yapılmayan öğretmen sayısı 700 bine yükseldi. 138 bin açık olmasına rağmen yeterli atama yapılmadı. Bir öğretmen, 2010 yılında 24 ay çalışarak bir otomobil alabilirken şimdi bunun için 51 ay çalışması gerekiyor. Öğretmenler kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak ayrıştırıldı, çalışma barışı yok edildi.”

CHP eğitim politikalarından sorumlu genel Başkan Yardımcısı ve Bursa Milletvekili Lale Karabıyık, öğretmenlik alanının birden çok kanun içerisine sıkıştırılmasının doğru olmadığını belirterek, Öğretmenlik Meslek Kanunu’nun çıkarılması gerektiğini söyledi...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Partisinin Öğretmenlik Meslek Kanunu çalışmaları üzerine gazetemize bilgi veren Karabıyık, Türkiye’de, 70 bin 225 okulda, 1 milyon 117 bin 686 öğretmenin görev yaptığını hatırlatarak, bu meslek grubunda çalışanların sorunlarını şöyle sıraladı:

- Öğretmenler kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak ayrıştırıldı, çalışma barışı yok edildi.
- Öğretmenler baskı altına alınmış, eğitim sistemi siyasallaştırıldı.
- 2002 yılında 68 bin olan ataması yapılmayan öğretmen sayısı 700 bine yükseldi. 138 bin açık olmasına rağmen yeterli atama yapılmadı.
- 2010 yılında bir öğretmen maaşı ile 24 ay çalışarak bir otomobil alabilirken şu an bunun için 51 ay çalışması gerekiyor.
- Öğretmen maaşı 2010’dan bu yana yüzde 237, bir otomobilin fiyatı ise yüzde 568 oranında arttı.
- Öğretmen, bir maaşı ile 2010 yılında 23 gram altın alabilirken 10 gram altın alabilir hale geldi.
- Bir öğretmen maaşı 2,4 asgari ücret iken şimdi 2,1 asgari ücret ediyor.

Öğretmenliğin, eğitim alanının en önemli öznesi olduğuna dikkat çeken Karabıyık, şunları söyledi: “Birden çok kanun içerisine sıkıştırılarak öğretmenlik ile ilgili hususların düzenlenmeye çalışılması doğru değildir. Öğretmenliği diğer memurluklardan ayırmak, öğretmenlere akademik, bilimsel özgürlük sağlamak, görevin önemini vurgulamak, öğretmenlerin hakça bir statüden yararlanmasını ve hak ettiği kamusal saygınlığı kazanmasını sağlamak amacı ile Öğretmenlik Meslek Kanunu’na ihtiyaç bulunmaktadır.”

5 Temel Hedef

Karabıyık, partisinin öğretmenlere yönelik hedeflerini şöyle sıraladı:

- 1 “Öğretmenler Meslek Kanunu” ile öğretmenler, “Devlet Memurları Kanunu”nun kapsamı dışına çıkacak, öğretmenlerin bağımsız ayrı bir yasası olacak. Tıpkı “Hâkimler ve Savcılar Kanunu” gibi. Bu düzenleme ile öğretmeni toplumda en saygın konuma getireceğiz.
- 2 Hiçbir öğretmen, yoksulluk sınırının altında maaş almayacak. Bütün öğretmenler kadrolu olacak, ücretli ve sözleşmeli öğretmen uygulamasına son verilecek.
- 3 Türkiye’nin toplam yatırımlarının en az yüzde 18’i Milli Eğitim Bakanlığı yatırımlarına ayrılacak. Böylece tüm okullar güvenli ve iyi donanımlı olacak. Bu bağlamda köy okulları yeniden açılacak.
- 4 Eğitimin tüm bileşenleri ile oluşturulacak bir politika ile eğitim, üretime dönük olacak.
- 5 Her okulun bir bütçesi olacak. Bütçe harcamaları Milli Eğitim Bakanlığı’nca denetlenecek.

Öğretmenlere Yeni Program

Öğretmen Akademisi Vakfı’nın (ÖRAV), Coca-Cola Türkiye desteğiyle hayata geçirdiği yeni eğitim programı “Yarınım Kız Kardeşim” başlıyor. Bu öğretim yılında bin öğretmene ulaşmayı hedefleyen program, ilk aşamada Adana, Ağrı, Amasya, Diyarbakır, İstanbul, Kocaeli, Sivas, Şırnak, Tunceli ve Uşak’taki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul ve kurumlarda görev yapan ortaokul ve lise öğretmenleri için açıldı. Bu program ile öğretmenlerin gelişim odaklı düşünme, yılmazlık, önyargı, kalıp yargı, işbirliği, siber zorbalık, teknoloji ve eğitim konularında bilgi, beceri ve tutumlarında farkındalık yaratmayı hedefleyen ÖRAV, programı uzaktan eğitim platformu eKampüs üzerinden sürdürecektir.

Çalışan Çocuklar Öykü Olacak

Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi, en temel haklarından yoksun bırakılan çalışan çocukları konu edinen bir öykü yarışması düzenliyor. Yarışma ile istatistiklerde birer sayı olarak yer alan, tarımda, sanayide, hizmet sektöründe çalışan çocuklar ve sorunlarının görünür kılınması amaçlanıyor. Son başvuru tarihi 25 Şubat 2021 olan yarışmanın sonuçları 25 Mart 2021’de duyurulacak. Ödül töreni tarihi ise 25 Mart 2021. Konusu “çalışan çocuklar” olan yarışma, herkesin katılımına açık.

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE EĞİTİM

İlkokul 1 inci sınıfa giden çocuklarımız 21 Eylül'de haftada 2 gün olarak eğitim öğretimlerine başladılar. Zorunlu eğitim kapsamındaki 2, 3, 4, 8 ve 12nci sınıf öğrencilerimiz de 12 Ekim'de haftada 2 gün şeklinde okullarına, 5 ve 9 uncu sınıflar ise 2 Kasım'da eğitim öğretimlerine başladılar.

Ülke genelinde örgün eğitim kapsamında 68 bin 589 resmi ve özel okulda 18 milyon 241 bin öğrenci, 1 milyon 117 bin öğretmen bulunuyor. Eğitim ailesi, üniversitelerimizle (Kayıtlı öğrencilerin toplamı: 7 milyon 940 bin 133) birlikte 27-28 milyon kişiye yaklaşmaktadır.

Ülkemizde İlk Covid-19 Vakası 11 Mart'ta Görüldü.

12 Mart - Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın

- ✓ Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, okulların tatil edildiğini duyurarak "Ara tatil öne alındı. İlkokul, ortaokul ve liseler 16 Mart'tan itibaren bir hafta tatil edilecek" ifadesini kullandı. Kalın, üniversitelerin de 16 Mart'tan itibaren 3 hafta tatil edildiğini açıkladı.

19 Mart-Milli Eğitim Bakanı

- ✓ "23 Mart'tan itibaren uzaktan öğretim başlayacak. Bu konuda dünyanın en iyisi Çin, sonra biz geliyoruz" dedi.

Sonuç:

2019-2020 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında 7 milyon 695 bin öğrenci EBA'ya ulaşamadı.

25 Mart-Milli Eğitim Bakanı

- ✓ YKS ile ilgili yeni açıklamalarda bulundu ve sınavın ertelenme kararına ilişkin değerlendirmelerin devam ettiğini açıkladı.

26 Mart-YÖK Başkanı Yekta Saraç

- ✓ YKS'nin 25-26 Temmuz'da yapılmasının kararlaştırıldığını açıkladı.

4 Mayıs-YÖK

- ✓ "Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS), ÖSYM tarafından gerekli koruyucu önlemler alınarak 27-28 Haziran 2020 tarihinde yapılacaktır" açıklamasında bulundu.

Sonuç:

Sınava hazırlanan tüm öğrencilerin motivasyonu olumsuz etkilendi. Sınava giren 2.296.138 adaydan 569 bin 442'si 150 puan (baraj) alamadı. Çocuklarımız 40 Türkçe sorusundan ortalama 14,2'sini yapabildi.

29 Mart-Milli Eğitim Bakanı

- ✓ "Öğrencilerin yüzde 95'inin evinde televizyon olduğunu, internet erişiminde ise öğrencilerin yüzde 20'sinin sorun yaşadığını" belirtti.

Sonuç:

Tek bir öğrenciye bile tablet, bilgisayar ya da televizyon verilmedi. 3 milyon 37 bin öğrencinin internet, 759 bin 493 öğrencinin televizyon ihtiyacı karşılanmadı. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Milli Eğitim Bakanlığına yazdık. Öğrencilerimizin tüm eksiklerini belediyelerimiz karşılasın dedik. "Eksiği olan öğrencimiz yok, biz tüm öğrencilerin ihtiyacını karşıladık" dediler. Bakanlık bize bu cevabı verdiği günlerde İstanbul'da 8 yaşındaki Çınar Mert babasıyla birlikte internet kablosu çekmek isterken çatıdan düştü ve hayatını kaybetti.

25 Nisan

- ✓ Bilim Kurulunun tavsiyesi ile uzaktan öğretim süresi 30 Nisan'a kadar uzatıldı.

28 Nisan- Milli Eğitim Bakanı

- ✓ "Şu anki veriler ışığında, 7 Haziran 2020'de yapılacak LGS'yi ertelememizi gerektiren bir durum yok" dedi.

4 Mayıs- Cumhurbaşkanı

- ✓ Yaptığı açıklamada 2020-LGS'nin 20 Haziran tarihinde yapılacağını duyurdu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sonuç:

2019-2020 karşılaştırması yaptığımızda Fen Bilimleri hariç diğer tüm testlerde doğru cevap ortalaması düştü. Toplam 80 soruda ortalama doğru cevap sayısı 45,17'den 40,07'ye geriledi ve yüzde başarıda 11,29 düşüş gerçekleşti. Başka bir deyiş ile geçtiğimiz yıla göre tüm öğrenciler ortalama 5,1 oranında daha az doğru yapabildi.

29 Nisan-Milli Eğitim Bakanı

- ✓ Uzaktan öğretim süresinin 31 Mayıs'a kadar uzatıldığını açıkladı.

4 Mayıs-Cumhurbaşkanlığı

- ✓ Cumhurbaşkanlığı, koronavirüsle mücadele kapsamında hayata geçirilmesi planlanan "normalleşme planı" takvimini yayımladı. Ve okulların 24 Ağustos'ta açılacağı belirtildi.

Sonuç:

Bugün 2 Kasım, okullarımız hala tam kapasite ile açılmadı.

5 Temmuz-Sağlık Bakanlığı

- ✓ Covid-19'a karşı okullarda alınması gereken tedbirleri açıkladı. Tedbirler içerisinde en çok, 4 metre kareye bir kişi düşecek şekilde okulların hazırlanması hususu tartışıldı.

Sonuç:

57 bin dersliğe ihtiyaç olduğu ortaya çıktı. Okulların kapatıldığı 16 Mart'tan bu yana tek bir derslik yapılmadı. Cumhuriyet Halk Partili belediyeler olarak biz hazırız dedik. "İhtiyacımız yok" cevabı verildi.

29 Ağustos-Milli Eğitim Bakanı

- ✓ "21 Eylül'de belirli sınıflarda yüz yüze eğitimi başlatacağız" dedi.

Sonuç:

21 Eylül'de sadece ilkökul 1 inci sınıflar haftanın bir günü eğitim öğretime başladı.

Okullarımız yüz yüze eğitime hazırlanmadı. Temizlik malzemesi ihtiyacı karşılanmadı. Kısacası okullar kendi kaderine terk edildi. 54 bin 715 okula kadrolu tek bir temizlik görevlisi, sağlık personeli ataması yapılmadı.

Veli ve Okul Aile Birliklerinin Görüşleri

- ✓ Temizlik malzemesi, maske gibi malzemeler yeterli ölçüde sağlanamamıştır. Okulların yaklaşık 2-3 günlük malzeme ihtiyacının karşılandığı gözlenmiştir.
- ✓ İlkokullarda öğrencilerin yaklaşık yüzde 70'inin yüz yüze eğitime katılım gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.
- ✓ Öğrencilerin maske ve dezenfektan ihtiyaçları yer yer veliler tarafından karşılanmaya çalışılmıştır.
- ✓ Okullara sağlık personeli görevlendirilmemiştir.
- ✓ Sınıfların ihtiyaçlarının çoğunlukla veliler tarafından karşılanmaya çalışıldığı tespit edilmiştir.
- ✓ İş-kur üzerinden gönderilen temizlik personellerinin okulların ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde olmadığı belirlenmiştir. Temizlik personelinin eksik olduğu yerlerde Okul Aile Birlikleri tarafından personel teminine gidildiği görülmüştür.
- ✓ Okula gelmeyen öğrencilere kendi öğretmenlerinden canlı ders imkanı sağlanamamıştır. Dersleri EBA'dan izleyen çocuklarla, yüz yüze eğitime katılan çocukların ders içeriklerinde bir paralellik olmadığı tespit edilmiştir.
- ✓ Öğrenciler arasında sosyal mesafe korunamamıştır.
- ✓ Bazı okul yöneticileri 60 yaş üzeri ve kronik hastalığı olan öğretmenlere, ya emekli olun ya da okula gelin, çağırısı yapmışlardır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

NOT:

- ✓ MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 21 Eylül-9 Ekim tarihleri arasında EBA kullanımı ile ilgili sayısal verileri paylaşmıştır. MEB'in açıkladığı verilere göre, EBA'ya giriş yapan öğrenci sayısı 10.3 milyon. Toplam öğrenci sayısı dikkate alındığında neredeyse 5 milyon öğrencinin EBA'yı kullanmadığı görülüyor. Bu sayının devam zorunluluğu ve sınavlarda öğrencilerin tüm kazanımlardan sorumlu olduğu dikkate alındığında yüksek olmadığı açıktır. Asıl sorun ise EBA'yı kullanamayan 5 milyon civarında öğrenci. EBA'yı öğrencilerin yüzde 65'inin cep telefonundan kullanıyor olması ise diğer bir büyük sorun.

UÇURUMUN KENARINDAYIZ

Türk Yoğun Bakım Derneği, birçok ilde yoğun bakım doluluk oranlarının yüzde 70-75'leri aştığını belirterek "Yoğun bakımlar olarak uçurumun kenarındayız" uyarısını yaptı.

Türkiye Covid-19 vaka sayısı ve can kaybında yeni rekorlar kırarken Türk Yoğun Bakım Derneği, yaptığı açıklamayla sağlık sisteminin çöküşün eşiğinde olduğunu söyledi. "Yoğun Bakımlarda Uçurumun Kenarındayız" başlıklı basın açıklamasında, "Türkiye geneli için yoğun bakım ünitelerinin doluluk oranlarının %70-75'lere ulaştığı bildirilmesine rağmen hastalığın daha yoğun görüldüğü illerimizdeki doluluk oranlarının daha yüksek olduğu açıktır" denildi.

Türk Yoğun Bakım Derneği Yönetim Kurulu'nun yaptığı açıklamada şunlar kaydedildi:

1) Yoğun bakımlar olarak uçurumun kenarındayız! Pandemi döneminde sağlık sistemine binen yük artmış, özellikle yoğun bakım ünitelerinin doluluk oranlarının artması ve yeni yoğun bakım ünitelerinin açılması ile çalışanlar etkin ve yararlı sağlık hizmeti sunamayacak hale gelmiştir.

Türkiye geneli için yoğun bakım ünitelerinin doluluk oranlarının %70-75'lere ulaştığı bildirilmesine rağmen hastalığın daha yoğun görüldüğü illerimizdeki doluluk oranlarının daha yüksek olduğu açıktır. Bu nedenle yoğun bakım doluluk oranlarının il il açıklanması daha yararlı olacaktır. Yoğun Bakım yataklarının yetersiz olduğu bugünkü ortamda önemli bir tehlike de, acil yoğun bakım yatağı gereksiniminin yaratmış olduğu sorunla hastanelerin uygun olmayan alanlarında yeni Yoğun Bakım Ünitelerinin açılmaya başlanmasıdır.

2) Yoğun Bakım doluluk oranları ve şu anki iş yükü ve çalışma koşulları Yoğun Bakım çalışanları açısından uzun dönem sürdürülebilir değildir.

Yetişmiş insan kaynağının sınırlı sayıda olması, hastalığın yarattığı fireler de göz önüne alındığında, akılcı kullanılmak zorundadır. Uzun ve yoğun iş temposu yoğun bakım çalışanlarının kontamine olma riskini arttırmakta, hastalandığı için görev yapamayan kişiler nedeniyle geride kalan ekibin çalışma koşulları daha da kötüleşmekte ve bir kısır döngü oluşmaktadır. Sürecin ilerlemesiyle kalifiye insan kaynağının mutlak olarak yetersiz kalacağı açıktır. Öncelikle, Yoğun Bakım ortamına hızla adapte olabilecek ameliyathanelerdeki potansiyel insan kaynağının bir an önce diğer işlerden muaf tutularak yoğun bakımlarda görevlendirilmeleri gerekmektedir.

3) Acilde ve servislere yoğun bakım bekleyen hastalar göz önüne alınarak yeni Yoğun Bakım yataklarının açılması çözüm değildir.

Bu hastaların bakımını üstlenecek kalifiye sağlık personeli eksikliği göz ardı edilmemeli ve bu personellerin çok kısa sürelerde yetişmediği gerçeği de bilinmelidir. Hem teknik olarak hem de ilkesel olarak doğru olan bir bakış açısıyla Yoğun Bakım yatağı kavramı belirli bir mekanda, yeterli gaz kaynakları, elektrik bağlantı noktaları olan, Yoğun Bakım tipi ventilatörü, monitörü olan ve daha önemlisi bu yatakta yatacak olan hastaya Yoğun Bakım hizmeti verecek olan hemşire ve Yoğun Bakım doktoru demektir. Salt olarak yatak veya ventilatör üzerinden bu kavramı açıklamak modern Yoğun Bakım konseptine ters düşmektedir ve yapılan tüm yatırıma karşın hastaların yoğun bakım hizmetinden yarar görememesi ve daha kötüsü ölüm oranlarının artışı anlamına gelmektedir.

4) Yoğun Bakım hizmeti sunumundaki tıbbi kalitenin düşmesi, yurtdışında olduğu gibi ülkemizde de ölüm oranlarının artışına neden olacaktır.

Ayrıca Yoğun Bakımlarda çalışan hekim ve hemşireler yoğunluk nedeniyle hastalarına yeterli tıbbi hizmet veremedikleri durumlarda bunun vicdani sorumluluğu ile baş başa kalmaktadırlar. Yoğun Bakımlarda üretilen iş açısından kaliteden taviz verilerek etkin bir sonuca ulaşamayacağı kabul edilmesi gereken bir gerçektir. Kalite demek, gereken niteliklere sahip tıbbi ekipman ile üst düzey nitelikte ve yeterli sayıda sağlık çalışanları ile üretilen sağlık hizmetidir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

5) Yoğun Bakım Ünitelerini yönetecek ve bu alanda hizmet verecek yetişmiş eleman sorunumuz, pandemi ortamında daha da belirgin hale gelmiştir.

Tüm ülkede pandemi dönemleri de dahil yoğun bakım ünitesi çalışma koşullarının standardize edilmesi gerekmektedir. Yoğun çabalarla altyapı standardizasyonu konusunda yol alınmasına karşın, üstyapı ve yetişmiş kalifiye sağlık çalışanlarında niteliksel ve niceliksel olarak standardizasyon olduğunu söylemek zordur. Çalışanlardaki tükenmişlik durumunun yanı sıra son dönemde gözlenen çözülme bu sorunu daha da derinleştirmektedir.

6) Sağlık otoritesi sivil toplum örgütü olarak da tanımlayabileceğimiz bilimsel derneklerle işbirliği yapmalı, onların yetişmiş insan gücünden yararlanmalıdır.

Pandemi ortamında tedaviye yönelik klinik uygulamalarda, belirli oranda değişkenlikler kabul edilebilir olmakla birlikte, standartların oluşturulması ve uygulanması sonuçları olumlu etkileyecek, sağlık hizmeti daha etkin ve hızlı hale gelecektir. Tüm bu planlamaların yanı sıra, sürecin raporlanmasına yönelik ulusal düzeyde kayıt sistemi oluşturulmalı, tekil deneyimli sayılardan değil doğru metodoloji ile toplanmış büyük verilerin bilimsel sonuçlarından yararlanılmalıdır.

KAN KRİZİ DE BAŞLADI!

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi, "Kan temininde Covid-19 pandemisine bağlı olarak güçlük yaşandığını" açıkladı. En kolay bulunan A Rh pozitif kanın bile stoklarda "yok denecek kadar az olduğu" bildirildi.

Covid-19 salgınının önlenemez bir şekilde hızla tırmanması nedeniyle sağlık hizmet sunumunda yaşanan güçlükler bir yenisi eklendi. Kan stoklarının kritik seviyeye gerilediği, en yaygın kan grubu olan A Rh pozitif kanın bile stoklarda "yok denecek kadar az olduğu" ortaya çıktı.

Pandemi dolayısıyla yurttaşların daha az kan bağışında bulunmasının da etkisiyle kan temininde sorunlar yaşanabileceği bildirildi.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Transfüzyon Merkezi Müdürlüğü tarafından hastanenin başhekimliğine kan stoklarındaki kritik durumla ilgili bir yazı gönderildi. Yazıda, Avrupa Bölge Kan Merkezi'nden alınan kanların temininde Covid-19 pandemisine bağlı olarak güçlük yaşandığı ifade edildi. Ayrıca yazıda, "Değil masif kanama, kanamalı A Rh pozitif bir hastanın replasmanı (kanın yerine konulması) mevcut şartlarda mümkün olamayacaktır. Devam eden süreçte hizmetin aksamaması, hasta mağduriyeti oluşmaması adına gereği için bilgilerinize arz olunur" dendi.

En Çok Ve En Kolay Bulunan Kan da Yok

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Genel Sekreteri Pınar İçel, kan stoklarındaki kritik durumla ilgili yaptığı değerlendirmede, "Hastanenin kanamalı bir hastanın gelmesi durumunda yetecek kanı olmadığını görüyoruz. Hatta hastanenin elinde en çok ve en kolay bulunan A Rh pozitif kan grubuna ait kanın bile yok denecek kadar az olduğu ifade ediliyor. Yurttaşlar, Covid-19 bulaşır korkusuyla hastanelere gitmek istemedikleri gibi kan bağışı da yapmak istemiyorlar" dedi.

Kan Bankacılığı Zorlu Bir Süreç Yaşıyor

Kızılay'ın kan stoklarına ilişkin yaptığı açıklamada ise "Covid-19 pandemisi nedeniyle kan bankacılığında da tüm dünyada zorlu bir süreç yaşamaktadır" denilerek şu ifadelerle yer verildi:

"Gerek hükümetlerin aldığı kısıtlamalar gerekse vatandaşların bulaş olasılığı kaygısı ile daha az hareket ediyor olması, gönüllü kan bağışı sayılarını olumsuz etkilemiştir. Kan bağışı bunun yanı sıra mevsimsel süreçlerden de olumlu ya da olumsuz etkilenmektedir. Kış şartlarında her yıl kan bağışında düşüş yaşanmaktadır. Aynı şekilde çok sıcak geçen yaz aylarında da kan bağışları düşmektedir. Tüm bu anlatılanların çerçevesinde ülkemizdeki kan bağışlarında da kısmi bir azalma görülmüş, bu nedenle sosyal medyadan ve klasik medya organlarından uyarılar yapılmıştır. Türkiye'nin şu an için herhangi bir kan temin sorunu bulunmamaktadır. Kan bağışlarının haftasonu sokağa çıkma kısıtlamalarından muaf tutulması da kan bağışlarını olumlu olarak etkilemiştir."

ÖNCE TALİMAT SONRA TORPİL

Yoğun bakım yatakları da VIP hastalara

Covid-19 vakalarının artışıyla hastanelerin yoğun bakım servisleri hızla dolarken yoğun bakım yataklarının başhekimliklerin talimatıyla "VIP ve özel hastalar için ayrıldığı" belirtildi. Genel Sağlık-İş Başkanı Bacaksız, "Bu hekimlik mesleğine müdahale etmektir, bu insanlık suçudur" dedi.

Koronavirüs vakalarının hızla artmasıyla hastanelerdeki yoğun bakım yataklarının neredeyse tamamının dolduğu belirtiliyor. Genel Sağlık-İş Genel Başkanı Zekiye Bacaksız ise yoğun bakımlarda hasta yatakları için torpil yapıldığını belirterek bir basın açıklaması yaptı.

Genel Sağlık-İş Genel Başkanı Bacaksız'ın yaptığı açıklamada, "Siyasi iktidarın atadığı liyakatsiz bazı yöneticilerinin, yoğun bakımda boşalan yoğun bakım yatağına öncelikle 'torpilli' hastanın yatırılması talimatı verdiği bilgisi tarafımıza ulaşmıştır" ifadeleri yer alırken Sağlık Bakanlığı ise "Yoğun bakımda torpil iddiaları gerçek dışı" diye açıklama yaptı.

Çok Tehlikeli Bir Şey

"Ulaştığımız bilgileri kamuoyuyla paylaşalım ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca da bunları soruşturursun istedik ama Bakan Koca bunu yapmadı" diyen Bacaksız, BirGün'e yaptığı açıklamada, "Yoğun bakım servislerinin dolmasıyla beraber yoğun bakım yataklarında torpil yapıldığı duyuları son zamanlarda arttı ve bu çok tehlikeli bir şey. Bize bu tür 'torpil' bilgileri çoğunlukla İstanbul ve Ankara gibi büyükşehirlerden geliyor" dedi.

VIP Veya Özel Hasta Deniyor

"Sağlık Bakanı Koca, direkt bu reddetmek yerine böyle bir şey varsa, böyle bir şey yapılıyorsa bana ulaşın demeliydi ama demedi" diyen Bacaksız, şunları anlattı:

"Hastanelerin başhekimliklerini İl Sağlık Müdürlükleri veya siyasetçiler arıyor. Başhekimlikler ise 'VIP hasta var, özel hasta var ve yatak ayıracağız' diyor. Hatta başhekimliklere, 'Şu kişi aradı, şu siyasetçinin yakını, bu kişinin hastası ve yatak ayırın' diye talimatlar geliyor ve bu şekilde yoğun bakım yatakları 'torpilli hastalar' için ayrılıyor. Bu hekimlik mesleğine müdahale etmektir bu ve insanlık suçudur. Yeri geliyor günde 15 - 20 yurttaş sendikamızı arıyor. Bize, 'Sağlık Bakanlığı'na ulaşamıyoruz, hastamız yatması gerekiyor ve bize yardımcı olur musunuz?' diye soruyorlar. Yurttaşlar hastanelerde yatak bulamıyor."

Durum Bu Kadar Vahim

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Ankara Şubesi Eşbaşkanı Kubilay Yalçınkaya ise hastanelerdeki son durumu şöyle aktardı:

"Bürokrasiden bir kişinin hastanelerde boş yatak bulamadığını ve hasta eşine kendi ilişkileriyle bir hastanede yatak bulunduğunu biliyorum. Yurttaşların, hastaların boş yatak bulamadığı bir dönemde filyasyon ekiplerinin VIP hastalar için, ayrıcalıklı kişiler için seferber edildiğini ve bu kişilere düzenli test yapıldığını biliyoruz. Geçen günlerde Sanatoryum Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde bir yurttaşa, 'Birkaç saat bekleyin. Vefat edecek bir hastamız var ve boşalan yatağa sizi alalım' dendiğini duyduk. Ankara'da bir saha araştırma yaptık ve Keçiören Eğitim Araştırma Hastanesi'nde, Dışkapı Hastanesi'nde, Yenimahalle Devlet Hastanesi'nde, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde, Ankara Şehir Hastanesi'nde hiç boş yatak olmadığını gördük. Ankara'da durum bu kadar vahim."

ACİL İŞLER DIŞINDA TÜM İŞÇİLER DERHAL SAHADAN ÇEKİLMELİDİR

DİSK'e bağlı Enerji-Sen, tam kapanma önleminin başta İstanbul olmak üzere kapanma kaçınılmaz olduğunu belirtirken "Bu durum karşısında da ilk adım olarak pandeminin ilk sürecinde alınan tedbirler tekrarlanmalı acil işler dışında tüm işçiler derhal sahadan çekilmelidir" çağrısı yaptı.

Günlük 30 bini bulan vaka sayısı ile dünyada üçüncü sıraya yerleşen Türkiye'de hayata geçirilen kısıtlamalardan işçilerin muaf tutulması tepki çekiyor.

Çalıştırılmaya devam edilen işçiler, bunun yanı sıra, salgına karşı hijyen faktörünün öneminden hareketle kapalı su ve doğalgaz saatlerinin açılmasını talep ediyor.

DİSK'e bağlı Enerji-Sen, salgın ile mücadele kapsamında acil ve ertelenemeyecek talepleri sıraladı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sendikanın talepleri şöyle:

- 1) COVID-19 hastalığının en hızlı yayıldığı ve en yaygın görüldüğü toplumsal kesimlerin başında işçi sınıfı gelmektedir. İşçi mahallelerinde tamamen kırmızıya dönen salgın haritaları net olarak göstermektedir ki COVID-19 işçi sınıfı hastalığı haline gelmiştir. Salgına yakalanan tüm işçiler için SGK'ya iş kazası olarak bildirilmelidir.
- 2) Tüm uzmanların salgına karşı en etkili çözümün hijyen olduğunu belirtmektedir. Kamusal hizmet üretmek ile yükümlü olan kurumlarımız bu hassasiyet ile davranmalı kapama işlemlerinin durdurulmalı İstanbul üzerinde ne kadar su ve doğalgaz saati kapalı ise acil açılmalıdır.
- 3) Virüsün yayılma hızı göz önüne alınarak İBB Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu'nun da belirttiği gibi başta İstanbul olmak üzere kapanma kaçınılmaz bir sonuç olarak önümüzde durmaktadır. Bu durum karşısında da ilk adım olarak pandeminin ilk sürecinde alınan tedbirler tekrarlanmalı acil işler dışında tüm işçiler derhal sahadan çekilmelidir.
- 4) Acil işler için çalışmak zorunda kalan işçiler için, kişisel koruyucu donanımları eksiksiz verilmeli, işçi arkadaşlarımız arasında pozitif vaka saptandıktan sonra onunla yakın temaslı olanların test yaptırma ve izolasyon süreçleri gereğince uygulanmalıdır.
- 5) Atölyelerde ve bürolarda çalışmakta olan arkadaşlarımızın çalışma ortamları sürekli dezenfekte edilmeli ve çalışan sayısı zorunlu işler dışında kaldırılmalıdır.
- 6) Pandemi sürecinin içerisinde geçtiğimiz bu süreç içerisinde işyeri hekimleri çalışan ayırmaksızın tüm çalışanların sağlık sorunları ile ilgilenmelidir.

PANDEMİ YOKSULLARI DAHA ŞİDDETLE VURUYOR!

Pandemi sağlık sistemini tamamen meşgul ederken, diğer sağlık hizmetlerine erişimi de zorlaştırıyor. Özellikle yoksul ülkelerde düşükler, bebek ölümleri, anne sağlığını tehlikeye atan yetersizlikler yaygınlaşıyor.

Covid-19 pandemisi hışımla gelen ikinci dalgayla birlikte tüm dünyayı kasıp kavuruyor. Yıllardır ihmal edilen kamusal sağlık sistemlerinin yetersizliği, bu süreçte kendini daha yakından hissettiren kronikleşmiş eşitsizlikler salgının insani faturasını ağırlaştırıyor. Geçen günlerde İngiliz yardım kuruluşu Oxfam'ın ve Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD) iki raporu bu sorunları kapsamlı araştırmalarla masaya yatırdı (From Catastrophe to Catalyst Oxfam, Aralık 2020 ve Impact of the Covid-19 UNCTAD, Kasım 2020). Biz de Alphan Telek ile Medyascope TV'de bu çalışmaların bulgularını değerlendirdik.

Dünya Bankası'nın Kaçırıldığı Fırsat

Oxfam'a göre salgın sağlık hizmetlerine olan talebi keskin biçimde artırırken, ekonomik durgunluğun acımasız baskısı, borçların kabarması ve kemer sıkma önlemlerinin dayattığı sınırlar koşulları ağırlaştırıyor. Pandemi sağlık sistemini tamamen meşgul ederken, diğer sağlık hizmetlerine erişimi de zorlaştırıyor. Özellikle yoksul ülkelerde düşükler, bebek ölümleri, anne sağlığını tehlikeye atan yetersizlikler yaygınlaşıyor.

Dünya Bankası Covid-19'a yönelik geniş kapsamlı 160 milyar dolarlık programın bir parçası olarak 6 milyar dolarlık sağlık finansmanı ayağını devreye soktu. Oxfam'a göre, WASH diye kısaltılan hastalığı önlemeye yönelik el yıkamak için temiz su, sanitasyon ve hijyen hizmetleri büyük ölçüde amacına ulaştı.

Gelgelelim insanların finansal hizmetlere erişebilmesi için finansal bariyerlerin kaldırılmasına yönelik bir çaba gösterilmedi. Yılda tam 1 milyar kişinin sağlığa katkı payını veya doğrudan paralı hizmetlerin bedelini cebinden ödeyemediği için sağlık hizmetlerinin uzağında kaldığı belirtiliyor. Benzer şekilde doktor, hemşire ve diğer sağlık personelinin eksikliğini gidermek için yeni kadrolar açılması, mevcut personelin gelirlerinin ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi şartının da finanse edilen çoğu projede yer almadığı bildiriliyor.

Özetle, Dünya Bankası'nın geçmişteki piyasacı çizgisinin dışını çıkamadığı; sağlığın asla üzerinden kar sağlanamayacak bir sosyal hizmet olması zorunluluğu ve bu hizmetlerden yararlanacak yurttaşlardan hiçbir bedel talep edilmemesi gereği gibi temel ilkeleri sahiplenmediği görülüyor.

Salgın Savunmasız Kesimleri Etkiliyor

UNCTAD'ın "Covid-19'un Etkileri" başlıklı kapsamlı araştırmasının 2. Bölümü de, pandeminin en savunmasız kesimleri en şiddetle vurduğu konusuna ayrılmış. Bu bölüm 6 tema etrafında şekillenmiş: yoksulluğun yaygınlaşması, gıda güvensizliğinin kendini hissettirmesi, krizin toplumsal cinsiyet boyutu, göçmen işçilerin pandemi sürecinde daha ağır bir mağduriyet yaşaması, küçük işletmelerin koşullarının ağırlaşması ve şiddetli darbe yiyen sektörler arasında turizmin öne çıkması. Şimdi isterseniz bu altı temayı tek tek ele alalım.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yoksulluk Yaygınlaşıyor

Değişik kurumların farklı küresel büyüme senaryolarına göre yaptığı bütün tahminlerde 2020'de aşırı yoksulluk tablosunun yaygınlaşacağı görülüyor. Uluslararası Gıda Politikaları Araştırma Enstitüsü (International Food Policy Research Institute) küresel üretimin yüzde 5 gerilemesi varsayımı altında, 80 milyonu Afrika ve 42 milyonu Güney Asya'da olmak üzere aşırı yoksul sayısının 140 milyon kişi artmasını bekliyor. Dünya Bankası'nın kötümser senaryosu ise, küresel aşırı yoksul sayısında 100 milyon artışa işaret ediyor.

Pandemi öncesinde küresel yoksul sayısını azaltma yönündeki eğilimin tersine dönmesi en büyük endişe kaynağı. 1990'da yüzde 35.9, 2015'te yüzde 10 civarında seyreden bu oranın 2018'de yüzde 8.8'e yükselmesi bekleniyor.

Gıda Krizi Kapıda

Covid-19'un Gelişmekte Olan Ülkelerde (GOÜ) gıda krizine yol açma tehlikesi de bulunuyor. Salgına bağlı kısıtlamalar haliyle gıda üretimini de etkiledi, gıda arzını aşağı çekti. Bazen de dağıtımda yaşanan sorunlar gıda ürünlerinin tüketicilere ulaşmasını aksattı.

Ancak uluslararası gıda piyasaları pandeminin başında korkulandan daha az gıda arzı sorunu yaşadı. Gıda fiyatları ise Ocak 2020'ye göre Temmuz 2020'de %7 geriledi.

Küresel gıda fiyatlarının düşüş göstermesi şöyle açıklanıyor: Birincisi buğday, mısır, pirinç ve soya üreticisi başlıca ülkeler oldukça mekanize sistemlere sahip olduklarından salgın üretimi fazla etkilemedi. İkincisi, emek yoğun tarım üretimi yapan GOÜ'lerde ise, pandemi daha çok şehir merkezlerinde yaşamı aksattığı için tarım sektörüne fazla engel çıkarmadı. Buna karşın gıda ürünleri talebi, işsiz kalan veya geliri düşen yoksul kesimlerin satın alma gücünün zayıflaması nedeniyle düştü. Bazı yoksul ülkeler de temel ihracat gelirlerini oluşturan emtiaların fiyatlarının gerilemesi sonucu gıda ithalatlarını kısmak zorunda kaldı.

Bilindiği gibi geçen hafta açıklanan kasım ayı enflasyon verilerine son 12 ayda gıda fiyatlarının yüzde 21.08 arttığını ortaya koydu. Türkiye'deki bu keskin gıda fiyat artışı büyük ölçüde liranın değer kaybindan, ithal tohum, gübre, tarım ilacı gibi girdilerin maliyetinin artışından kaynaklanıyor.

En Çok Kadınlar Etkileniyor

İstatistikler erkekler arasında Covid-19'dan ölüm oranının kadınlara göre daha yüksek olduğunu gösteriyor. Buna karşın, kadınların salgının ekonomik ve sosyal boyutlarından fazlaca olumsuz etkilendiği görülüyor. Birincisi, kadınların emek piyasasına geçici ve kısmi zamanlı işlerle katılması daha yaygın olduğu için işlerini kaybetme olasılıkları göreceli erkeklerden yüksek. İkincisi, kadınların kayıt dışı işlerde çalışma oranları daha yüksek, tam 740 milyon kadın sosyal koruma ağlarının dışında kalıyor. Üçüncüsü, kadınlar ağırlıklı olarak turizm ve ağırlama gibi salgından en fazla etkilenen sektörlerde istihdam ediliyorlar. Dördüncüsü, bu ortamda firmaların varlıklarını sürdürebilmesi için krediye erişimleri kritik önemde. Kredi piyasasında ayrımcılıkla karşılaştıkları için birçok kadın girişimci işletmelerini kapatmak zorunda kaldı. Beşincisi, özellikle okulların ve kreşlerin kapanması kadınların ev içi iş yüklerini artırdı. Bazıları işlerini terk etmek veya kısmi zamanlı çalışmaya geçmek gibi daha istikrarsız istihdam biçimlerine yönelmek zorunda kaldılar. Altıncısı, evlere hapsedilmek, finansal stres çin çirmek gibi nedenler aile içi şiddetin daha da yaygınlaşmasına yol açtı.

Göçmen İşçiler Zor Durumda

Son istatistiklere göre, uluslararası göçmenlerin sayısı 272 milyona ulaşırken bunların 164 milyonu göçmen işçi statüsünde çalışıyor. Bazı durumlarda, seyahat yasağı göçmen istihdamını olumsuz etkiledi. Örneğin Avrupa'da tarım sektöründe 1 milyon göçmen işçi bu engele takılırken, Fransa, İngiltere, İspanya gibi çok sayıda ülkede hasat aksadı, sebze ve meyve rekoltesi düştü. Göçmen işçiler kolay kapıya konulabildikleri, sosyal programlardan sınırlı yararlanabildikleri, kamu sağlığı riski göreceli yüksek ortamlarda çalıştıkları için salgın döneminden daha da olumsuz etkilendiler. Gelirleri düştüğü için ülkelerine gönderdikleri dövizler düşerken, bu nedenle yaşam standartları geriledi.

Küçük İşletmeler Desteğe Muhtaç

Mikro girişimciler ve KOBİ'ler küresel ekonominin bel kemiğidir. Küresel istihdamın üçte ikisini sağlarlar. Bu oran, düşük gelirli ülkelerde yüzde 80 ila yüzde 90'ına kadar çıkar. Aynı zamanda pandemi kaynaklı şoklara en korumasız kesimler arasındadır.

Birincisi, pandemi ortamında küçük işletmelerin ürettikleri mal ve hizmetlere talep daha keskin geriledi. Çünkü pansiyonculuk, yemek servisi, eğlence ve turizm benzeri, hayati işlerin dışında kalan sektörlerde faaliyet gösteriyorlar...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İkincisi, göreceli zayıf konumda oldukları için cirolarının düşmesi sonucu birçok küçük işletme kapanmak zorunda kaldı. Üçüncüsü, nakit sıkıntısını büyük işletmelere göre daha derin yaşadılar. Bu nedenlerle GOÜ'lerde, özellikle düşük gelirli ülkelerde hükümet politikalarının küçük işletmeleri daha fazla desteklemeye odaklanması gerekli.

Turizme Etkisinin Hafifletilmesi

Turizmin gerek gelişmiş ülkelerde, gerekse GOÜ'lerde kalkınmaya önemli katkılar yaptığı biliniyor. Seyahat kısıtlamaları, sınırların kapatılması, insanların virüs korkusu nedeniyle tatillerini ertelemesi sektörü çok fena vurdu. 2020'nin ilk yarısında uluslararası turist girişleri %65 gerilerken, bu oran Doğu Asya ve Pasifik'te yüzde 72'yi, Avrupa'da yüzde 66'yı buldu. Türkiye'de ise 2020'nin ilk 7 ayında gelen turist sayısında yüzde 77 düşüş gözlemlendi.

Turizmin geri bağlantıları yüksek bir sektör olması nedeniyle yiyecek-içecek, konaklama, ulaşım, hediyelik eşya, eğlence gibi birçok sektör de çok olumsuz etkilendi. Ekonomisi tamamen turizm sektörüne bağlı bazı küçük ülkelerde çok daha derin bir travma yaşandı. Bu durum ilgili ülkelerin hükümetlerinin ekonomik faaliyetleri daha fazla çeşitlendirmesi, tek bir sektöre bağlı kalmaması için gerekli planlamayı yapması için ciddi bir uyarı niteliği taşıyor.

SALGIN YÖNETİMİNİN SORUMLUĞU BİLİM KURULUNUN DEĞİL, SAĞLIK BAKANLIĞININDIR!

Salgın ve pandemi süreçleri yurttaşların sağlıklarını ilgilendiren kritik süreçlerdir. Bu süreç zorunlu kıldığı **sosyal, siyasal ve kültürel değişimler** nedeniyle aynı zamanda **demokrasi** sorunudur.

Haziran'dan itibaren içine girdiğimiz ve "yeni normal" olarak adlandırılan süreç İkinci Dünya savaşı bugüne getirdiği olağanüstü koşullar nedeniyle dünya tarihini değiştirmektedir.

Bu bakımdan Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına hazırlanırken karşılaştığımız küresel bir sağlık krizi olan COVID-19 pandemisi ülkemizin **demokrasi kapasitesini de test** etmektedir.

Ne yazık ki Türkiye bu sınavda sınıfta kaldı. Salgının başından itibaren, "hızlı reaksiyon" aldığı ileri süren Saray Kabinesi, bu savına dayanarak olarak "**Bilim Kurulu**"nu göstermekteydi.

Fakat salgının başından beri testlerin doğruluğu, hasta sayıları, yoğun bakım kapasitesi, tedavi protokolleri, temaslı takibi, "milli" aşı çalışmaları ve ülkenin aşı politikası konusunda tartışmalar yaşandı.

Süreç kamuoyundan gizlendi, rakamlar değiştirildi ve sonuçta Saray Kabinesi'nin salgınla mücadelesinin şeffaf olmadığı 25 Kasım'da açıklanan verilerle ortaya çıktı.

Gelinen noktada Sağlık Bakanlığı'nın;

- 1) Bilim Kurulu'nu paravan olarak kullandığı,
- 2) Tavsiyelerinin ne olduğunun bilinmediği
- 3) Çoğu kamu görevlisi olan Bilim Kurulu üyesi hekimler üzerinde devlet gücünü kullanarak baskı oluşturduğu görülmektedir.

Bugün Türkiye'nin salgınla mücadelesi kontrolden çıkmıştır. Bu noktada çağrımız Bilim Kurulu üyelerinedir. Sizden öncelikli beklentimiz:

- 1) Bilim Kurulu'nun organizasyon yapısı ele alınmalı ve bir sözcü belirlenmelidir. Bu sözcü, 38 kişi adına 83 milyon yurttaşımızın sağlık ve yaşam hakkını savunmakla ilgili almış olduğunuz ve alacağınız kararları kamuoyuna açıklamalıdır. Ancak bu şekilde Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanmayan verileri, sümen altı edilen tavsiyeleri ve gizlenen gerçekleri kamuoyunun ilk elden ve sizlerden duyması mümkün olacaktır.

Önünüzde tarihi bir sorumluluk bulunmaktadır. Kamuoyunu sağlıklı ve doğru bilgilendirmek adına vakit geçirmeden sorumluluk alıp bu güne kadar Bakanlığa önerdiğiniz ancak neden açıklamadığınızı bilmediğimiz tavsiyelerinizi paylaşmanız gerekmektedir. Yurttaşlarımız, bilim insanı olarak sizlerden bugüne kadar Sağlık Bakanlığına önerdiğiniz ancak kabul edilmeyen, göz ardı edilen, ya da Bakanlığın ciddiye almadığı tavsiyelerinizin açıklanmasını beklemektedir. Unutmayın, sessiz kalmak, "sükût ikrardan gelir" demektir. Susmayın, açıklayın.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2) Cumhurbaşkanı, “**alınan tedbirlerin sorumlusu Koronavirüs Bilim Kurulu**”dur dedi. Sağlık Bakanı, “**Bilim Kurulu Danışma merciidir**” cevabını verdi. Bir Bilim Kurulu üyesi ise “**“görüşlerimizi söylüyoruz, karar verme yetkimiz yok”**” dedi.

Kim doğru söylüyor, yetki kimde, seçeceğimiz sözcü bunu mutlaka açıklamalıdır. Böylece sürecin başından beri süregelen yetki tartışması da sona erecektir. Saray Kabinesi’nin sizi “tek sorumlu” olarak göstererek, kamuoyunda hedef haline getirmesine izin vermeyin.

Önerileriniz ve iradeniz dışında alınan yanlış kararlarının faturasını 83 milyon yurttaşımıza ödeten siyasi iradenin baskısına karşı geri adım atmayın; kimlerin sizden ve halkımızdan bilgi sakladığını açıklayın.

3) Lütfen susmayın ve bugüne kadar Sağlık Bakanı’na ve Saray Kabinesi’ne hangi tedbirlerin alınmasını önerdiğinizi açıklayın. Bu tedbirlerin hangi gerekçelerle kabul edilmediğini kamuoyu ile paylaşın.

Bilim Kurulu’nun siyasi iradenin baskısı altında olduğunu biliyor ve görüyoruz. Anlaşılan o ki, sürecin başında yıldızı parlayan Kurul’un, Saray Kabinesi’nden rol çalmasından endişe edilmiştir. Geldiğimiz noktada tavsiyede bulunmasının beklediğimiz Bilim Kurulu’na ekonomik ve siyasi kaygılar nedeniyle tavsiyelerde bulunulduğu ve halk sağlığının tehlikeye atıldığı görülmektedir.

Süreci yönetemeyen ve Saray kabinesinin baskısını kaldıramayan Sayın Sağlık Bakanı bu sürecin baş sorumlusudur. Salgın yönetiminin sorumluluğu Bilim Kurulunun değil, Sağlık Bakanlığınınıdır!

Hatırlanacağı üzere 4 Mart tarihinde IMF tarafından salgınla mücadele eden ülkelere herhangi bir programa ihtiyaç duymaksızın 50 milyar dolarlık acil durum finansmanı ayrıldığı açıklanmıştı. Türkiye ilk vakasını bu açıklamadan bir hafta sonra bildirdi. Doğal olarak kafalarda soru işareti oluştu.

Meslek örgütleri ve sahada mücadele eden sağlık emekçileri sürecin şeffaf yürütülmesi gerektiğini ancak Saray Kabinesinin covid-19 mücadelesini kapalı kapılar arkasında sürdürdüğünü dile getirdi. Sağlık Bakanı oralı olmadı. Yanlış yaptı. Halkı kandırdı.

Sayın Bakan’dan şu sorulara cevap vermesini bekliyoruz:

- 1) Önceleri vaka sayılarını açıklıyordunuz, birden hasta sayısına geçtiniz. Ardından birden vaka/hasta sayısını birlikte açıklamaya başladınız! Bugün sonuçları itibariyle son derece ağır bir manipülasyon olduğu ortaya çıkan vaka/hasta ayrımı binlerce cana mal oldu. Salgının başlangıcından bu yana gerçek, doğrulanmış olgu ve ölüm sayılarını ne zaman açıklayacaksınız?
- 2) Bir Bilim Kurulu üyesi, “vaka sayısı ve hasta sayısı ifadelerinin eş anlamlı olarak kullanılmadığını düşünüyordum. Öyle değilmiş” dedi. Vaka sayılarını Bilim Kurulu’ndan neden gizlediniz?
- 3) Vakaları ve yayılım hızını gizlediğiniz, gerçek rakamları paylaşmadığınız Bilim Kurulu üyelerinin doğru tavsiyelerde bulunmasını nasıl beklediniz? Bilim Kurulu üyelerinden veri saklamanızı size kim emretti?

Sayın Bakan, veri sakladığınız Bilim Kurulu üyeleri, “Haziran başı gibi normal hayata dönebiliriz”, “Bitiş çizgisine varmak üzereyiz. AVM’ler, kuaför ve berberler yeniden açıldı, 16 ilde seyahat yasakları kalktı. Gördük ki, bu yeni ‘kontrollü sosyal hayat’ süreci bizi kötü etkilemedi.” şeklinde açıklamalar yaptı.

Bilim Kurulu’nu kullanarak “kurgulanmış rahatlama” yaratarak binlerce kişinin sağlığını ve hayatını tehlikeye attınız. Siz sustukça her dakika salgın kontrolden çıktı.

10.12.2020 tarihi itibariyle günlük can kaybı 220’e, salgının başından bu yana yitirdiklerimizin sayısı ise yalnızca sizin verdiğiniz rakamlara göre 15 bin 751’e yükseldi. Bu tablo karşısında sorumluluk duyuyor musunuz?

- 4) Test sayısı ile övünüyorsunuz! Peki, testlerin ne kadarının hastalık belirtisi gösteren kişilere, ne kadarının temasılara yapıldığını neden açıklamıyorsunuz? Mükerrer testleri gizleyerek hayati öneme sahip bu bilgileri kimden ve neden saklıyorsunuz? Bilim Kurulu üyeleri bu verilerin açıklanmasını önerdiyse, bu verilerin açıklanmasını kim, neden engelliyor?
- 5) Bilim Kurulu toplantılarının tutanakları tutuldu mu? Bu tutanakları açıklayacak mısınız? Toplumun yanıltan ve sonuçları itibariyle salgını çığırından çıkararak, ölümleri katlayan bu “yaratılmış iyimserliğin” sorumluluğunu üstleniyor musunuz?
- 6) Sayın Bakan, salgın döneminde birinci basamak sağlık hizmetleri aksadı. Hastalık takibi yapılamamakta. Türkiye’nin covid-19 sonrası yaşayacağı **hastalık tsunamisi** karşısında hangi önlemleri aldınız? Bu durum bilginiz dahilinde miydi, gerekli uyarılar, öneriler tarafınızdan yapıldı mı?

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ne yazık ki, Saray kabinesi Mayıs sonunda pandeminin kontrol altına alındığını ve “çifte bayram yaşanacağını” açıklamıştı. Oysa karşımızda duran tablo, ateş düşen evleri göstermekte, tabiri caizse düğün evleri yas evine dönüşmektedir.

Sorumlu bakan olarak Sayın Fahrettin Koca'nın, COVID-19 salgınının bir sağlık krizinden çok daha fazlası olduğunu kabul etmediği her dakika tablo ağırlaşmaktadır. “TMM” yani “Temizlik”, “Maske” ve “Mesafe” diyerek salgını bireysel tedbirlerle çözülecek “sıradan” hastalığa indirgedikleri sürece can kayıpları artacaktır.

Dolayısıyla dokunduğu herkesi sarsan bu salgının, yıkıcı izler bırakacak sosyal ve ekonomik krizler yaratacağı ortadadır. Saray Kabinesi'nin üyelerinden beklentimiz “*tweet atıp, önlem alın çağrısında bulunmaları*” değil, sorumluluk almaları ve süreci yönetemediklerini itiraf ederek, istifa etmeleridir.

SARAY REJİMİ YIKILIYOR

Cumhuriyet Halk Partisi'nin öncülük ettiği Millet İttifakı, 2019 yılındaki yerel seçimlerde, dünyadaki demokratik gerileme ve sağ popülist otoriterleşmeye karşı tarihe geçecek değerinde bir başarı kazandı. Ancak Türkiye'de güncel siyaset çok hızlı aktığı ve Kovid-19 pandemisi gündemi meşgul ettiği için, **CHP'nin demokratik tüm muhalefeti bir araya getirmesinin önemi ve etkileri yeterince idrak edilmiyor.**

Türkiye, tek adam rejiminin kötü yönetimi yüzünden, hak etmediği derin bir buhran yaşıyor; her geçen gün daha da yoksullaşiyor. Saray ise mevcut Kovid-19 krizine ve derinleşen sosyal ve ekonomik krize çare olmaktan çok uzak, hiçbir inandırıcılığı olmayan yapay gündemlerle ve samimiyetten uzak reform söylemleriyle yurttaşlarımızı oyalamaya çalışıyor.

CHP olarak milletvekilleri, PM üyeleri, MYK üyeleri, il/ilçe başkanları ve tüm örgütümüzle birlikte halkımızın nerede sorunu varsa oradayız ve derinleşen ekonomik buhrana karşı 83 milyon yurttaşımızın yanında yer alıyoruz. CHP Ekonomi Masası olarak geçtiğimiz ay Mersin, Adana ve Hatay ziyaretlerimiz, tüm Türkiye'de 81 ile yaptığımız KOBİ ziyaretlerimiz ve **bu ziyaretlerin yansımaları bize Türkiye'de Saray iktidarının yol açtığı yıkımı ve tek adam rejiminin bir geleceğinin olmadığını net bir şekilde göstermeye başladı.**

CHP'li belediyelerin başarıyla hizmet ettiği bu süreçte, CHP'li belediye başkanları vahim tabloyu hafifletmek için ellerinden geleni yapıyor aksi takdirde bugünkü sosyal ve ekonomik krizin yarattığı yıkım çok daha ağır olabilirdi. Bunu tüm yurttaşlar da takdir ediyor.

Bu nedenle, güvenilir ve rasyonel tüm kamuoyu araştırmalarında, **Cumhur İttifakı'nın oyu %45 bandına düşmüş durumda. Derin buhrandan ötürü, Cumhur İttifakı'nın 5-6 puana yakın kaybı olduğunu görüyoruz. Millet İttifakı ve diğer siyasi partilerin oy toplamı ise %50'in üzerinde. Aradaki 5-6 puanlık fark kapanmıyor, aksine açılıyor.** Dolayısıyla; yurttaşlarımızın hiçbir biçimde **yenilmişlik psikolojisine ve öğrenilmiş çaresizlik refleksine savrulmadan**, aydınlık bir gelecek için enerjisini biriktirmesi gerekiyor.

Türkiye, Sarayın tek adam rejiminin enkazını kaldıracak ve Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılı'na Türkiye'ye layık olduğu biçimde ulaştıracak kadrolara, vizyona ve kararlılığa sahiptir.

Yapılan kamuoyu araştırmalarında özellikle Cumhur İttifakı'na oy veren dindar, muhafazakar, milliyetçi ve kürt seçmen gruplarında kararsız seçmenlerin yükselişte olduğunu ve %25'e varan bir kararsızlık olduğunu görüyoruz. Yani detaya baktığımızda kararsız seçmenlerin büyük çoğunluğunun AKP'den ve MHP'den koştüğünü görüyoruz. Kararsız seçmenlerin yükselmesinde iktidarın politikalarından memnuniyetsizlik kadar Kovid-19 döneminin getirdiği karamsar bir ruh halinin etkisi de var. Bu da etken. İnsanlar şu an, siyaseti izliyor. Kim benim derdime derman olabilir diye bakıyor. **CHP'nin ekonomik buhrandan çıkış yönündeki etkin politikalarının ve yerel yönetimlerinin gayretlerinin daha önce CHP'ye oy vermeyen seçmenlerde de takdir aldığını görüyoruz.** CHP'nin söylemleri tüm partilerde ve liderlerin demeçlerinde de büyük kabul görüyor. Buna da dikkat çekmek isterim.

Erken ya da zamanında olacak bir seçim sürecine girildiği zaman iktidar bloğundaki erime daha da hızlanacaktır. Aynı zamanda burada, CHP'nin oylarını artırması kadar demokrasiden yana tavır alan diğer siyasi partilerin de oylarını artırıyor olmasının da önemine dikkat çekmek gerekiyor.

Toplumun %60'ına yakın bir bölümü Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denilen ucube sisteme karşı. Bu oran, AKP ve MHP seçmenlerinde de yükselişte. Güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönüş arzusunun olduğu açık bir biçimde görülüyor.

AKP, %30'lere kadar gerileyen, siyasi desteği ve siyasi meşruiyetini de kaybettiği bir kırılma içinde. Bu kırılma için, Sarayın propaganda aygıtları, sürekli olarak CHP başta olmak üzere tüm muhalefet partilerine yönelik karalama kampanyaları içinde...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ancak, hangi yöntemleri denerlerse denesinler, Türkiye'nin yurtseverleri ve demokratları geri adım atmıyor. Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılı'nda; Cumhuriyet Halk Partisi'nin önlüğünde Türkiye, yeniden güçlü bir parlamenter sisteme ve demokratik bir anayasaya kavuşacak, buna tüm gücümüzle inanmamız ve destek vermemiz yurttaşlık ödevidir.

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ DEĞİL ÜSTÜNLERİN HUKUKU

İktidarın yargı ve hukuk reformu diyerek AYM'yi dizayn etmeye girişmesi, "gerçek niyeti" açığa çıkardı!

Hukuk devletini güçlendirme vaadiyle reform seferberliği başlatacağını ilan eden iktidar, gerçek niyetini yüksek yargıyı dizayn etme girişimiyle gösterdi. 17 Aralık'ta Yargıtay'da yapılacak AYM Üyeliği Seçimleri'nde; Yargıtay'ın, adaylığını daha önce koymuş bulunan 8 yüksek yargıcın, bağımsız yargının onurunu ve saygınlığını korumak adına sergileyecekleri tavır, Türk yargısı için bir onur sınavı olacaktır!

27 Kasım'da Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) tarafından Yargıtay üyeliğine yapılan 11 kişilik atama listesi, iktidarın hukuk ve yargı reformu söylemi ardına gizlediği karanlık niyetini açığa çıkarttı. Bazı iyi niyetli ve safça yapılan değerlendirmelerde, bu atamaların yargı reformuna hazırlık olduğu, bugüne kadar yargıda sivri ve keskin kararlarıyla, iktidarın talepleri doğrultusunda açtıkları ısmarlama davalarla içeride ve dışarıda iktidarı sıkıntılı duruma sokan, tepki çeken bazı isimlerin 'tenzil-i rütbe' yöntemiyle Yargıtay üyeliğine atanarak pasifize edilecekleri öne sürülüyordu. Oysa durumun tam tersi olduğu; iktidarın hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, insan hakları ve özgürlüklerin teminat altına alınması vb. niyetinin olmadığı gibi, yüksek yargıyı kendi elemanlarıyla dizayn ederek, Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi'ni de (AYM) tamamıyla siyasetin kontrolüne almayı hedeflediği anlaşıldı.

Ocak ayında boşalacak AYM üyeliğine Yargıtay kontenjanından yapılacak üye seçimi öncesinde HSK'nın yaptığı 11 yeni atama iktidarın bu konuda sistemli ve planlı bir senaryo hazırladığını ortaya koydu. İstanbul Başsavcılığından Yargıtay üyeliğine atanan İrfan Fidan, üyelik koltuğuna oturmadan AYM üyeliğine adaylığını açıkladı. Daha bir hafta-on gün önce Yargıtay üyeliğine atanıp akabinde kıdemli, deneyimli Yargıtay üyelerine karşı AYM üyeliğine adaylığını ilan eden İrfan Fidan'ın bu girişimine karşı Yargıtay üyelerinin kurumsal ve onursal duruş sergilemeleri elzemdir. Ancak Yargıtay Genel Kurulu'nun 17 Aralık'ta yapacağı oylama öncesinde aday olan 8 Yargıtay üyesinin İrfan Fidan lehine adaylıktan çekilmelerinin istendiği dile getiriliyor. Önümüzdeki süreç, iktidarın yargı üzerindeki gölgesinin tescili, yargının bu siyasi müdahaleye direnip direnmeyeceğini göstermesi açısından, bir sınav niteliğindedir.

İktidarın yargı ve hukuk reformu diye ortaya çıkıp, yasaların anayasaya uygunluğunu ya da aykırılığını, yargıdaki hak ihlallerini ve hukuksuz kararları denetleyen AYM'yi dizayn etmeye girişmesi ibret vericidir ve yargının içine düşürüldüğü durumun en somut göstergesidir. 17 Aralık Türk Yargısı'nın siyasete tam teslimiyeti ya da bunu reddetmesi açısından tarihi bir gün olarak yargı tarihimize geçecektir!

Türkiye, 2020 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Gerilemeye Devam Ediyor!

Türkiye, ekonomi, dış politika, hukuk, adalet ve her alanda hızla büyük bir çöküntüye sürüklenmektedir. 2020 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 128 ülkedeki hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, yürütme ve yasama üzerindeki yargısal denetim vb. kriterler açısından yine en alt sıralardadır. Yargı ve yasama denetimi kriterlerine göre 124'üncü sırada yer alan Türkiye, Taliban'ın yönettiği Afganistan'ın bile gerisindedir!

Yargının dibe vurduğu, hukukun üstünlüğünün ortadan kalktığı bir Türkiye'de ekonominin ve dış politikanın çöküşüne doğru gitmesi kaçınılmazdır. Yoksullaşma, milli gelirden ağır kayıplar, işsizlik, güvensizlik, yatırımsızlık, yerli-yabancı sermaye kaçıışı, vb. geri kalmışlığın yükselişi artık gizlenemez boyuttadır.

Türkiye, 2020 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde tüm kriterlere göre 128 ülke arasında 107'nci sırada yer alarak pek çok Afrika ülkesinin, bazı kriterlerde ise Afganistan'ın bile gerisinde kaldı. Bulunduğu bölgede, Doğu Avrupa ve Orta Asya'da, en alt sırada yer aldı!

İktidarın hukuk devleti ve yargı bağımsızlığının uluslararası alanda ülkemizi getirdiği nokta maalesef budur. Dış politikada gelinecek nokta ise tecrit, yalnızlaşma, her önüne gelenin ambargo-yaptırım tehditleri savurduğu, ciddiye alınmayan, saygınlığını hızla kaybeden bir ülke görüntüsüdür.

Bir yandan ABD ve AB ile yaşanan gerilimlerde batıya yaklaşımını ideolojik ve batılıların din-İslam-Müslümanlık karşıtlığı üzerinden tanımlayarak, batılıların Türkiye'ye düşman olduğunu savunan iktidar, batılı ülkelere daha ağır sorun ve gerginlikleri ise aksine Müslüman ülkelerle, Suriye, Irak, Libya, Mısır, BAE, Suudi Arabistan vb. ile yaşamaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hem batılı ülkelerle hem de Ortadoğu'da, bölgemizde, dünyada pek çok Müslüman ülkeyle aynı anda kavgalı iktidar, **İhvan ideolojisi üzerine oturttuğu dış politika zihniyetiyle**, yargı bağımsızlığı, çağdaş demokrasi, laik-demokratik hukuk devleti, temel insan hakları ve özgürlükler gibi söylemlerine ve vaatlerinde samimi olamaz!

SAVCI'DAN ONAYLI ŞİDDET: FAİLE "YEŞİL", MAĞDURA "KIRMIZI" IŞIK

Üzülerek görüyoruz ki, sosyal hayatı kısıtlayan siyasi irade, kadına yönelik şiddeti kısıtlamaya yönelik hiçbir adım atmıyor. Hayati önem taşıyan tüm verilere uygulanan karartma kadına yönelik şiddet verileri için de uygulanıyor. "Kadına Şiddete Sıfır Tolerans" sadece kağıt üzerinde kalan bir söylemden öteye gidemiyor.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hakkındaki tartışmalar sürdükçe, şiddetin boyutu da her geçen gün katlanarak artıyor. Özellikle şiddet gören kadınların ilk başvuru makamı olan savcılıklar, şüpheliler hakkında çoğunlukla "kovuşturmaya yer olmadığı" kararı veriyor. Başka bir deyişle savcıların imzaladığı her "takipsizlik" kararı, artan şiddet vakası olarak istatistiklere yansıyor.

Oysa Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanan söz konusu istatistiklerin büyük çoğunluğu erkek şiddeti sonucu hayatını kaybeden kadınları simgeliyor. Ne yazık ki hayatını kaybeden her kadın anıt sayaçtaki yerini alıyor.

Cezasızlık Artıyor, Şiddet Büyüyor

Adalet Bakanlığı tarafından açıklanan veriler, kadına yönelik şiddetle mücadele etmesi gereken yargı mekanizmasının Savcılık ayağının sağlıklı işlemediğini gösteriyor.

Geçtiğimiz 8 senede kadına karşı fiziki, sosyal ve ekonomik şiddet uyguladığı olduğu gerekçesiyle **25 bin 481** kişi hakkında "şüpheli" sıfatıyla işlem yapan Cumhuriyet Savcıları, bu kişilerden **18 bin 551'i** hakkında "kovuşturmaya yer olmadığı" gerekçesiyle işlem yapmadı!

8 senede kadına yönelik şiddet uyguladığı gerekçesiyle savcılar tarafından hakkında kamu davası açılan şüpheli sayısı **4 bin 910** olarak kayıtlara geçti. Buna göre geride bıraktığımız 2 bin 920 günde, Savcılık makamınca **her gün sadece 1,6 kişi hakkında** kamu davası açıldı.

Her 10 Saldırgandan 7'si Serbest

Şiddet uygulayanları cesaretlendiren bu tutum sonucunda 2012-2019 yılları arasında Savcılık makamınca hakkında işlem yapılan faillerin **yüzde 73'ü** yani **her 10 şüpheliden 7'si** elini kolunu sallaya sallaya aramızda dolaşiyor.

Bilinçli Tutum

Savcılık makamının şiddet failleri hakkında sergilediği tutumun tesadüfi olmadığını da yine Adalet Bakanlığı verileri ortaya koyuyor. Hakkında "kovuşturmaya yer olmadığı" gerekçesiyle işlem yapılmayan şüpheli sayısı her geçen yıl düzenli olarak artıyor. Buna göre 2012 yılında faillerin **yüzde 47'si** hakkında "takipsizlik" kararı verilerken, bu sayı 2019 yılında **yüzde 82'ye** ulaştı.

Şiddet "Faili Meçhul" Bırakılıyor

Geride bıraktığımız 8 yılda Savcılar toplam **25 bin 481** kişi hakkında şiddet gerekçesiyle işlem yaptılar. Bu **günde 9 kişinin** kadına yönelik şiddetin faili olduğu anlamına geliyor. Tablo buyken sürekli artan "kovuşturmaya yer olmadığı kararları" Türkiye'de kadına yönelik şiddetin failinin bilindiği halde "meçhul" bırakıldığını ortaya koyuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

	Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı
2019	82%
2018	81,6%
2017	80%
2016	78%
2015	77,6%
2014	74%
2013	67%
2012	47%

Bu yıl 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Dayanışma ve Mücadele Gününü pandemi kısıtlamaları altında karşılıyoruz. Üzülerek görüyoruz ki, sosyal hayatı kısıtlayan siyasi irade, kadına yönelik şiddeti kısıtlamaya yönelik hiçbir adım atmıyor.

Hayati önem taşıyan tüm verilere uygulanan karartma kadına yönelik şiddet verileri için de uygulanıyor. “Kadına Şiddete Sıfır Tolerans” sadece kağıt üzerinde kalan bir söylemden öteye gidemiyor.

Anımsanacağı üzere Adalet Bakanlığı, geçtiğimiz Eylül ayında yeni Adli Yılın başlaması ile birlikte Cumhuriyet Savcılıklarına bir yazı göndererek Aile İçi Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddetle daha etkin mücadele edilmesine yönelik yeni uygulamaları bildirmişti.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede koruyucu ve önleyici tedbirlere dikkati çeken Adalet Bakanlığı’nın öneri ve uygulamalarıyla Savcılık makamının pratikteki kararları çelişiyor.

Mahkemeler Koruyor, Savcılar İzliyor

Şöyle ki, 2012-2019 yılları arasında 6284 sayılı yasa uyarınca şiddet gördüğü gerekçesiyle hakkında koruma kararı verilmesi talebiyle Aile ve Hukuk Mahkemelerine başvuran kadın sayısı **yüzde 90** oranında artarken, Savcılar tarafından şiddet faileri hakkında verilen “kovuşturmaya yer yoktur” kararı da **yüzde 64** arttı.

Haftada 3 Bin 867 Kadın Şiddet Gördü

Türkiye’deki cezasızlık uygulamasının tipik örneği olan bu tutarsızlık, erkek şiddetini meşrulaştırırken, saldırganları da cesaretlendiriyor. 2012-2019 yılları arasında toplam **1 milyon 608 bin 657** kadın şiddet gördüğü gerekçesiyle mahkemelerden koruma talep etti. Bu veriler, geçtiğimiz 8 senede haftada en az **3 bin 867 kadının erkek şiddetine maruz kaldığını gösteriyor.**

Yasa Var, Uygulayan Yok

Tablo buyken Adalet Bakanlığı’nın aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet vakalarının ihtisaslaşmış savcıların takip edeceğini açıklaması yeterli görünmüyor. Bugün Türkiye’de kadın nüfusu **41 milyon 433 bin 861’e** ulaşmış durumda. Bu kadınların **1 milyon 608 bin 657’si** şiddet görmüş.

68 İlden Fazla

Saatte 23 kadın şiddet mağduru olduğu Türkiye’de şiddet gören kadın sayısı ayrı ayrı 68 il nüfusunu geçmiş durumda. Bu verilere göre Türkiye’de **her 50 kadından 2’si** şiddet görüyor. Tedbir için başvuran kadın sayısı da yüzde 90 oranında artarken, şiddeti izleyen ve kadını korumayan bir adalet mekanizması var.

CHP'DEN 81 İLDE İNSAN HAKLARI AÇIKLAMASI

Sahip olduğumuz hakların kilometre taşı olan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmesinin 72. yılındayız. Beyannamenin kabulünün yıldönümünde; ülkemizde temel hak ve özgürlüklerin güvence altında olduğunu söyleyebilmekten, COVID-19 salgınında sağlıklı yaşam hakkımızı kullanabilmekten ne yazık ki çok uzayız.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İçinde yaşadığımız tek adam rejimi; hukukun üstünlüğünün değil, üstünlerin hukukunun meşrulaştırılmaya çalışıldığı çarpık, çürümüş bir rejimdir. 15 Temmuz hain darbe girişiminin ardından, tek adam rejiminin yarattığı 20 Temmuz sivil darbesiyle birlikte ülkemizde hak ihlalleri katlanarak artmıştır. Ülkemizin hak ve özgürlükler karnesi, eşit, özgür ve adil bir dünya için mücadele eden bizler ve hak savunucuları açısından, hak etmediğimiz bir utanç tablosudur.

* Türkiye, "Özgür Olmayan Ülkeler" kategorisinde yer almış, son 10 yılda dünya genelinde özgürlüklerin en çok gerilediği ikinci ülke konumuna düşürülmüştür.

* Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde; Türkiye 2020 yılında 128 ülke içinde 107. sıraya gerilemiştir,

* Türkiye; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda, 9 bin 250 başvuruyla ikinci sırada yer almıştır.

* Barış Bildirisine imza atan akademisyenler, düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin haklarının ihlal edildiğine ilişkin Anayasa Mahkemesi'nin Temmuz 2019'daki kararına rağmen OHAL Komisyonu tarafından hala görevlerine iade edilmemişlerdir.

* KHK ile ihraç edilen, haklarında soruşturma sonrasında takipsizlik ya da beraat kararı verilen vatandaşlar, yargı önünde aklanmış olmalarına rağmen, yargı kararları hiçe sayılarak görevlerine iade edilmemiş, çoklu hak ihlalleriyle baş başa bırakılmıştır.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu tarafından açıklanan ve 37. Olağan Kurultay delegelerinin tamamı tarafından imzalanan "2. Yüzyıla Çağrı" beyannamemizde de yer aldığı üzere;

- İktidarımız döneminde; Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Sisteme geçilecektir. Düşünceyi ifade, örgütlenme ve basın özgürlüğü koşulsuz güvence altına alınacaktır.
- Meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları üzerindeki her türlü baskıya son verilecektir.
- Medya özgürlüğü evrensel ölçülerde güvence altına alınacaktır.
- Türkiye'nin toplumsal barışı ve huzuru sağlanacaktır. Toplumsal barış ve huzurun sağlanması için; başta Kürt sorunu olmak üzere tüm toplumsal sorunlarımız demokrasi temelinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin öncülüğünde çözülecektir. Toplumsal barışın kalıcı hale getirilmesi için tüm terör örgütleri ve yeraltı suç örgütleri ile mücadele ödün vermeksizin sürdürülecektir.
- Türkiye'nin tam bağımsızlığı, demokrasisi ve üniter yapısı güçlendirilecektir.
- Kadın - erkek fırsat eşitliği sağlanacak, kadına yönelik şiddetin önlenmesi öncelikli bir devlet politikası haline getirilecektir.

Cumhuriyet Halk Partisi; sağlık hakkından yaşam hakkına, eğitim hakkından barınma hakkına temel haklarımızın önündeki erişim engellerinin kaldırılmasının ve insan hakları ihlallerinin önlenmesinin güvencesidir.

Saray iktidarı unutmamalıdır ki; bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğar. Dokunulamaz, Devredilemez, Ertelenemez olan temel hak ve hürriyetleri hiç kimsenin, hiçbir rejimin, hiçbir iktidarın geri alma hakkı yoktur.

4 YALANDA TANK-PALET GERÇEĞİ

Tank-palet fabrikası üzerinden yaratılan suni gündem 1 haftadır devam ediyor. AKP cephesinin konuya ilişkin iddialarına mercek tuttuk. Fabrika özelleştirildi mi, işletmesi devredilmek zorunda mıydı, Ethem Sancak'ın BMC'si yüzde 100 yerli mi, Sancak fabrikayı alırken fedakârlık mı yaptı? Veriler tüm iddiaların altının boş olduğunu gösteriyor.

CHP Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın 1 hafta önce Habertürk televizyonunda katıldığı bir canlı yayında Sakarya'daki tank-palet fabrikası üzerine söylediği ve yayında bir çok kere "yanlış anlaşılmasın" diyerek uyarılarda bulunduğu konuşma üzerinden yaratılan suni gündem devam ediyor.

Ali Mahir Başarır'ın aynı yayında birkaç kere ifadelerinin tank-palet fabrikasıyla ilgili olduğunu söylemesine rağmen, AKP cephesi "Başarır Ordu'ya satılmış dedi" demeye devam ediyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Günlerdir süren bu yapay gerilim, liderlerin karşılıklı açıklamalarıyla yön değiştiriyor. Hem dün Erdoğan'ın yaptığı açıklamalar, hem de önceki günlerde iktidar medyasında yapılan derlemelere göre AKP cephesinin tank palet fabrikasına ilişkin argümanları ve veriler ışığında bulduklarımız şu şekilde;

İDDİA 1- Fabrika özelleştirilmedi, sadece işletmesi 25 yıllığına devredildi.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın resmi web sitesine göre (<https://www.oib.gov.tr>) Türkiye'de özelleştirme 4046 sayılı kanunla düzenlendi. Bu kanuna göre özelleştirme uygulamaları 5 başlıkta toplanıyor. Bunlar, hisse satışı, işletme satışı veya devri, sosyal tesis satışı veya devri, taşınmaz satışı veya devri, diğer varlık satışları veya devri şeklinde başlıklandırılıyor. Buna göre tank palet fabrikası 4046 sayılı kanuna göre işletme hakkının devredilmesi usulüyle özelleştirildi. Bu nedenle fabrika özelleştirilmedi demek doğru değil.

İDDİA 2- BMC yerli bir firma ancak bazı projelerde Katarlılarla işbirliği yapıyor.

İstanbul Sanayi Odası verilerine göre BMC, Ege Bölgesi Sanayi Odası'na bağlı, taşıt araçları sanayii alanında üretim yapan, 2019 yılı itibarıyla 125 milyon 857 bin dolar ihracat geliri olan bir firma. Aynı verilere göre şirketin yüzde 50,1'i yerli, yüzde 49,9'u ise yabancı ortaklı. Yani BMC yüzde 100 yerli bir firma ancak bazı projelerde Katarlılarla işbirliği yapıyor iddiası da doğru değil.

İDDİA 3- Tank Palet fabrikası eski bir fabrikaydı, bu nedenle işletmesi özel sektöre devredilerek yenilenmesi sağlandı.

Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası 1973 yılında kuruldu. Bugün 47 yaşında. Ancak şu an kamuya ait olan, üstelik kimi Tank-Palet Fabrikası'ndan daha eski olan fabrikalar, firmalar mevcut. Örneğin şu an Türkiye Varlık Fonu'na ait THY, 1933 yılında, BOTAŞ 1974 yılında, Çaykur 1983 yılında, Eti Maden İşletmeleri 1993 yılında, Kayseri Şeker Fabrikası 1954 yılında kuruldu. Yani, eskiyen her fabrika veya firmanın işletmesi özel sektöre devredilmiyor. Bir çok firma veya fabrika günün koşullarına uygun hale getirilerek kamu tarafından işletilmeye devam ediyor.

İDDİA 4- Tank-Palet Fabrikasına ilk teklif Otokoç'un 250 tanka 7 milyar avroluk teklifiydi, neyse ki BMC araya girdi, teklifi 4,2 milyar avroya indirdi. Sonra da BMC büyük fedakarlık yaparak 3,5 milyar avroya indirdi.

BMC'nin tank palet fabrikasının işletmesini devralmasıyla nasıl bir "fedakarlık" yaptığını bilmiyoruz ancak İSO verilerine göre BMC'nin son yıllarda yaşadığı büyüme üstelik kriz dönemine rağmen son derece yüksek performanslı. 2013'te TMSF'nin Mehmet Emin Karamehmet'in elinden aldığı BMC, 2014'te 751 milyon TL'ye AKP MKYK üyesi Ethem Sancak'a satıldı. 2014 ve 2015 itibarıyla İSO500 listesine giremeyen BMC, 2016'da Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesine 137'nci sıradan giriş yaptı. 2017'de hızla 79'unculuğa yükseldi. BMC'nin yükselişi hız kesmeyerek 2018 ve 2019'da da devam etti. 2018'de İSO500'ün 61'incisi olan BMC, 2019'da da 10 basamak birden yükselerek 51'inciliğe yükseldi. 751 milyon TL'ye satın alınan BMC'nin 2016'daki aktif büyüklüğü 2 milyar 149 milyon TL olarak İSO kayıtlarına geçti. 2017'de aktif büyüklüğü 4 milyar 604 milyon TL'ye yükseldi. Yani 1 yılda yüzde 114 büyüdü.

Büyümesi hız kesmedi, 2018'deki aktif büyüklüğü 6 milyar 869 milyon TL'ye, 2019'daki aktif büyüklüğü ise 7 milyar 40 milyon TL'ye yükseldi. Yani 2014'te satış fiyatı 751 milyon TL olan şirketin 5 yıl içinde aktif büyüklüğü satış fiyatının 9,5 katına ulaştı. Yani bir fedakarlık varsa da bu durum BMC'nin bilançosuna yansımış değil.

5 KÖYÜN ORTASINA MADEN OCAĞI YAPILMAK İSTENİYOR

Bu proje Nurhak'ı bitirir

Nurhak'ta yaşam alanlarını yok edecek olan maden ocağı projesine 'ÇED gerekli değildir' kararı verildi. 5 köyün ortasına yapılmak istenen projeye tepki gösteren Nurhak Belediye Başkanı İlhami Bozan, "Nurhak bu kadar maden ocağını, HES'leri kaldıramaz, yok olur gider" diye konuştu.

Yurttaşın koronavirüs salgınıyla boğuşmasını fırsat bilen şirketleri, pandemi bile durduramadı. 1 hidroelektrik santral (HES), 3 maden işletmesi ve 1 taşocağının faaliyet gösterdiği Maraş'ın Nurhak ilçesinde şimdi de maden ocağı kurulmak isteniyor.

Mustafa Karagüllü tarafından 5 köyün ortasına, yaşam alanlarının dibine yapılmak istenen demir ve alüminyum maden ocağı projesine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 'Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) gerekli değildir' kararı verdi.

Nurhak Belediye Başkanı İlhami Bozan, mevzuata karşı hileler ve yanlış bilgilendirmelerle ÇED kararı alındığını anlattı: "Bir yanda ikinci bir HES için çalışmalar devam ediyor ve biz bu durumla mücadele ederken şehrin göbeğine maden ocağı yapılmak isteniyor. Nurhak bu kadar maden ocağını, HES'leri kaldıramaz, yok olur gider.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Mevzuata karşı hileler ve yanlış bilgilendirmelerle 'ÇED gerekli değildir' kararı ve ruhsat alındı. Proje sahibi, aynı bölgede aynı proje kapsamında farklı ruhsat numaraları ile ayrı ayrı ÇED süreçleri işleterek, bütüncül çevresel etki değerlendirilmesi yapılmasını engellemekte. Bin 996 hektarlık bir alanda yeni bir maden sahası için ruhsat alan firma, ruhsat alanının tamamını çalışma alanı olarak göstermeyip sadece bir kısmını gösterip ÇED gerekli değildir kararı aldı."

Maden sahasında 150 yıllık çadırların olduğunu ve yılın 8 ayında hayvancılık yapıldığını anlatan Bozan, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bölgede yaşayan insanların, yaylacıların ve hayvanlarının maden çıkartmak için açılan kuyular ve patlamalar ile can güvenliği tehlike altına girecek. Meralar, tarım arazileri ve hayvansal üretim yok olacak. Endemik bir bitki türü olan ters laleler ve nesli tükenmekte olan Türk semenderinin de yaşam alanı yok olacak. Saha içinde insanların özel mülkiyet alanı bulunuyor. Vatandaşların mahkeme süreci devam ediyor."

SERMAYENİN BACASI FİLTRESİZ, ÇED'İ USULSÜZ

İktidarın desteği ve sermayenin eliyle yaşam alanlarını katleden santraller gündemden düşmüyor. Sermayedarlar ceplerini doldururken yurttaşın payına susuz dereler, kirli hava, çöllen topraklar düşüyor. HES'ler Karadeniz'in bağına bir hançer gibi saplanırken filtresiz çalıştırılan termikler, usulsüzlüklerle dolu Sinop NGS projesi yaşanan talanın göstergesi. MMO'nun hazırladığı rapor da bu ekolojik kırımı gözler önüne seriyor.

İktidar ve sermaye el ele ülkenin dört bir tarafında irili ufaklı enerji santralleriyle büyük bir çevre yıkımına neden oluyor. Makina Mühendisler Odası'nın (MMO) hazırladığı "Türkiye Enerji'de Nereye Gidiyor" adlı rapor yaşanan ekolojik yıkıma vurgu yapıyor.

İktidarın 'enerji açığı' argümanı uzmanlar tarafından boşa düşürülse de ülkenin dört bir tarafı enerji santralleriyle kuşatılmış durumda. İktidar, ülkeyi rant ve talan projeleriyle kuşatmış, sermayeden desteğini esirgemiyor.

MMO tarafından hazırlanan raporda, Doğu Karadeniz'in bağına adeta bir hançer gibi saplanan hidroelektrik santrallerden ÇED Raporu usulsüzlüklerle dolu Sinop Nükleer Güç Santral Projesi'ne ve filtre tartışmalarıyla gündemden düşmeyen termik santrallara kadar birçok konu gündeme getirildi.

Özel Sektörün Vazgeçilmezi: HES'ler

'Yenilenebilir enerji' olarak kabul edilen HES'ler, Doğu Karadeniz'in yeşilini ve mavisini adeta bitirme noktasına getirdi. Raporda "Doğu Karadeniz'in bağındaki bir hançer" olarak adlandırılan HES'lerin, elektrik üretim tesislerinin yapım ve işletilmesinin özel sektöre bırakılması ve teşvik edilmesiyle birlikte başladığına dikkat çekildi.

HES projelerinde yıkıma neden olan farklı bir konu da ÇED raporlarında projelerin havza bazında yapılmaması. Çok sayıda ardışık projeye izin verilen ÇED raporlarında kümülatif etkiler göz ardı ediliyor.

HES projeleri, suya erişim hakkını engellerken; ormanlara, tarımsal arazilere, sit alanlarına geri dönüşü imkânsız zararlar veriyor.

YEKDEM Şirketlere Yaradı

s2010 yılında uygulamaya konan yenilenebilir enerji destekleme mekanizması (YEKDEM) ile HES furyası başladı. Şirketler, akarsular üzerine yaptıkları irili ufaklı HES'lerle doğayı talan etme yarışına girdiler.

2010 yılında akarsular üzerinde kurulu yani barajlı olmayan HES'lerin kurulu gücü toplamı 2.764,2 megawatt (MW) iken, bu toplam üç yıl içinde 2,2 kat artarak 2013'te 6.146,6 megawatta ulaşmıştı. Bu sayı 2020 Eylül sonu itibarıyla 7.912,7 megawatta çıkmış durumda.

YEKDEM'den yararlanan akarsu üzerindeki HES'lerin 2020 yılında toplam kurulu gücü 6.246,40 megawatt olup bu miktar tüm akarsulu HES'lerin 7.912,70 megawatt olan toplam kurulu gücünün yüzde seksenine yakın.

Yüksek Fiyat Alım Garantisi

Hidroelektrik santrallerden kilowattı 7,3 cent yani 60 kuruş gibi yüksek fiyatla alım yapılırken ülke genelinde bu 'özel ve güzel' destekten yararlanan HES sayısı ise 461.

ÇED Raporları Doğayı Korumuyor

ÇED çalışmalarının ve raporlarının 'yasak savmak' için yapıldığına dikkat çekilen raporda şu ifadeler yer verdi: "Ülkemizde saha çalışmalarının çevreyi tanımak için bile yetersiz olan 3-6 ayda tamamlandığını göz önüne alırsak, ÇED uygulamalarında işin özünden çok uzak bir noktada kalındığı, olayın sadece bir yasak savmaktan ibaret olduğu görülmektedir."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ayrıca ÇED raporu iptal edilen projede 'küçük' değişiklikler sonucu yeniden ÇED olumlu kararları verildiği ve yargı kararlarının işlevsizleştirildiğine dikkat çekildi.

Raporda son olarak, "Ülkenin elektrik enerjisi ihtiyacını karşılamayan, firmaların yüksek kazanç beklentisi ile yüksek fiyatlı alım garantilerine odaklanan HES'lerden vazgeçmelidir" denildi.

ORTA VE DOĞU KARADENİZ'DEKİ MEVCUT HES'LER

Bölge	Kurulu HES Sayısı	Kurulu güç (MW)	YEKDEM Kapsamına girenler	İnşaatı süren
Orta Karadeniz	64	2.941,297	50	6
Doğu Karadeniz	182	4.595,185	132	25
Toplam	246	7.536,482	182	31

Çok Para Kirli Hava

Özellikle pandemi sürecinde en çok konuşulardan biri de hava kirliliği oldu. Pandeminin ilk başlarında sokağa çıkma yasağına büyükşehirlerin yanı sıra Zonguldak ilinin eklenmesinin sebebi kentteki hava kirliliği oldu. Ülkede hava kirliliğinden eksi not olan illerin başında ise termik santrallerin bulunduğu yerler alıyor.

Geçen yıl, kül ve duman saçan termik santrallerin filtresiz çalışma süresinin 2 buçuk yıl uzatılması yaşam savunucularının itirazları sonucunda veto edilmişti. Veto kararının ardından santrallara yılsonuna kadar izin verilmiş, yeni yılda söz konusu 13 santraldan 5'inin tamamen, 1'inin kısmi olarak kapatılması, diğer 7 santraldan 4'üne geçici faaliyet belgesi verilmesi, 3 santrala ise gerekli çevre izinlerinin verilmesi kararı alınmıştı.

Ancak çalışmasına izin verilen santrallerin filtre ve baca gazı kükürt arıtma tesislerinin iyileştirilmesi-yenilenmesi ve gerekiyorsa azot arıtma sistemlerinin kurulması yönündeki çalışmalar tamamlanmadı, hatta bazılarında başlanmadı.

Mevzuata Aykırı Çalıştırıldı

MMO'nun raporunda ise dikkat çekilen nokta, çalıştırılmasına izin verilen santrallerin veya ünitelerin 8 Haziran 2019'dan itibaren geçerli olan salınım değerlerine uyum konusu oldu. İktidar çevresinden doyurucu bir açıklama yapılmadığı belirtilen raporda Çan Termik Santrali'nin baca gazı kükürt arıtma tesisinin yapımı devam ederken santrala çevre izni verildiğine dikkat çekildi. Yani, yürürlükteki mevzuata göre çalıştırılmaması gereken santraller çalıştırılmaya devam edildi.

Atılan Adımlar Göz Boyama

Haziran ayına gelindiğinde ise yılbaşındaki söylemlerin ve alındığı belirtilen önlemlerin sadece göz boyama amaçlı olduğunun belirginleştiği belirtilen açıklamada şu ifadeler yer verdi: "Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, haziran ayında yaptığı açıklamasında yaklaşık 142 milyon lira tutarındaki çevresel yatırımların tamamlandığını belirtmiş ve birçok termik santralin tekrar faal duruma geldiğini açıklamıştır. Ancak Bakan bu açıklamayı yaparken, toz filtrelerinin ve baca gazı kükürt arıtma tesislerinin iyileştirilmesi, azot oksit salımları için önlemler alınması yönünde çalışma olup olmadığı, varsa bunların tamamlanıp tamamlanmadıkları ve eğer tamamlanmamış ise çalıştırılmalarına hangi yasal dayanak ile devam edildiği yönünde herhangi bir bilgi vermemiştir."

Filtreler Belirsizliğini Koruyor

Haziran ayında geçici faaliyet belgesi verilen santrallarda kuru soğurucu püskürme kullanıldığı belirtilen açıklamada kükürt tutma verimi yüzde 50-80 arasında olan bu sistemin kullanılan kömürün özellikleri açısından amaca ne kadar uygun olduğunun, uzun süreli çalışmada çevre mevzuatı sınır değerleri açısından yeterli olup olmayacağına belirsiz olduğuna dikkat çekildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Çevreyi Kirlenme Hakkı Verildi

Raporunda devamında şu ifadeler yer verildi: “Konunun topluma anlatıldığı gibi sadece bir ‘filtre’ ile sınırlı olmadığı, bugüne kadar yapılan ve yapılmak istenilen şeyin, bu tesisleri, çevre mevzuatında yer alan çevreye verilen zararları azaltıcı ve sınırlayıcı yükümlülüklerin tümünden muaf tutma gayreti olduğu açıktır. Bu durum, esasen söz konusu tesislere her açıdan ‘çevreyi kirlenme hakkı’ verilmesi anlamına gelmektedir.

Raporda ayrıca termik santrallara ilişkin denetimlerin açık ve şeffaf olması gerektiğine; denetimlerin TMMOB, TTB ile çevre örgütlerinin katılımıyla yapılması gerektiğine dikkat çekildi.

Nükleerdeki Israr Siyasi

Raporda dikkat çekilen diğer bir konu ise Sinop Nükleer Güç Santrali (NGS) oldu. Sermayenin isteklerini geri çevirmeyen iktidarın en ‘prestijli’ projelerinden birisi de ‘kimin yapacağı dahi belli olmayan’ Sinop NGS. Toplumun yararını değil, şirketlerin çıkarı için hayata geçirilmeye çalışan Sinop NGS, ülkenin kucağına bırakılmış adeta bir bomba.

İktidarın NGS projelerindeki ısrarın siyasi olduğuna dikkat çekilen raporda, “Amaç, söz konusu yatırıma ihtiyaç olup olmadığını dikkate almaksızın; esas olarak yatırımın yapım ve işletmesinin büyük bütçelerinden edinilen yüksek tutarlı kazançların siyasal iktidara yakın olan şirket ve kurumlara çeşitli yöntemlerle aktarılmasıdır” dendi.

Raporda projenin maliyetinin yanlış hesaplandığı ilişkin de çarpıcı veriler yer aldı: “ÇED Raporu’nda, projenin maliyeti 20 milyar ABD doları olarak ifade edilmektedir. Belirtilen 20 milyar dolar yatırım tutarı, bu tutarı belirleyen ancak daha sonra yaptıkları ayrıntılı çalışmalarla ilk öngörülerinin tamamen hatalı olduğunu, yatırım tutarının 44 milyar dolar mertebesine vardığını hesaplayan ve bu nedenle projeden çekilen Japon yatırımcı grubunun hatalı ilk tahminidir.

Ayrıca tesisin ilk kuruluş ve işletme maliyetleri, atıklar, ekonomik ömrü bittiğinde veya kapatıldığı zaman söküm maliyetleri vb tüm doğrudan ve dolaylı maliyetleri içeren yatırım tutarı göz önünde bulundurularak yürütülmediği için de ÇED raporu geçersizdir.”

Raporda tüm bu bilgiler ışığında Sinop NGS’ye elektrik ihtiyacının karşılanması bakımından ihtiyaç olmadığı ve enerjide dışa bağımlılığı artıracığı belirtildi.

NGS’de ülkeyi dışa bağımlı hale getirecek bir konu da yakıt. NGS’de kullanılacak olan yakıt işlem geçmiş uranyum. Ancak ülkede uranyum madenciliği yapılsa dahi uranyumu işleyerek nükleer yakıt haline getirecek tesis ve bu tesisi kurabilecek teknoloji mevcut değil. ÇED raporunda da ifade edildiği üzere santralde kullanılacak yakıt yapılacak anlaşmalar neticesinde yurt dışından temin edilecektir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda yakıtı yurt dışından temin edilen ve ürettiği elektriğin bedeli 20 yıl boyunca yabancı para ile yabancı ortaklı şirkete ödenecek olan Sinop NGS’nin “dışa bağımlılığı en alt düzeye indirmesi” olanaklı değildir.

NGS’deki diğer aykırılık ve hatalar raporda şöyle sıralandı:

- ÇED raporu gerçeklere değil, kabullere ve varsayımlara dayanmaktadır.
- Sinop NGS kuruluş yeri olarak öngörülen 1.005,8 hektar alan için NGS Yer Lisansı bulunmamaktadır.
- ÇED raporunda, SİNOP NGS’ye yapılacak reaktörlerin tipinin ATMEA1 olacağı belirtilmiştir. Oysa, kesinleşmiş bir proje, ortakları belli bir yatırımcı şirket yoktur ve teknoloji ve reaktör tip seçim ve tercihleri yapılmamıştır. Bu tür reaktörün kullanılacağına hangi merci, hangi yetki ile, hangi ölçütlere göre, ne gerekçe ve beklenti ile karar vermiştir?
- ÇED raporunda, “Atık yakıt 60 yıl boyunca proje sahasında biriktirilecek sonra Türkiye tarafından imha edilecek” denilmektedir. İmha tesisinin nasıl yapılacağı ve maliyeti, ÇED raporunda dikkate alınmamış, santral maliyeti içerisinde hesaba katılmamış ve ülkeye neye mal olacağı açıklanmamıştır. Dolayısı ile bu ÇED Raporu yanıltıcı belge niteliği taşımaktadır.
- ÇED Raporu’nda soğutma suyu denizden alınacak ve 7 derece artı sıcaklıkla denize deşarj edilecektir denilmektedir. Artan bu 7 derecenin deniz yaşamına etkisi ve deşarj edilen soğutma suyu içerisindeki kimyasallar ve etkileri ÇED Raporu’nda açıklanmamıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hayali Bir Proje

Japon tarafın çekilmesinin ardından projenin tek yatırımcısı olarak gözüken EUAS International ICC ise Merkezi Jersey Adaları'nda bulunan ve kamuya ait bir kurumun Türkiye'deki mali kurallar ve denetim dışında hareket edebilmesini sağlamak amacıyla kurulmuş bir şirket. Raporda bu şirkete ilişkin şu ifadeler yer aldı: "EUAS International ICC, bir nükleer santral kurma için gerekli bilgi, beceri ve maddi kaynağa sahip değildir."

Santrale Gerçekten Gerek Var mı?

Sinop NGS'nin ÇED Raporu'nda Türkiye'nin elektrik üretiminin arttığı ve bu talebi karşılamak üzere projenin gerekliliğine ihtiyaç duyulduğu belirtiliyor. ÇED raporunda 2018'den beri yıllık 300 milyar kilowatt olan tüketimin 2023 yılında 385 milyar kilowatta çıkacağı belirtiliyor. Raporda bu öngörünün hayatın olağan akışına ve bilimsel kabullere aykırı olduğu ve talebin üç yılda yüzde 28 artmasının olanaklı olmadığına dikkat çekildi.

Yine ÇED raporunda enerjide dışa bağımlılığın azalacağı ifadeleri hatırlatılan raporda, belirtilenin aksine dışa bağımlılığı arttıran, enerji arz ve temin güvenliğini sekteye uğratan bir proje olduğu belirtildi.

STRATEJİDEN YOKSUN DIŞ POLİTİKA TÜRKİYE'Yİ YALNIZLAŞTIRMAYA DEVAM EDİYOR!

ABD 2021 Savunma Bütçesi'nde S-400 alımı nedeniyle Türkiye'ye CAATSA yaptırımlarının uygulanması zorunluluğu getirildi!

ABD Kongresi'nde son şekli verilen 2021 Savunma Bütçesi'nde S-400 alımı nedeniyle ABD Başkanı tarafından 30 gün içinde Türkiye'ye CAATSA yaptırımlarının uygulanması zorunluluğu getirildi. AB Liderlerinin Türkiye'ye yaptırımları ele almasına paralel olarak ABD Kongresi'nde de yaptırımları zorunlu kılan düzenleme üzerinde Cumhuriyetçiler ile Demokratların uzlaşması, Türkiye açısından zorlu bir süreci işaret ediyor!

Bu ay sonuna kadar yasalaşarak 1 Ocak'tan itibaren yürürlüğe girmesi gereken ABD 2021 Savunma Bütçesi'nde Rusya'dan alınan S-400'ler nedeniyle Türkiye yaptırım uygulaması zorunlu kılınıyor. Rusya'ya da Kuzey Akım 2 Doğalgaz Boru Hattı Projesi kapsamında uygulanan yaptırımların genişletilmesi öngörülüyor.

2021 mali yılı için savunma bütçesine 740 milyar dolar ayıran Ulusal Savunma Yetkilendirme Yasa Tasarısı (NDAA), yılsonundan önce ABD Başkanı Donald Trump'ın imzasına sunularak 2021 başından itibaren yürürlüğe girecek. Tasarıda kabul edilen Türkiye maddesinde başkanın CAATSA kapsamında yer alan 12 yaptırım maddesinden en az beşinin Türkiye'ye uygulanması, yaptırımların 'ithal edilen malları' kapsamaması istendi. Bu mallar 'doğal, ya da insan eliyle yapılmış maddeler, imal edilmiş erzak ve bunlara ilişkin denetim ekipmanı' şeklinde yaptırım maddesinde tanımlandı. ABD Dışişleri Bakanlığı, Kongre üyelerinin Türkiye'ye S-400 alımıyla ilgili yaptırımların gecikebileceği endişesiyle bu konuyu NDAA'ya eklediklerini duyurdu.

ABD Başkanı Trump'ın bu tasarımı veto etme hakkı var. Böyle bir durumda savunma bütçesinin yürürlüğe girememesinden dolayı ABD ordusunda maaşların ödenememesi, savunma harcamalarının yapılamaması vb. sorunlar ortaya çıkacak ve ABD Savunma Bakanlığı Pentagon kilitlenecek. Trump daha önce yaptığı açıklamalarda ABD'deki bazı üslere iç savaş dönemindeki Güneyli generallerin isimlerinin verilmesini içeren madde nedeniyle savunma bütçe yasasını veto edebileceğini dile getirmişti.

Ekim ayında S-400'lerin Sinop'ta test edildiklerinin açıklanmasından sonra ABD'den yaptırım tehditleri yeniden dile getirilince, Cumhurbaşkanı Erdoğan; "Ya sen kiminle dans ettiğinin farkında değilsin. Yaptırımın ne ise geç kalma yap!" sözleriyle tepki göstermişti. Gelinek noktada görevi devredecek olan Trump'ın onayına sunulacak tasarı veto edilse de 20 Ocak'ta göreve başlayacak Biden'in önüne tekrar gideceği anlaşılıyor. **ABD ve AB'nin birlikte anlaşarak yaptırımları devreye sokmaları ise çok ciddi ekonomik ve siyasi sonuçları olabilecek bir süreci başlatabilir!**

Alman Hükümeti'nin 2019 Yılı Göç Raporu'na Göre Türkiye'den Nitelikli-Eğitilmiş Beyin Göçü ve İlticalar Hızla Artıyor!

Almanya hükümetinin 2019 Göç Raporu'na göre, nitelikli-eğitilmiş iş ve beyin gücü için başlatılan Mavi Kart uygulamasıyla Almanya'ya göç eden Türkler 990 kişiyle Hindistan'ın ardından ikinci sırada yer alıyor. Türkler, Almanya'daki en büyük yabancı uyruklu göçmen topluluğu olmayı sürdürürken, ilticalarda ise Suriye ve Iraklıların ardından üçüncü sırada bulunuyor!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Alman Hükümeti'nin açıkladığı 2019 Yılı Göç Raporu'na göre ülkemizden nitelikli-egitimli beyin ve iş gücü göçü ile ilticalardaki artış devam ediyor. Almanya'nın başlattığı Mavi Kart uygulamasıyla dünyanın çeşitli ülkelerinde alanında uzman nitelikli insanların Almanya'ya çekilmesi, ülke ekonomisine, sosyal ve kültürel hayatına katkı sağlaması hedefleniyor.

Mavi Kartlı beyin göçünün yanı sıra Almanya'ya iltica eden ya da başvuruda bulunan Türk vatandaşlarının sayısı da artıyor. Her dört kişiden birisinin göçmen olduğunu gösteren Alman resmi verilere göre en çok göçmen gelen ülkelerin ilk sırasında Türkiye yer alıyor. Türkiye'yi Polonya ve Rusya izliyor.

İstatistiklere göre Türkiye'den Almanya'ya göçenlerin sayısı 2018'e göre yüzde 8,8'lik artışla 51 bin 610 kişi olarak gerçekleşti. 2019 yılı itibarıyla Almanya'da 83 milyon 166 bin 711 kişilik nüfusta yabancı uyruklular arasında en büyük grubu 1 milyon 470 bin kişiyle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları oluşturdu. Rapora göre Almanya'da yaşayan Türk vatandaşlarının yüzde 77,9'u ülkede en az 20 yıldan bu yana ikamet ediyor. Almanya'dan Mavi Kart alan yüksek nitelikli iş gücünün yüzde 30,1'ini Hintliler oluştururken Türkler yüzde 7,5'lik oranla ikinci sırada yer aldı. Almanya'dan Mavi Kart alan Türklerin sayısı 2016'da 439 iken **üç yılda iki katı aşan artışla** 990 kişiye yükseldi. Alman hükümetinin Raporu ülkemiz ve insanlarımız adına oldukça üzücü veriler içeriyor. 50 bini aşkın yurttaşımızın Almanya'ya göç etmesi yanında 10 binden fazla yurttaşımızın da iltica talebinde bulunması dikkat çekiyor!

İktidar yurt dışından 100 nitelikli araştırmacı getirerek yerli-millî bilim ve teknoloji hamlesi başlatacağını ilan ederken, ülkemizden bir yılda 990 nitelikli-egitimli insanımızın Almanya'ya göçmesi içler acısı bir durumdur. Nitelikli insanlarımızı kaybetme, insan kaynaklarımızı tüketme sonucu doğuran bu sürecin yanında iltica başvurularında da Türklerin ilk sıralarda olması, başta iktidar partisi olmak üzere hepimizi derinden düşündürmelidir. Hâlâ toplumsal ayrıştırmaya ve kamplaştırmaya söylemlerini sürdüren, üniversitelerin içini boşaltan **iktidarın bu doğrultuda kendisini ve politikalarını sorgulaması elzemdir!**

Türkiye'yi Sahada ve Masa Dışında Bırakan Rusya, Dağlık Karabağ Konusunda Tüm İnisiyatifi Ele Geçirdi!

Dağlık Karabağ konusunda inisiyatifi ele alan RUSYA, AGİT Bünyesindeki Minsk Grubu Eş Başkanları olarak, Fransa ve ABD ile ortak açıklamaya imza atarak Moskova'daki ateşkes anlaşmasına uluslararası destek sağladı. Böylece Türkiye-Rusya Ortak Gözlem Merkezi'nin Azerbaycan topraklarında faaliyetiyle Türkiye'yi saha dışına çıkartırken, ABD ve Fransa'ya da Kafkasya'da son sözü kendisinin söyleyeceğini kabul ettirdi!

Azerbaycan ve Ermenistan'ı Lavrov Planı çerçevesinde Moskova'da ateşkes anlaşmasını imzalamaya ikna eden Rusya, **Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı** (AGİT) bünyesinde de Minsk Grubu eş başkanı olarak Fransa ve ABD'ye kendi tezlerini kabul ettirdi. [ABD, Fransa ve Rusya'nın eş başkanı olduğu AGİT Minsk Grubu'nda; Beyaz Rusya, Almanya, İtalya, Portekiz, Hollanda, İsveç, Finlandiya, Türkiye ve sorunun tarafları olan Azerbaycan ve Ermenistan yer alıyor.]

Minsk Grubu eş başkanı olan üç ülke, Rusya-ABD-Fransa, sorunun kalıcı çözümü için bir an önce tüm paralı yabancı askerlerin bölgeyi terk etmesini istedi. Rusya örtülü açıklamalarla Türkiye'yi Azerbaycan'ın yanında savaşmak üzere bölgeye Suriye'den cihatçı paralı askerler götürmekle itham ederken Türkiye bu iddiaları reddetti. Türkiye'nin Pakistan ile işbirliği yaparak Afganistan üzerinden bölgeye paralı cihatçı sevk ettiği haberleri Rus devlet medyasında öne sürülüyordu. Dolayısıyla ortak açıklamada bölgedeki yabancı paralı askerlerin bölgeyi terk etmesinin istenmesi dikkat çeken bir uyarı!

Üç ülke temsilcileri, Dağlık Karabağ'daki ihtilaf nedeniyle yerlerinden edilenlerin güvenli bir şekilde geri dönüş koşullarının sağlanması gerektiğini, Dağlık Karabağ ve çevresindeki tarihi ve dini mirasın korunmasının önemini vurguladı. Ortak açıklama Rusya lehine, Kafkasya'ya hiçbir şekilde başka ülkelerin müdahale edemeyeceğinin de tescil edilmesi sonucunu sağlıyor.

Fransa Parlamentosu'nun Dağlık Karabağ'ı devlet olarak tanıma hamlesi de daha baştan Minsk Grubu Eş Başkanı olarak Fransa'nın da altına imza attığı bu ortak açıklamayla dayanaktan yoksun bir hale geliyor.

Gerek Dağlık Karabağ'ın Azerbaycan ile gerekse Ermenistan ile olan sınırlarının Rus ordusu tarafından kontrole alınması, Nahçıvan-Azerbaycan koridorunun Rus askerlerinin denetiminde olması, Dağlık Karabağ'ın statüsüyle ilgili nihai sözü Rusya'nın söyleyeceğini gösteriyor. Azerbaycan'ın tüm ısrarına rağmen Türkiye'yi sahada ve masa dışında bırakan Rusya, iktidara ikili özel anlaşmayla Azerbaycan toprakları üzerinde kurulacak Türk-Rus Ortak Gözlem Merkezi ile yetinmeyi kabul ettirdi. Böylece Azerbaycan'daki Rus askeri varlığına resmi zemin sağlanmış oldu!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yunanistan ile BAE Arasında “Savunma ve Askeri İşbirliği Anlaşması” İmzalandı. Hedefin Türkiye Olduğu Çok Açık Bir Biçimde Görülüyor!

Yunanistan ile BAE arasında “Savunma ve Askeri İşbirliği Anlaşması” imzalandı. Açık şekilde ifade edilmese de oldukça farklı coğrafyalarda yer alan iki ülkenin imzaladığı bu anlaşmanın hedefinin Türkiye olduğunu söylemek mümkün! İki ülke silahlı kuvvetlerinin ortak harekât ve tatbikatlar gerçekleştirmeleri yanında, gerek Yunanistan gerekse BAE’nin ABD’den F-35 savaş uçağı alacaklarını ilan etmeleri, kritik bir gelişmedir!

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Veliht Prensi Muhammed bin Zayed’in (MbZ) açıklamasına göre iki ülke arasında bu anlaşmayla oluşturulan askeri ve stratejik ortaklık siyasi, ekonomik ve kültürel işbirliğini geliştirmenin yanı sıra, askeri olarak da, taraflardan birisinin toprak bütünlüğünün tehdit altına girmesi halinde diğer ülkenin askeri yardım ve destekte bulunmasını içeriyor.

Her ne kadar iki ülke, söz konusu anlaşmanın kimseyi hedef almadığını açıklasalar da hedefin Türkiye olduğu çok açık bir biçimde görülüyor.

Doğu Akdeniz’de Mısır, İsrail, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin (GKRY) oluşturduğu, Fransa’nın da askeri ve siyasi destek verdiği ittifakın da hedefi Türkiye idi. Yunanistan ve GKRY Türkiye’ye karşı bölgede yeni ittifaklar oluşturma planlarını uygulamaya geçirirken şimdi bunlar arasına BAE’nin de katılması şaşırtıcı değil.

Kaldı ki BAE’nin kısa süre önce İsrail ile ilişkileri normalleştirme anlaşması imzaladığını anımsadığımızda bu anlaşmanın bir boyutuyla İsrail’in de destek ve katkısıyla ortaya çıkarıldığını öngörmek durumundayım.

BAE ayrıca Türkiye-Libya arasındaki Deniz Sınırlarının Belirlenmesi anlaşmasına Mısır ile birlikte tavır alırken, Yunanistan da BAE ve Mısır’a destek vermişti.

Daha önce de Doğu Akdeniz’deki gerilim sürecinde Yunanistan, GKRY, Mısır, BAE ve Fransa tarafından yayınlanan ortak bildiriyle Türkiye bölgede gerginliği tırmandırmakla suçlanmış, Fransız donanmasının da katıldığı bir tatbikatın Girit adası bölümünde ise BAE hava kuvvetleri de yer almıştı.

Bu arada her iki ülke bir yandan hava ve deniz kuvvetlerini güçlendirmek için Fransa ile uçak ve savaş gemisi anlaşmaları yaparken diğer yandan ise hem Yunanistan hem de BAE F-35 savaş uçakları almak için ABD ile mutabakat aşamalarında.

Türkiye ise bilindiği gibi, S-400 alımı nedeniyle ortağı olduğu F-35 projesinden dışlandı, sipariş edilen F-35’ler ABD hava kuvvetlerine verildi.

Aynı zamanda Türk Hava Kuvvetleri’nin envanterindeki F-16’ların modernizasyonu ise 2018 yılında yaşanan Rahip Brunson krizinden bu yana ABD Kongresi’nin kararlarıyla engelleniyor!

Buna karşılık Yunanistan’ın F-16 filolarının modernizasyonu üretici şirket Lockheed Martin tarafından tamamlanıyor. Böylece Yunanistan, modernizasyon tamamlandığında Avrupa’nın en son teknolojik donanıma sahip F-16 savaş uçağı filolarına sahip olacak.

Doğu Akdeniz’deki gerilimden sonra Fransa tüm desteğini Yunanistan’a verirken bir yandan da Fransa hava kuvvetlerinde kullanımda olan 18 adet yeni nesil Rafale savaş uçağını çok sembolik fiyatlarla Yunanistan’a satma anlaşması imzaladı.

Sınır komşumuz Yunanistan bir yandan AB ve NATO içerisinde Türkiye’ye karşı lobi yürütürken diğer yandan silahlanmaya ve Türkiye karşıtı ittifaklar oluşturmaya yönelmiş görünüyor. BAE ile imzalanan savunma ve askeri işbirliği anlaşması bunun son örneği.

ABD Başkanı Trump görevden ayrılmadan BAE’ye 50 adet F-35 savaş uçağı ve 18 adet en gelişmiş SiHA’lardan birisi olan Reaper’ların satışını sonuçlandırma sözü verdi. İmzalanan anlaşma çerçevesinde BAE’nin ABD’den 50 F-35 alımını gerçekleştirmesi durumunda, BAE hava kuvvetleri filosundaki Mirage 2000-9 savaş uçaklarını da Yunanistan hava kuvvetlerine hibe etmesi gündemde.

Fransa ve ABD’nin de Yunanistan-BAE askeri işbirliği anlaşmasına açıktan destek veren açıklamaları dikkat çekerken, BAE Hava Kuvvetlerine bağlı uçaklara Yunanistan’ın Girit adasındaki üslerde konuşlanma olanağı sağlanmasının anlaşma kapsamında yer alması bir başka dikkat çeken kritik nokta! Önümüzdeki süreçte Yunanistan-BAE işbirliğine Bahreyn gibi bazı körfez ülkelerinin de katılması, Suudi Arabistan’ın da destek vermesi şaşırtıcı olmaz. İki ülkenin bir yandan silahlanmaya hız vermeleri diğer yandan Türkiye’ye karşı ittifakı yeni müttefiklerle genişletme arayışlarını izlemek durumundayız...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yunanistan'ın ABD ve AB'yi arkasına almasının yanında İsrail, Rusya, Mısır, Hindistan gibi ülkelerle ve zengin Körfez ülkeleriyle geliştirdiği çok yönlü dış politika karşısında Türkiye; akılcı bir diplomatik strateji oluşturup, bölge ülkelerini kazanmak yönünde adımlar atarak, bu hamleleri boşa çıkartabilir. Ancak iktidarın Katar dışındaki tüm bölge ülkeleriyle kavgalı konumdaki dış politika yaklaşımı bu konuda Türkiye'nin çıkarlarını ve seçeneklerini ciddi anlamda kısıtlıyor, karşıt kampın güçlenmesine zemin yaratıyor!

Kudüs'ü İsrail'in Başkenti Olarak Tanıyan ve Diplomatik Misyonlarını Kudüs'e Taşıyan Ülkelerin Sayısı Artıyor!

BAE ile başlayan ve Bahreyn ile devam eden süreçte Arap ülkelerinin İsrail ile ilişkileri normalleştirme anlaşmaları imzalamaları dikkat çekerken, Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıyan ve diplomatik misyonlarını Kudüs'e taşıyan ülkelerin sayısı artıyor. AB üyesi Macaristan'ın ardından ÇEKYA da Kudüs'te diplomatik misyon açma kararını açıkladı. İktidarın Körfez bölgesinde yakın diyalogu bulunan Katar da İsrail ile yakınlaşıyor!

Sırbistan ve Kosova'nın İsrail ile ilişkileri geliştirme ve büyükelçiliklerini Kudüs'e taşıma kararından sonra CB Erdoğan Sırbistan ve Kosova Cumhurbaşkanlarını arayarak bu kararlarından geri adım atmaları girişiminde bulunmasına karşın iki ülke de karardan dönmedi. Aksine Sudan ve Fas da İsrail ile ilişkileri normalleştirme yönünde adım atma kararı aldıklarını duyurdular.

Bu kez AB üyesi Macaristan'ın ardından Çekya Cumhuriyeti de Kudüs'te diplomatik misyon açacağını duyurdu. Çekya Dışişleri kararın Kudüs'te yeni bir büyükelçilik açmak anlamına gelmediğini, İsrail'deki diplomatik ofislerinin bir kısmını Kudüs'e taşıyacaklarını kaydetti. Çek Cumhuriyeti, geçen yıl bu yönde bir karar alan Macaristan'dan sonra Kudüs'te diplomatik misyon açan ikinci AB üyesi ülke olacak. Şu ana kadar hiçbir Avrupa ülkesinin Kudüs'te büyükelçiliği bulunmuyor.

Hatırlanacağı gibi, ABD Başkanı Donald Trump uluslararası tepkilere rağmen Aralık 2017'de Kudüs'ü "İsrail'in başkenti olarak" kabul etmiş ve Amerikan elçiliğini bu şehre taşımıştı. Ardından da elçiliğin resmi açılışı yapılmıştı.

Filistin'in giderek hem Arap ülkeleri hem de Avrupa tarafından giderek yalnız bırakılmaya başlandığını, İsrail'in son dönemde bu açıdan ciddi hamleler ve atılımlar gerçekleştirdiğini görmekteyiz. Türkiye, Sırbistan'dan bağımsızlığını ilan eden Kosova'yı ilk tanıyan ülkeler arasında yer almasına karşılık Müslüman Kosova'yı bile bu karardan vazgeçiremedi. Sudan üzerinde ise artık zaten fazla bir etkinliği kalmadı. Bu sürece İktidarın gözdesi Katar da katıldı. Katar, 'İbrahim Anlaşmaları' olarak adlandırılan bir dizi anlaşmayla, Gazze ve Batı Şeria'nın finansmanına katkı için İsrail ile işbirliği anlaşmaları yaparak ekonomik ve siyasi ilişkilerini geliştiriyor.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun son ziyaret turuna Katar'ı da dahil etmesi, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile Katar arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesini istemesi göz önünde tutulduğunda, Katar-İsrail ilişkilerindeki hızlanmanın arkasında **bölgedeki en büyük askeri üssü Katar'da bulunan ABD'nin isteklerinin yattığını** öngörebilirim!

İsrail Medyasında, Türkiye ile İsrail Arasında Kapalı Kapılar Arasında Diplomatik İlişkilerin Başlatılması Pazarlıklarının Yapıldığı, Öne Sürülüyor!

Şu anda Kudüs ve Filistin konusunda tepki gösteren yegâne bölge ülkeleri TÜRKİYE ve İRAN olarak kalmış görünüyor. Ancak bu görünürlüğün ötesinde İsrail mediasında, Türkiye ile İsrail arasında kapalı kapılar ardında diplomatik ilişki temaslarının başlatıldığı ve görüşmelerin MİT Başkanı Hakan Fidan tarafından yürütüldüğü, haberlerine yer veriliyor. İktidarın bu iddiaları yanıtız bırakması dikkat çekiyor!

Türkiye 2018'in Mayıs ayında, İsrail'in Gazze'ye yönelik kanlı saldırıları ve ABD'nin büyükelçiliğini Tel Aviv'den Kudüs'e taşıma kararı üzerine İsrail ile diplomatik ilişkilerini askıya almış, büyükelçilik seviyesinin altına düşürmüştü. O günden bu güne iki ülke arasında diplomatik ilişkiler resmi olarak kesilmiş vaziyette...

İsrail mediasının önde gelen yayın organlarında İsrail Dış İstihbarat Servisi Mossad ve İsrail Dışişleri Bakanlığı kaynaklarına dayandırılan haber ve yorumlarda, Türkiye'nin talebi üzerine şu ana kadar MİT Başkanı Hakan Fidan'ın da katıldığı üç gizli görüşmenin gerçekleştirildiği iddia ediliyor.

Bunun yanında İsrail'e yönelik başlatılan bu hamlenin arkasında, "Ocak ayında göreve başlayacak Biden yönetimi ile yakınlaşma ve arayı düzeltme" çalışmalarının olduğu öne sürülüyor.

Türk mediasına da yansıyan bu bilgilere ve gizli diplomatik müzakerelere yönelik haberlere ilişkin iktidarın suskunluğu sürüyor! Aslında Türkiye'nin İsrail, Mısır, Suriye'nin yanı sıra Katar dışındaki Körfez ülkeleri ile de ilişkileri normalleştirme, düşman üretmekten vazgeçmesi, ülkelerin içişlerine karışılmaması gerektiğini sürekli vurguluyorum...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu açıdan şayet İsrail ile öne sürüldüğü gibi ilişkileri yeniden tesis için arayışlar var ise bundan Türkiye'nin çıkarlarını ileriye taşınması adına memnun olmak gerek. İsrail ile ilişkilerin gergin ve kopuk olmasının, diyalog kanallarının kapatılmasının Filistin davasına ve Filistinlilerin sorunlarının çözümüne de fazla katkısının olmayacağı açık.

Bunun yanında ilişkilerin içinde bulunduğu durumun, sadece siyasi ve diplomatik alanda değil ekonomik açıdan da ülkemizin önüne ağır kayıplar, bedeller çıkarttığını görmekteyiz. Dolayısıyla Kudüs konusundaki ilkesel yaklaşım muhafaza edilmek kaydıyla **İsrail ile ilişkilerin süratle normalleştirilmesi bölgede istikrarın ve Türkiye'nin çıkarlarının lehine olacaktır.**

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ZİRVE TOPLANTISINDA TÜRKİYE İLE İLGİLİ OLARAK ALINAN KARAR HAKKINDA CHP'NİN DEĞERLENDİRMESİ

10-11 Aralık tarihlerinde Brüksel'de yapılan Avrupa Birliği Zirve toplantısında Türkiye ile ilişkilerin işbirliğine ve karşılıklı yarara dayalı şekilde sürdürülmesi kararının alınması memnuniyetle karşılanmıştır. AB ile Türkiye arasında olumlu bir gündemin masada tutulması AB çevrelerinde akliselimin hakim olduğunu göstermiş, maksimalist yaklaşımların her iki tarafın da yararına olmayacağı anlayışını öne çıkarmıştır. Kararın AB'nin kolektif bütünlüğünü koruma güdüsüyle taraf tutan bir dille kaleme alındığı görülmekle birlikte, satır aralarında Türkiye'nin haklı tezlerinin kabul gördüğü anlaşılmaktadır. Bu anlayış AB ile Türkiye arasındaki iletişim kanallarının kapanmamasını sağlayacaktır.

Zirve kararları 11 Kasım 2019 tarihinde enerji sektörümüze yönelik olarak başlatılan sınırlamaların kapsamının biraz daha genişletilmesi çağrısından öteye gitmemektedir. Bununla birlikte, bu sınırlamaların daha da genişletilip genişletilmeyeceği AB'nin 2021 yılının Mart ayında yapılacak zirve toplantısında yeniden değerlendirilecektir.

Zirve kararında her ne kadar AB'nin ve üye ülkelerin çıkarlarının savunulmasına devam edileceği belirtiliyorsa da, pozitif gündemin canlı tutulması Türkiye'nin haklı ve meşru tezlerinin de dikkate alınmakta olduğuna işaret etmektedir. Bu durum Türkiye'nin de tezlerini ısrarla savunmasını gerektirir. Bu yapılırken, AB'ye, AB üyesi ülkelere ve Avrupa'lı liderlere karşı diplomasi geleneğinden kopmayan, kendimize karşı kullanılmasını istemediğimiz söylemlerin başkalarına karşı kullanılmasına fırsat vermeyen, diyalogu önceleyen ve Atatürk'ten miras aldığımız barışçı yöntemleri uygulayan bir dış politikaya ihtiyaç vardır. Şimdi yapılması gereken kapsamlı ve yapıcı bir diyalog ve diplomasi seferberliğinin başlatılmasıdır.

Türkiye'nin, haklı olmasına rağmen AB ile ilişkilerinin bu şekilde uzatmalı ve çatışmacı bir tırmanmaya, hele yaptırımlarla tehdit edilmeye maruz bırakılması kabul edilemez. Başarılı bir dış politika uygulaması işler bu safhaya gelmeden sonuç almayı gerektirirdi.

CHP olarak bunu sağlamaya yönelik bir dış politika seferberliğinin en ön saflarında yer almaya devam edeceğiz.